

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Yleistuki olisi uusi työttömän työnhakijan perustoimeentuloa turvaava etuus. Yleistuki olisi tarveharkintainen.

Peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely työttömyysturvalaissa ehdotetaan kumottavaksi. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi yleistukilaista ja peruspäivärahaa koskevista muutoksista johtuen.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työvoimaviranomaisen järjestämien työnhakukeskustelujen sisältöä ja järjestämistapaa muutettaisiin työttömyyden pitkittyessä. Lisäksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin tehtäisiin yleistukilain säätämisestä ja työttömyysturvalain muuttamisesta johtuvat muutokset.

Esityksessä ehdotetaan, että yleistuen toimeenpanosta vastaisi Kansaneläkelaitos. Yleistuen myöntäisi ja maksaisi Kansaneläkelaitos. Työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus antaisi Kansaneläkelaitokselle työvoimapolitiittisen lausunnon yleistuen maksamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräitä muita lakeja työttömyysturvalain muuttamisesta ja ehdotetusta yleistukilaista johtuvien muutosten vuoksi. Nämä muutokset olisivat pääosin teknisiä.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2025. Muutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.2.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut muutoksia työnhakijan palveluprosessiin. Toteutuessaan nämä muutokset vaikuttaisivat myös yleistuen saajalle järjestettävään palveluprosessiin. Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi on ollut lausuttavana Lausuntopalvelussa 10.2.-28.3.2025 (<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=0c994c03-ab7e-496a-969c-f9982883506e>).

Yleistuella on kiinteä yhteys työttömän palveluprosessin toimeenpanoon. Yleistuen valmistelussa on huomioitu työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteilla olevan työvoimapaalveluiden kehittämistä koskevan hallituksen esityksen tavoitteet.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut muutoksia työttömyysturvalaissa säädettyihin niin sanottuihin työttömyysturvaseuraamuksiin. Toteutuessaan nämä muutokset vaikuttaisivat myösyleistuen saajalle asetettaviin korvauksettomiin määräaikoihin ja työssäolovelvoitteisiin. Luonnos työttömyysturvaseuraamuksia koskevaksi hallituksen esitykseksi ja tätä esitystä koskeva lausuntopyyntö on Lausuntopalvelussa (<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=25ab4111-a010-419d-a2f7-6ed2d37d4ebd&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744>).

Tausta

Tausta Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden. Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi.

Tavoitteet

Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä. Työttömyyden ajan perustoimeentulon turvaaminen yhdellä etuudella sujuvoittaa sosiaaliturvaa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemissä.

Lausunnot pyydetään jättämään ensisijaisesti lausuntopalvelu.fi –palveluun. Tarvittaessa lausunnon voi toimittaa sähköisesti osoitteeseen: kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen: Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO.

Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/10556/2024 ja STM035:00/2024.

HUOM! Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse, jos vastaaja vastaa lausuntopalvelun kautta.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 19.6.2025 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat

Neuvotteleva virkamies Eeva Vartio, STM, puh. 0295 163 108
Johtava asiantuntija Anna Aaltonen, TEM (palveluprosessi, työtarjoukset, työnhakuvelvollisuus)
Erityisasiantuntija Toni Ruukonen, TEM (palveluprosessi, työtarjoukset, työnhakuvelvollisuus, vaikutusarviot)
Hallitusneuvos Timo Meling, TEM (työttömyysturva)

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM035:00/2024>

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM035:00/2024>

Liitteet:

[Luonnos hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi.pdf](#)

[Utkast till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om allmänt stöd.pdf](#)

Jakelu:

Akaan kaupunki
Akava
AKI-liitot ry
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Ammattiliitto Jyty ry
Ammattiliitto Pro ry
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Eläketurvakeskus
Eläkevakuuttaja Keva
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon ja Kauniaisten työllisyysalue
Etelä-Hämeen työllisyysalue
Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue

Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Karjalan työllisyysalue
Etelä-Kymenlaakson työllisyysalue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Satakunnan työllisyysalue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Finanssivalvonta
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Hanko-Inkoo-Raaseporin työllisyysalue
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Helsingin työllisyysalue
Hirvensalmen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvil Oy
Hyvinkään kaupunki
Hämeenkyrön kunta
lin kunta
litin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Into Ry
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta

Joutsan kunta
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkisen alan unioni JAU
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylä-Muuramen työllisyysalue
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuu-Koillismaa työllisyysalue
Kainuun hyvinvointialue
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
KEHA-keskus
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Kerava-Sipoo työllisyysalue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan työllisyysalue
Keski-Savon työllisyysalue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan työllisyysalue
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen, Vihdin ja Siuntion työllisyysalue

Kirkon alat ry
Kirkon työmarkkinalaitos
Kiteen kaupunki
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kouvolan työllisyysalue
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Kuntayhtymä Kymppi
Kuopion työllisyysalue
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden työllisyysalue
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin hyvinvointialue
Lapinjärven kunta - Lapträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohja-Karkkilan työllisyysalue
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta

Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela
Malax kommun - Maalahden kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Meri-Lapin työllisyysalue
Miehikkälän kunta
Mikkelin seudun työllisyysalue
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nuorisoala ry
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun seudun työllisyysalue
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta

Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren työllisyysalue
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan työllisyysalue
Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue
Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan työllisyysalue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Pornaisten kunta
Porvoon seudun työllisyysalue
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen työllisyysalue
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen työllisyysalue
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Ristijärven kunta
Rovaseudun työllisyysalue
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta

Rääkkylän kunta
Saamelaiskäräjät
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon työllisyysalue
Satakunnan hyvinvointialue
Satakunnan työllisyysalue
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan työllisyysalue
Savukosken kunta
Seinäjoen, Ilmajoen ja Isonkyrön työllisyysalue
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö Sote ry
Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö Sote ry
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry
Sotkamon kunta
STTK
Sulkavan kunta
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen yrittäjät ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suupohjan työllisyysalue
Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f.
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen seudun työllisyysalue
Tapaturmavakuutuskeskus
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tietosuojavaltuutetun toimisto

TI. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue
Tuomioistuinvirasto
Turun työllisyysalue
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrvään kunta
Työ- ja elinkeinohallinnon valtakunnallinen yhdistys THHL ry
Työ- ja elinkeinoministeriö
TyöHäme
Työllisyysrahasto
Työttömien Keskusjärjestö ry
Työttömyyskassojen yhteisjärjestö
Ulosottolaitos
Uvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaaian kunta
Vakuutusosikeus
Valkeakosken kaupunki
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan työllisyysalue
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Vehmaan kunta
Verohallinto
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vörrå kommun - Vöyryn kunta
Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto
Ylitornion kunta
Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue
Ylä-Savon työllisyysalue
Ylöjärven kaupunki

Ypäjän kunta
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet
Ålands landskapsregering
Ähtärin kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Palaute pyydetään esittämään alla olevan jaottelun mukaisesti.

1. Yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta

2. Esityksen vaikutukset

- Lausuttavaa esityksen vaikutuksista kotitalouksiin
- Lausuttavaa esityksen vaikutuksista toimeenpanijoihin
- Lausuttavaa esityksen muista vaikutuksista

3. Lakiehdotukset

Yleistukilaki

- Lausuttavaa yleistukilain yleisistä säännöksistä (1 luku)
- Lausuttavaa yleistuen saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä (2 luku)
- Lausuttavaa yleistuen määräytymisperusteista (3 ja 4 luvut)
- Lausuttavaa yleistuen toimeenpanosta ja muutoksenhausta (5 ja 6 luvut)
- Lausuttavaa yleistuen tietojen saamista ja luovuttamista koskevista ehdotuksista (7 luku)
- Lausuttavaa yleistuen rahoituksesta (8 luku)
- Lausuttavaa yleistukilain ehdotetusta voimaantulosta (9 luku)

- Muuta lausuttavaa ehdotetusta yleistukilaista

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

- Lausuttavaa peruspäivärahaa koskevien säännösten kumoamista koskevasta ehdotuksesta
- Lausuttavaa työmarkkinatukea koskevien säännösten kumoamista koskevasta ehdotuksesta
- Muuta lausuttavaa työttömyysturvalakiin ehdotetuista muutoksista

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

- Lausuttavaa yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden jaksosta
- Lausuttavaa yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden sisällöstä
- Muuta lausuttavaa työvoimapalveluiden järjestämislakiin ehdotetuista muutoksista

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta

Laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta

Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Laki kansaneläkelain muuttamisesta

Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta

Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta

Laki merimieseläkelain muuttamisesta

Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta

Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta

Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Laki työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Laki merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta

Laki tuloverolain 93 §:n muuttamisesta

Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta

Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Laki oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

4. Muuta lausuttavaa

Siika-aho Liisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Marjamäki Tarja
Sosiaali- ja terveysministeriö

Hallituksen esitys eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

STM035:00/2024 SÄÄDÖSVALMISTELU

Säädösvalmistelu ja kehittäminen
valtioneuvostossa

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden.

Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki.

Hankkeen eteneminen

3.4.2024

9.5. – 19.6.2025

30.4.2027

Toimikausi alkaa

Lausuntokierros

Toimikausi päättyy

Hankkeen perustiedot

KÄYNNISSÄ

Hankenumbero

STM035:00/2024

Asianumerot

VN/10556/2024

Asettaja

sosiaali- ja terveysministeriö

Tehtäväluokka

Hallituksen esityksen valmistelu

Toimikausi/aikataulu

3.4.2024 – 30.4.2027

Asettamispäivä

Toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita

Orpo

Luku

4 Hyvinvointi syntyy työstä

Alaluku

4.3 Työhön kannustava sosiaaliturva

Lainvalmistelu

HE yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

1

Valmistelussa

Hyväksytty istuntokauden
suunnitelmaan 11.2.2025

2

Arvioitu esittelyviikko

39/2025

3

Annettu eduskunnalle

4

Säädös hyväksytty

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Lisäksi esityksessä muutettaisiin työttömyysturvalakia, lakia työvoimapalveluiden järjestämisestä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja. Yleistukea maksettaisiin työttömyyden perusteella. Yleistuella turvattaisiin sellaisen työttömän työnhakijan työttömyyden aikaista perustoimeentuloa, jolla ei olisi oikeutta ansiopäivärahaan ja jolla olisi taloudellisen tuen tarve. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely.

Vastuuministeri

Sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasonen

Lisätietoa

- Budjettilaki: lakiesityksellä vaikutetaan valtiolle kertyviin tuloihin tai sidotaan määrärahoja laissa säädettyyn tarkoitukseen.
- Käsittely: Kuntatalouden- ja hallinnon neuvottelukunta

Syysistuntokauden 2025 lainsäädäntösuunnitelma

- [sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö](#)
- [kaikki ministeriöt](#)

Yhteyshenkilö

Eeva Vartio, Erityisasiantuntija

puh. +358 295 163 108

etunimi.sukunimi@gov.fi

Tavoitteet ja tuotokset

Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yksi yleistuki vähenee työtulojen noustessa mahdollisimman suoraviivaisesti, jolloin työstä käteen jäävä tulo on helpommin ennakoitavaa ja työnteko kannattaa nykyistä paremmin.

Yleistuen valmistelu etenee vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan Kelan yhden hakemuksen malli sekä ensivaiheen yleistuki puoliväliriiheen mennessä. Samalla yhdistetään eri perusturvaetuuksien menettelytapasäännöksiä ja tarkastellaan etuuksien määräytymisperusteita. Samalla edistetään työhön kannustavuutta, eli tulojen ja etuuksien yhteensovittamisen lineaarisuutta. Hallituksen esitys eduskunnalle on tarkoitus antaa syksyllä 2025.

Tiivistelmä

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden.

Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki.

Lähtökohdat

Sosiaaliturvaa uudistetaan kuluvan vaalikauden aikana hallituksen hankkeiden sekä sosiaaliturvakomitean työn kautta. Sosiaaliturvaa uudistavia hallituksen hankkeita ovat muun muassa perusturvan uudistaminen yleistuen mallilla, toimeentulotuen uudistaminen sekä yleisen asumistuen uudistaminen.

Vaikutukset ja hyödyt

Tilannekuvaus

Lausuntoaika 9.5.2025 – 19.6.2025

Henkilöt

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS AND HEALTH

Meritullinkatu 8, 00170 Helsinki

PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde 0295 16001

kirjaamo.stm(at)gov.fi

Tietoa sivustosta

Tietosuoja

Sivukartta

Stm.fi:n saavutettavuusseloste

Palaute

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Lisäksi esityksessä muutettaisiin työttömyysturvalakia, lakia työvoimapalveluiden järjestämisestä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja.

Yleistukea maksettaisiin työttömyyden perusteella. Yleistuella turvattaisiin työttömän työnhakijan työttömyyden aikaista perustoimeentuloa.

Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely. Lisäksi työttömyysturvalakiin tehtäisiin työttömyysetuuksien ja työttömyyspäivärahan määrittelyn muutoksista johtuvia muutoksia sekä eräitä muita muutoksia.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin säätämällä yleistuen saajalle järjestettävistä työnhakukeskusteluista. Lisäksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin tehtäisiin yleistukilain säätämisestä ja työttömyysturvalain muuttamisesta johtuvat muutokset.

Esitys liittyy hallitusohjelman tavoitteeseen toteuttaa perusturvan uudistus, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden. Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	7
1 Asian tausta ja valmistelu	7
1.1 Tausta	7
1.1.1 Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelma	7
1.1.2 Parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean välimietintö	8
1.2 Valmistelu	8
2 Nykytila ja sen arviointi.....	9
2.1 Oikeus työttömyysetuuteen	9
2.2 Työnhakijan palveluprosessi ja työllistymistä edistävät palvelut	15
2.3 Työttömyysetuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset	17
2.4 Etuuden saajan velvollisuudet ja työvoimapolitiittisesti moitittava menettely	17
2.5 Työttömyysetuuksien rahoitus	18
2.6 Työttömyysturvan toimeenpanojärjestelmä	19
2.7 Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien menettelytapasääntely	20
2.8 Nykytilan arviointi	21
2.8.1 Peruspäiväraha ja työmarkkinatuki	21
2.8.2 Työvoimaviranomaisen asiakastapaamiset	24
2.8.3 Työttömyysturvaseuraamukset	24
3 Tavoitteet	24
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	25
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	25
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	26
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	28
4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan	28
4.2.1.2 Vaikutukset julkiseen talouteen	32
4.2.1.3 Vaikutukset työllisyyteen.....	34
4.2.2 Muut ihmisvaikutukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset	35
4.2.2.1 Perus- ja ihmisoikeudet	35
4.2.2.2 Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo.....	37
4.2.2.3 Vaikutukset vammaisiin henkilöihin.....	38
4.2.2.4 Vaikutukset lapsiin ja nuoriin	39
4.2.2.5 Vaikutukset Ahvenanmaan maakunnassa	40
4.2.3 Vaikutukset toimeenpanijoihin	41
4.2.3.1 Vaikutukset Kansaneläkelaitokseen	41
4.2.3.2 Vaikutukset työvoimaviranomaisiin ja KEHA-keskukseen.....	43
4.2.3.3 Vaikutukset muihin toimijoihin	44
4.2.4 Vaikutukset muutoksenhakuasteiden toimintaan	45
4.2.5 Muita vaikutuksia.....	46
4.2.5.1 Vaikutukset työnantajiin	46
4.2.5.2 Yleistuki EU-asetuksen 883/2004 soveltamisalassa	46
5 Muut toteuttamismuutokset	47
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	47
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailta käytetyt keinot	48

6 Lausuntopalaute.....	50
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	50
7.1 Yleistukilaki.....	50
7.2 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	68
7.3 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	75
7.4 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	78
7.5 Laki työttömyyskassalain muuttamisesta.....	80
7.6 Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta	80
7.7 Laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta	80
7.8 Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	80
7.9 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta.....	81
7.10 Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta	81
7.11 Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	81
7.12 Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	82
7.13 Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	83
7.14 Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta.....	83
7.15 Laki merimieseläkelain muuttamisesta	83
7.16 Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta	84
7.17 Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta.....	84
7.18 Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta ..	84
7.19 Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta	84
7.20 Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	85
7.21 Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta	85
7.22 Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta ..	85
7.23 Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.....	86
7.24 Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta.....	86
7.25 Laki työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta.....	86
7.26 Laki merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta	87
7.27 Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta	87
7.28 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta.....	87
7.29 Laki tuloverolain 93 §:n muuttamisesta	88
7.30 Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta	88
7.31 Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta.....	88
7.32 Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta.....	89
7.33 Laki ulosottokaaren muuttamisesta.....	89
7.34 Laki oikeudenkäynnistä vakuutus oikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	89

8 Lakia alemman asteinen sääntely	90
9 Voimaantulo	90
9.1 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	91
9.2 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	91
9.3 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	91
9.4 Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	91
9.5 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta.....	91
9.6 Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta	91
9.7 Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	92
9.8 Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	92
9.9 Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	93
9.10 Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta.....	93
9.11 Laki merimieseläkelain muuttamisesta	93
9.12 Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta	93
9.13 Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta	94
10 Toimeenpano ja seuranta	94
11 Suhde muihin esityksiin.....	94
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	94
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	95
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	95
12.1 Yhdenvertaisuus.....	95
12.2 Yleistuki ja oikeus perustoimeentulon turvaan	96
12.3 Tuki lapsen huolenpidosta vastaaville	98
12.4 Yleistukioikeuden määräaikainen ja toistaiseksi voimassa oleva lakkauttaminen...	98
12.5 Suomea sitovat muut kansainväliset sopimukset	99
12.6 Oikeus työhön ja elinkeinovapaus	100
12.7 Kunnallinen itsehallinto	101
LAKIEHDOTUKSET	102
1. Yleistukilaki.....	102
2. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	120
3. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	131
4. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	135
5. Laki työttömyyskassalain muuttamisesta.....	138
6. Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta	139
7. Laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta	140
8. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	141
9. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta.....	143
10. Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta	145
11. Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	146
12. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	148
13. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	150
14. Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta.....	152
15. Laki merimieseläkelain muuttamisesta	153

16. Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta	155
17. Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta.....	157
18. Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta ..	158
19. Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta	159
20. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	160
21. Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta	163
22. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta	164
23. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.....	165
24. Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta.....	167
25. Laki työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta.....	168
26. Laki merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta	169
27. Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta	170
28. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta.....	171
29. Laki tuloverolain 93 §:n muuttamisesta	172
30. Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta	173
31. Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta.....	174
32. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta.....	175
33. Laki ulosottokaaren muuttamisesta.....	176
34. Laki oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	177
LIITE	178
RINNAKKAISTEKSTI.....	178
2. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	178
3. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	200
4. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	207
5. Laki työttömyyskassalain muuttamisesta.....	213
6. Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta	215
7. Laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta	216
8. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	217
9. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta.....	219
10. Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta	221
11. Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	222
12. Laki työtekijän eläkelain muuttamisesta	225
13. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	227
14. Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta.....	229
15. Laki merimieseläkelain muuttamisesta	230
16. Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta	232

17. Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta.....	235
18. Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta ..	236
19. Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta	237
20. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	238
21. Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta	243
22. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta	244
23. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.....	245
24. Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta.....	248
25. Laki työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta.....	249
26. Laki merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta	251
27. Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta	253
28. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta.....	255
29. Laki tuloverolain 93 §:n muuttamisesta	257
30. Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta	258
31. Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta.....	260
32. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta.....	261
33. Laki ulosottokaaren muuttamisesta.....	263
34. Laki oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	264
ASETUSLUONNOKSET	265
Valtioneuvoston asetus yleistuesta.....	265
Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	268
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta.....	270

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

1.1.1 Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelma

Työhön kannustava sosiaaliturva

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kohdan 4.3 Työhön kannustava sosiaaliturva mukaan yksilön ja julkisen vallan oikeuksien ja velvoitteiden tulee olla tasapainossa. Yksilöllä on oikeus yhteiskunnan tukeen sellaisessa tilanteessa, jossa hän ei kykene huolehtimaan itsensä ja läheistensä toimeentulosta. Samalla työkykyisen ja työikäisen velvollisuus on osallistua työmarkkinoille ja tehdä voitavansa työkykynsä ja työmarkkina-asemansa parantamiseksi. Hallitus uudistaa sosiaaliturvaa siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi.

Sosiaaliturvan uudistaminen yleistuen mallilla

Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden. Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yksi yleistuki vähenee työtulojen noustessa mahdollisimman lineaarisesti, jolloin työstä käteen jäävä tulo on helpommin ennakoitavaa ja työnteke kannattaa nykyistä paremmin.

Perusturvaetuuden myöntämisen ehdot ja perusteet ovat erilaiset riippuen elämäntilanteesta. Etuuden nostaminen velvoittaa osallistumaan työnhakuun, tarjottuihin palveluihin tai muihin erikseen mainittuihin velvoitteisiin, kuten koulutukseen tai kuntoutukseen.

Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä valtion talouden nykytila huomioiden. Etuuksien yhtenäistäminen aloitetaan luomalla asiakkaille yhden hakemuksen malli puoliväliriiheen mennessä. Hakemuksen tietojen perusteella Kela ratkaisee asiakkaalle kuuluvat etuudet ja tekee elämäntilanteeseen sopivan etuusehdotuksen.

Työmarkkinatuen, peruspäivärahan, sairauspäivärahan, Kelan kuntoutusrahan ja vanhempainpäivärahojen vähimmäistaso yhtenäistetään ja lapsikorotukset, korotusosat sekä suojaosat poistetaan. Yleistuen mallin kehittämisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota riittävän toimeentulon ja palveluiden turvaamiseen niille, jotka ovat tosiasiallisesti työkyvyttömiä esimerkiksi sairauksien vuoksi.

Hallitusohjelman mukaan nykymuotoinen työmarkkinatuki uudistetaan. Työttömäksi jääneelle henkilölle turvataan laaja alkukartoitus, jonka jälkeen hän vastaanottaa yksilöllisiä ja työllistymistä edistäviä palveluita velvoitteineen. Erityisesti nuoret alle 30-vuotiaat ohjataan nopeasti työllisyyspalveluiden piiriin. Samalla huolehditaan riittävästä palveluista ja henkilökohtaisesta kohtaamisesta.

Työmarkkinatuen syyperusteisia saantiehtoja kehitetään niin, että ne tunnistavat paremmin pitkäaikaistyöttömyyden erityisenä elämäntilanteena ja riskinä syrjäytymiselle, jotta etuuteen voidaan liittää osallisuutta ja sosiaalista integraatiota edistäviä palveluja polkuna kohti työllistymistä edistäviä palveluita samoin oikeuksin ja velvoittein. Etuuden lähtökohtana on velvoite osallistua palveluihin, jotka koskevat aktiivista työn hakemista tai koulutukseen, kotoutumiseen, kuntoutukseen ja muihin osallisuutta sekä sosiaalista integraatiota edistäviin palveluihin osallistumista.

1.1.2 Parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean välimietintö

Parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea tekee välimietinnössään kohdassa 6 Tulevaisuuden sosiaaliturva esityksen seuraavalle hallitukselle perusturvaetuuksien yhtenäistämisestä ja yhdistämisestä¹.

Sosiaaliturvakomitea kannattaa yhden perusturvaetuuden selvittämistä sosiaaliturvauudistuksen seuraavana vaiheena. Yksi perusturvaetus olisi syyperusteinen etuus. Perusturvaetuuden myöntämisen ehdot ja perusteet olisivat erilaiset riippuen elämäntilanteesta. Komitea esittää vaiheittaista siirtymistä yhteen perusturvaetuuteen.

Sosiaaliturvakomitea esittää syyperusteisten perusturvaetuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä ansioturva huomioiden. Yhtenäistäminen kattaa etuuksien myöntämisedellytykset ja määrätymisperusteet soveltuvin osin sekä toimeenpanon. Tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa vaiheittain etuusjärjestelmää ja sen toimeenpanoa sekä helpottaa siirtymistä etuudelta toiselle. Etuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä valmistellaan säilyttäen nykyisen sosiaalivaikutuksen periaatteet syyperusteisuudesta ja tarveharkinnasta.

Yhtenäistäminen ja yhdistäminen koskevat seuraavia perusturvaetuuksia ansioturva huomioiden: työmarkkinatuki, peruspäiväraha, sairauspäiväraha, Kelan kuntoutusraha ja vanhempainpäivärahat.

Komitea esittää hallituksen selvitettäväksi, mitkä etuuksien ehdoista yhtenäistetään ja miten, sekä arvioitavaksi eri yhtenäistämisvaihtoehtojen vaikutukset (vaikutukset etuudensaajiin, ml. sukupuoli- ja lapsivaikutukset, kustannusvaikutukset ja vaikutukset julkiseen talouteen, muut vaikutukset) ainakin seuraavien ehtojen osalta: hakajat, maksupäivät ja –ajat, omavastuu-aika, lapsikorotus, ikään liittyvät ehdot, taso, korotusosa, kulukorvaus/ylläpitokorvaus, perheenjäsenen vaikutus, yhteensovitus ansiotyöhön ja -tuloihin (palkkatulot ja yrittäjätulot) sekä enimmäiskesto.

Toimeenpanoa yksinkertaistetaan edistämällä etuuksien asiakaslähtöistä hakemisprosessia, joka ottaa huomioon myös rinnakkaisten etuuksien ja tukien hakemisen.

1.2 Valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö on perustanut työryhmän valmistelemaan perusturvan uudistusta ja yhtä yleistukea pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti². Yleistuen mallia val-

¹ Valtioneuvoston julkaisuja 2023:26.

² Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote 26.3.2024 ”Yleistuen valmistelu etenee”.

mistelevä työryhmä koostuu sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Kansaneläkelaitoksen asiantuntijoista. Esitysluonnos on valmisteltu työryhmässä.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat sosiaali- ja terveysministeriön julkisessa palvelussa (hankesivut [STM035:00/2024](#)).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Oikeus työttömyysetuuteen

Työttömyysturvajärjestelmän tarkoituksena on turvata työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille. Työttömyysturva korvaa työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä.

Työttömyysturvalaissa (1290/2002) työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa.

Jos työtön työnhakija työllistyy osittain, työn perusteella saatu ansiotulo otetaan huomioon sovitellun työttömyysetuuden määrässä. Soviteltu työttömyysetuus lasketaan siten, että etuus ja 50 prosenttia saadusta tulosta voivat sovittelujakson aikana yhteensä nousta määrään, joka etuutena muutoin olisi voitu maksaa, minkä johdosta puolet työttömyysetuuden hakujakson aikana maksettavasta bruttotulosta pienentää kuukaudesta tai neljältä viikolta maksettavaa työttömyysetuutta. Sovitellun ansiopäivärahan määrä lasketaan puolestaan siten, että se ja tulo sovittelujakson aikana yhteensä ovat enintään ansiopäivärahan perusteena olevan palkan suuruinen, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada peruspäivärahana.

Työttömyysetuuden saaminen edellyttää lähtökohtaisesti Suomessa asumista asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) mukaisella tavalla, ellei EU-lainsäädännöstä muuta johdu. Asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain mukaan henkilöä pidetään Suomessa asuvana, jos hän asuu vakinaisesti Suomessa, mutta oleskelee tilapäisesti ulkomailla enintään kuuden kuukauden ajan. Henkilöllä, joka toistuvasti oleskelee ulkomailla siten, ettei yhtäjaksoinen oleskelu ylitä kuutta kuukautta, pidetään edelleen Suomessa asuvana, jos hänen vakinainen asuinpaikkansa säilyy Suomessa.

Työttömyyspäiväraha

Työttömyyspäivärahaa maksetaan vakiintuneesti työmarkkinoilla olleelle ja palkkatyöstä, yrittäjätoiminnasta tai siihen rinnastettavasta omasta työstä toimeentulon saaneelle työnhakijalle. Työttömyyspäiväraha maksetaan työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetussa työttömyyskassassa vakuutettuina oleville ansiopäivärahana ja muille Kansaneläkelaitoksen maksamana peruspäivärahana.

Työttömyyspäivärahaan on oikeus työttömällä, joka on täyttänyt työssäoloehdon. Työssäoloehdon tarkoituksena on osoittaa, että henkilö on ollut edellä todetulla tavalla vakiintuneesti työmarkkinoilla ja saanut ansiotyöstä toimeentulonsa. Työttömyyspäivärahaa maksetaan työttömyydestä aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamiseksi.

Peruspäivärahaan on oikeus työnhakijalla, joka täyttää palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehdon.

Ansiopäivärahaan on oikeus palkansaajakassan jäsenellä (vakuutettu), joka on ollut vakuutettuna vähintään 12 edellistä kuukautta ja joka kalenterikuukausina, joina on ollut vakuutettuna, on täyttänyt työssäoloehdon.

Palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 28 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) kerryttänyt yhteensä vähintään 12 työssäoloehtokuukautta. Työssäoloehtokuukaudeksi luetaan sellainen kalenterikuukausi, jona henkilölle on maksettu vakuutuksenalaista vakiintunutta palkkaa vähintään 930 euroa. Työssäoloehtokuukaudeksi luetaan myös sellaiset kaksi erillistä kalenterikuukautta (puolikas työssäoloehtokuukausi), joiden kummankin aikana maksettu vakuutuksenalainen vakiintunut palkka on alle 930 euroa mutta vähintään 465 euroa.

Ansiopäivärahaan on oikeus yrittäjäkassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna vähintään 15 edellistä kuukautta ja joka vakuutettuna ollessaan on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.

Yrittäjän työssäoloehto täyttyy, kun henkilö lähinnä edellisten 48 kuukauden aikana (tarkastelujakso) on työskennellyt vähintään 15 kuukautta yrittäjänä. Työssäoloehdossa huomioitaviin kuukausiin luetaan aika, jolloin henkilö on työllistynyt yrityksessä siten, että hänen yrittäjän eläkelain (1272/2006), maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) tai työntekijän eläkelain (395/2006) mukainen vuosityötulonsa on vähintään 14 803 € vuonna 2024. Vuosityötulon rajaa tarkistetaan vuosittain.

Peruspäivärahassa yrittäjän työssäoloehdosta luetaan lähinnä 28 edellisen kuukauden aikana tehty palkansaajan työssäoloehdosta luettava työ.

Työssäoloehdon täyttyminen käynnistää perus- tai ansiopäivärahana maksettavan työttömyyspäivärahana enimmäisajan. Työttömyyspäivärahaa maksetaan yhteensä enintään 300 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut työssä yhteensä enintään kolme vuotta ja 400 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut työssä yhteensä yli kolme vuotta. Jos henkilön työssäoloehto on tähtynyt hänen täytettyään 58 vuotta ja hänellä on työssäoloehdon tähtytessä työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana, työttömyyspäivärahaa maksetaan yhteensä enintään 500 työttömyyspäivältä. Enimmäisajan alkamisen jälkeen tähtynyt työssäoloehto käynnistää uuden enimmäisajan.

Ennen vuotta 1965 syntyneille työttömille voidaan maksaa työttömyyspäivärahaa tietyin edellytyksin päivärahakauden enimmäisajan päättymisen jälkeen niin kutsutuilta lisäpäiviltä, kunnes henkilö jää eläkkeelle. Lisäpäivien alaikäraja on vuonna 1961 tai vuonna 1962 syntyneillä 62 vuotta, vuonna 1963 syntyneillä 63 vuotta ja vuonna 1964 syntyneillä 64 vuotta. Työttömyyspäivärahana lisäpäiväoikeus tutkitaan vasta, kun etuuden maksamisen enimmäisaika tähtyy. Enimmäisajan tähtytessä Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa tutkii, onko työttömyyspäivärahana saaja ehtinyt tähtyä oman syntymävuotensa perusteella määrittyvän alaikärajan ennen kuin enimmäisaika päättyy. Lisäksi tutkitaan, onko henkilöllä enimmäisajan tähtytessä vähintään viisi vuotta huomioitavaa työssäoloaikaa viimeisen 20 vuoden aikana. Lisäpäivinä maksettava ansiopäiväraha kartuttaa eläkettä, toisin kuin lisäpäivinä maksettava peruspäiväraha, joka ei kartuta eläkettä.

Peruspäivärahana suuruus on 37,21 euroa päivässä ja noin 800 euroa kuukaudessa (vuoden 2025 tasossa). Ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahana suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta.

EU-maiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaetuuksien yhteensovittamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (jäljempänä *EU-asetus 883/2004*) sekä Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksessa (EY) N:o 987/2009 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen täytäntöönpanomenettelystä. Työttömyyspäiväraha on EU-asetuksen 883/2004 asiallista soveltamisalaa koskevan 3 artiklan 1 kohdan h alakohdan tarkoittama työttömyysetuus, johon sovelletaan asetuksen työttömyysetuuksia koskevia säännöksiä. Työtön työnhakija, joka on EU-asetuksen 883/2004 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla mennyt toiseen valtioon hakeakseen sieltä työtä, on oikeutettu saamaan toisessa valtiossa tapahtuvan työnhaun ajalta työttömyyspäivärahaa enintään kolmen kuukauden ajan. Vuonna 2022 työnhakumatkoja (ansio- ja peruspäivärahalla) Suomesta toiseen EU-valtioon tehtiin 90 työnhakumatkaa, ja keskimääräinen työnhakumatkan pituus oli 58 päivää.

Työmarkkinatuki

Hallituksen esitys HE 235/1993 vp eduskunnalle työmarkkinatukea koskevaksi lainsäädännöksi sekä laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta annettiin eduskunnalle lokakuussa 1993. Esityksessä ehdotettiin, että peruspäivärahan myöntämisen edellytykseksi säädettäisiin työssäoloehdon täyttäminen. Uusi etuus, työmarkkinatuki, turvaisi niiden työttömäksi rekisteröityneiden toimeentuloa, jotka eivät ole täyttäneet työssäoloehdotta tai jotka ovat saaneet perus- tai ansiopäivärahaa enimmäisajan. Esityksen mukaan työmarkkinatuki olisi tarkoitettu ensisijaisesti työmarkkinoille ensimmäistä kertaa tulevien työttömien tueksi. Toimeentulon turvaamisen lisäksi esityksessä työmarkkinatuen tarkoitukseksi määriteltiin tuen saajan työmarkkinoille hakeutumisen edellytysten edistäminen ja parantaminen. Lisäksi etuutta maksettaisiin toimeentulon turvaamiseksi ja työmarkkinoille hakeutumisen ja palaamisen edellytysten parantamiseksi työttömille työnhakijoille, joiden työttömyyspäivärahaoikeus olisi päättynyt enimmäismaksuajan täytyttyä. Etuutta maksettaisiin työnhaun ja työvoimapoliittisten palveluiden ajalta. Esityksen mukaan työmarkkinatuen keskeinen tarkoitus olisi edistää työttömän henkilön työllistymistä aktiivisten työvoimapoliittisten toimenpiteiden avulla, ja työmarkkinatuen luonne huomioon ottaen olisi perusteltua maksaa tuki ilman tarveharkintaa aikana, jolloin henkilö osallistuu työmarkkinakelpoisuutta parantaviin toimenpiteisiin.

Hallituksen esityksessä HE 115/2002 vp ehdotettiin säädettäväksi kokonaan uusi laki, työttömyysturvalaki. Uudistuksen ensimmäinen tavoite koski lainsäädännön selkeyttämistä. Hallituksen esityksen mukaan lainsäädännön rakenne uudistettaisiin niin, että työttömyysetuuksista ja niihin liittyvistä kansalaisten oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädettäisiin pääsääntöisesti yhdessä laissa. Samalla toimeentuloturva koskevien säännösten suhde työvoimapoliittisia toimenpiteitä koskeviin säännöksiin järjestettäisiin lainsäädännössä uudelleen, ja erityisesti työmarkkinatukijärjestelmää koskevan lainsäädännön rakenteen uudistamisessa tavoitteena oli, että eri lakien mukaan työmarkkinatukena maksettavia etuuksia koskevien säännösten suhde työvoimapoliittisia toimenpiteitä koskeviin säännöksiin on mahdollisimman selkeä.

Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työmarkkinatukea maksetaan henkilölle, joka ei täytä palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehdotta tai jonka oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen vuoksi ja joka on taloudellisen tuen tarpeessa (tarveharkinta). Työmarkkinatuen toimeenpanosta vastaa Kansaneläkelaitos.

Työmarkkinatuen saaminen tai sen määrä ei perustu työttömyyttä edeltävään työskentelyyn tai työstä saatuun tuloon, vaan se on työttömän vähimmäistoimeentulon turvaamiseksi sosiaalisin perustein suoritettava syyperusteinen tuki. Hallituksen esityksessä HE 235/1993 vp eduskunnalle työmarkkinatukea koskevaksi lainsäädännöksi sekä laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta todetaan työmarkkinatuen tarveharkintaa koskevan ehdotuksen osalta, että työmarkkinatuki olisi tarveharkintainen etuus eli henkilön tulisi olla taloudellisen tuen tarpeessa, jotta hänelle voitaisiin myöntää ja maksaa työmarkkinatukea. Mainitun esityksen perusteluiden mukaan tämä tarveharkintaisuus on perusteltua, koska kysymys on henkilön vähimmäistoimeentulon

turvaavasta etuudesta. Tällöin ei ole tarkoituksenmukaista maksaa kokonaisuudessaan verovaroja rahoitettavaa työmarkkinatukea henkilölle, jonka toimeentulo jo muutenkin on turvattu.

Työttömyysturvalain 7 luvun 12 §:n mukaan työmarkkinatuki on kestoltaan rajoittamaton.

Työmarkkinatuen tarveharkinnassa otetaan lähtökohtaisesti huomioon työmarkkinatuen saajan omat tulot kokonaisuudessaan. Edellä on kuvattu työn perusteella saadun ansiotulo huomioonottaminen sovitellun työttömyysetuuden määrässä. Tarveharkinnassa huomioitavia tulolajeja ovat esimerkiksi pääomatulot, omaishoitajan hoitopalkkio ja tekijänoikeuskorvaukset.

Työttömyysturvalain mukaan työmarkkinatuen tarveharkinnassa tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaista kotihoidon tukea, asumistukea, sotilasavustusta, sotilasvammalain mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa, kansaneläkelain mukaista täydennysmäärää, toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea, vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta eikä liikkuvuusavustuksena maksettavaa työttömyysetuutta.

Työmarkkinatuen tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot arvioidaan sen mukaan, kuinka paljon niitä työttömyysaikana tulee jatkuvasti olemaan eli satunnaiset ja kertaluonteiset tulot eivät vaikuta työmarkkinatuen määrään. Tarveharkinnassa otetaan huomioon myös sellaiset tulot, jotka vaikuttavat henkilön tulotasoon työttömyysaikana, vaikka tulot on saatu muuna kuin työttömyysaikana. Vuosittain tai muutoin toistuva tuloerä jaetaan tuloksi koko vuodelle tai muulle tulokaudelle. Ennen tarveharkintaa työmarkkinatukeen vaikuttavasta tulosta vähennetään tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista³.

Tarveharkinnassa huomioon otettava tulo vaikuttaa työmarkkinatuen määrään eri tavalla riippuen siitä, onko työmarkkinatuen saaja huoltovelvollinen vai perheetön henkilö. Huoltovelvollisina pidetään avio- tai avopuolisoita, joilla ei ole lapsia. Huoltovelvollisena pidetään myös henkilöä, jolla on huollettavanaan alle 18-vuotiaita lapsia. Huollettavana lapsena pidetään työttömyysetuuden saajan biologista lasta, adoptiolasta, kasvattilapseksi annettua lasta, sosiaalihuollon huostaan ottamaa lasta sekä lasta, josta saaja on velvollinen maksamaan elatusapua. Huollettavana lapsena pidetään myös samassa taloudessa asuvaa avo- tai aviopuolison alaikäistä lasta. Huoltovelvollisen henkilön täydestä työmarkkinatuesta vähennetään 50 prosenttia 1044,00 euron tulorajan ylittävistä tuloista. Tulorajaa korotetaan 130 eurolla kuukaudessa jokaista huollettavaa lasta kohden. Perheettömän henkilön täydestä työmarkkinatuesta vähennetään 75 prosenttia 311,00 euron tulorajan ylittävistä tuloista.⁴

Edellisessä kappaleessa mainitut euromäärät ovat vuoden 2010 tasossa⁵. Työttömyysturvalain mukaan, jos maan yleinen palkkataso ansiotasoindeksin perusteella arvioiden olennaisesti

³ Valtioneuvoston asetus työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta 30.12.2002/1332, 3 luku.

⁴ Työmarkkinatuen saajan puolison tulojen perusteella suoritettavasta tarveharkinnasta luovuttiin 1.1.2013 voimaan tulleella lailla (1005/2012). Työmarkkinatuen tarveharkinnan tulorajan määräytymisessä jäi edelleen huomioon otettavaksi avio- tai avopuoliso.

⁵ Valtioneuvoston asetus (957/2010) työmarkkinatuen tarveharkinnassa sovellettavien euromäärien tarkistamisesta.

muuttuu, valtioneuvoston asetuksella säädetään työmarkkinatuen tarveharkinnan tulorajojen mukaisten rahamäärien tarkistamisesta vastaamaan palkkatason muutosta⁶.

Tarveharkintaa ei sovelleta työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta eikä sellaiselle 55 vuotta täyttäneelle henkilölle maksettavaan työmarkkinatukeen, joka on työttömäksi joutuessaan täyttänyt työssäoloehdon.

Verrataan työmarkkinatuen tarveharkinnan soveltamisen vaikutusta ja työttömyyden aikana ansaitun työstä saadun korvauksen vaikutusta työmarkkinatuen määrään. Kuten edellä on todettu, työttömyysetuuden sovittelussa puolet työttömyysetuuden hakujakson aikana maksettavasta bruttotulosta pienentää kuukaudelta tai neljältä viikolta maksettavaa soviteltavaa työttömyysetuutta. Työttömyysturvan 300 euron suojaosa poistui 1.4.2024 lainmuutoksen johdosta. Alaikäisiä lapsia, avio- tai avoliittoa taikka työmarkkinatuen saajan ikää ei huomioida työmarkkinatuen sovittelussa. Mikäli työmarkkinatuen saajalla on työstä saatua tuloa ja tarveharkinnassa huomioidavaa tuloa, tulot vaikuttavat työmarkkinatuen määrään eri tavoin riippuen tulon ansaitsemisavasta, avio- tai avoliitosta, henkilön tai hänen puolisonsa alaikäisten lasten lukumäärästä, sekä ikään liitetystä työssäoloehdon täyttämisestä. Työttömyysetuuksiin maksettu lapsikorotus poistui 1.4.2024 lainmuutoksen johdosta.

Työmarkkinatukijärjestelmän yhtenä keskeisenä tavoitteena on tehostaa ammatilliseen koulutukseen hakeutumista. Tämän vuoksi työmarkkinatukea ei makseta välittömästi työnhaun alkamisa ammatillista koulutusta vaille olevalle työnhakijalle, vaan työmarkkinatukeen sovelletaan 21 viikon mittaista odotusaikaa. Nuorten koulutukseen hakeutumista koskevasta velvoitteesta poiketen odotusaikaa asetettaessa työnhakijan iällä ei ole merkitystä. Iästä riippumatta odotusaika koskee sellaista ammatillista koulutusta vaille olevaa henkilöä, joka ei työmarkkinatuen hakemista edeltävästi ole välittömästi saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajalta.

Työmarkkinatuen odotusaika estää työmarkkinatuen maksamisen työttömyysajalta, mutta toisaalta työnhakijalla on kuitenkin odotusajan estämättä oikeus työmarkkinatukeen siltä ajalta, kun hän osallistuu työllistymistä edistävään palveluun. Odotusaikaa lyhentää muun muassa työttömyyspäivärahan työssäoloehtoon luettavan työn tekeminen ja työttömyysetuuden saaminen odotusajan alkamista edeltäneen kahden vuoden aikana.

Työmarkkinatuki maksetaan määrältään alennettuna osittaisena työmarkkinatukena, jos henkilö asuu vanhempiensa taloudessa eikä hän ole täyttänyt työttömyyspäivärahan työssäoloehtoa.

Osittainen työmarkkinatuki on 35 prosenttia⁷ henkilölle hänen omien tulojensa perusteella muutoin maksettavasta työmarkkinatuesta. Osittaisen työmarkkinatuen maksamiselle ei ole säädetty ikään perustuvaa rajoitusta. Osittaista työmarkkinatukea maksetaan myös siinä tapauksessa, että vanhempiensa taloudessa asuva tuenhakija ei esitä selvitystä vanhempiensa tuloista.

Työmarkkinatuki maksetaan täysimääräisenä ajalta, jona vanhempiensa taloudessa asuva henkilö osallistuu työllistymistä edistävään palveluun. Mikäli vanhempien tulot jäävät alle työttömyysturvalaissa säädetyn tulorajan, työmarkkinatuki maksetaan myös tässä tilanteessa täysimääräisenä.

⁶ Voimassa olevassa työttömyysturvalain 7 §:n 4 momentissa viitataan 6 §:ssä säädettyyn rahamäärään. Mainitussa 6 §:ssä ei enää puolison tarveharkinnan poistumisen myötä 1.1.2013 säädetä rahamäärästä.

⁷ Osittaisen työmarkkinatuen tasoa koskeva muutos tuli voimaan 1.1.2025 lailla 962/2024 (HE 135/2024 vp).

Vanhempien tuloina otetaan huomioon vastaavat tulot kuin työmarkkinatuen tarveharkinnassa huomioitavat tulot. Vanhempien tuloina otetaan huomioon kaikki tulot tulon lähteestä tai veronalaisuudesta riippumatta lukuun ottamatta omaishoitajan hoitopalkkiota ja muussa kuin ansaintatarkoituksessa saatua perhehoitajan hoitopalkkiota⁸. Jos vanhempien yhteenlasketut tulot ylittävät 1 781 euroa kuukaudessa⁹, henkilön täysimääräisestä työmarkkinatuesta vähennetään 50 % tulorajan ylittävistä tuloista. Jokainen vanhempien huollettavana oleva samassa taloudessa asuva alaikäinen lapsi nostaa tulorajaa 106 eurolla kuukaudessa. Vanhempien tulojen perusteella vähennettynä työmarkkinatukena maksetaan kuitenkin aina vähintään 50 prosenttia siitä työmarkkinatuen määrästä, johon henkilöllä muuten olisi omien tulojensa perusteella oikeus.

Jos vanhempiensa taloudessa asuva henkilö kykenee luotettavasti osoittamaan, etteivät vanhemmat tosiasiallisesti häntä taloudellisesti tue, työmarkkinatuki on maksettava täysimääräisenä, vaikka vanhempien tulot ylittävät säädetyn tulorajan.

Täysi työmarkkinatuki on 37,21 euroa päivässä ja noin 800 euroa kuukaudessa (vuoden 2025 tasossa). Täysimääräinen työmarkkinatuki on työttömyysturvalain mukaan peruspäivärahan suuruinen.

Lainmuutoksen johdosta indeksitarkistusta ei tehdä vuosina 2024–2027 työmarkkinatukeen ja peruspäivärahaan. Jos indeksijäädytys vähentää etuuksien reaalista tasoa yli 10,2 %, etuuksien määrään tehdään indeksitarkistukset.¹⁰

Työmarkkinatuki on EU-asetuksen 883/2004 asiallista soveltamisalaa koskevan 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu maksuihin perustumaton erityinen rahaetus, joka on mainittu EU-asetuksen liitteessä X. Maksuihin perustumattomista erityisistä rahaetuksista säädetään EU-asetuksen 883/2004 70 artiklassa. Kyseisissä etuuksissa on piirteitä sekä sosiaaliturvasta että sosiaalihuollosta siten, että niiden tarkoituksena on toisaalta turvata asianomaisille henkilöille vähimmäistoimeentulo ottaen huomioon jäsenvaltion taloudellinen ja sosiaalinen tilanne ja toisaalta niillä on liityntäpinta asetuksen soveltamisalassa oleviin sosiaaliturvan aloihin. Etuuksien erityisen luonteen vuoksi niitä ei koske asetuksen yleinen 7 artiklan mukainen maasta vietävyyden periaate, vaan ne myönnetään ja maksetaan asianomaisen henkilön asuinjäsenvaltiossa sen lain-säädännön mukaisesti.

EU-asetuksen 883/2004 70 artiklassa luetellaan ne edellytykset, jotka etuuksien tulee täyttää, jotta ne voidaan luokitella maksuihin perustumattomiksi erityisetuksiksi. Edellytyksenä on ensinnäkin joko se, että etuudet on tarkoitettu antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaisille sosiaaliturvaturvaetuksiin luettaville etuuksille, jotka takaavat henkilöille vähimmäistoimeentulon ottaen huomioon kyseisen jäsenvaltion taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen, tai että etuuksien tarkoituksena on yksinomaan vammaisten henkilöiden erityinen suojeleminen ja jotka liittyvät läheisesti henkilön sosiaaliseen ympäristöön jäsenvaltiossa. Toinen edellytys on, että maksuihin perustumattomat erityisetuudet tulee rahoittaa yksinomaan yleisten julkisten menojen kattamiseen tarkoitetuilla pakollisilla veroilla¹¹ ja niiden myöntämisedellytykset eivät

⁸ Palkkioita koskeva muutos tuli voimaan 1.1.2025 lailla 962/2024.

⁹ Työttömyysturvalain 7 luvun 9 §:ssä säädetty vanhempien yhteenlaskettujen tulojen tuloraja on vuoden 2002 tasossa. Työttömyysturvalaissa ei säädetä mainitun tulorajan tarkistamisesta.

¹⁰ Laki (1296/2023) eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 (HE 75/2023 vp).

¹¹ Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen kannan mukaan työttömyysvakuutusmaksut ovat valtiosääntöoikeudellisessa mielessä veroja (PeVL 5/1959 vp; PeVL 2/1960 vp; PeVL 4/1984 vp; PeVL 28/1993 vp; PeVL 18/1998 vp).

saa olla riippuvaisia etuudensaajan suorittamasta maksusta. Kolmanneksi maksuihin perustumattomat erityisetyudet täytyy sisällyttää asetuksen liitteeseen X.

2.2 Työnhakijan palveluprosessi ja työllistymistä edistävät palvelut

Työnhakijan palveluprosessista säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, jäljempänä järjestämislaki) 4 luvussa. Palveluprosessiin kuuluvat työnhakijaksi ilmoittautuminen, alkuhaastattelu, työnhakukeskustelut ja täydentävät työnhakukeskustelut.

Työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle järjestään työnhakukeskustelu, kun alkuhaastattelusta on kulunut kolme kuukautta. Tämän jälkeen työnhakukeskustelu järjestetään aina kolmen kuukauden kuluttua edellisestä. Alkuhaastattelun ja ensimmäisen työnhakukeskustelun välissä työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle järjestetään viisi täydentävää työnhakukeskustelua. Täydentävät työnhakukeskustelut on tarkoitus järjestää säännöllisesti kolmen kuukauden aikana, joten pääsääntöisesti keskustelut järjestään kahden viikon välein. Lisäksi työttömälle työnhakijalle järjestetään kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana aina työttömyyden jatkuttua kuusi kuukautta. Edellä mainittujen täydentävien työnhakukeskustelujen lisäksi henkilöasiakkaalle voidaan järjestää täydentäviä työnhakukeskusteluja hänen palvelutarpeensa edellyttämällä tavalla.

Palveluprosessissa arvioidaan henkilön edellytykset hakea työtä ja työllistyä sekä tarve palveluille. Palveluprosessissa laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma sekä asetetaan työnhakuvelvoite ja seurataan työnhaun edistymistä. Tarvittaessa asiakas ohjataan palvelutarpeen mukaisiin palveluihin ja arvioidaan palvelutarpeen kehittymistä.

Julkisten työvoimapalveluiden tarjoaminen asiakkaalle perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen, jonka työvoimaviranomainen arvioi yhdessä asiakkaan kanssa. Myös työllistymissuunnitelman työvoimaviranomainen laatii yhdessä työnhakija-asiakkaan kanssa. Työllistymissuunnitelmaan sisällytetään tarvittaessa työnhakijan palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoima- ja yrityspalveluja. Työllistymissuunnitelman noudattaminen kuten esimerkiksi suunnitelmassa soveltuihin työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen on työnhakijaa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä velvoittavaa.

Työvoimaviranomaisen on järjestämislain mukaan tietyissä tilanteissa muistutettava työnhakijaa kirjallisesti hänen menettelynsä vaikutuksesta työllistymiseen ja mahdolliseen oikeuteensa saada työttömyysetuutta. Työvoimaviranomainen muistuttaa työnhakijaa esimerkiksi, jos työnhakija jättää saapumatta palveluprosessin mukaisiin keskusteluihin tai ei muulla tavoin asioi työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla. Muistutuksella ei ole vaikutuksia työnhakijan oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Muistutus on luonteeltaan työvoimaviranomaisen neuvontaa työnhakijalle. Muistutuksella ei ole myöskään vaikutusta työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmään.

Työ- ja elinkeinotoimistojen (jäljempänä TE-toimisto) asiakastietojärjestelmästä ilmenevien tietojen mukaan muistutuksia tehtiin aikavälillä 2.5.2022–31.3.2024 yhteensä 301 500 kappaletta. Niitä lähetettiin yhteensä 38 prosentille asiakkaista. Vuonna 2023 muistutuksia tehtiin lähes 200 000 kappaletta, ja muistutuksen sai noin 26 prosenttia asiakkaista. Eniten muistutuksia tehtiin työnhakuvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä (132 000 kappaletta) ja asiakastapaamiseen saapumatta jättämisestä (31 000 kappaletta). Muistutuksista 66 prosenttia koski työnhakuvelvollisuuden noudattamatta jättämistä ja 16 prosenttia asiakastapaamiseen saapumatta jättämistä. Kaikista muistutuksen saaneista asiakkaista 80 prosenttia ei ole saanut toimintansa vuoksi työttömyysturvavaseuraamuksia, eli he ovat muistutuksen saamisen jälkeen menettelleet työttömyysturvalain edellyttämällä tavalla.

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) säädetään sekä aktivointisuunnitelman laadinnasta että kuntouttavan työtoiminnan palvelun järjestämisestä. Kuntouttava työtointiminta on sosiaalihuollon palvelu. Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukainen aktivointisuunnitelma tehdään pitkään työttömänä olleelle henkilölle. Henkilö, työvoimaviranomainen ja hyvinvointialueen sosiaalialan ammattihenkilö tekevät sen yhdessä. Mikäli henkilö saa työttömyysetuutta, työvoimaviranomainen aloittaa aktivointisuunnitelman teon. Mikäli henkilö saa toimeentulotukea työttömyyden perusteella, suunnitelman käynnistää hyvinvointialue. Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaiset palvelut ovat ainoat henkilöä velvoittavat sosiaali- ja terveystalvet.

Velvollisuus laatia edellä mainittu aktivointisuunnitelma yhdessä henkilön kanssa riippuu siitä, kuinka kauan hän on saanut työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. Alle 25-vuotiaille aktivointisuunnitelma pitää tehdä nopeammin kuin 25-vuotta täyttäneille. Työttömyysetuuden osalta edellytetään, että henkilö on työtön ja oikeutettu työmarkkinatukeen ja että henkilölle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma. Alle 25-vuotiaalta edellytetään lisäksi, että hän on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana tai että hän on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäivärahakauden ajan työttömyyspäivärahaa. Henkilöltä, joka on täyttänyt 25 vuotta, edellytetään lisäksi työttömyyden perusteella saatua työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä tai työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäivärahakauden jälkeen työttömyyden perusteella saatua työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä.

Monialaisen työllistymissuunnitelman laatimisesta säädetään 1.1.2025 voimaan tullessa laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023). Monialainen työllistymissuunnitelma koskee mainitun lain mukaisen yhteistoimintamallin asiakkaita. Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue tai Kansaneläkelaitos ohjaa henkilön monialaiseen palvelutarpeen arvioon, mikäli työllistymisen edistäminen edellyttää työvoimapalvelujen sekä sosiaalipalvelujen, terveyspalvelujen ja tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspalvelujen yhteensovittamista. Kukin viranomainen voi ohjata työttömän monialaiseen palvelutarvearvioon heti tarpeen tunnistessaan. Ohjaus ei edellytä tietyn kestoista työttömyyttä tai työttömyysetuuden maksupäivien kestoä. Ohjaamisen jälkeen mainitut viranomaiset tekevät monialaisen palvelutarvearvion yhdessä työttömän kanssa. Monialaisen palvelutarvearvion perusteella viranomaiset laativat yhdessä työttömän kanssa monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa sovitaan palveluista, joilla työllistymistä edistetään. Suunnitelma tarkistetaan työvoimaviranomaisen toimesta vähintään kolmen kuukauden välein. Hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on osallistuttava työllistymissuunnitelman tarkistamiseen niiden järjestämisvastuulle kuuluvien suunnitelmassa sovittujen palveluiden osalta työttömän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

Työllistymistä edistäviä palveluja ovat työvoimakoulutus, työnhakijan omaehtoinen työttömyysetuudella tuettu opiskelu, työnhakijan omaehtoinen työttömyysetuudella tuettu kotoutuskoulutus, työnhakuvalmennus, uravalmennus, työkokeilu, koulutuskokeilu ja kuntouttava työtoiminta. Työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen enimmäistukiaika on lähtökohtaisesti 24 kuukautta, mutta jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen, opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea enintään 48 kuukauden ajan. Työkokeilun kesto on enintään 12 kuukautta. Työnhakuvalmennuksen enimmäiskesto on 20 päivää ja uravalmennuksen enimmäiskesto 40 päivää. Koulutuskokeilun kesto on kerrallaan enintään 10 päivää. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään 3–24 kuukauden mittaiseksi jaksoksi kerrallaan.

Työttömyysetuutta voidaan maksaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei ole työttömänä ollessaan oikeutta etuuteen korvauksettoman määrääjän, työssäolovelvoitteen, ammatilliseen koulutukseen liittyvän rajoituksen, omavastuuajan, työmarkkinatuen odotusajan tai työmarkkinatuen tarveharkinnan vuoksi.

2.3 Työttömyysetuuden saamisen yleiset työvoimapoliittiset edellytykset

Työttömyysetuuden saaminen edellyttää, että henkilö on ilmoittautunut työnhakijaksi työvoimaviranomaiselle ja hän on työtön. Jos henkilö on kokoaikatyössä tai työllistyy yrittäjänä päätoimisesti yli kahden viikon ajan, häntä ei lähtökohtaisesti pidetä työttömänä eikä hänellä lähtökohtaisesti ole oikeutta työttömyysetuuteen. Jos työ on osa-aikaista tai työllistyminen yrittäjänä on sivutoimista, henkilöllä voi olla oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen, eli työstä tai yritystoiminnasta saatu tulo otetaan huomioon maksettavan työttömyysetuuden määrässä. Päätoimiset opinnot estävät lähtökohtaisesti työttömyysetuuden maksamisen.

Työttömyysetuuteen on oikeus kokoaikatyötä hakevalla työttömällä työnhakijalla. Kokoaikatyötä hakevana pidetään työnhakijaa, jonka työhaun ja mahdollisen työllistymissuunnitelman tavoitteena on työllistyminen kokoaikatyöhön. Osatyökyvyttömyyseläkettä saavan työnhakijan ei tarvitse hakea kokoaikatyötä, vaan työkykyä vastaavan osa-aikatyön hakeminen on riittävää.

Jos työnhakija ilmoittaa työvoimaviranomaiselle, ettei hän hae kokoaikatyötä, hänellä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Oikeus etuuteen alkaa uudestaan siitä päivästä, jolloin työnhakija ilmoittaa hakevansa kokoaikatyötä.

2.4 Etuuden saajan velvollisuudet ja työvoimapoliittisesti moitittava menettely

Työttömyysetuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työvoimaviranomaiselle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Jos työnhakija laiminlyö toimia edellytetyllä tavalla, hänen työnhakunsa voimassaolo voidaan tietyissä tilanteissa päättää työvoimaviranomaisen toimesta tai työnhakijalle voidaan asettaa korvauksettomia määräaikoja eli niin sanottuja karenseja tai työssäolovelvoitteita. Korvaukseton määräaika tarkoittaa työttömyysturva-oikeuden menettämistä määräaikaisesti ja työssäolovelvoite etuusoikeuden menettämistä toistaiseksi.

Työttömyysturvalain mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 45 päivän ajalta työsuhteen päättymisen jälkeen, jos hän on ilman pätevää syytä itse eronnut työstä tai aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Jos työn jäljellä oleva kesto olisi ollut enintään viisi päivää, korvaukseton määräaika on 30 päivää.

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 45 päivän ajalta työstä kieltäytymisestä lukien, jos hän työttömänä ollessaan ilman pätevää syytä kieltäytyy työnantajan hänelle yksilöidystä tarjoamasta työstä tai hakemastaan työstä, johon hänet on valittu. Käytännössä kyse on siitä, että työnhakijalla oli jo varmuus työllistymisestä tähän työpaikkaan. Jos työ olisi kestänyt enintään kaksi viikkoa, korvaukseton määräaika on kestoaltaan 30 päivää. Nimenomaisen kieltäytymisen lisäksi korvaukseton määräaika voidaan asettaa, jos työttömänä oleva henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhdetta ole syntynyt.

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvästä työvoimapoliittisesti moitittavana pidettävästä menettelystä asetetaan korvauksettomia määräaikoja ja työssäolovelvoite porrastettuna. Ensimmäinen moitittava menettely vuoden tarkastelujakson kuluessa ei aiheuta seuraamusta (muistutus kuvattu jaksossa 2.2). Jos moitittavia menettelyjä on kaksi, työnhakija menettää oikeutensa työttömyysetuuteen seitsemältä kalenteripäivältä. Kolmannelta moitittavasta menettelystä työttömyysetuuden menettää 14 kalenteripäivältä. Jos työnhakija menettelee vielä neljännen kerran moitittavasti, hänelle asetetaan 12 kalenteriviikon työssäolovelvoite.

Työssäolovelvoite tarkoittaa työttömyysetuuden menettämistä toistaiseksi. Oikeus etuuteen palautuu, kun henkilö on ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä, opiskellut omaehtoisesti päätoimisia opintoja, työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä tai osallistunut työttömyysturvalain määritelmäsäännöksessä (1 luvun 5 §) lueteltuihin työllistymistä edistäviin palveluihin yhteensä vähintään 12 kalenteriviikkoa. Oikeus työttömyysetuuteen palautuu myös, kun työssäolovelvoitteen alkamisesta on kulunut vähintään viisi vuotta.

Työllistymistä edistävän palvelun ajalta voidaan maksaa työttömyysetuutta myös silloin, kun työttömyysetuuden saaminen työttömyyden perusteella estyisi korvauksettoman määräajan, työssäolovelvoitteen tai työttömyysturvalain 2 luvun 13 ja 14 §:ssä säädetyn ammatilliseen koulutukseen liittyvän rajoituksen takia. Mainitut seikat syrjäytyvät palvelun ajalta vain silloin, kun este työttömyysetuuden maksamiselle oli olemassa jo palvelun alkaessa.

Työnhakijan palveluprosessissa arvioidaan työnhakijan palvelutarve. Työ- ja toimintakyvyn osalta merkitystä on sillä, liittyvätkö mahdolliset työ- ja toimintakyvyn rajoitteet työnhakijan mahdollisuuksiin työllistyä. Tarvittaessa työnhakija ohjataan työkyvyn arviointiin. Työnhakijan työ- ja toimintakyky voidaan tarvittaessa arvioida yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa.

Työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmässä työnhakijalle asetetaan korvaukseton määräaika tai työssäolovelvoite, jos hän kieltäytyy palvelutarpeen arvioimiseksi välttämättömästä työkyvyn arvioinnista tai tutkimuksesta. Keskeistä velvoittavuuden kannalta on, että kyse on välttämättömästä tutkimuksesta tai arvioinnista. Työnhakija voidaan ohjata työkyvyn arviointiin tai tutkimukseen myös muulla perusteella, mutta silloin kieltäytymisellä ei ole vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Työnhakijan kieltäytyessä työkykyyn liittyvästä tutkimuksesta tai arvioinnista hänen työnhakunsa voimassaolo jatkuu, mutta työvoimaviranomainen selvittää, onko työnhakijalla ollut pätevä syy menettelyynsä ja tuleeko työnhakijalle asettaa työttömyysturvalaissa tarkoitettu seuraamus.

2.5 Työttömyysetuuksien rahoitus

Työttömyysetuuksien rahoituksesta säädetään laissa työttömyysetuuksien rahoituksesta (555/1998) sekä työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvussa ja yrittäjän ansiopäivärahan osalta työttömyyskassalaissa.

Työttömyyspäivärahan rahoituksesta vastaavat valtio, ansiopäivärahan saajan kotikunta, työnantajat ja palkansaajat pakollisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassat jäsenmaksuilla.

Ansiopäivärahana maksettaviin työttömyyspäivärahan lisäpäiviin ei suoriteta valtionosuutta eikä ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta. Osa lisäpäivämenosta katetaan työnantajien työttömyysturvan omavastuumaksulla, jonka kerää Työllisyysrahasto. Omavastuumaksuvelvollisesta työnantajasta ja omavastuumaksuvelvollisuuden perusteena olevasta työntekijän työttömyydestä säädetään laissa työttömyysetuuksien rahoituksesta.

Valtio rahoittaa yrittäjän ansiopäivärahasta peruspäivärahaa vastaavan osuuden. Yrittäjän ansiopäivärahan rahoitukseen ei käytetä työttömyysvakuutusmaksujen tuottoa, vaan työttömyyskassaan kuuluvat yrittäjät rahoittavat työttömyyskassan jäsenmaksulla sen osan ansiopäivärahasta, joka ylittää perusosan.

Peruspäiväraha rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla sekä valtion ja peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella. Työllisyysrahasto maksaa Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden palkansaajien työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää. Vuoden 2024 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla peruspäivärahojen rahoitukseen tilitetään vuonna 2024 arviolta 175 miljoonaa euroa.

Työttömyysvakuutusmaksuilla ei rahoiteta työmarkkinatukea. Työmarkkinatuen rahoituksesta vastaavat valtio sekä tuen saajan kotikunta.

Kotikunnan rahoitusvastuun perusteena oleva etuuspäivien kertymä nollautuu työnhakijan täytessä työttömyysturvalaissa tarkoitetun työssäoloehdon.

Vuodesta 2025 alkaen kunnan rahoitusvastuu alkaa työnhakijan 101. työttömyysetuuspäivästä. Kunnan rahoitusosuus on 200 maksupäivään saakka kymmenen prosenttia työmarkkinatuen, peruspäivärahan tai ansiopäivärahan perusosan määrästä. Työnhakijan etuuspäivien kertymän ollessa 201–300 päivää, kunnan rahoitusosuus on 20 prosenttia, 301–400 etuuspäivän ajalta 30 prosenttia, 401–700 etuuspäivältä 40 prosenttia ja 701 maksupäivästä eteenpäin 50 prosenttia. Korkein, 50 prosentin rahoitusosuus, ei koske peruspäivärahaa tai ansiopäivärahan perusosaa, koska työttömyyspäivärahan enimmäisaika on 500 päivää. Jos etuudensaaja enimmäisajan täyttymisen vuoksi siirtyy perus- tai ansiopäivärahalta työmarkkinatuella, nämä työttömyyspäivärahapäivät luetaan mukaan henkilön työttömyysetuuden saannin keston.

Taulukko 1: Työmarkkinatuen rahoitus 1.1.2025 alkaen

Työttömyysetuuden maksupäivät	Kunnan rahoitusosuus	Valtion rahoitusosuus
1-100 päivää	0	100 %
101-200 päivää	10 %	90 %
201-300 päivää	20 %	80 %
301-400 päivää	30 %	70 %
401-700 päivää	40 %	60 %
Yli 700 päivää	50 %	50 %

2.6 Työttömyysturvan toimeenpanojärjestelmä

Ansiopäivärahan toimeenpanosta vastaavat työttömyyskassat. Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen toimeenpanosta vastaa Kansaneläkelaitos.

Kun henkilö hakee Kansaneläkelaitoksesta työttömyysetuutta, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava työssäoloehdon täyttyminen, jotta henkilölle voidaan myöntää oikea työttömyysetuus. Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa.

Jos työttömyyskassan jäsen hakee työttömyysetuutta Kansaneläkelaitokselta ja Kansaneläkelaitos toteaa hakemusta käsitellessään hakijan työssäoloehdon täyttyneen, Kansaneläkelaitos hylkää työttömyysetuushakemuksen sillä perusteella, että henkilöllä on oikeus ansiopäivärahaan. Päätöksellä ohjataan hakijaa hakemaan ansiopäivärahaa omasta työttömyyskassastaan.

Kansaneläkelaitos seuraa työttömyysetuutta saavan henkilön työssäoloehdon kertymistä, kun tämä työskentelee ja saa samalla soviteltua työttömyysetuutta. Jos kyse on työmarkkinatukea saavasta työttömyyskassan jäsenestä, jonka työssäoloehdon todetaan täyttyneen, tai peruspäivärahaa saavasta työttömyyskassan jäsenestä, jonka jäsenyysehdon todetaan täyttyneen, Kansaneläkelaitos hylkää työttömyysetuuden sillä perusteella, että henkilöllä on oikeus ansiopäivärahaan.

Työmarkkinatuen saamisen edellytyksiin työssäoloehdon täyttyminen tai kerryttäminen vaikuttaa edellä jaksossa 2.1 luvutulla tavalla, kun kyse on työmarkkinatuen maksamisesta ilman tarveharkintaa 55 vuotta täyttäneelle henkilölle, osittaisen työmarkkinatuen maksamisesta ja työmarkkinatuen odotusajan asettamisesta.

Työvoimaviranomainen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (jäljempänä KEHA-keskus) antavat työvoimapolitiittisia lausuntoja työttömyysetuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä ja työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä.

Työvoimaviranomainen ratkaisee toimialueellaan työnhakijan työttömyysturvaoikeutta koskevat edellytykset ja antaa asiakkaanaan olevaa työnhakijaa koskevan työttömyysetuuden maksajaa eli Kansaneläkelaitosta tai työttömyyskassaa sitovan työvoimapolitiittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joihin ei liity työvoimapolitiittista harkintaa tai joihin liittyy vain vähäistä harkintaa. KEHA-keskus antaa työvoimapolitiittiset lausunnot työnhakijan työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä työvoimapolitiittista harkintaa vaativissa tilanteissa.

Harkintaa vaativat työvoimapolitiittiset lausunnot koskevat työllistymistä yrittäjänä tai omassa työssä, muuta kuin työsuhteessa tehtyä työtä, yrityksessä työskentelyn päättymistä, yrittäjän perheenjäsenen työskentelyn päättymistä, yritystoiminnan lopettamista, oman työn lopettamista, koulutusta vailla olevaa nuorta koskevia edellytyksiä ja työvoimapolitiittisesti moitittavaa menettelyä. Kyseisiin työvoimapolitiittisiin lausuntoihin liittyy merkittävää työvoimapolitiittista harkintaa muun muassa liittyen työnhakijan moitittavan menettelyn arviointiin ja korvauksetto- man määrääjän asettamiseen.

2.7 Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien menettelytapasääntely

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Lailla turvataan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet.

Yleissäännökset hallintoasioissa noudatettavasta menettelystä sisältyvät hallintolakiin (434/2003), jota pääsääntöisesti sovelletaan Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien käsittelyyn. Hallintolain säännöksistä poikkeaminen on mahdollista nimenomaisella lain tasoisella säännöksellä. Nämä erityissäännökset saavat pääsääntöisesti etusijan suhteessa hallintolakiin. Kansaneläkelaitoksessa hoidettavana olevaa toimeentuloturvaa koskevassa lainsäädännössä on hallintolaista poikkeavia menettelysäännöksiä.

Menettelytapasäännöksillä tarkoitetaan toimeenpanoon liittyviä säännöksiä, kuten päätöksen antomenettelyä, maksamistapaa, takaisinperintää, muutoksenhakua sekä lainvoimaisen päätöksen oikaisua ja poistamista koskevaa sääntelyä. Menettelytapasäännöksiä sisältyy eri etuuslakeihin, Kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin sekä hallinnon yleislakeihin.

Työttömyysturvalain menettelytapasääntely vastaa sisällöltään muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Työttömyysturvalaissa on kuitenkin joitain perusteltavissa olevia poikkeuksia menettelytapasäännösten pääsäännöistä. Nämä poikkeukset liittyvät työvoimaviranomaisen työvoimapolitiittisten lausuntojen rooliin, työttömyysetuuksien maksamiseen ilman päätöstä sekä asian uudelleen ratkaisemiseen työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi.

2.8 Nykytilan arviointi

2.8.1 Peruspäiväraha ja työmarkkinatuki

Tässä jaksossa esitettyihin vuoden 2023 tietoihin sisältyvät maksetut lapsikorotukset. Lapsikorotusten maksaminen on poistunut 1.4.2024.

Vuonna 2023 peruspäivärahaa maksettiin noin 74 630 henkilölle. Peruspäivärahaa maksettiin vuonna 2023 yhteensä 266 miljoonaa euroa 7,7 miljoonalta korvauspäivältä. Kansaneläkelaitokselta saatujen tietojen mukaan peruspäivärahaa maksetaan keskimäärin noin 100 päivältä. Yrittäjän työssäoloehdon täyttymisen perusteella peruspäivärahaa saaneita oli vuonna 2023 noin 2 110 henkilöä. Taulukossa 2 kuvataan peruspäivärahan saajat vuonna 2023 ikäryhmittäin ja sukupuolittain. Taulukosta ilmenee, että peruspäivärahan saajista hieman suurempi osuus on miehiä. Ikäryhmittäin tarkasteluna eniten saajia oli 25–29-vuotiaiden ikäryhmässä vuonna 2023.

Peruspäivärahaa lisäpäivinä saavien henkilöiden lukumääriä on tarkasteltu Kansaneläkelaitoksen joulukuun 2024 maksuaineistossa, jossa on ollut yhteensä 337 henkilöä. Todetaan, että ikätieto tulee maksulle kirjautuneen tiedon perustella eikä ikätieto ole tässä tarkastelussa suoraan yhteydessä varsinaiseen lisäpäiväoikeuteen, koska osa maksuista on takautuvia. Tässä tarkastelussa iältään 62-vuotiaita on ollut 30 henkilöä, 63-vuotiaita 88 henkilöä, 64-vuotiaita 214 henkilöä ja 65-vuotiaita 5 henkilöä.

Vuonna 2023 työmarkkinatukea maksettiin noin 234 390 henkilölle. Työmarkkinatukea maksettiin vuonna 2023 yhteensä 1932 miljoonaa euroa noin 49,5 miljoonalta korvauspäivältä. Vuonna 2023 työmarkkinatukea sai noin 71 340 sellaista henkilöä, joille on nykyisen työttömyysturvalain aikana maksettu enimmäisaika työttömyysturvalain peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa. Taulukossa 2 kuvataan työmarkkinatuen saajat vuonna 2023 ikäryhmittäin ja sukupuolittain. Taulukosta ilmenee, että myös työmarkkinatuen saajissa on enemmän miehiä kuin naisia. Eniten saajia on 30–34-vuotiaissa vuonna 2023.

Kansaneläkelaitoksen tietojen mukaan arviolta 6000 henkilölle, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1965 ja jotka eivät tule saavuttamaan alinta eläkeikää 1.2.2026 mennessä, oli maksettu työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä keskimäärin kuukauden lopussa vuonna 2024.

Taulukko 2. Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen saajat ikäryhmittäin ja sukupuolittain 2023. Lähde Kelasto

Ikäryhmä	Peruspäiväraha			Työmarkkinatuki		
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset
Yhteensä	74 632	39 529	35 103	234 394	122 259	112 135
17–19	757	526	231	5 189	3 203	1 986
20–24	11 950	6 626	5 324	23 088	12 912	10 176
25–29	14 609	7 729	6 880	28 277	14 714	13 563
30–34	11 665	6 153	5 512	31 944	15 848	16 096
35–39	8 822	4 543	4 279	29 402	14 260	15 142
40–44	7 319	3 655	3 664	26 416	12 993	13 423
45–49	5 884	2 981	2 903	22 802	11 894	10 908
50–54	4 755	2 489	2 266	21 575	11 610	9 965
55–59	4 719	2 573	2 146	25 420	14 008	11 412
60–64	3 913	2 128	1 785	19 318	10 339	8 979
65–67	239	126	113	962	478	484

Työmarkkinatukea maksettiin vuonna 2023 tarveharkinnassa huomioon otettavilla tuloilla vähennettyä noin 1 260 henkilölle. Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan tarveharkinta vähentää työmarkkinatuen etuusmenoa arviolta 1,3 miljoonaa euroa vuositasolla.

Työmarkkinatuen odotusaika asetettiin vuonna 2023 noin 15 250 henkilölle, joista naisia oli hieman yli puolet. Taulukossa 3 kuvataan työmarkkinatuen odotusajan saaneet henkilöt vuonna 2023 ikäryhmittäin ja sukupuolittain. Taulukosta ilmenee, että työmarkkinatuen odotusaika on asetettu useimmiten nuorille, 17–19-vuotiailla odotusaika on asetettu yli 40 prosentille työmarkkinatukea vuonna 2023 saaneista. Osuus pienenee vanhempiin ikäluokkiin mentäessä.

Asetetut odotusajat olivat pituudeltaan keskimäärin 120 päivää (kalenteripäivää) vuonna 2023. Odotusajan keskimääräinen pituus on naisilla hieman pidempi kuin miehillä. Keskimäärin pisimmät odotusajat on asetettu 45–49-vuotiaille naisille ja lyhimvät 20–24-vuotiaille miehille.

Taulukko 3. Odotusajan saaneet henkilöt ja odotusajan pituus kalenteripäivinä vuonna 2023.
Lähde: Kansaneläkelaitos

Ikäryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Saajat	Pituus	Saajat	Pituus	Saajat	Pituus
Yhteensä	7 459	117	7 795	123	15 254	120
17–19	980	119	1 160	122	2 140	121
20–24	1 583	107	1 707	115	3 290	111
25–29	1 652	114	1 599	122	3 251	117
30–34	1 011	120	1 095	126	2 106	123
35–39	747	126	859	130	1 606	128
40–44	546	122	606	128	1 152	125
45–49	349	125	336	133	685	129
50–54	264	125	200	128	464	126
55–59	196	118	141	121	337	119
60–67	131	127	92	123	223	125

Kansaneläkelaitokselta saatujen tietojen mukaan vuonna 2023 osittaista työmarkkinatukea on maksettu noin 10 400 eri henkilölle ja keskimäärin kuukaudessa noin 3 500 eri henkilölle. Saa-
jista miehiä oli 7 559 (73 %) ja naisia 2 854 (27 %). Osittaista työmarkkinatukea maksettiin
noin 0,9 miljoonalta päivältä yhteensä 16,8 miljoonaa euroa vuonna 2023. Keskimääräinen
maksettu osittainen työmarkkinatuki vuonna 2023 oli 18,60 euroa päivässä. Suurin osa tuesta
maksettiin miniminä joko vanhempien tulojen takia tai sen vuoksi, että vanhempien tuloja ei ole
esitetty. Vain kahdeksan prosentissa korvatuista päivistä tuki oli minimiä suurempi.

Seuraavassa taulukossa on esitetty osittaisen työmarkkinatuen saajat ikäryhmittäin. Saajista 93
prosenttia on alle 30-vuotiaita.

Taulukko 4. Osittaisen työmarkkinatuen saajat, päivät, eurot ja euroa per päivä vuonna 2023.
Lähde: Kansaneläkelaitos

Ikäryhmä	Saajat	Päivät	Eurot	€/päivä
15–19	3 457	197 169	3 592 750	18,22
20–24	4 974	457 465	8 429 910	18,43
25–29	1 297	150 714	2 841 290	18,85
30–34	463	66 562	1 306 502	19,63
35–39	151	23 290	454 980	19,54
40–44	55	7 566	158 007	20,88
45–59	16	2 416	49 263	20,39

Kansaneläkelaitoksen etuustietojärjestelmään tallennettujen tietojen perusteella työttömyyskassan jäsenenä on noin 26 300 nykyistä työmarkkinatuen saajaa ja noin 2 200 nykyistä peruspäivärahan saajaa. Kun Kansaneläkelaitos toteaa henkilön työssäolo- tai jäsenyysehdon täyttyneen, Kansaneläkelaitos hylkää työttömyysetuuden sillä perusteella, että henkilöllä on oikeus ansiopäivärahaan. Näitä tilanteita on vuosittain arviolta noin 20 000. Vuosittain ilmenee reilut 3 000 tapausta, jossa Kansaneläkelaitos on maksanut henkilölle työttömyysetuutta ja vasta takautuvasti käy ilmi, että henkilöllä olisi ollut oikeus ansiopäivärahaan.

2.8.2 Työvoimaviranomaisen asiakastapaamiset

Vuonna 2023 palvelumallin mukaisia asiakastapaamisia järjestettiin yhteensä 1 531 000 kappaletta. Näistä alkuhaastatteluja oli 266 000, työnhakukeskusteluja 812 000 ja täydentäviä työnhakukeskusteluja 453 000. Täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestettiin ulkopuolisten palveluntuottajien toteuttamana 12 000 kappaletta.

Nykyisen asiakaspalvelumallin valmistelun yhteydessä asiakastapaamisia arviointiin järjestettävän vuositason noin 2,4 miljoonaa kappaletta. Asiakastapaamisten määriä on jäänyt siis selvästi ennakoidusta tasosta. Etenkin täydentäviä työnhakukeskusteluja on järjestetty selvästi laissa edellytettyä vähemmän. Palvelumallin mukaisessa prosessissa täydentäviä työnhakukeskusteluja tulisi järjestää asiakkaille noin kaksinkertainen määrä työnhakukeskusteluihin nähden. Mallin toimeenpanon osalta tilanne on päinvastainen.

2.8.3 Työttömyysturvaseuraamukset

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan vuonna 2023 annettiin noin 29 000 työvoimapolitiittista lausuntoa seitsemän kalenteripäivää kestävästä korvauksettomasta määräajasta. Pitemmästä, 14 kalenteripäivää kestävästä korvauksettomasta määräajasta annettiin noin 13 500 lausuntoa ja työssäolovelvoitteen asettamisesta noin 6 300 lausuntoa. Työssäolovelvoite tarkoittaa työttömyysturvaoikeuden lakkauttamista toistaiseksi.

Tilanteita, joissa työnhakija esimerkiksi laiminlyö hakea työmahdollisuuksia tai osallistua palveluihin ensimmäistä kertaa vuoden tarkastelujakson aikana eikä seuraamusta aseteta, ei tilastoida Työnvälitystilastossa. Näitä tilanteita on kuitenkin enemmän kuin seitsemän kalenteripäivää kestäviä korvauksettomia määräaikoja asetetaan.¹²

3 Tavoitteet

Hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden.

Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä. Työttömyyden ajan perustoimeentulon turvaaminen yhdellä etuudella ja Kansaneläkelaitoksen

¹² Tiedot päivitetään myöhemmin ja muutetaan koskemaan eri henkilöitä. Eri henkilöiden lukumäärä on eri syistä yleensä hiukan pienempi kuin annettujen työvoimapolitiittisten lausuntojen määrä. Vuotta 2024 koskevat tilastot julkaistaan alkuvuonna 2025.

toimeenpaneman etuuslainsäädännön menettelysääntöjä yhtenäistämisen toteuttaa hallitusohjelman kirjausta sosiaaliturvan sujuvoittamisesta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki, yleistukilaki. Yleistuki olisi työttömyyden aikaisen perustoimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki. Yleistukea maksettaisiin työttömän työnhakijan työmarkkinoille hakeutumisen tai palaamisen edellytysten edistämiseksi ja parantamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva lainsäädäntö.

Yleistukea maksettaisiin työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta ansiopäivärahaan tai joka olisi jo saanut enimmäisajan ansiopäivärahaa. Lisäksi yleistuen saaminen edellyttäisi taloudellisen tuen tarvetta eli yleistuki olisi tarveharkintainen työttömän työnhakijan etuus.

Yleistuen täysimääräinen määrä olisi työttömyysturvalaissa säädetyn ansiopäivärahan perusosan suuruinen.

Jos yleistuen hakijalla ei olisi peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillista valmiuksia antavaa koulutusta, yleistukea maksettaisiin 21 viikon odotusajan jälkeen.

Yleistuki maksettaisiin osittaisena henkilölle, joka asui vanhempiensa taloudessa eikä olisi täyttänyt työttömyysturvalaissa tarkoitettua työssäoloehto.

Työttömyyden perusteella yleistukea saavaa henkilöä koskisivat pääosin samat etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset, työllistymisen edistämiseen liittyvät palvelut ja työttömyysturvalain mukaiset seuraamukset kuin ansiopäivärahan saajaa työttömyysturvalain perusteella.

Työvoimaviranomaisen palveluprosessiin kuuluvien työnhakukeskustelujen järjestämistapaa ja sisältöä muutettaisiin yleistuen saajan työttömyyden pitkittyessä.

Yleistuki rahoitettaisiin valtion varoista ja yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuudella. Yleistukea rahoitettaisiin myös työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla siltä osin kuin kyse olisi työttömyysturvalaissa tarkoitetun työssäoloehdon täyttäneille henkilöille maksettavasta yleistuesta.

Yleistuen toimeenpanosta vastaisi Kansaneläkelaitos. Yleistuen myöntäisi ja maksaisi Kansaneläkelaitos. Työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus antaisi Kansaneläkelaitokselle työvoimapolitiittisen lausunnon yleistuen maksamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

Tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä uudistettaisiin keventämällä ja selkeyttämällä sääntelymallia. Sääntelyä muutettaisiin myös vastaamaan paremmin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on valmistelun aikana arvioinut yleistukeen ehdotetun tarveharkinnan (tarveharkinta koskisi myös työssäoloehdon täyttäneitä, yksi tuloaja, yksi vähennysprosentti) sekä osittaisen yleistuen vanhempien tuloajan 2500 euroa/kk vaikutuksia SISU-mikrosimulointimallilla vuoden 2022 aineistolla käyttäen SISU-mallin työttömyysjaksomallia. Arvioinnissa on otettu huomioon sosiaaliturvaan ja verotukseen tehdyt tai esitetyt muutokset siten kuin ne on 2024 syksyllä julkaistussa yhteisvaikutusten arvioinnissa otettu huomioon. Erityisesti työssäoloehdon muutoksella on merkittävä vaikutus tarveharkinnan muutosten vaikutusten suuruuteen.

Arviointiin liittyy paljon epävarmuuksia ja suurimmat haasteet arvioinnissa liittyvät tarveharkinnassa ja osittaisessa työmarkkinatuessa huomioitaviin tuloihin. Lisäksi arviointiin liittyy osittain samoja epävarmuuksia, kuin liittyi yhteisvaikutusten arviointiin.

Osittainen yleistuki

Osittaisen etuuden tarkastelussa on keskitytty ainoastaan nykyisiin osittaista työmarkkinatukea saaviin. Tässä on oletettu, että henkilö kuuluu osittaisen etuuden piiriin vain, jos hän ei ole koskaan täyttänyt työssäoloehdot ja asuu vanhempiensa luona. Aineistossa peruspäivärahaa tai ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavat henkilöt ovat kaikki jossain vaiheessa täyttäneet työssäoloehdon, joten he eivät sisälly analyysiin osittaisen työttömyysetuuden saajina. Osittaisen etuuden kohdalla ei ole myöskään huomioitu mahdollisia muutoksia tulojen ilmoittamisessa. On mahdollista, että tuloajien korotuksen jälkeen vanhempien tuloja ilmoitetaan enemmän, millä on etuusmenoja kasvattava vaikutus.

Osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tulojen päättely ei ole täysin suoraviivaista. Aineistosta on havaittavissa henkilöt, jotka kuuluvat osittaisen tuen piiriin, mutta merkittävä osa osittaisen tuen saajista ei ole ilmoittanut vanhempiensa tuloja (56 % saajista, ks. taulukko 5). Lisäksi aineistossa ilmoitetut vanhempien tulot perustuvat vuoteen 2022, eikä ne siten vastaa täysin nykyistä tulokäsitettä. Vuodesta 2025 alkaen omaishoidon ja perhehoidon palkkioita ei enää huomioida vanhempien tuloina. Näiden seikkojen vuoksi vanhempien tulotiedot täytyy päätellä SISU-aineiston muista tiedoista, jotta ne vastaavat paremmin muuttuvaa lainsäädäntöä ja tuloajia. Kaikille osittaisen tuen piirissä oleville ei kuitenkaan pystytty muodostamaan tuloja tällä menetelmällä ja näissä tapauksissa on pyritty täydentämään tulotietoja kuukausimallin tulotiedoilla. Tällä tavoin vanhempien tulojen puuttuminen on saatu jonkin verran vähennettyä.

Taulukossa 5 on tarkemmin kuvattu tulojen ilmoittamattomuudesta johtuvaa problematiikka. Siinä on esitetty kuinka suuressa osassa tapauksista vanhempien tulot ovat nolla. Yhteensä osittaisen työmarkkinatukea saavia on SISU-aineiston perusteella 9740 henkilöä ja sitä on saatu yhteensä 37 727 kuukautena.

Taulukko 5. Osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tulojen jakaantuminen eri tulokäsitteillä

	Kuukaudet		Henkilöt	
	Ei tuloja	Tuloja	Ei tuloja	Tuloja
Vanhempien tulot				
Data	48 %	52 %	56 %	44 %
Päätellyt tulot	23 %	77 %	28 %	72 %
Yhdistelmä	13 %	87 %	17 %	83 %

Aineiston perusteella vanhempien tulot ovat yhteensä keskimäärin noin 4460 euroa per osittaisen tuen kuukausi. Taulukossa 6 on esitetty tarkemmin osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tulojen jakaantumista suhteessa eri suuruisiin tuloarajoihin. Toisin sanottuna siinä on esitetty kuinka suuressa osassa tukikuukausista vanhempien tulot alittavat varsinaisen tuloarajan (alaraja) tai ylittävät tuloarajan, jonka jälkeen osittainen etuus maksetaan miniminä. Tässä taulukossa tilanteet, joissa vanhempien tulot on jätetty ilmoittamatta, on luokiteltu nolli tuloisiksi. Täten alarajan alittaneet sisältävät myös nämä tapaukset, vaikka näissä tapauksissa osittainen maksetaan minimin suuruisena.

Taulukon 6 perusteella 21 prosentilla tukikuukausista vanhempien tulot eivät ylitä alarajaa. Tähän joukkoon ei tuloarajojen korotus vaikuta ollenkaan (heille osittainen ei vaikuta tai etuus on minimi ennen ja jälkeen korotusten). Vastaavasti 56 prosentilla tukikuukausista tulot ylittävät yläarajan myös vanhempien tuloarajojen korotuksen jälkeen. Näille henkilöille etuus maksetaan minimimääräisenä sekä ennen että jälkeen korotuksen, joten myöskään heihin korotus ei vaikuta. Toisin sanoen jäljelle jäävä 23 prosenttia tukikuukausista ovat sellaisia, joihin tuloarajojen korotuksella on tässä arviossa mahdollisesti vaikutusta.

Taulukko 6. Vanhempien tuloarajojen korotuksen vaikutuksia

	Alittaa	Ylittää
Vanhempien tuloaraja	alarajan	Yläarajan
Nykyinen raja	21 %	67 %
2500 e/kk	29 %	56 %

Tarveharkintainen yleistuki

Tarveharkinnan tuloja ei ole suoraan tiedossa kaikille tarveharkinnan piirissä jatkossa oleville (mm. peruspäivärahan saajat sekä ne ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa saavat, jotka eivät täytä vuonna 2024 voimaantulunutta työssäoloehdotusta). Tämän takia tarveharkinnan tulot on päätelty vuositason tiedoista kaikille tarveharkinnan piirissä oleville. Tämä on tehty myös niille henkilöille, joilla on tiedossa tarveharkinnan tulot, jotta erot tulojen muodostuksessa ei sekoita arviointia. Kuukausitason tarveharkintatulojen päätely vuositason tuloista tuottaa harhaa, koska ei ole varmuutta siitä, milloin tarveharkinnantulot ovat syntyneet. Tulot ovat voineet syntyä myös työttömyyden jälkeen.

Tarveharkinnan tulot on muodostettu SISU-mallissa laskemalla yhteen henkilön pääomatulot ja muut ansiotulot kuukausitasolla ja jakamalla tämä summa kahdella. Tulot on jaettu johtuen siitä, että muodostetut tulot ovat vuoden lopussa korkeintaan 55-vuotiaiden työmarkkinatuen saajien kohdalla noin kaksinkertaiset verrattuna aineistossa oleviin Kelan tietoihin tarveharkinnan tuloista. Tämän yliarvion korjaamiseksi laskennalliset tulot on jaettu kahdella, jotta aggregaattitasolla arvioidut tulot vastaisivat aineiston tietoja. Vertailussa on keskitytty tuohon ikäryhmään, koska työssäoloehdon joskus täyttäneet vähintään 55-vuotiaat eivät ole tällä hetkellä tarveharkinnan piirissä. Simuloinneissa ei ole pystytty lueteltavasti erottamaan kenellä työssäoloehdotus on joskus täytynyt ja sen vuoksi arvioinneissa on lähtötilanteessa oletettu kaikkien 55-täyttäneiden joskus täyttäneen työssäoloehdon. Todellisuudessa näin ei kuitenkaan ole ja täten simuloinneista aiheutuva harha yliarvioi tältä osin 55-vuotta täyttäneisiin kohdistuvia vaikutuksia.

Taulukossa 7 on esitetty tietoa tarveharkinnan tuloista kuukausi ja henkilötasolla. SISU-aineistosta on päätelty, että tarveharkinnan tuloja on arviolta 253 300 tarveharkinnan piirissä olevassa työttömyyskuukaudessa (mukana työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ne ansiosidonnaisen saajat, jotka eivät täyty nykyistä työssäoloehdotusta). Henkilötasolla tämä tarkoittaa noin 27200 henkilöä, mikä vastaa noin 5 prosenttia vuoden aikana työttömänä olleista ja reilu 10 prosenttia tarveharkinnan piirissä olevista (mukana myös he, joilla ei ole tuloja). Ehdotetun tarveharkintarajan ylittäviä kuukausia on yhteensä vajaa 25000 ja noin 2700 henkilöllä tarveharkinnan tulot ylittävät rajan ainakin yhden kuukauden osalta. Keskimäärin tarveharkinnan tuloja on arviolta 17,7 euroa per tarveharkinnan piirissä oleva työttömyyskuukausi (mukana myös nollatuloiset). Ilman nollatuloisia luku olisi keskimäärin 176,9 euroa per työttömyyskuukausi.

Taulukko 7. Tarveharkinnan tulojen jakautuminen

	Kuukausitasolla	Henkilöittäin
Tarveharkinnan tuloja	253 293	27 293
Tulot yli rajan	24 951	2 729
Keskimäärin (euroa)	17.7	
Keskimäärin (niillä, joilla tuloja)	176.9	

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Taulukossa 8 on esitelty, kuinka monella työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa saavalla etuus muuttuu ja kuinka paljon yhteensä keskimääräin työttömyysetuudet muuttuvat per henkilö vuositasolla. Keskimääräiset muutokset on laskettu niiden joukossa, joilla etuus muuttuu. Selvästi suurimmalla osalla vuoden aikana työttömyysetuutta saaneista työttömyysetuus ei muutu ollenkaan (arviolta 526 100 henkilöä). Työmarkkinatukea saavilla etuuden arvioidaan pienentyvän 4216 henkilöllä ja kasvavan 2689 henkilöllä. 981 peruspäivärahaa saavalla etuuden arvioidaan pienentyvän. Yhteensä noin 5000 työttömällä etuus pienentyy ja keskimäärin etuus pienenee 1166 euroa vuositasolla. Vastaavasti arviolta 2662 henkilöllä työttömyysetuus kasvaa ja keskimääräisen etuuden kasvun arvioidaan olevan 617 euroa vuodessa. Työttömyysetuuden pienentymiset kohdistuvat henkilöihin, joilla on muita tuloja.

Lisäksi tässä taulukossa ei ole huomioitu työttömyysetuuden muutoksen vaikutuksia mm. verotukseen ja siten nettomuutos tuloissa on keskimäärin vaimeampi kuin taulukossa esitetyt muutokset. Taulukon luvuista on myös huomattava, että sama henkilö voi saada vuoden aikana sekä työmarkkinatukea että peruspäivärahaa ja taulukon sarakkeet eivät suoraan summaudu keskenään.

Taulukko 8. Työttömyysetuuksien muutokset työttömyysetuutta saaneiden kesken

	Työmarkkinatuki	Peruspäiväraha	Työttömyysetuudet yhteensä	Km-muutos (etuudet yhteensä vuodessa)
Etuus pienenee	4 216	981	4 997	-1166
Ei muutu			526 100	
Etuus kasvaa	2 689	0	2 662	617

Taulukossa 9 on esitetty työttömyysetuuksien muutokset yhdessä sukupuolittain. Kuten edellä niin tässäkin suurimmalla osalla etuuden taso ei muutu ollenkaan. Työttömyysetuuden arvioidaan pienenevän lähes yhtä monella miehellä (2435 henkeä) kuin naisella (2562 henkeä), mutta keskimäärin etuus pienenee selvästi enemmän miehillä kuin naisilla (1532 euroa/vuosi vs. 818 euroa/vuosi). Vastaavasti etuuden arvioidaan kasvavan yli kaksinkertaisella määrällä miehiä (1868 henkeä) kuin naisia (794 henkeä). Lisäksi etuuden keskimääräinen kasvu on arviolta lähes kaksinkertainen miehillä kuin naisilla (711 euroa/vuosi vs. 423 euroa/vuosi). Ero etuuden kasvussa aiheutuu pääosin siitä, että osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tulorajojen kasvattamisen vaikutukset kohdistuvat selvästi useampaan mieheen kuin naiseen. Lisäksi on huomiotava, että tässä tarkastelussa on summattu työttömyyskuukaudet vuositasolle ja henkilöillä voi olla eri määrä työttömyyskuukausia. Vuositason muutosta voi siten selittää myös erot työttömyyskuukausien lukumäärissä.

Taulukko 9. Työttömyysetuuden muutokset työttömyysetuutta saaneiden kesken sukupuolittain

	Miehet		Naiset	
	Henkilöä	Km-muutos (vuositaso)	Henkilöä	Km-muutos (vuositaso)
Etuus pienenee	2 435	-1 532	2 562	-818
Ei muutu	266 256		259 844	
Etuus kasvaa	1 868	711	794	423

Seuraavaksi tarkastellaan muutosten vaikutuksia kotitalouden tuloihin ja tässä tarkastelussa tullaan keskittymään myös eri kotitaloustyyppeihin sekä ikäryhmiin. On kuitenkin muistettava, että esitetyt muutokset koskettavat vain yksilölle maksettavia työttömyysetuuksia. Kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot ja niiden muutokset ovat muodostettu vuositasolla.

Taulukossa 10 on kuvattu vaikutuksia kotitalouden käytettävissä oleviin rahatuloihin. Taulukossa kotitalouksien tulojen muutokset on esitetty henkilötasolle jaettuna, minkä vuoksi luvut eroavat hieman aiemmista taulukoista. Lisäksi taulukossa on esitetty sekä keskimääräinen muutos per kotitalous että keskimääräinen muutos per kotitalouden jäsen (jaettu kotitalouden muutos tasaisesti kaikille jäsenille). Keskimääräinen muutos on laskettu niiden keskuudessa, joilla tulot muuttuvat. Arvioinnissa on otettu huomioon työttömyysturvan muutosten vaikutukset verotukseen ja muihin etuuksiin.

Arviolta reilu 12200 henkilöä asuu kotitalouksissa, joiden käytettävissä olevat rahatulot pienentyvät muutosten takia. Vastaavasti vajaa 6000 henkilöä asuu kotitalouksissa, joiden käytettävissä olevat tulot kasvavat. Valtaosalla tulot eivät muutu ollenkaan muutosten takia. Keskimäärin muutos on per kotitalous -434 euroa/vuosi ja henkilötasolle jyvitettyä vaikutus keskimäärin on arviolta -171 euroa/vuosi per henkilö. Taulukossa muutokseksi on tulkittu vähintään euron muutos käytettävissä olevissa rahatuloissa.

Taulukko 10. Kotitalouden käytettävissä olevien rahatulojen muutokset.

Tulot pienenevät	12 209
Ei muutu	5 515 736
Tulot kasvavat	5 971
Km-muutos per kotitalous	-434
Km-muutos jyvitetty, euroa	-171

Taulukossa 11 on esitetty vuositason kotitalouden käytettävissä olevien tulojen muutokset suhteutettuna kotitalouden tuloihin. Valtaosa muutoksista on alle 5 prosentin suuruisia. 801 henkilöä kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot pienentyvät vähintään viidellä prosentilla ja 440 asuu kotitalouksissa, joiden tulot kasvavat vähintään viidellä prosentilla. 1–5 prosentin tulojen pienentyminen koskettaa arviolta 2935 henkilöä ja yhdessä edellisen taulukon lukujen perusteella arviolta 8473 henkilöllä kotitalouden tulot pienentyvät alle yhden prosentin verran. Tulojen kasvattaneiden kohdalla 1941 henkilöä kuuluvat kotitalouksiin, joiden tulot kasvavat 1–5 prosenttia. Näiden kahden taulukon perusteella arviolta 3590 henkilöllä kotitalouden tulot kasvavat alle prosentin verran.

Taulukko 11. Suhteelliset muutokset kotitalouden käytettävissä olevien rahatuloissa

Tulojen muutos	
Pienentyy vähintään 5 %	801
Pienentyy 1–5 %	2 935
Pieni muutos	5 527 798
Kasvaa 1–5 %	1 941
Kasvaa vähintään 5 %	440

Taulukossa 12 on esitetty, miten kotitalouden käytettävissä olevien rahatulojen muutokset jakaantuvat eri ikäryhmiin sekä aikuisiin miehiin ja naisiin. Taulukon luvut kuvaavat sitä, kuinka monta minkäkin ikäistä henkilöä asuu kotitalouksissa, joiden tulot pienentyvät, kasvavat tai eivät muutu arvioitujen toimien vuoksi. Tässä taulukossa muutokseksi on laskettu vähintään yhden euron suuruinen muutos.

Taulukon 12 mukaan kotitalouden tulojen pienentyminen koskettaa lukumääräisesti eniten 55–64-vuotiaita (arviolta 3703 henkilöä). Seuraavaksi yleisintä tulojen pienentymiset ovat 0–9-vuotiaissa, 10–18-vuotiaissa, 35–44-vuotiaissa sekä 45–54-vuotiaissa (koskettaa kaikissa ryhmissä 1480–1740 henkilöä).

55–64-vuotiaiden kohdalla tulojen pienentyminen johtuu pitkälti siitä, että 55-vuotta täyttäneiden tarveharkinnan poikkeussääntö poistuu. Lisäksi tarveharkinnan puolison huoltovelvollisuuden poisto vaikuttaa todennäköisemmin vanhempiin kuin nuorempiin ikäluokkiin. Lapsiperheiden tarveharkinnan erikoissääntöjen poistaminen selittää osaltaan tulojen pienentymisen kohdentumista em. ikäryhmiin. Kotitalouden tulojen kasvu kohdentuu eniten 18–24 sekä 45–54-vuotiaisiin. Kotitalouden tulojen kasvua näissä ikäryhmissä selittää vanhempien tulorajojen kasvattaminen, mutta myös yksinasuvien tarveharkinnan vähennysprosentin pienentyminen.

Taulukko 12. Kotitalouden käytettävissä olevien tulojen muutosten jakaantuminen ikäluokittain ja sukupuolittain. Tarkasteluyksikkönä henkilöt.

Ikäluokka	Pienentyy	Ei muutosta	Kasvaa
0–9 v.	1481	518 461	213
10–17 v.	1628	496 893	454
18–24 v.	667	425 349	1 614
25–34 v.	847	712 819	794
35–44 v.	1 588	712 813	494
45–54 v.	1 735	654 738	1 221
55–64 v.	3 703	710 011	801
65–74 v.	354	686 687	227
väh. 75 v.	207	597 965	153
Miehet (väh. 18-vuotiaat)	4 530	2 210 396	2 949
Naiset (väh. 18-vuotiaat)	4 570	2 289 986	2 355

Taulukossa 13 on esitetty tarkemmin, kuinka eri suuruiset käytettävissä olevien rahatulojen muutokset jakaantuvat eri kotitaloustyyppittäin sekä yhteensä koko väestössä. Taulukossa kotitalouden tulojen muutos on esitetty painotettuna kotitalouden jäsenten lukumäärän mukaan.

Kuten edellä, niin tässäkin tarkastelussa huomataan, että iso osa taulukon 13 muutoksista on kotitaloustasolla alle 120 euroa vuodessa (alle 10 euroa kuukaudessa, olettaen muutoksen jakaantuvan tasaisesti vuoden sisällä). Vähintään 120 euron kotitalouden tulojen pienentymiset koskettavat arviolta yhteensä 7933. Tämä tarkoittaa, että arviolta 4276 henkilöä asuu kotitalouksissa, joiden tulot pienentyvät alle 10 eurolla kuussa. Arviolta 4170 henkilön kohdalla kotitalouden tulot pienentyvät 120–600 euroa vuodessa, 1668 henkilöllä kotitalouden tulot pienentyvät 600–1200 euroa/vuosi ja yli 1200 euron kotitalouden tulojen pienentymiset kotitaloustasolla kohdistuvat noin 2095 henkilöön. Tuloja kasvattaneiden osalta tilanne on saman suuntainen ja tässäkin joukossa arviolta 2095 henkilöä on sellaisia, jotka asuvat kotitalouksissa, joiden tulot kasvavat alle 120 euroa vuodessa. 2254 henkilöä asuu kotitalouksissa, joiden tulot kasvavat 120–600 euroa vuositason (10–50 e/kk) ja arviolta 1621 henkilöä kuuluu kotitalouksiin, joissa tulot kasvavat vähintään 600 eurolla vuodessa (vähintään 50 e/kk).

Henkilötasolla tarkasteltuna perhetyypeistä eniten tulot pienentyvät pareilla, joilla on lapsia sekä lapsettomilla pareilla. Näissä perhetyypeissä kotitalouden tulojen pienentyminen koskettaa arviolta 2635 ja 2455 henkilöä. Yli 100 euron kuukausitulojen pienentymiset ovat perhetyypeistä kaikkein yleisempiä lapsettomien parien kohdalla (koskettaa arviolta 867 henkilöä). Parit, joilla on lapsia, tulojen pienentymiset keskittyvät enemmän alle 10 euron kuukausitulojen ryhmään (koskettaa 1661 henkilöä), mutta suurempiakin tulomenetyksiä tässä perhetyyppissä on

(347 henkilöllä kotitalouden tulojen arvioidaan pienentyvän vähintään 100 eurolla kuussa). Vaikutusten kohdentumista pareihin (lapsettomiin ja niihin, joilla on lapsia) selittänee osaltaan se, että puolison huoltovelvollisuus sekä lapsiperheisiin kohdistuneet tarveharkinnan kevennykset poistuvat.

Seuraavaksi eniten tulojen pienentyminen koskettaa henkilöitä, jotka asuvat muissa kotitalouksissa. Tässä ryhmässä tulojen kasvu koskettaa isointa osaa henkilöistä. Yksinhuoltajakotitalouksissa tulojen pienentyminen kohdistuu arviolta 481 henkilöön ja yksinasuvilla 607:llä tulot pienentyvät.

Taulukko 13. Kotitalouden käytettävissä olevien tulojen muutosten jakaantuminen kotitaloustyypeittäin. Tarkasteluyksikkönä henkilöt, jotka luokiteltu kotitaloustyyppin mukaan.

	Pienenty väh. 1200 e/vuosi	Pienenty 600–1200 e/vuosi	Pienenty 120–600 e/vuosi	Ei muutosta tai pieni muutos	Kasvaa 120– 600 e/vuosi	Kasvaa väh. 600 e/vuosi
Yksinasuvat	267	140	200	1 318 436	200	27
Lapsettomat parit	867	534	1054	1 478 463	93	0
Yksinhuoltajat	87	60	334	332 102	193	133
Parit, joilla lapsia	347	627	1 661	1 626 475	260	187
Muut kotitaloudet	527	307	921	766 631	1 508	1 274
Yhteensä	2 095	1 668	4 170	5 522 107	2 254	1 621

Ehdotuksen mukaisesti yleistukilainsäädäntö tulisi voimaan 1.2.2026 ja samalla peruspäiväraha-järjestelmä lakkautettaisiin. Muutosten voimaantulohetkellä peruspäivärahaa lisäpäivinä saavia olisi vuosina 1961–1963 syntyneitä henkilöitä. Peruspäivärahaa lisäpäivinä saavat olisivat voimaantulohetkellä 63–64-vuotiaita, ja valmistelussa on arvioitu, että heitä olisi noin 300 henkilöä. Peruspäivärahan lisäpäivillä olevat siirtyisivät yleistuen saajiksi. Koska yleistuki olisi peruspäivärahan suuruinen, ei tuen taso muuttuisi näillä henkilöillä.

Peruspäivärahan lisäpäivillä olevat tulisivat kuitenkin yleistuen tarveharkinnan piiriin. Valmistelussa on arvioitu, että yleistuen tarveharkinta koskisi muutamia tai korkeintaan joitain kymmeniä henkilöitä peruspäivärahaa lisäpäivinä saavista.

Peruspäiväraha-järjestelmän lakkauttaminen vaikuttaisi myös niiden peruspäivärahan saajien tilanteeseen, joilla olisi myöhemmin mahdollisuus lisäpäiviin, ja tämä koskee vuosina 1961–1964 syntyneitä peruspäivärahan saajia, joilla olisi vaadittava työskentelyhistoria ja jotka täyttäisivät vaadittavan iän ennen peruspäivärahan enimmäisajan päättymistä. Näiden henkilöiden lukumääräksi on arvioitu joitain satoja henkilöitä eikä tarkkaa lukumäärää tiedetä. Ehdotettujen muutosten myötä tässä mainitut henkilöryhmät tulisivat tarveharkintaisen yleistuen piiriin ja heitä koskisivat yleistuen saajille järjestettävät työnhakukeskustelut.

4.2.1.2 Vaikutukset julkiseen talouteen

Yleistukea rahoittaisivat pääasiassa valtio ja yleistuen saajan kotikunta. Lisäksi työttömyyskas-
saan kuulumattomien palkansaajien työttömyysvakuutusmaksukertymä tilitettäisiin työssä-
oloehdon täyttäneiden yleistuen rahoitukseen. Rahoitusosuudet vastaisivat nykyisten työmark-
kinatuen ja peruspäivärahan rahoitusosuuksia eikä työmarkkinatuen ja peruspäivärahan yhdis-
tämällä yleistueksi olisi vaikutusta rahoittajatahojen maksuosuuksiin.

Yleistuen tarveharkinnan ja osittaisen yleistuen vanhempien tulorajan arvioidaan laskevan etuuskuluja 4,2 miljoonaa euroa verrattuna nykyisiin työmarkkinatuen ja peruspäivärahan kuluihin. Säästöstä 3 miljoonaa euroa kohdistuu valtion rahoitusosuuteen ja 1,2 miljoonaa euroa kuntien rahoitusosuuteen. Etuusmuutokset pienentäisivät vero- ja palkansaajamaksukertymää yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa, josta kuntien verokertymään kohdistuisi 0,4 miljoonaa euroa ja 0,8 miljoonaa euroa valtiolle.

Taulukossa 14 on kuvattu yleistuen tarveharkinnan sekä osittaisen yleistuen vanhempien tulorajan (2500 euroon/kk) vaikutus työttömyysetuusmenoihin miljoonissa euroissa. Ehdotetun yleistuen tarveharkinnan arvioidaan pienentävän etuusmenoja yhteensä noin 5,6 miljoonalla eurolla. Tästä 4,8 miljoonaa aiheutuu työmarkkinatukimenojen ja 0,8 miljoonaa peruspäivärahamenojen muutoksesta.

Osittaisen tuen vanhempien tuloraja 2500 euroa/kk (noin 40 % korotus nykytilaan verrattuna) kasvattaa työttömyysetuusmenoja noin 1,4 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa tehtäisiin muutoksia vain tarveharkintaan nykytilaan verrattuna. Tämä muutos vaikuttaa ainoastaan nykyisiin työmarkkinatukea saaviin, sillä analyysissä on oletettu, että henkilö kuuluu osittaisen etuuden piiriin vain, jos hän ei ole koskaan täyttänyt työssäoloehdot ja asuu vanhempiensa luona. Aineistossa peruspäivärahaa tai ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavat henkilöt ovat kaikki jossain vaiheessa täyttäneet työssäoloehdon, joten he eivät sisälly analyysiin osittaisen työttömyysetuuden saajina.

Vuonna 2024 voimaan tullut työssäoloehdon muutos pienentää työssäoloehdon täyttäneiden määrää, mikä saattaa kasvattaa osittaisen työttömyysetuuden saajien määrää. Tämä vaikutus kuitenkin näkyy luultavasti viiveellä. Lisäksi osittaisen etuuden saajamäärien kasvu tuo säästöjä (ei ainakaan lisää menoja), riippumatta siitä, kuinka paljon vanhempien tulorajoja korotetaan. Näiden seikkojen huomioimatta jättäminen ei näin ollen muuta tuloksia merkittävästi eikä aiheuta yllättäviä menolisäyksiä.

Muutoksilla arvioidaan olevan vain vähäinen vaikutus yleiseen asumistukeen tai toimeentulotukeen. Tämä johtuu siitä, että suuri osa tarveharkinnan tuloista huomioidaan näiden etuuksien saannissa ilman suojaosia. Lisäksi tarveharkinnan muutokset vaikuttavat vain henkilöihin, joilla on muita tuloja, eli muutokset kohdistuvat todennäköisemmin työttömiin, jotka eivät ole muiden tulojen vuoksi lähtökohtaisesti oikeutettuja yleiseen asumistukeen tai toimeentulotukeen.

Taulukko 14. Työttömyysetuusmenojen muutos jaoteltu nykyisten työttömyysetuuksien mukaan

	Työmarkkinatuki (Me)	Peruspäiväraha (Me)	Yhteensä (Me)
Tarveharkinnan muutokset	-4.8	-0.8	-5.6
Tarveharkinnan muutokset ja vanhempien tulorajojen korotus 2500 euroon/kk	-3.4	-0.8	-4.2

Nykyisen peruspäivärahan lisäpäiviltä yleistuelle ja tarveharkinnan piiriin siirtyvät on huomioitu edellä esitetyissä arvioissa.

Esityksessä ehdotetaan, että yleistukea rahoitettaisiin myös työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla siltä osin kuin kyse olisi työttömyys-turvalaissa tarkoitetun työssäoloehdon täyttäneille henkilöille maksettavasta yleistuesta. Työttömyysvakuutusmaksuja kohdistettaisiin työssäoloehdon täyttäneiden tuensaajien ensimmäisen 400 yleistuen maksupäivän ajalta syntyneisiin kuluihin, ei kuitenkaan ansiopäivärahalta yleistuelle siirtyneiden yleistukeen. Työttömyysvakuutusmaksuja kohdistettaisiin kuitenkin kesken enimmäisajan työttömyyskassasta eronneiden tai erotettujen yleistukeen 400 yleistuen maksupäivän ajalta. Ehdotus vastaa nykytilaa, jossa vakuutusmaksuja kohdennetaan peruspäivärahan rahoitukseen.

Nykyisin työttömyysvakuutusmaksuja tilitetään peruspäivärahan rahoitukseen korkeintaan peruspäivärahamenon verran, josta on vähennetty kuntien rahoitusosuus. Vuonna 2025 tämä työttömyysvakuutusmaksutilityksen teoreettinen enimmäismäärä on noin 198 milj. euroa. Kasaan kuulumattomien työttömyysvakuutusmaksukertymä on 94 milj. euroa. Näin ollen työttömyyskasaan kuulumattomien palkansaajien työttömyysvakuutusmaksukertymä on noin 104 milj. euroa enimmäismäärää pienempi.

Ehdotettu 400 maksupäivää laskee Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan noin 7 milj. euroa vakuutusmaksutilityksen teoreettista enimmäismäärää vuoden 2025 tasossa. Näin ollen työttömyysvakuutusmaksujen noustessa tai kasaan kuulumattomien palkansaajien osuuden kasvaessa huomattavasti, voisi valtion osuus yleistuesta olla suurempi kuin mitä se nykyisin on peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta yhteensä. Arvion mukaan ehdotettu 400 maksupäivän raja ei muuta rahoittajatahojen maksuosuuksia kuin poikkeuksellisissa tilanteissa.

Ehdotettu siirtymäsäännös yleistuen maksupäivien laskentaan jatkaisi nykytilan mukaista laskentatapaa, jolloin sillä ei arvioida olevan vaikutuksia julkisen talouden tai rahoittajien kannalta.

Työvoimapalveluiden järjestämislakiin ehdotetun muutoksen johdosta työvoimaviranomaisten velvoitteet kasvaisivat läsnätoteutuksena järjestettävien työnhakukeskustelujen lisääntymisenä. Työnhakukeskusteluiden määrä ei kuitenkaan kasvaisi.

4.2.1.3 Vaikutukset työllisyyteen

Ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan mittaluokaltaan vähäisiä vaikutuksia työllisyyteen. Kokonaisuutena ehdotettujen muutosten arvioidaan vahvistavan rakenteellista työllisyyttä noin muutamalla sadalla henkilötyövuodella. Tarveharkinnan muutokset vahvistaisivat työnteon kannusteita. Osittaiseen yleistukeen liittyvä vanhempien tulorajan korotuksella olisi vastaavasti vähäinen työnteon kannusteita heikentävä vaikutus. Pitkittyneesti yleistukea saaneille kasvokkain järjestettävät työnhakukeskustelut voivat nopeuttaa työllistymistä tai edistää työllistymistä edistäviin palveluihin ohjautumista niiden kohderyhmässä. Myös työnhakukeskusteluihin liittyvillä muutoksilla olisi vähäinen, todennäköisemmin työllisyyttä vahvistava vaikutus.

Yleistukeen ehdotetulla tarveharkinnalla ja osittaiseen yleistukeen liittyvällä vanhempien tulorajan korotuksella olisi vähäisiä vaikutuksia yleistuen saajien työllistymisen kannusteisiin. So-

veltamalla työttömyysturvan tason ja keston välistä joustoa 0,4 voidaan arvioida karkeana mitaluokkana, että tarveharkinnan ja yleistuen vanhempien tulorajan muutokset vahvistaisivat työllisyyttä arviolta noin 175 henkilövuodella¹³.

Cardin ym. (2015) meta-analyysin perusteella tutkimusnäyttö viittaa siihen, että työttömien keskustelut ovat vaikuttavampia työttömyyden alkuvaiheessa¹⁴. Saman meta-analyysin mukaan pitkäaikaistyöttömien kohdalla vaikuttavammat palvelut liittyvät osaamisen kehittämiseen ja ovat koulutusta sekä tuettua työllistämistä yrityksiin. Keskustelut voivat edistää näihin palveluihin ohjautumista, jolloin haastattelut vaikuttavat työllisyyteen myös välillisesti. Kasvokkain tapahtuvien työnhakukeskusteluiden on havaittu joissain tutkimuksissa nopeuttavan työllistymistä etänä tapahtuvaan asiointiin verrattuna. Vehkasalo (2020) mukaan TE-toimistojen lakkauttaminen kunnassa kasvatti työttömyyden kestoja, mitä selitetään kasvokkain tapahtuvan palvelun lakkaamisella¹⁵. Cheung ym. (2019) havaitsivat Ruotsissa tehdyssä kokeilussa saman mittaluokkaisia työllisyysvaikutuksia sekä läsnä- että etänä järjestetyillä tapaamisilla¹⁶.

Työnhakukeskusteluiden suora vaikutus pidempään yleistukea saaneiden kohdalla on todennäköisesti lähtökohtaisesti vähäinen ja haastatteluiden järjestäminen kasvokkain voi parantaa vaikuttavuutta. Muutoksella ei kuitenkaan arvioida olevan vähäistä merkittävämpää vaikutusta työllisyyteen.

4.2.2 Muut ihmisvaikutukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

4.2.2.1 Perus- ja ihmisoikeudet

Perustuslain 19 §:n 1 momentin mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Saman pykälän 2 momentissa puolestaan säädetään, että lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. Esityksessä ehdotettu yleistuki koskee perustuslailla suojattua oikeutta työttömyyden ajalta maksettavaan perustoimeentulon turvaan.

Perustuslakivaliokunta on katsonut lausuntokäytännössään, että perustuslain 19 §:n 2 momentin mukainen oikeus syyperusteiseen etuuteen, esimerkiksi työttömyysturvaan, on ensisijainen vaihtoehto verrattuna 1 momentin mukaiseen välttämättömään toimeentulon turvaan. Nykyistä työttömyysetuuksista työmarkkinatuki, peruspäiväraha ja ansiopäivärahan perusosa ovat perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuja etuuksia. Yleistuen myötä työmarkkinatuki- ja peruspäivärahajärjestelmä lakkautettaisiin. Yleistuen täysimääräinen määrä olisi ansiopäivärahan perusosan suuruinen.

¹³ Kyyrä, T. (2023). The effects of unemployment assistance on unemployment exits. *International Tax and Public Finance*, 30(6), 1457–1480.: Tutkimuksessa havaittiin, että 10 prosentin korotus työttömyysturvassa vähentää työttömyydestä poistumisen todennäköisyyttä 4 prosentilla ja työnsaannin todennäköisyyttä 6 prosentilla.

¹⁴ Card, D., Kluve, J., & Weber, A. (2015). What Works? A Meta Analysis of Recent Active Labor Market Program Evaluations. National Bureau of Economic Research.

¹⁵ Vehkasalo, V. (2020). Effects of face-to-face counselling on unemployment rate and duration: evidence from a Public Employment Service reform. *Journal for Labour Market Research*, 54(1), 1–14.

¹⁶ Cheung, M., Egebark, J., Forslund, A., Laun, L., Rodin, M., & Vikström, J. (2019). Does Job Search Assistance Reduce Unemployment? Experimental Evidence on Displacement Effects and Mechanisms. *IFN Working Paper No. 1307*.

Jaksossa 4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan kuvataan tämän esityksen tarveharkintaa ja osittaisen etuuden vanhempien tulorajan tasoa koskevien ehdotusten vaikutusta SISU-mikrosimulointimallitarkastelussa. Tarkastelusta käy ilmi, että näiden muutosten johdosta suurimmalla osalla vuoden aikana työttömyysetuutta saaneista työttömyysetuus ei muuttuisi ollenkaan (arviolta 526 100 henkilöä). Työmarkkinatukea saavilla etuuden arvioidaan pienentyvän 4216 henkilöllä ja kasvavan 2689 henkilöllä. Peruspäivärahaa saavista 981 henkilöllä etuuden arvioidaan pienentyvän. Yhteensä noin 5000 työttömällä etuus pienentyisi ja keskimäärin etuus pieneneisi 1166 euroa vuositasolla. Vastaavasti arviolta 2662 henkilöllä työttömyysetuus kasvaisi ja keskimääräisen etuuden kasvun arvioidaan olevan 617 euroa vuodessa. Työttömyysetuuden pienentymiset kohdistuisivat henkilöihin, joilla on muita tuloja.

Yleistuen saamisen edellytykset vastaisivat pääosin nykyiselle työmarkkinatuella keskeisiä ominaisuuksia, kuten tarveharkinta, odotusaika ja osittainen etuus vanhempiensa taloudessa asuvalle. Yleistuen saaminen edellyttäisi taloudellisen tuen tarvetta, ja jos henkilö pystyisi tarveharkinnassa huomioitavilla tuloillaan turvaamaan perustoimeentuloaan, tämä vähentäisi hänen tarvettaan saada julkisin varoin rahoitettua työttömyyden ajan perusturvaa. Yleistuen tarveharkinnan edellytykset poikkeaisivat kuitenkin siinä määrin nykyisen työmarkkinatuen tarveharkinnan edellytyksistä, että on todennäköistä, että joidenkin henkilöryhmien osalta tarveharkinta vähentäisi ja joidenkin osalta lisäisi maksettavan etuuden määrää nykytilaan verrattuna. Tämän muutoksen vaikutus riippuisi henkilön tarveharkinnassa huomioitavien tulojen määrästä, kuten on kuvattu jaksossa 4.2.1.1. Nykytilaa vastaavasti tarveharkintaa ei sovellettaisi yleistukeen, jota maksettaisiin työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta.

Ehdotetulla yleistuen tarveharkinnalla on merkitystä yleistuen saajan kykyyn vastata yleistuella perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettua lapsen huollosta. Vaikutuksen ei kuitenkaan arvioida heikentävän yleistuen saajan kykyä vastata lapsen huollosta, koska lapsen elatusta tuetaan muista järjestelmistä, kuten lapsilisällä, elatustuella ja elatusavulla. Yleistuen tarveharkinnassa ei huomioitaisi lapsilisää, lapsen toiselta vanhemmalta saamaa elatusapua taikka tämän sijaan saatua elatustukea, mikä vastaisi nykytilaa työmarkkinatuen tarveharkinnassa.

Työssäoloehdon täyttäminen ei olisi yleistuen saamisen edellytys. Esityksessä ehdotetulla yleistuella on nykytilaan verrattuna vaikutusta sellaisten henkilöiden asemaan, jotka ovat täytäneet työssäoloehdon ja joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan. Nykytilasta poiketen tämän henkilöryhmän työttömyyden ajan syyperusteinen etuus olisi tarveharkintainen.

Yleistuen tarveharkinnalla arvioidaan olevan vähäinen vaikutus henkilön kykyyn vastata yleistuella perustuslain 19 §:n 4 momentissa tarkoitettua asumisen kustannuksista ja henkilön tarpeeseen saada perustuslain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua viimesijaista turvaa. Ehdotettu yleistuen tarveharkinta vaikuttaa vain henkilöihin, joilla on muita tuloja eli muutokset kohdistuvat todennäköisemmin työttömiin, jotka eivät ole lähtökohtaisesti oikeutettuja yleiseen asumistukeen tai toimeentulotukeen. Yleistuen tarveharkinnan tulot huomioitaisiin nykyiseen tapaan yleisen asumistuen ja toimeentulotuen saannissa ilman suojaosia.

Ehdotettu osittaisen yleistuen vanhempien tuloraja olisi lähes 40 prosenttia korkeampi nykyiseen vuoden 2002 tasossa olevaan osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tulorajaan verrattuna. Tulorajan taso vaikuttaisi maksettavan yleistuen määrään, sillä jos vanhemman tai vanhempien tulot eivät ylittäisi tulorajaa, yleistuki maksettaisiin täysimääräisenä. Tämä muutos vahvistaisi niiden vanhempiensa luona asuvien työttömien henkilöiden perustoimeentulon turvaa, jotka tällä hetkellä eivät saisi osittaista työmarkkinatukea nykyisen vanhempien tulorajan ylittymisen vuoksi.

Perustuslain 21 § koskee oikeusturvaa. Perustuslain mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Yleistukilain menettelysäännökset vastaisivat pääosin nykyisiä työttömyysturvalain menettelysäännöksiä. Yleistukilain menettelysäännöksillä toteutettaisiin perustuslaissa turvattua oikeusturvan suojaa.

Esityksessä ehdotetaan työvoimaviranomaiselle velvollisuutta järjestää työttömyyden pitkittytyä yleistuen saajalle kolme perättäistä muutenkin palveluprosessiin kuuluvaa työnhakukeskustelua lähtökohtaisesti läsnäpäämisena. Alle 25-vuotiaille keskustelujen määrä olisi kuusi. Keskusteluja ei olisi velvollisuutta järjestää määrällisesti enempää, vaan niiden sisältöä täsmennettäisiin vastaamaan erityisesti pitkittyneen työttömyyden syiden selvittämiseen ja tehostettuun palveluohjaukseen. Keskusteluihin ehdotettujen muutosten tarkoituksena on edistää kyseisten työnhakijoiden työllisyyttä. Ehdotettu muutos edistäisi näin perustuslain 18 §:n mukaisesti julkisen vallan toimesta työllisyyttä ja pyrkimystä turvata jokaiselle oikeus työhön. Yksinään työnhakukeskustelut eivät kuitenkaan tuota välttämättä suurta vaikutusta perusoikeuksien toteuttamiseen, vaan työllisyyden edistämiseksi kyseiselle asiakasryhmälle tarvitaan myös esimerkiksi soveltuvia työvoimapalveluita, joita alueelliset työvoimaviranomaiset järjestävät.

4.2.2.2 Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo

Edellä jaksossa 4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan on kuvattu, miten yleistuen tarveharkintaa ja osittaista yleistukea koskevien ehdotusten vaikutukset yhdessä kohdentuisivat eri sukupuoliin ja ikäryhmiin. Suurimmalla osalla työttömyysetuuden taso ei muuttuisi ollenkaan. Työttömyysetuuden arvioidaan pienenevän lähes yhtä monella miehellä kuin naisella. Keskimäärin työttömyysetuus pienenee selvästi enemmän miehillä kuin naisilla. Työttömyysetuuden arvioidaan kasvavan yli kaksinkertaisella määrällä miehiä kuin naisia ja työttömyysetuuden keskimääräinen kasvu olisi arviolta lähes kaksinkertainen miehillä kuin naisilla, ja tämä ero työttömyysetuuden kasvussa aiheutuisi pääosin siitä, että osittaisen tuen vanhempien tuloarajojen kasvattamisen vaikutukset kohdistuisivat selvästi useampaan mieheen kuin naiseen.

Jaksossa 4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan on kuvattu, miten yleistuen tarveharkintaa ja osittaista yleistukea koskevien ehdotusten vaikutukset heijastuvat kotitalouden käytettävissä olevien rahatulojen muutoksiin. Jaksossa on kuvattu jakaantuminen eri ikäryhmiin sekä aikuisiin miehiin ja naisiin.

Edellä mainitusta jaksosta ilmenee, että kotitalouden tulojen pienentyminen koskettaisi lukumääräisesti eniten 55–64-vuotiaita (arviolta 3703 henkilöä), ja tämä johtuisi pitkälti siitä, että yleistuen tarveharkinnassa ei olisi ikään perustuvia rajoituksia, mikä poikkeaisi nykyisestä työmarkkinatuesta tarveharkinnasta. Seuraavaksi yleisintä tulojen pienentymiset olisivat 0–9-vuotiaissa, 10–18-vuotiaissa, 35–44-vuotiaissa sekä 45–54-vuotiaissa. Tulojen pienentyminen koskettaisi kaikissa näissä ikäryhmissä 1480–1740 henkilöä.

Poiketen nykyisestä työmarkkinatuen tarveharkinnasta, puoliso ei vaikuttaisi yleistuen tarveharkinnan tuloarajaan, mikä vaikuttaisi todennäköisemmin vanhempiin kuin nuorempiin ikäluokkiin. Samoin poiketen nykyisestä työmarkkinatuen tarveharkinnasta, huollettava lapsi ei vaikuttaisi yleistuen tarveharkinnan tuloarajaan, mikä selittää osaltaan tulojen pienentymisen kohdentumista edellä mainittuihin ikäryhmiin.

Kuten mainitusta jaksosta ilmenee, kotitalouden tulojen kasvu kohdentuisi eniten 18–24-vuotiaisiin sekä 45–54-vuotiaisiin. Kotitalouden tulojen kasvua näissä ikäryhmissä selittää sekä osittaisen yleistuen vanhempien tuloarajan korkeampi taso verrattuna nykyiseen osittaisen työ-

markkinatuen vanhempien tulorajaan että yksinasuvien tuensaajien tarveharkinnan vähennysprosentin pienentyminen nykyiseen työmarkkinatuen tarveharkinnan vähennysprosenttiin verrattuna.

Ehdotuksen mukaisesti yleistukilainsäädäntö tulisi voimaan 1.2.2026 ja samalla peruspäiväraahajärjestelmä lakkautettaisiin. Muutosten voimaantulohetkellä peruspäivärahaa lisäpäivinä saavia olisi vuosina 1961–1963 syntyneitä henkilöitä. Peruspäivärahaa lisäpäivinä saavat olisivat voimaantulohetkellä 63–64-vuotiaita, ja valmistelussa on arvioitu, että heitä olisi noin 300 henkilöä. Valmistelussa on arvioitu, että yleistuen tarveharkinta koskisi muutamia tai korkeintaan joitain kymmeniä henkilöitä peruspäivärahaa lisäpäivinä saavista. Peruspäiväraahajärjestelmän lakkauttaminen vaikuttaisi myös niiden peruspäivärahan saajien tilanteeseen, joilla olisi myöhemmin mahdollisuus lisäpäiviin, ja tämä koskee vuosina 1961–1964 syntyneitä peruspäivärahan saajia, joilla olisi vaadittava työskentelyhistoria ja jotka täyttäisivät vaadittavan iän ennen peruspäivärahan enimmäisajan päättymistä. Näiden henkilöiden lukumääräksi on arvioitu joitain satoja henkilöitä eikä tarkkaa lukumäärää tiedetä. Ehdotettujen muutosten myötä tässä mainitut henkilöryhmät tulisivat tarveharkintaisen yleistuen piiriin ja heitä koskisivat yleistuen saajille järjestettävät työnhakukeskustelut.

Tässä esityksessä ehdotetut muutokset työnhakukeskustelujen järjestämiseen koskisivat yleistuen saajia. Muutokset työvoimaviranomaisen velvollisuuteen järjestää työnhakukeskusteluita yleistuen saajalle riippuisi yleistuen maksupäivien lukumäärästä ja iästä. Alle 25-vuotiaille yleistuen saajille tulisi järjestää ehdotuksen mukaisia työnhakukeskusteluita aikaisemmassa yleistuen saamisen vaiheessa ja määrällisesti enemmän kuin 25 vuotta täyttäneille yleistuen saajille.

Työvoimaviranomaisella ei olisi velvollisuutta järjestää tässä esityksessä ehdotettuja työnhakukeskusteluita yleistuen saajalle, joka olisi syntynyt ennen vuotta 1965 ja saanut työttömyysturvalain mukaista työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä ennen lain voimaantuloa. Kansaneläkelaitoksen tietojen mukaan arviolta 6000 henkilölle, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1965 ja jotka eivät saavuta ehdotetun lain voimaantullessa alinta eläkeikää, oli maksettu työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä keskimäärin kuukauden lopussa vuonna 2024.

4.2.2.3 Vaikutukset vammaisiin henkilöihin

Ehdotettu yleistuki turvaisi työttömien perustoimeentuloa ja näin ollen myös vammaisten työttömien työnhakijoiden perustoimeentuloa. Esitys on siksi merkityksellinen vammaisten henkilöiden työllisyyttä ja toimeentuloa koskevien kysymysten kannalta. Muutosten vaikutusten arvioinnin kannalta on merkitystä YK:n yleissopimuksella vammaisten henkilöiden oikeuksista (SopS 26–27/2016, vammaisyleissopimus). Vammaisyleissopimuksen 27 artikla koskee vammaisen henkilön oikeutta työhön ja työllistymisen mahdollisuuksien turvaamista. Vammaisten henkilöiden oikeudesta sosiaaliturvaan säädetään vammaisyleissopimuksen 28 artiklassa, jonka 2 kohdan mukaan ”sopimuspuolet tunnustavat vammaisten henkilöiden oikeuden sosiaaliturvaan ja tämän oikeuden nauttimiseen ilman syrjintää vammaisuuden perusteella”. Vammaisten henkilöiden oikeus sosiaaliseen suojeluun (28 artikla) turvaa ansionmenetystä tai toimeentulon puutetta, joka johtuu vammaisten henkilöiden kohtaamista esteistä mahdollisuuksissa tehdä työtä tasavertaisesti muiden kanssa. Siksi sosiaaliturvajärjestelmän on varmistettava vammaisten työttömien työntekijöiden riittävä suojelu tasavertaisesti muihin nähden. Vammaisten henkilöiden yksilökohtaisten olosuhteiden, yksilöllisten tarpeiden ja kohtaamiensa esteiden monimuotoisuus työmarkkinoilla edellyttää sellaisten sosiaaliturvajärjestelmien suunnittelua, jotka vastaavat joustavasti vammaisten henkilöiden yksilöllisiin tilanteisiin. (CRPD/C/GC/8, kohta 78.)

Yleistukeen sovellettaisiin työttömyysturvalain 2 ja 2 a luvun säännöksiä yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä ja työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä. Näin ollen työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalla työnhakijalla olisi oikeus yleistukeen, vaikka hän ei hakisi kokoaikatyötä. Arvioitaessa työttömyysturvalain 2 a luvun säännösten nojalla, onko henkilöllä ollut pätevä syy menettelylleen, otettaisiin nykytilaa vastaavasti huomioon henkilön työkyky. Lisäksi yleistukeen sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:ssä säädetään työkyvyttömyydestä.

4.2.2.4 Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Ehdotettu yleistuki ja sen määräytymisperusteista erityisesti tarveharkintaisuus vaikuttaa työnhakijoiden etuuksiin ja näin ollen työttömien huoltajien taloudellisiin mahdollisuuksiin huolehtia lapsista ja esitys on näin ollen merkityksellinen lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta (PL 19 § 3 momentti).

Ehdotusten vaikutuksia kotitalouksien asemaan on kuvattu jaksossa 4.2.1.1.

Lapsiperheköyhyys koskettaa nykyisin noin 10 prosenttia lapsista. Köyhyysriskissä ovat erityisesti pienten lasten perheet, monilapsiset perheet ja yhden aikuisen kotitaloudet. Lapsiperheköyhyiden eri mittarit yhdistyvät usein vanhempien vajaatyöllisyyteen. Vanhempien työllisyyttä tukemalla voidaan vähentää lapsiperheköyhyyttä. Työllisyysasteen nostaminen on hallitusohjelman keskeisiä tavoitteita. Tässä esityksessä ehdotetaan, että työvoimaviranomaisen tulisi järjestää yleistuen saajalle työnhakukeskusteluita tilanteessa, jossa työttömyys ja yleistuen saaminen on pitkittynyt. Työnhakukeskusteluiden tarkoituksena on edistää yleistuen saajien työllisyyttä. Esityksen työllisyysvaikutuksia on kuvattu jaksossa 4.2.1.3.

Muutosten vaikutusten arvioinnin kannalta on merkitystä YK:n lapsen oikeuksia koskevalla yleissopimuksella (SopS 59/1991), jonka 3 artiklan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Yleissopimuksen 26 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot tunnustavat jokaisen lapsen oikeuden nauttia sosiaaliturvasta, mukaan luettuna sosiaalivakuutus, ja ryhtyvät välttämättömiin toimiin tämän oikeuden täydeksi toteuttamiseksi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan näitä etuuksia myönnettäessä olisi tarvittaessa otettava huomioon lapsen ja hänen elatuksestaan vastuussa olevien henkilöiden varallisuus ja olosuhteet, kuten myös muut lapsen esittämään tai hänen puolestaan esitettyyn hakemukseen vaikuttavat seikat.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen täytäntöönpanoa valvova lapsen oikeuksien komitea on tuoreissa Suomea koskevissa suosituksissaan suositellut välttämään sellaista sosiaaliturvatuksien leikkaamista, joka vaikuttaa köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa oleviin lapsiin (2.6.2023, CRC/C/FIN/CO/5-6).

Esityksen lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset syntyvät yleistukea saavan vanhemman elatuskykyyn vaikuttavien tuen saamisen edellytysten kautta. Keskeinen vaikutus tulisi tarveharkinnan edellytysten kautta tilanteessa, jossa yleistukea hakevalla vanhemmalla on tarveharkintatulona huomioitavia tuloja. Yleistuen tarveharkinta ei vaikuttaisi kaikista vähävaraisimpien ja pienituloisimpien lapsiperheiden tuloihin, koska tarveharkinta koskisi vain sellaista yleistukea saavaa vanhempaa, jonka jatkuvaluonteiset tulot ylittäisivät tarveharkinnan tulorajan eikä tarveharkintatuloina huomioitaisi lapsen elatusta turvaavia etuuksia, kuten lapsilisää tai elatustukea. Monilapsisten perheiden lapsilisiä ja alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaa lapsilisää on korotettu vuonna 2024.

Ehdotetulla yleistuen tarveharkinnalla arvioidaan olevan vain vähäinen vaikutus perheen yleisen asumistuen tasoon tai toimeentulotuen hakemiseen. Tämä johtuu siitä, että suuri osa tarveharkinnan tuloista huomioidaan näiden etuuksien saannissa ilman suojaosia.

Jaksossa 2.8.1 on kuvattu nykyisen osittaisen työmarkkinatuen saajia. Vuonna 2023 osittaisen työmarkkinatuen saajista 93 prosenttia oli alle 30-vuotiaita. Ehdotetun osittaisen yleistuen, kuten ei myöskään nykyisen osittaisen työmarkkinatuen, saamiseen ei vaikuta tuenhakijan ikä. Mikäli kuitenkin oletetaan, että jatkossa vanhempiensa taloudessa asuvat yleistuen saajat ovat pääosin nuoria, ehdotetulla osittaisella yleistuella ja nykyistä osittaista työmarkkinatukea korkeammalla vanhempien tulorajalla (2500 euroa kuukaudessa) on myönteistä vaikutusta niiden nuorten työttömien työnhakijoiden perustoimeentulon turvan tasoon, jotka työttömyyden aikana asuvat vanhempiensa taloudessa. Taloudellisia vaikutuksia on kuvattu jaksossa 4.2.

Tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia työnhakukeskusteluiden järjestämiseen alle 25-vuotiaille yleistuen saajille aikaisemmassa yleistuen saamisen vaiheessa kuin 25 vuotta täyttäneille yleistuen saajille. Ehdotuksen mukaisia keskusteluja myös järjestettäisiin enemmän alle 25-vuotiaille. Ehdotusten tavoitteena on vähentää työttömyydestä johtuvaa nuorten syrjäytymisriskiä sekä nuorisotyöttömyyttä. Lisäksi alle 25-vuotiaita yleistuen saajia koskisi kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin ehdotettu muutos (lakiehdotus 18), jonka mukaan mainittua lakia sovellettaisiin aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle yleistukeen oikeutetulle, jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut yleistukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana tai saanut ansiopäivärahaa enimmäisajalta.

4.2.2.5 Vaikutukset Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan itsehallinnosta säädetään perustuslaissa ja Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991). Ahvenanmaan maakunnan itsehallinto perustuu Kansainliiton vuonna 1921 tekemiin päätöksiin ja hyväksymään sopimukseen sekä kansalliseen maakunnan itsehallintoa koskevaan lainsäädäntöön. Itsehallintoa koskevan lainsäädännön tehtävänä on turvata ja taata maakunnan väestölle sen ruotsin kielen ja kulttuurin sekä paikallisten tapojen säilyttäminen ja sallia väestön niin itsenäisesti kuin mahdollista järjestää olonsa maakunnan valtio-oikeudellisen aseman rajoissa. Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolaissa erikseen säädetään.

Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin mainitussa laissa säädetään. Ahvenanmaan maakuntapäivät edustaa maakunnan väestöä itsehallintoa koskevissa asioissa. Maakuntapäivät säätää lakeja maakuntaa varten (maakuntalait). Maakunnan yleinen johto ja hallinto kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle ja sen alaisille viranomaisille. Maakunnan hallitus voi maakuntalaissa säädetyn valtuuden nojalla antaa asetuksia maakunnan toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

Maakunnan lainsäädäntövaltaa koskeva toimivalta on määritelty niin, että Ahvenanmaan itsehallintolaki sisältää yksityiskohtaisen luettelon niistä asioista, joita koskeva toimivalta on maakunnalla. Lisäksi laki sisältää yksityiskohtaiset säännökset niistä asioista, jotka kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 1, 13, 14 ja 23 kohtien mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnan hallitusta ja sen alaisia viranomaisia ja laitoksia, sosiaalihuoltoa, opetusta ja työllisyyden edistämistä. Itsehallintolain perustelujen mukaan opetuksen ja työllisyyden edistämisen oikeudenalaan kuuluu myös ammatinvalintaa ja

työnvälitystä koskeva lainsäädäntö. Vakuutus sopimuksia ja sosiaalivakuutusta koskeva lainsäädäntövalta kuuluu itsehallintolain 27 §:n 11 kohdan ja 29 § 1 momentin 3 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaalla niin sanotuista työmarkkinapalveluista, eli maakunnan viranomaisten tarjoamista työvälytys-, neuvonta- ja tiedotuspalveluista sekä alentuneesti työkykyisten henkilöiden erityispalveluista, tukitoimenpiteistä ja muista työllisyyttä edistävästä toimenpiteistä, säädetään työmarkkinapoliittisesta toiminnasta annetussa maakuntalaissa (landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet). Työllisyyttä edistävän koulutuksen järjestämisestä Ahvenanmaalla säädetään asiaa koskevassa maakuntalaissa (landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning).

Ahvenanmaan työttömyysturvasta säädetään työttömyysturvalain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa maakuntalaissa (landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa), jonka mukaan valtakunnan työttömyysturvalakia sovelletaan Ahvenanmaalla tietyin poikkeuksin. Valtakunnan työttömyysturvalakia sovelletaan Ahvenanmaalla peruspäivärahana maksettavaa työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevilta osin. Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet -niminen viranomaisen (AMS) huolehtii valtakunnan lain mukaan Kansaneläkelaitokselle, työvoimaviranomaiselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle kuuluvista tehtävistä.

Esityksessä ehdotetut työmarkkinatukea ja peruspäivärahaa koskevat muutokset ovat Ahvenanmaan lainsäädäntövallassa. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin ehdotettavat muutokset työnhakukeskusteluiden järjestämisestä yleistuen saajalle eivät koskisi Ahvenanmaata.

4.2.3 Vaikutukset toimeenpanijoihin

4.2.3.1 Vaikutukset Kansaneläkelaitokseen

Työmarkkinatuen ja peruspäivärahan yhdistämisen myötä Kansaneläkelaitos toimeenpanisi yhtä työttömille tarkoitettua perusturvaetuutta kahden sijaan. Muutos tarkoittaisi, että työssäoloehdon täyttämällä ei olisi merkitystä siihen, mitä etuutta hakijalle voitaisiin maksaa. Kansaneläkelaitoksen olisi kuitenkin edelleen selvitettävä työssäoloehdon täyttyminen, koska ehdotetun rahoitusratkaisun mukaan työttömyysvakuutusmaksutuottoja käytettäisiin jatkossakin vain palkansaajan työssäoloehdon täyttäneiden yleistuen saajien etuuden rahoitukseen. Lisäksi työssäoloehdon täyttyminen nollaisi kotikunnan rahoitusvastuun perusteena olevan etuuspäivien kertymän myös työttömyyskassaan kuulumattomilla hakijoilla. Työttömyyskassaan kuuluvilta yleistuen saajilta työssäoloehto täytyisi edelleen tutkia siksi, että heille työssäoloehdon täyttyminen mahdollistaa siirtymän ansiopäivärahalle. Kuten nykyään työmarkkinatuen odotusajassa, työssäoloehdon luettava työ vähennettäisiin yleistuen saajalle asetettavasta odotusajasta. Myöskään tuen osittamista ei sovellettaisi, jos hakija olisi täyttänyt työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon.

Koska työssäoloehdon täyttymisellä ei olisi enää merkitystä etuusoikeuden syntymiseen, Kansaneläkelaitoksen ei tarvitsisi antaa asiasta päätöksiä etuuden hakijoille ja myös työssäoloehdon täyttymistä koskevat valitukset ja neuvontatilanteet jäisivät pois. Niiden merkitys työssäoloehdon toimeenpanon kokonaistymäärässä on kuitenkin vähäinen.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että tarveharkintaa sovellettaisiin kaikkiin yleistuen saajiin. Tämä laajentaisi tarveharkinnan piirissä olevaa henkilökuntaa, koska nykyään tarveharkintaa

ei sovelleta peruspäivärahan saajiin. Samalla tarveharkinnan toimeenpanon Kansaneläkelaitokselta vaatima työmäärä kasvaisi. Esimerkiksi vuonna 2023 tarveharkinnan tuloja selviteltiin yhteensä reilulta 10 000 henkilöltä, kun työmarkkinatuen saajia kaiken kaikkiaan oli noin 234 000. Siten tarveharkinnan tulojen selvittely koski 4,5 prosenttia työmarkkinatuen saajista. Peruspäivärahan saajia oli vuonna 2023 yhteensä noin 75 000. Jos tarveharkinnan tulojen selvittely koski tässäkin ryhmässä 4,5 prosenttia kaikista saajista, tarveharkinnan tuloja selviteltäisiin noin 3 400 uudelta henkilöltä tarveharkinnan laajentumisen myötä. Määrä voi olla jonkin verran suurempikin, koska peruspäivärahan saajat ovat keskimäärin paremmassa työmarkkina-asemassa kuin työmarkkinatuen saajat ja osallistuvat harvemmin työllistymistä edistäviin palveluihin, joiden aikana tarveharkintaa ei sovelleta.

Tarveharkinnan lisäksi ammatillista tutkintoa vaille oleville hakijoille asetettava odotusaika koskisi jatkossa kaikkia yleistuen saajia, mikä myös lisäisi Kansaneläkelaitoksen työmäärää. Odotusajasta voitaisiin vähentää täydet kalenteriviikot, jotka henkilö on ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä. Siten työssäoloehdon täyttävälle yleistuen hakijoille ei jäisi odotusaikaa asettavaksi, kun he hakevat ensimmäistä kertaa yleistukea. Myöhemmin työttömyyden ajalle osuvat odotusajan tutkimisen tilanteet voisivat kuitenkin myös heillä johtaa odotusajan asettamiseen. Sen vuoksi Kansaneläkelaitoksen tulisi tutkia ammatillisen tutkinnon suorittaminen myös työssäoloehdon täyttäneiltä yleistuen hakijoilta.

Kansaneläkelaitos selvittäisi uutena tehtävänä alle 18-vuotiaan nuoren oikeuden yleistukeen, kun nuori ei olisi suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta. Tällaisella nuorella ei olisi oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen ja tämä vastaisi nykyistä työttömyysturvalain 2 luvun 13 §:n työmarkkinatukea koskevaa sääntelyä. Työvoimaviranomainen ei enää jatkossa antaisi työvoimapoliittista lausuntoa asiasta. Vuosina 2023 ja 2024 työvoimaviranomainen on antanut yhteensä noin 250 työvoimapoliittista lausuntoa alle 18-vuotiaan oikeudesta työmarkkinatukeen työttömyysturvalain 2 luvun 13 §:n nojalla. Työmäärä Kansaneläkelaitokselle ja vastaavasti työvoimaviranomaiselle aiheutuvan työmäärän vähentyminen arvioidaan vähäiseksi.

Ennen voimaantuloaan ehdotetut muutokset edellyttävät Kansaneläkelaitoksessa käsittelyprosessien suunnittelutyötä, etuusohjeiden laatimista sekä ratkaisu- ja palveluasiantuntijoiden kouluttamista. Kokonaan uutena etuutena yleistuki edellyttää lisäksi kattavia muutoksia Kansaneläkelaitoksen päätöspohjiin, lomakkeisiin ja asiakaskirjeisiin. Myös riittävään ja oikea-aikaiseen asiakasviestintään on kiinnitettävä erityistä huomiota. Yleistuen nimi ei suoraan viittaa työttömyyteen, joten etenkin alkuvaiheessa on mahdollista, että etuutta hakevat myös muut kuin työttömät asiakkaat.

Yleistuen toimeenpanoon varautuminen edellyttää Kansaneläkelaitoksessa myös laajoja tietojärjestelmämuutoksia. Muutoksia täytyy tehdä muun muassa etuuskäsittelyjärjestelmiin, maksamisen järjestelmiin, tiedonvälitykseen, kuntalaskutusjärjestelmään, kirjanpitoon ja sähköiseen asiointiin.

Lain voimaantulovaihe aiheuttaa alkuvuonna 2026 lisätyötä etuuskäsittelyssä. Kansaneläkelaitoksen täytyy antaa työmarkkinatuen ja peruspäivärahan saajille päätös työmarkkinatuki- ja peruspäiväraha-oikeuden lakkauttamisesta ja yleistukioikeuden alkamisesta. Tavoitteena on, että merkittävä osa tapauksista pystytään käsittelemään ohjelmallisesti. Manuaalista etuuskäsittelytyötä aiheutuu kuitenkin esimerkiksi tarveharkinnan ja odotusajan soveltamisen laajenemisesta peruspäivärahan saajiin. Osittaisen tuen vanhempien tulorajojen korottaminen johtaa todennäköisesti siihen, että aiempaa useampi osittaisen tuen saaja toimittaa selvityksen vanhempiensa

tuloista. Tämä lisää jonkin verran Kansaneläkelaitoksen työmäärää, koska tulospelvitysten käsittely ja tuen laskeminen todellisten tulojen perusteella on työläämpää kuin vähimmäismääräisen tuen myöntäminen.

Koska osalla nykyisten työttömyysetuuksien saajista tuen ehdot kiristyvät, myös muutoksenhaken määrä todennäköisesti kasvaa jonkin verran erityisesti siirtymävaiheessa. Myös neuvonnan tarve korostuu siirtymävaiheessa, ja tämä lisää Kansaneläkelaitoksen asiakaspalveluun ja etuuskäsittelyyn tulevien yhteydenottojen määrää.

4.2.3.2 Vaikutukset työvoimaviranomaisiin ja KEHA-keskukseen

Yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden vaikutukset työvoimaviranomaisiin

Esityksen mukaan yleistuen saajan aktivointijakson aloittaa ensimmäinen työnhakijan palveluprosessiin sisältyvä työnhakukeskustelu, joka tulisi järjestettäväksi yleistuen aktivointijakson käynnistymisen määrittävien määräaikojen ylittyttyä. Myös seuraavat palveluprosessiin sisältyvät työnhakukeskustelut järjestettäisiin aktivointijaksoon kuuluvina asiakastapaamisina aina kolmen kuukauden välein nykytilan mukaisesti. Yleistuen saajan aktivointijakson asiakastapaamisten rakentuessa nykytilan mukaisesti järjestettävien työnhakukeskustelujen varaan, ehdotetut muutokset eivät vaikuta aktivointijaksoon sisältyvien työnhakukeskustelujen osalta työvoimaviranomaisten järjestämien asiakastapaamisten määrään.

Nykytilasta poiketen yleistuen saajan aktivointijaksoon sisältyvät työnhakukeskustelut tulisi esityksen mukaan järjestää aina lähtökohtaisesti kasvokkaisina tapaamisina. Nykytilassa työnhakijan palveluprosessista ainoastaan palveluprosessin aloittava alkuhaastattelu tulee järjestää lähtökohtaisesti kasvokkaisena tapaamisena, ja työnhakukeskustelut tulee järjestää työnhakijan palvelutarve ja olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Työhallinnon asiakastietojärjestelmästä saatavien tilastojen mukaan aikavälillä 1.11.2024-28.2.2025 noin kolmannes (34 %) työnhakukeskusteluista järjestettiin kasvokkaisina tapaamisina. Tämä tarkoittaa, että yleistuen saajan aktivointijaksoon ehdotetut muutokset tulisivat lisäämään asiakkaille järjestettävien kasvokkaisten tapaamisten määrää. Alle 25-vuotiaiden asiakkaiden kohdalla kasvokkaisten tapaamisten määrän kasvu on suurempaa kuin 25-vuotta täyttäneillä, sillä nuorten kohdalla yleistuen aktivointijakso alkaa huomattavasti 25-vuotta täyttäneitä asiakkaita aiemmin.

Kasvokkaisten tapaamisten määrän kasvulla on vaikutuksia työvoimaviranomaisten toimitilojen käyttöasteeseen ja edellyttää nykytilaa enemmän kasvokkaisten tapaamisten järjestämiseen käytettävien toimitilojen käyttömahdollisuutta. Työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa teetti maaliskuussa 2025 työllisyysalueille suunnatun kyselyn, jossa työllisyysalueita pyydettiin arvioimaan muun muassa käytettävissä olevien toimitilojen riittävyys lähipalvelun ja asiakasmäärien suhteen. Kyselyn perusteella työllisyysalueiden toimitilaresurssit ovat riittävät lähipalvelun toteuttamiseen eikä yleistuen aktivointijakson kasvokkaisten tapaamisten järjestäminen kyselyn tulokseen perustuvan arvion mukaan esty toimitilaresurssien niukkuuden vuoksi.

Ehdotettua yleistuen saajan aktivointijakso-sääntelyä ei sovellettaisi henkilöihin, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1965 ja ovat saaneet vähintään 1000 päivää työmarkkinatukea ennen lain voimaantuloa. Kansaneläkelaitoksen tietojen mukaan arviolta 6000 henkilölle, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1965, mutta vuoden 1961 jälkeen, oli maksettu työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä keskimäärin kuukauden lopussa vuonna 2024. Tämä tarkoittaa, että työvoimaviranomaisten ei tule järjestää edellä mainittuun kohderyhmään kuuluville henkilöille työnhaku-

keskusteluja ensisijaisesti kasvokkain, vaan tapaamisten toteutustapa on työvoimaviranomaisten itse määriteltävissä. Myöskään työnhakukeskustelujen sisältö ei kyseisen kohderyhmän kohdalla noudattaisi yleistuen aktivointijakson yhteydessä esitettyä työnhakukeskustelujen sisältöä.

Esityksen mukaan työvoimaviranomaiset voivat järjestää asiakkaille yleistuen saajan aktivointijaksolla täydentäviä työnhakukeskusteluja kunkin asiakkaan kohdalla arvioidun palvelutarpeen mukaisesti. Täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisen perustuessa työvoimaviranomaisen harkintaan, yleistuen saajan aktivointijaksolla järjestettävien täydentävien työnhakukeskustelujen määrää on hyvin haasteellista arvioida. Nykytilan mukaan työvoimaviranomaisen on järjestettävä työttömälle työnhakijalle kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana aina, kun alkuhaastattelusta tai edellisestä täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kuusi kuukautta. Toisin sanoen tämä tarkoittaa, että nykytilan mukaan täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään puolen vuoden välein kaksi kappaletta asiakkaan työnhaun pitkityessä. Olettaen, että yleistuen saajan aktivointijakso koostuu pääasiassa kolmen kuukauden välein järjestettävistä työnhakukeskusteluista ja palvelutarpeen mukaan järjestettyjä täydentäviä työnhakukeskusteluja tullaan järjestämään vähäisiä määriä, kokonaisuudessaan esitys yleistuen aktivointijaksosta ei lisää työvoimaviranomaisten järjestämien asiakstapaamisten lukumäärää eikä siten työvoimaviranomaisten työmäärää.

Vaikutukset KEHA-keskukseen

Esitetyillä muutoksilla on vaikutuksia ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukseen, joka kehittää ja ylläpitää työhallinnon valtakunnallista asiakastietojärjestelmää Asiantuntijan Työmarkkinatoria, johon kirjataan kaikki keskeiset tiedot työnhakija-asiakkaiden työnhaun tilanteesta. Esitettyjen muutosten myötä asiakastietojärjestelmää tulisi kehittää vastaamaan niitä edellytyksiä, joita esitetyn mukaisten yleistuen työnhakukeskustelujen järjestämisen työvoimaviranomaisilta edellyttäisi.

Arvion mukaan esitettyjen muutosten edellyttämä asiakastietojärjestelmän kehitystyö pitää sisällään maksajarajapintaan, asiakaskohtaisiin työttömyysetuuden kertymätietoihin, työvoimapolitiittisiin lausuntoihin ja muihin työttömyysturvaan kuuluviin toimenpiteisiin tehtäviä muutoksia. Kehitystyön arvioidaan olevan laajuudeltaan 350 – 420 henkilötyöpäivää vastaava. Tämä vastaa noin 250 000 - 300 000 euron kertaluontoista kustannusta.

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

Yleistuen saajalle asetettaisiin etuusseuraamuksia samalla tavalla kuin nykyisin peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea hakeville työnhakijoille. Työnhakijan mahdolliseen työvoimapolitiittisesti moitittavaan menettelyyn liittyisi samanlainen selvitysprosessi kuin nykyisinkin. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa selvityksen pyytämistä työnhakijalta. Jos siihen on aihetta, työvoimaviranomainen siirtää asian KEHA-keskukselle sen ratkaisemiseksi, mikä vaikutus työnhakijan menettelyllä on hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta. Tältä osin esitettyjen muutosten ei arvioida vaikuttavan työvoimaviranomaisten tai KEHA-keskuksen etuusseuraamuksiin liittyvän hallinnollisen työn määrään.

4.2.3.3 Vaikutukset muihin toimijoihin

Työttömyyskassat

Ehdotetulla yleistukilainsäädännöllä olisi vaikutuksia työttömyyskassojen asiakaspalveluun, viestintään sekä asiakaskirjeisiin ja päätösteksteihin ainakin siltä osin kuin työttömyyskassat nykyisin viestivät asiakkailleen työmarkkinatuesta ja peruspäivärahasta.

Työttömyyskassaan kuuluvilta yleistuen saajilta työssäoloehdon täytyisi Kansaneläkelaitoksen edelleen tutkia siksi, että heille työssäoloehdon täyttyminen mahdollistaa siirtymän ansiopäivärahalle.

Ehdotettu yleistuki voisi lisätä työttömyyskassan jäseneksi liittyvien henkilöiden määrää, sillä yleistuki olisi työssäoloehdon täyttäneelle työttömälle tarveharkintainen ja siihen sovellettaisiin odotusaikaa koskevaa sääntelyä. Tämän käyttäytymisvaikutuksen laajuutta ei pystytä tarkemmin arvioimaan.

Työvoimaviranomaisten ja hyvinvointialueiden yhteistyö

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukainen aktivointisuunnitelma tehdään pitkään työttömänä olleelle henkilölle. Henkilö, työvoimaviranomainen ja hyvinvointialueen sosiaalialan ammattihenkilö tekevät sen yhdessä. Mikäli henkilö saa työttömyysetuutta, työvoimaviranomainen aloittaa aktivointisuunnitelman teon. Aktivointisuunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa. Työvoimaviranomaisen on huolehdittava aktivointisuunnitelman tarkistamisesta kuitenkin vähintään kolmen kuukauden välein.

Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston tiedoista käy ilmi, että vuonna 2023 tehtiin 80 240 aktivointisuunnitelmaa ja vuonna 2024 tehtiin 88 536 aktivointisuunnitelmaa. Edellä mainitut lukumäärät kuvaavat suunnitelmien määrää kunakin vuonna, ei eri henkilöiden määrää. Aktivointisuunnitelmien lukumäärät tässä sisältävät sekä uudet suunnitelmat että suunnitelmien tarkistukset.

Kansaneläkelaitoksen tietojen mukaan sen maksamia työttömyysetuuksia sai kuntouttavan työtoimintaan osallistumisen perusteella 28 218 henkilöä vuonna 2023 ja 26 925 henkilöä vuonna 2024.

Kansaneläkelaitokselta saatujen tietojen mukaan työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä saaneita 25 vuotta täyttäneitä henkilöitä oli 103 335 henkilöä vuonna 2023 ja 104 658 henkilöä vuonna 2024. Työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä saaneita alle 25-vuotiaita henkilöitä oli 10 257 henkilöä vuonna 2023 ja 10 754 henkilöä vuonna 2024.

Yleistukilainsäädännön johdosta tehtävät muutokset lakiin kuntouttavasta työtoiminnasta voivat vaikuttaa niiden henkilöiden lukumäärään, jotka tulevat mainitun lain soveltamispiiriin. Pelkkää työmarkkinatukea saaneiden asiakkaiden osalta muutos ei vaikuta asiakasmääriin. Sen sijaan nykyisin peruspäivärahaa saaneiden osalta muutos voi lisätä aktivointiehdon täyttävien asiakkaiden määrää. Alle 25-vuotiaita peruspäivärahan saajia oli vuoden 2024 lopussa noin 4000 henkilöä ja tämän määrän arvioidaan laskevan työttömyysturvalain työssäoloehtoon vuonna 2024 voimaantuleiden muutosten myötä. Ottaen huomioon, että nykyisin vain pienellä osalla peruspäivärahan saajia etuus jatkuu ylipäättään enimmäisajan loppuun asti, muutos arvioidaan vähäiseksi, mutta arvioon sisältyy epävarmuuksia.

4.2.4 Vaikutukset muutoksenhakuasteiden toimintaan

Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen yhdistämisen työttömän yleistueksi voidaan arvioida vaikuttavan myös muutoksenhakuasteiden toimintaan. Siltä osin kuin työttömyyden perusteella maksettavan perusturvaetuuden saamisedellytykset muuttuisivat nykytilaan verrattuna, valituksen määrä saattaa joko kasvaa tai vähentyä. Yleistuki ei merkittävästi muuttaisi työttömän perusturvaetuuden saamisedellytyksiä nykyiseen työmarkkinatukeen verrattuna.

Peruspäivärahan saaminen edellyttää nykyään työssäoloehdon täyttämistä, mutta yleistukea olisi mahdollista saada ilman työhistoriaedellytystä. Tämä vähentänee työssäoloehdon täyttämiseen kohdistuvien valitusten määrää.

Keskeisimpänä muutoksena nykyiseen peruspäivärahaan verrattuna olisi tarveharkinnan soveltaminen myös työssäoloehdon täyttäneisiin yleistuen saajiin. Tämä voi lisätä valitusten määrää hieman.

4.2.5 Muita vaikutuksia

4.2.5.1 Vaikutukset työnantajiin

Ehdotuksen mukaisesti yleistukilainsäädäntö tulisi voimaan 1.2.2026 ja samalla peruspäivärahajärjestelmä lakkautettaisiin. Tämän johdosta työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 8 a luvun nojalla määrättävään työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksuun tulisi muutoksia niissä tapauksissa, joissa henkilö ei ole oikeutettu ansiopäivärahaan.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksu tulee pääsääntöisesti maksettavaksi tilanteissa, joissa työnantaja päättää sellaisen ikääntyneen työntekijän työsuhteen, joka on saanut ansiosidonnaista päivärahaa. Voimassa olevan lain mukaan omavastuumaksu voi kuitenkin tulla määrättäväksi myös niissä tapauksissa, joissa henkilölle on maksettu peruspäivärahaa. Näin olleen ikääntyneen henkilön irtisanomisen kustannukset eivät riipu siitä, onko hän työttömyyskas-
san jäsen vai ei.

Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten myötä työnantajan maksuvelvollisuus koskisi vain niitä henkilöitä, jotka ovat saaneet ansiopäivärahaa. Työnantajan omavastuumaksua ei enää määrättäisi niissä tapauksissa, joissa henkilö saisi yleistukea ja täyttäisi työssäoloehdon.

Työllisyysrahastolta esityksen valmistelun aikana saadun tiedon mukaan peruspäivärahatapauksia on vähän, vuosittain alle 10. Tämän johdosta vaikutus työnantajiin arvioidaan vähäiseksi.

4.2.5.2 Yleistuki EU-asetuksen 883/2004 soveltamisalassa

EU-maiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaoikeuksien ja velvollisuuksien yhteensovittamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta.

Jotta etuus voidaan määritellä EU-asetuksen perusteella erityiseksi maksuihin perustumattomaksi erityisetuudeksi, jota ei asetuksen mukaan tarvitse maksaa toiseen EU-valtioon, täytyy sen täyttää seuraavat edellytykset: 1) piirteet sosiaaliturvasta ja sosiaalihuollosta siten, että tarkoituksena on turvata asianomaisille henkilöille vähimmäistoimeentulo ottaen huomioon jäsenvaltion taloudellinen ja sosiaalinen tilanne, 2) rahoitus yksinomaan yleisten julkisten menojen kattamiseen tarkoitetuilla pakollisilla veroilla ja 3) etuus mainitaan asetuksen liitteessä X. Jos edellytykset täyttyvät komission arvion mukaan, komissio antaa lainsäädäntöehdotuksen asetuksen liitteiden päivittämiseksi.

Yleistuessa olisi useita samoja piirteitä kuin työmarkkinatuessa, joka on hyväksytty asetuksen liitteeseen X erityiseksi maksuihin perustumattomaksi rahaetuudeksi. Näitä piirteitä ovat mm. liittynyt taloudellisen tuen tarpeeseen, etuuden taso ja sen maksaminen henkilöille, joilla ei ole työhistoriaa, taikka jotka ovat saaneet työttömyyspäivärahaa enimmäisajan, joiden perusteella yleistuen voidaan katsoa lähtökohtaisesti täyttävän maksuihin perustumattomien erityisten ra-

haetuksien keskeisen piirteen ns. hybridietuutena, jossa on piirteitä sosiaalihuollosta ja sosiaaliturvasta. Sosiaaliturvapiirteiden osalta liittynyt työttömyysetuuksiin on selvä, koska etuutta maksetaan työttömyyden perusteella.

Osalle yleistuen saajista maksettavan yleistuen rahoitukseen käytettäisiin yleisen verorahoituksen lisäksi työttömyysvakuutusmaksuilla kerättyä rahoitusta, joka tarkoittaa sitä, että maksettavaa etuutta ei kaikkien tuensaajien osalta kokonaisuudessaan rahoitettaisi yksinomaan yleisten julkisten menojen kattamiseen tarkoitetuilla pakollisilla veroilla.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Valmistelun aikana on arvioitu yleistuen tarveharkinta -malleja, joissa huomioitaisiin avo- tai avioliitto taikka huollettava lapsi, kuten nykyisin työmarkkinatuen tarveharkinnassa huomioidaan. Vaihtoehtoisista tulorajoista, vähennysprosentteista, huollettavan lapsen vaikutuksesta sekä yleistuen saajan tulojen määrästä riippuen maksettava yleistuki voisi olla määrältään suurempi tarveharkintatuloja saaville parisuhteessa oleville ja henkilöille, joilla olisi huollettavia lapsia kuin yksinasuvilla lapsettomilla yleistuen saajilla. Lapsen elatusta turvataan muista järjestelmistä, kuten lapsilisä ja elatustuki. Monilapsisten perheiden lapsilisiä ja alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaa lapsilisää on korotettu vuonna 2024. Ehdotetun yleistuen tarveharkinnan keskeisimmät vaikutukset nykytilaan verrattuna johtuvat tarveharkinnan ulottamisesta myös työssäoloehdon täyttäneisiin tuensaajiin. Ehdotetun yleistuen tarveharkinnan on arvioitu edistävän tuensaajien yhdenvertaisuutta, yhdenmukaistavan tulorajan määräytymistä sekä yksinkertaistavan sääntelyä ja toimeenpanoa. Ehdotetun mallin on katsottu osaltaan toteuttavan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kohdan 4.3 kirjausta siitä, että yksilöllä on oikeus yhteiskunnan tukeen sellaisessa tilanteessa, jossa hän ei kykene huolehtimaan itsensä ja läheistensä toimeentulosta.

Yleistuen saajalle järjestettävän aktivointijakson osalta valmistelun aikana tarkasteltiin mallia, jossa yleistuen saajalle olisi järjestetty jakson aikana täydentäviä työnhakukeskusteluja sen lisäksi, että jakson aikana olisi tullut järjestettäväksi myös työnhakuhakukeskusteluja kolmen kuukauden välein. Mallin perusteella työvoimaviranomaisten järjestettäväksi olisi tullut arvioiden mukaan yleistuen aktivointijaksoon kuuluvia täydentäviä työnhakukeskusteluja noin 59 800 kappaletta vuodessa. Nykytilaan nähden mallin nojalla järjestettävät täydentävät työnhakukeskustelut eivät olisi kokonaisuudessaan lisänneet työvoimaviranomaisten järjestämien täydentävien työnhakukeskustelujen määrää. Mallin perusteella yleistuen aktivointijakson aikana asiakkaille olisi järjestetty tapaamisia lähtökohtaisesti samalla tavalla riippumatta kunkin asiakkaan henkilökohtaisesta palvelutarpeesta. Nyt ehdotettu malli osaltaan edistää edellä kuvattua mallia paremmin hallitusohjelman tavoitteita työvoimapalveluiden lakisääteisen palveluprosessin keventämisestä, jotta rajallisia resursseja voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin.

Valmistelun aikana on tarkasteltu vaihtoehtona peruspäivärahan toimeenpanon siirtymäaika, kun oikeus peruspäivärahaan olisi alkanut ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Tämä vaihtoehto vaikuttaisi myös peruspäivärahan rahoituksen sääntelyyn. Valmistelussa on tarkasteltu vaihtoehtoa, jossa peruspäivärahaa maksettaisiin vuoden siirtymäajan ajan. Vuoden pituisen siirtymäajan aikana mahdollisten kesken olevien enimmäisaikojen on pääosin arvioitu tulevan täyteen, mutta joidenkin peruspäivärahan saajien osalta näin ei välttämättä kävisi. Tästä vaihtoehdosta seuraisi, että peruspäivärahajärjestelmä säilyisi siirtymäajan ajan yleistukilain säätämisestä huo-

limatta. Työttömyyden perusteella perusturva saavia henkilöitä kohdeltaisiin eri tavalla riippuen siitä, mihin Kansaneläkelaitoksen maksamaan työttömyysetuuteen heillä olisi ollut oikeus yleistukilainsäädännön voimaantullessa.

Yleistuen rahoituksen osalta on tarkasteltu vaihtoehtoa, jossa peruspäivärahan nykyinen rahoitus palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla ns. purettaisiin, työttömyysvakuutusmaksuja alennettaisiin ja veroja korotettaisiin. Tuen rahoittaisivat valtio ja yleistuen saajan kotikunta. Tässä vaihtoehdossa valtion rahoitusosuus kasvaisi merkittävästi. Ilman yleistuen tason vastaavaa heikennystä vaihtoehto kasvattaisi valtion budjettitalouden kehysmenoja. Ottaen huomioon, että yleistuki olisi perustuslaissa turvattua työttömyyden ajan perustoimeentulon turvaa ja että ansiopäivärahan perusosan suuruisen yleistuen täysimääräisen määrän alentaminen johtaisi myös ansiopäivärahaa saavien tuen tason heikentymiseen, tätä vaihtoehtoa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi eikä yleistuen valmistelun tavoitteiden mukaiseksi.

Yleistuen velvoittavuuden osalta valmistelun kuluessa arvioitiin mallia, jossa yleistukeen liittyvän aktivointijakson aikana olisi sovellettu ankarampia etuusseuraamuksia kuin muulloin. Eri-laisten etuusseuraamusten soveltamisen eri työnhakijaryhmiin arvioitiin kuitenkin olevan vaikeaselkoinen ratkaisu sekä työnhakijoiden että etuusjärjestelmää soveltavien toimeenpanijoiden näkökulmasta.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Suomessa sosiaaliturvaetuudet jaotellaan usein vähimmäis-, perus- ja ansioturvaan sekä niitä täydentäviin kustannuksiin korvaaviin etuuksiin kuten lapsilisiin, vammais- ja asumistukiin. Vähimmäisturvalla viitataan Suomessa yleensä toimeentulotukeen, perusturva edustavat perusmääräiset syyperustaiset etuudet ja ansioturva edustavat ansiosidonnaiset etuudet. Jaottelu ei kuitenkaan ole täysin vakiintunut ja myös toisenlaisia tulkintoja jaottelusta on. Lisäksi perusturva on ennen kaikkea suomalainen käsite, ja sitä määrittää pitkälti etuuden syyperusteisuus sekä tasasuuruisuus.

Iivonen, Tervola ja Ollonqvist (2022)¹⁷ selvittivät, miten vähimmäis- ja perusturva on järjestetty Alankomaissa, Isossa-Britanniassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Virossa. Työttömyysturva voidaan jakaa työttömyysavustukseen, joka ei edellytä aikaisempia vakuutusmaksuja tai työhistoriaa, sekä työttömyysvakuutukseen, jossa edellytetään joko vakuutusmaksuja ja/tai työhistoriaa. Tämän määritelmän mukaan Suomessa työmarkkinatuki luokitellaan työttömyysavustukseksi, ja perus- ja ansiopäiväraha työttömyysvakuutukseen.

Mainitun tutkimuksen kaikissa vertailumaissa paitsi Isossa-Britanniassa löytyy ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha. Työttömyysvakuutuksen tasasuuruisia päivärahoja (nk. työttömyysvakuutuksen perusturva) löytyy Suomen lisäksi Ruotsista ja Virossa sekä Isosta-Britanniasta, jossa on pelkästään tasasuuruinen etuus. Työttömyysavustuksia, joiden saaminen ei edellytä vakuutusmaksuja eikä työssäoloehdon täyttymistä, on Suomen lisäksi ainoastaan Ruotsissa, jossa on kolme eri työttömyysavustusta: 18–24-vuotiaille suunnattu koulutustuki, maahanmuuttajien kotoutumistuki sekä aktivointituki yli 25-vuotiaille. Tanskassa, Virossa, Isossa-Britanniassa ja

¹⁷ Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Iivonen, Saija; Tervola, Jussi; Ollonqvist, Joonas (2022). Kansainvälinen vertailu perus- ja vähimmäisturvaetuuksista: Suomi, Alankomaat, Iso-Britannia, Ruotsi, Tanska ja Viro.

Alankomaissa pitkäaikaisesti työttömien toimeentulo turvataan perusturvan sijaan vähimmäis-turvasta ja asumisen tuista sekä niitä mahdollisesti täydentävistä lisistä.

Suomessa ja Ruotsissa työttömyysvakuutuksen perusturvaa maksetaan niille, jotka täyttävät työssäoloehdon, mutta eivät ole olleet tarpeeksi kauan työttömyyskassan jäseniä. Suomessa työssäoloehto kertyy maksetun palkan perusteella ja sen täyttymiseksi on oltava työskennellyt 12 kuukautta vähintään 930 euron palkalla viimeisen 28 kuukauden aikana. Ruotsissa työssä-oloehtona on kuuden kuukauden työskentely (vähintään 80 tuntia kuukaudessa) edellisen 12 kuukauden aikana. Suomessa ja Ruotsissa ansioturvaan vaaditaan vuoden kassajäsenyys. Suo-messa työttömyysvakuutuksen kesto on joko 300 päivää (60 viikkoa) tai 400 päivää (80 viikkoa) riippuen työhistoriasta. 58 vuotta täyttäneille voidaan työttömyysvakuutusta maksaa 500 päivää (100 viikkoa). Ruotsissa kesto 60 viikkoa ja alaikäisen lapsen huoltajille kesto on pidempi 80 viikkoa.

Virossa ei ole kassajärjestelmää, mutta tasasuuruudessa työttömyysetuudessa on väljempi työs-säoloehto (6 kuukautta edellisen 12 kuukauden aikana) kuin ansioturvassa (12 kuukautta edel-lisen 36 kuukauden aikana). Viron perusturvaa voidaan maksaa 39 viikkoa (270 päivää) ja se on tarveharkittu. Virossa ansiosidonnaisen työttömyysvakuutuksen kesto on 26–52 viikkoa riip-puen siitä, kuinka pitkään on maksanut vakuutusmaksuja. Jos ansiosidonnaisen enimmäiskesto on alle 39 viikkoa, niin tällöin perusturvaa voidaan maksaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan enimmäiskeston päättymisen jälkeen aina 39 viikkoon asti.

Suomessa ja Ruotsissa työttömyysvakuutuksen perusturva on vaihtoehtoinen ansioturvalle, eikä niitä voi saada peräkkäin.

Työmarkkinatuki on vertailumaiden ainoa työttömyysetuus, joka on kestoaltaan rajoittamaton. Ruotsissa työttömyysavustuksia maksetaan vain työllisyyspalvelujen työllistämistoimenpitei-den ajalta, joiden enimmäiskesto on rajattu. Työssäoloehdon täyttävät työttömyyskassan jäsenet saavat aktivointituen ja koulutustuen ansiosidonnaisena, mutta muussa tapauksessa tuet makse-taan perusturvana tasasuuruuksina. Koulutustuki ja kotoutumistuki ovat verotonta tuloa. Toisin kuin Suomen työmarkkinatuki, Ruotsin työttömyysavustukset eivät ole tarveharkittuja pääoma-tulojen tai vanhempien tulojen suhteen.

Ammatillista koulutusta tai korkeakoulututkintoa vaille olevilla alle 25-vuotiailla on 5 kuukau-den odotusaika ennen kuin he voivat saada työmarkkinatukea. Työllistämistä edistävien palve-lujen ajalta tukea voi saada kuitenkin ilman odotusaikaa. Työmarkkinatuen velvoitteena on il-moittautua työttömäksi työnhakijaksi, olla työvoimatoimiston käytettävissä, olla käytettävissä kokoaikatyössä, hakea aktiivisesti työtä ja olla tahattomasti työtön. Vailla ammatillista koulu-tusta olevilla alle 25-vuotiailla on lisäksi velvoite hakea koulutukseen, joka parantaa nuoren ammatillisia valmiuksia. Ruotsissa aktivointituen, koulutuskorvauksen ja kotoutumiskorvauk-sen velvoitteet sovitaan yksilökohtaisemmin työllisyyspalvelujen kanssa haettaessa mukaan ky-seiseen ohjelmaan. Yleisenä velvoitteena on kuitenkin noudattaa sovittua ohjelmaa.

6 Lausuntopalaute

täydentyä lausuntokierroksen jälkeen

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Yleistukilaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä säädettäisiin lain tarkoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan yleistuki olisi työttömyyden aikaisen perustoimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki.

Pykälän 2 momentin mukaan yleistukea maksettaisiin henkilön työmarkkinoille hakeutumisen tai palaamisen edellytysten edistämiseksi ja parantamiseksi.

2 §. Yleistuki. Pykälässä säädettäisiin siitä, kenelle yleistukea maksetaan. Pykälä olisi luonteeltaan tarkoitussäännös eikä yksin sen nojalla yleistukea voitaisi myöntää tai evätä.

Pykälän 1 kohdan mukaan yleistukea maksettaisiin työttömälle työnhakijalle, jolla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan mainitun lain 5 luvun 2 §:n 1 momentin tai 6 §:n 1 momentin nojalla. Mainitun 2 §:n 1 momentin mukaan ansiopäivärahaan on oikeus palkansaajakassan jäsenellä (vakuutettu), joka on ollut vakuutettuna vähintään 12 edellistä kuukautta ja joka kalenterikuukausina, joina on ollut vakuutettuna, on täyttänyt palkansaajan työsäöloehdon. Mainitun 6 §:n 1 momentin mukaan ansiopäivärahaan on oikeus yrittäjäkassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna vähintään 15 edellistä kuukautta ja joka vakuutettuna ollessaan on täyttänyt yrittäjän työssäöloehdon.

Pykälän 1 kohdan mukaan yleistukea maksettaisiin myös työttömälle työnhakijalle, joka on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa enimmäisajan.

Pykälän 2 kohdan mukaan yleistuen maksaminen edellyttäisi taloudellisen tuen tarvetta.

3 §. Yleistuen saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet. Pykälässä säädettäisiin yleistuen saajan yleisistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työnhakijan oikeudesta työllistymissuunnitelmaan siten kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yleistuen saajan yleisistä velvollisuuksista hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta sekä yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa edistää työllistymistään ja ehkäistä työttömyytensä pitkittymistä.

Voimassa olevaa työttömyysturvalain 1 luvun 3 §:ää vastaavasti yleisiä velvollisuuksia koskeva säännös olisi luonteeltaan tarkoitussäännös eikä yksin sen nojalla yleistukea voitaisi evätä.

4 §. Lain toimeenpano. Pykälän 1 momentti olisi pääosin samansisältöinen voimassa olevan työttömyysturvalain 1 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyn sosiaali- ja terveystieteiden ja työ- ja elinkeinoministeriön välisen toimivallan kanssa. Ehdotetun lain toimeenpanoa johtaisi, ohjaisi ja kehittäisi ylimpänä viranomaisena toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveystieteiden ja työvoimapolitiikan asioiden osalta työ- ja elinkeinoministeriö.

Pykälän 2 momentin perusteella ehdotetun lain toimeenpanotehtävät hoitaisi Kansaneläkelaitos.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävästä antaa yleistuen saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta sitovan lausunnon. Pykälän mukaan lausuntoon sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 11 luvussa säädetään työvoimapolitiittisesta lausunnosta. Työttömyysturvalain 11 luvun säännökset määrittäisivät myös työvoimaviranomaisten ja KEHA-keskuksen välisen toimivallanjaon.

5 §. Työttömyysturvalain 1 luvun soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, miltä osin yleistukeen sovellettaisiin työttömyysturvalain 1 luvun säännöksiä.

Pykälän 1 kohdan mukaan yleistukeen sovellettaisiin työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n määritelmiä.

Pykälän 2 kohdan mukaan yleistukeen sovellettaisiin työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ää yrittäjästä sekä 7 §:ää avoliitosta ja puolisojen asumisesta erillään.

6 §. Oikeus yleistukeen asumisen ja Euroopan unionin lainsäädännön perusteella. Pykälän 1 momentin mukaan oikeus yleistukeen tämän lain mukaisesti olisi Suomessa asuvalla työttömällä työnhakijalla. Henkilöä pidettäisiin Suomessa asuvana, jos hän asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) 5, 6 tai 10 §:n mukaisesti asui Suomessa. Sääntely vastaisi voimassa olevan työttömyysturvalain 1 luvun 8 a §:n 1 momenttia, joka koskee nykyisin kaikkia työttömyysturvalain mukaisia etuuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetussa laissa (907/2017) tarkoitetulla kausityöntekijällä ei olisi oikeutta yleistukeen. Sääntely vastaisi voimassa olevan työttömyysturvalain 1 luvun 8 a §:n 4 momenttia, joka koskee nykyisin kaikkia työttömyysturvalain mukaisia työttömyysetuuksia.

2 luku Yleistuen saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

7 §. Työttömyysturvalain 2 luvun soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin niistä työttömyysturvalain 2 luvun säännöksistä, joita sovellettaisiin yleistuen saamisen yleisiin työvoimapolitiittisiin edellytyksiin.

Yleistuen saamisen yleisiin työvoimapolitiittisiin edellytyksiin sovellettaisiin työttömyysturvalain 2 luvun säännöksiä työttömästä työnhakijasta, muusta kuin työsuhteessa tehdystä työstä, yritystoiminnasta ja omasta työstä, alkavasta yritystoiminnasta ja työllistymisestä omassa työssä, yrityksessä työskentelyn päättymisestä, yrittäjän perheenjäsenen työskentelyn päättymisestä, yritystoiminnan lopettamisesta, oman työn lopettamisesta, opiskelusta, opiskelua koskevista poikkeuksista, lyhytkestoisista opinnoista ja päätoimisen opiskelun päättymisestä. Näin ollen yleistukeen sovellettaisiin samoja mainittuja säännöksiä kuin ansiopäivärahaan.

8 §. Ulkomaalaista koskeva rajoitus. Pykälän mukaan henkilöllä, joka ei olisi Suomen kansalainen, ei olisi oikeutta yleistukeen, jos hänellä olisi oikeus ansiotyöhön tilapäisen oleskeluluvan perusteella. Vastaava työmarkkinatukea koskeva säännös kumottaisiin työttömyysturvalain 2 luvun 2 §:stä (2. lakiehdotus).

9 §. Ammatillista koulutusta vailla oleva nuori. Pykälän mukaan ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan alle 25-vuotiaan nuoren oikeuteen saada yleistukea sovellettaisiin työttömyysturvalain 2 luvun 13-16 §:ää. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että yleistukeen sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin ansiopäivärahaan.

10 §. Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely. Pykälässä säädettäisiin työttömyysturvalain 2 a luvun säännösten soveltamisesta oikeuteen saada yleistukea. Pykälän mukaan työstä eroamisen ja erottamisen, työstä kieltäytymisen sekä työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvän moitittavan menettelyn sekä muun työttömyysturvalaissa tarkoitetun työvoimapolitiittisesti moitittavana pidettävän menettelyn vaikutuksesta oikeuteen saada yleistukea sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 2 a luvussa säädetään. Näin ollen yleistukeen sovellettaisiin samoja mainittuja säännöksiä kuin ansiopäivärahaan.

3 luku **Yleistuen saamisen rajoitukset**

11 §. Yleiset rajoitukset. Pykälä vastaisi sisällöllisesti työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistukea ei myönnettäisi työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Yleistuki voitaisiin kuitenkin myöntää 17 vuotta täyttäneelle työnhakijalle, joka on suorittanut oppivelvollisuutensa.

Lisäksi 1 momentissa säädettäisiin siitä, että alle 18-vuotiaalla nuorella, joka ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta, ei olisi oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen. Tämä vastaisi nykyistä työttömyysturvalain sääntelyä. Kansaneläkelaitos selvittäisi uutena tehtävänä alle 18-vuotiaan nuoren oikeuden yleistukeen, kun nuori ei olisi suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta. Työvoimaviranomainen ei enää jatkossa antaisi työvoimapolitiittista lausuntoa asiasta.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen vuotta 1965 syntyneelle työnhakijalle yleistuki myönnettäisiin enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona työnhakija täyttää 65 vuotta. Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneelle työnhakijalle yleistuki myönnettäisiin enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona hän täyttää työntekijän eläkelain (395/2006) 11 §:ssä tarkoitetun alimman vanhuuseläkeiän.

Pykälän 3 momentin mukaan yleistukea voitaisiin kuitenkin myöntää enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 68 vuotta, jos henkilön työnteke on estynyt työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa, 4 luvun 1 §:n 2 kohdassa tai 1 a §:ssä mainituista syistä taikka jos hänet on kokoaikaisesti lomautettu.

Pykälän 4 momentin mukaan työnhakijalla ei olisi oikeutta yleistukeen hänen suorittaessaan asevelvollisuutta, siviilipalvelusta tai vankeusrangaistusta taikka hänen ollessaan sairaala- tai muussa tähän verrattavassa laitoshoidossa. Myöskään ollessaan estynyt olemasta työmarkkinoilla muun edellä mainittuihin rinnastettavan syyn takia työnhakijalla ei olisi oikeutta yleistukeen.

12 §. Odotusaika. Pykälän 1 momentin mukaan yleistukea maksettaisiin 21 viikon odotusajan jälkeen. Momentissa säädettäisiin nykyistä työttömyysturvalain työmarkkinatuen odotusaikaa koskevaa sääntelyä vastaavasti odotusajan alkamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pääosin nykyistä työttömyysturvalain työmarkkinatuen odotusaikaa koskevaa sääntelyä vastaavasti niistä tilanteista, joissa odotusaikaa ei asetettaisi. Koska peruspäivärahaa koskeva sääntely kumottaisiin työttömyysturvalaista, odotusaikaa ei asetettaisi, jos työnhakijan oikeus yleistukeen alkaisi välittömästi ansiopäivärahan enimmäisajan täytyttyä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä työttömyysturvalain työmarkkinatuen odotusaikaa koskevaa sääntelyä vastaavasti odotusajasta vähennettävistä täysistä kalenteriviikoista. Odotusajasta vähennettäisiin ne täydet kalenteriviikot, joina henkilö olisi ollut työssäoloahtoon luettavassa työssä. Niillä yleistuen hakijoilla, joilla työttömyysturvalain työssäoloahto olisi täyttnyt eikä heillä olisi oikeutta ansiopäivärahaan, odotusaikaa ei jäisi asetettavaksi tämän vähennyksen vuoksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin nykyistä työttömyysturvalain työmarkkinatuen odotusaikaa koskevaa sääntelyä vastaavasti niistä tilanteista, joissa odotusaika ei kuluisi eikä odotusajasta 3 momentista poiketen vähennettäisi työmarkkinoilla oloa.

13 §. Työttömyysturvalain 3 luvun soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin niistä työttömyysturvalain 3 luvun säännöksistä, joita sovellettaisiin yleistukeen.

Yleistuen saamisen rajoituksiin sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 3 luvussa säädetään etuuden saamisen yleisistä rajoituksista koskien etuuspäivien määrää viikossa, työkyvyttömyyttä, estäviä sosiaalietuksia, työ- tai virkasuhteesta johtuvia rajoituksia sekä mainitun luvun 6 §:n muita rajoituksia, yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutusta sekä työriidan vaikutusta työttömyysetuuden suorittamiseen.

Pykälän 6 kohdassa säädettäisiin työttömyysturvalaista poiketen siitä, että myyntivoitto jaksotetaan vähintään yleistuen määrän perusteella. Voimassa olevan työttömyysturvalain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan työttömyysetuuteen ei ole oikeutta ajalta, jolle yrittäjän yritysomaisuuden myyntivoitto, joka liittyy yritystoiminnan lopettamiseen, jaksotetaan ansiopäivärahassa hänen työtulonsa ja peruspäivärahassa ja työmarkkinatuessa vähintään peruspäivärahan määrän perusteella. Mainitusta momentista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely (2. lakiehdotus).

4 luku **Yleistuen määrä**

14 §. Omavastuu aika. Pykälän 1 momentin mukaan yleistukea maksettaisiin sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä päivistä, joita ei luettaisi omavastuu aikaan.

Pykälän 3 momentin perusteella omavastuu aikaan luettaisiin kuitenkin työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu aika. Omavastuupäiviksi luettaisiin myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu yleistukea työllistymistä edistävän palvelun ajalta.

Pykälän 4 momentin perusteella omavastuu aikaa ei kuitenkaan edellytettäisi, jos henkilö muutoin täyttäisi yleistuen saamisen edellytykset ja hänen oikeutensa yleistukeen alkaisi välittömästi työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitettun ansiopäivärahan enimmäisajan täyttyä. Omavastuu aikaa ei edellytettäisi myöskään, jos hänen työntekonsa estyy sellaisen työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa.

Momentit 1–4 vastaisivat sisällöllisesti työttömyysturvalain 7 luvun 10 ja 11 §:n työmarkkinatuen omavastuu aikaa koskevaa sääntelyä.

Pykälän 5 momentin perusteella yleistuen omavastuu aika olisi voimassa siihen asti, kun henkilö tulisi oikeutetuksi työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan.

15 §. Yleistuen määrä. Pykälässä säädettäisiin yleistuen määrästä.

Voimassa olevan työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan peruspäiväraha on 33,33 euroa päivältä ja 3 momentin mukaan ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta. Työttömyysturvalain 7 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan täysimääräinen työmarkkinatuki on 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen. Työttömyysturvalain 14 luvun 1 §:n 1 momentin perusteella 6 luvun 1 §:ssä säädettyä rahamäärää tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Pykälän 1 momentin mukaan täysimääräinen yleistuki olisi työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitetun ansiopäivärahan perusosan suuruinen. Työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ä muutettaisiin siten, että ansiopäivärahan perusosa olisi määrältään 33,33 euroa päivältä (2. lakiehdotus).

Pykälän 2 momentin mukaan yleistuen määrä laskettaisiin ottaen huomioon, mitä työttömyysturvalain 4 luvussa säädetään sovitellusta ja vähennetystä työttömyysetuudesta koskien oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, lyhennettyä työviikkoa ja sääestettä, sovittelujaksoa, 3 §:n rajoituksia, työajan poikkeuksellista arviointia, sovittelussa huomioon otettavaa tuloa, sosiaalietuuksien ja lasten kotihoidon tuen vaikutusta työttömyysetuuteen sekä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuuden määrää.

16 §. Yleistuen tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot. Pykälässä säädettäisiin yleistuen tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista nykyistä työttömyysturvalain tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista sääntelyä vastaavasti.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistuen saajan tulot otettaisiin taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa kokonaisuudessaan huomioon. Yleistuki määrättäisiin tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Momentissa säädettäisiin nykytilaa vastaavasti metsätalouden tulon huomioimisesta.

Momentti 1 sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

Pykälän 2 momentti sisältäisi nykytilaa vastaavan luettelon niistä etuuksista ja korvauksista, joita ei otettaisi tarveharkinnassa tuloina huomioon, kuten lapsilisää tai asumistukea.

17 §. Yleistuen tarveharkinta. Pykälässä säädettäisiin yleistuen tarveharkinnasta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleistuen tarveharkinnassa sovellettavista tulo rajoista. Täysimääräisen yleistuen kuukautta kohden lasketusta määrästä vähennettäisiin 50 prosenttia siitä 17 §:n mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittäisi 311 euroa kuukaudessa. Tarveharkinta määräytyisi siten eri tavalla kuin nykyisin työmarkkinatuen tarveharkinta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yleistuen tarkistamisesta tarveharkintaan vaikuttavien tulojen muuttuessa. Säännös vastaisi työttömyysturvalain nykyistä 7 luvun 7 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yleistuen määrästä, kun yleistuesta vähennettäisiin henkilön saama muu kuin työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu sosiaalietuus. Säännös vastaisi työttömyysturvalain nykyistä 7 luvun 7 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin yleistuen myöntämisestä ilman tarveharkintaa työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta.

18 §. Osittainen yleistuki. Pykälässä säädettäisiin vanhempiensa taloudessa asuvan työnhakijan yleistuesta.

Pykälä vastaisi muutoin nykyistä työttömyysturvalain 7 luvun 9 §:ää osittaisesta työmarkkinatuesta, mutta vanhempien tuloraja olisi 2500 euroa kuukaudessa kuin se nykyisin on 1781 euroa kuukaudessa.

19 §. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettava yleistuki. Pykälässä säädettäisiin työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta yleistuesta. Sääntely vastaisi pääosin työttömyysturvalain 10 luvun työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevia säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvan työnhakijan toimeentulo turvattaisiin yleistueella.

Pykälän 2 momentin mukaan yleistukea maksettaisiin työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa olisi oikeutta yleistukeen, jos se johtuisi omavastuuajasta, odotusajasta tai tarveharkinnasta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, miltä osin työttömyysturvalain 10 luvun säännöksiä sovellettaisiin yleistuen maksamiseen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta. Soveltaminen koskisi 2 §:n 2 momenttia, 3 momentin 1-3 kohtaa sekä 4 momenttia ansiopäivärahaan oikeutetusta, 3 §:ää poissaolosta työllistymistä edistävästä palvelusta, 4 §:ää työttömyysturvalain poikkeavasta soveltamisesta työllistymistä edistävien palvelujen alkamisen jälkeen, 5 §:ää työvoimakoulutusta koskevista erityissäännöksistä ja 6 §:ää kulukorvauksesta.

5 luku **Yleistuen toimeenpanoa koskevat säännökset**

20 §. Yleistuen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin yleistuen hakemisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 1 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistukea haettaisiin kirjallisesti Kansaneläkelaitokselta.

Pykälän 2 momentin mukaan yleistukea ei ilman erityisen painavaa syytä myönnettäisi takautuvasti pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Pykälän 3 momentin mukaan hakemus tulisi vireille, kun se on saapunut Kansaneläkelaitokselle. Jos työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa koskeva hakemus olisi hylätty, katsottaisiin yleistukea koskevan hakemuksen tulleen vireille silloin, kun ansiopäivärahahakemus on saapunut työttömyyskassaan edellyttäen, että yleistukea on haettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon työttömyyskassan hylkäävästä päätöksestä.

21 §. Hakemuksen käsittely. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen käsittelystä ja hakemuksen käsittelyä koskevasta määräajasta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 1 a §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan hakemus olisi käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Pykälän 2 momentin mukaan päätös yleistuesta olisi annettava viimeistään kolmantenakymmenentenä kalenteripäivänä hakemuksen saapumisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos päätöstä ei voida antaa 2 momentin mukaisessa määräajassa, koska Kansaneläkelaitoksella ei ole hakemuksen puutteellisuuden tai muun syyn vuoksi käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja, päätös olisi kuitenkin annettava viimeistään neljäntenätoista kalenteripäivänä sen jälkeen, kun Kansaneläkelaitoksella on ollut käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot.

22 §. Velvollisuus tietojen antamiseen. Pykälässä säädettäisiin yleistuen hakijan ja saajan velvollisuudesta antaa tietoja. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 2 §: ää.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistuen hakijan olisi annettava Kansaneläkelaitokselle etuuden myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan yleistuen hakijan olisi esitettävä työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka saattaa vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulisi viipymättä ilmoittaa muutoksesta Kansaneläkelaitokselle. Työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja olosuhteita koskevasta muutoksesta etuuden saajan tulisi viipymättä ilmoittaa työvoimaviranomaiselle.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot etuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, olisivat:

- 1) jäsenyydet työttömyyskassassa;
- 2) työnhakijana olo ja työnhaun päättyminen;
- 3) työttömyyden jatkuminen;
- 4) työsuhteen, virkasuhteen, oman työn ja yritystoiminnan alkaminen tai päättyminen;
- 5) työsuhteesta, virkasuhteesta, omasta työstä ja yritystoiminnasta saatu palkka tai taikka muu vastike;
- 6) pääomatulot;
- 7) työsuhteen, virkasuhteen, oman työn tai yritystoiminnan perusteella saatu taloudellinen etu tai korvaus;
- 8) erorahan saaminen;
- 9) työhön käytetty työaika;
- 10) yritystoiminnan lopettamiseen liittyvä yrityksen tai yritysomaisuuden myynnistä saatu tulo taikka yritysomaisuuden ottaminen yksityiskäyttöön;
- 11) työllistymistä edistävän palvelun päättyminen;

12) liikennevakuutuksen, tapaturmavakuutuksen tai sotilasvammalain mukainen ansionmenetykskorvaus;

13) Suomesta ja ulkomailta saatu tai haettu sosiaalietuus mukaan lukien avio- tai avopuolison saama kotihoidontuki ja työnantajan järjestämä työntekijäin eläkelain vähimmäisehtoja parempi lisäeläke;

14) myönnetty tai evätty palkkaturva;

15) huollettavina olevat lapset;

16) päivät, joina yleistuen saaja on osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;

17) asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai vankeusrangaistuksen suorittamisen aloittaminen, joutuminen sairaala- tai muuhun tähän verrattavaan laitoshoitoon sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

18) vanhemman tai vanhempien 16 §:ssä tarkoitetut tulot, jos henkilö on 18 §:ssä tarkoitettu henkilö;

19) muutokset perhesuhteissa ja asumisololoissa; sekä

20) muu vastaava muutos olosuhteissa.

23 §. Yleistukea koskeva päätös. Pykälässä säädettäisiin siitä, missä tilanteissa Kansaneläkelaitoksen tulee antaa etuusasiassa päätös sekä päätöksen antamiseen liittyvistä poikkeustilanteista. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 3 §:ää. Pykälässä ei säädettäisi työttömyysturvalain 11 luvun 3 §:n 3 momentin tavoin päätöksen tiedoksi antamisesta, sillä Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien osalta asiasta on säädetty Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 20 a §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen tulisi antaa etuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös.

Pykälän 2 momentin mukaan päätöstä ei kuitenkaan tarvitsisi antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuisi yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaatisi. Hakijan tulisi pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen tulisi nykytilaa vastaavasti ennen päätöksen tekemistä pyytää työvoimapoliittisessa asiassa 34 §:ssä tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto.

Pykälän 4 momentin mukaan hakijalle olisi annettava kirjallinen päätös myös etuuden maksamisesta hyvinvointialueelle siten kuin 27 §:ssä säädetään.

24 §. Maksamistapa. Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamistavasta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 5 §:ää ja muita Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuuslakeja.

Pykälän 1 momentin mukaan etuus maksettaisiin etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Etuus voitaisiin kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen olisi mahdollista tai jos etuuden saaja esittäisi muulle maksutavalle erityisen syyn.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos henkilölle yleistukena kuukaudelta maksettava erä olisi pienempi kuin 50 prosenttia ansiopäivärahan perusosasta, ei etuutta maksettaisi.

25 §. Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Pykälässä säädettäisiin väliaikaisesta etuuden maksun keskeyttämisestä tai maksettavan määrän vähentämisestä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 6 §:ää. Pykälän mukaan etuuden maksaminen voitaisiin väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan etuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai etuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä olisi välittömästi ilmoitettava etuuden saajalle ja etuutta koskeva päätös annettava viivytyksettä.

26 §. Yleistuen maksaminen ilman päätöstä. Pykälässä säädettäisiin yleistuen maksamisesta ilman päätöstä enakkona. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistukeen oikeutetulle henkilölle voitaisiin maksaa ilman päätöstä hänen hakemuksensa perusteella etuutta enakkona.

Pykälän 2 momentin mukaan enakkoa voisi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta kuukaudelta. Ennakko vähennettäisiin myöhemmin myönnettävästä yleistuesta etuutta maksettessa. Ennakko voitaisiin katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän setuuden enakkosuorituksiksi. Kansaneläkelaitos voisi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta ennakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

27 §. Yleistuen maksaminen hyvinvointialueelle. Pykälässä säädettäisiin yleistuen maksamisesta hyvinvointialueelle. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 9 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistuki voitaisiin hyvinvointialueen pyynnöstä erityisen painavasta syystä maksaa joko kokonaan tai osittain hyvinvointialueelle toistaiseksi tai määräajan etuuden saajan, hänen perheensä ja hänen huollettavinaan olevien lasten elatukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos hyvinvointialue olisi toimeentulotuesta annetun lain 23 §:n mukaisesti maksanut toimeentulotukea enakkona odotettavissa olevaa yleistukea vastaan, yleistuki maksettaisiin enakkoa vastaavilta osin hyvinvointialueelle sen pyynnöstä.

28 §. Takaisinperintä. Pykälässä säädettäisiin yleistuen takaisinperinnästä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 10 §:ää sekä useimpien Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien takaisinperintää koskevia säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos yleistukea on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus olisi perittävä takaisin.

Pykälän 2 momentin mukaan, takaisinperinnästä voitaisiin luopua joko kokonaan tai osittain, jos tämä katsottaisiin kohtuulliseksi eikä etuuden aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lisäksi takaisinperinnästä voitaisiin luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päättöksen antamisen jälkeen myös silloin, kun takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen olisi enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Pykälän 3 momentin mukaan liikaa maksettu etuus jätettäisiin takaisinperimättä siltä osin kuin sen määrä ylittää 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun etuuden määrän, jonka Kansaneläkelaitos on perinyt takautuvasti suoritettavasta työkyvyttömyyden perusteella myönnetystä eläkkeestä.

Pykälän 4 momentin mukaan takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saataisiin panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

29 §. Kuittaaminen. Pykälässä säädettäisiin takaisin perittäväksi määrätyn etuuden kuittaamisesta Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 13 §:ää sekä useimpien Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien kuittausta koskevia säännöksiä.

Pykälän mukaan takaisin perittäväksi päätetty määrä voitaisiin kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta ottaen kuitenkin huomioon, mitä ulosottoaassa (705/2007) säädetään palkan ulosmittauksen yhteydessä jätettävästä vähimmäistoimeentuloerästä. Ilman suostumusta kuittaaminen voitaisiin kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen. Etuuden saajan suostumuksella kuittaus voitaisiin kohdistaa muuhunkin etuuteen ja ulosoton suojaosuutta suurempana.

30 §. Yleistuen periminen eräissä tapauksissa. Pykälässä säädettäisiin perusteettomasti maksetun etuuden määrän perimisestä takautuvasti suoritettavasta etuudesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 14 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos henkilö olisi saanut yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti kansaneläkettä, kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, takuueläkettä tai eläkettä työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, luopumistukea taikka sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, kuntoutusrahain mukaista kuntoutusrahaa, työtapa-turma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapa-turma- ja ammattitautilain mukaista päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, Kansaneläkelaitos saisi periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun etuuden määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä, luopumistuesta, päivärahasta tai tapaturmaeläkkeestä.

Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi ilmoitettava eläkelaitokselle tai vakuutuslaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen 1 momentissa tarkoitetun etuuden maksamista, että etuus tulee 1 momentin mukaisesti maksaa Kansaneläkelaitokselle.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos henkilö olisi perusteettomasti saanut yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, Kansaneläkelaitos saisi periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun yleistuen takautuvasti suoritettavasta ansiopäivärahasta. Vastaavasti työttömyyskassa saisi periä perusteettomasti maksetun ansiopäivärahan takautuvasti suoritettavasta yleistuesta.

31 §. Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen. Pykälässä säädettäisiin takaisinperintäsaatavan vanhentumisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 15 a §:ää ja muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien vastaavia säännöksiä.

Pykälän mukaan päätös 28 §:ssä tarkoitetun liikaa maksetun etuuden takaisinperinnästä olisi tehtävä viiden vuoden kuluessa maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhenisi viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaisi siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaisi kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

32 §. Ulosmittaus- ja siirtokielto. Pykälässä säädettäisiin etuuden ulosmittaamista ja siirtoa koskevasta kiellosta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 11 luvun 15 §:ää ja muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Pykälän ot-sikossa huomioitaisiin se, että pykälä sisältää myös etuuden siirtoa koskevan kiellon.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistukilain mukaista etuutta ei saisi ulosmitata.

Pykälän 2 momentin mukaan sopimus, joka tarkoittaisi yleistukilain mukaisen etuuden siirtä-mistä toiselle, olisi mitätön.

33 §. Asetuksenantovaltuus. Pykälän 1 momentin mukaan yleistuen hakemisesta ja sen yhteydessä annettavista selvityksistä sekä yleistuen maksamisesta säädettäisiin tarkemmin valtioneu-voston asetuksella.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voitaisiin antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella. Työttömyysturvalaissa säädettyjen asetuksenantovaltuuksien nojalla annettuja ansiopäivärahan maksamisen työvoimapoliittisiin edellytyksiin ja työvoimapoliittisiin lausuntoihin liittyviä ase-tuksia sovellettaisiin myös yleistukeen. Asetuksenantovaltuus yleistukilaissa olisi kuitenkin tar-peen, koska on tulkinnanvaraista, voitaisiinko työttömyysturvalaissa säädettyjen valtuussään-nösten perusteella säätää asetuksella seikoista, jotka koskevat pelkästään yleistukea.

34 §. Työvoimapoliittinen lausunto. Pykälän mukaan työvoimapoliittisen lausunnon antamiseen sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 11 luvussa säädetään työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta. Työttömyysturvalain 11 luvun perusteella ratkaistaisiin myös työvoimaviran-omaisten keskinäinen toimivalta.

Käytännössä työvoimaviranomainen antaisi lausunnot muun muassa siitä, onko henkilön työn-haku voimassa, onko työnhakija työtön sekä työnhakijan osallistumisesta työllistymistä edistä-viin palveluihin. KEHA-keskus puolestaan ratkaisisi muun muassa työnhakijan työvoimapoliit-tisesti moitittavan menettelyn vaikutuksen hänen oikeuteensa saada yleistukea.

6 luku **Muutoksenhaku**

Yleistukilain 6 lukuun koottaisiin yleistuen muutoksenhakua koskevat säännökset. Sisällöltään säännökset vastaisivat Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännök-siä.

35 §. Muutoksenhakuoikeus. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuoikeudesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:ää sekä muiden Kansaneläkelain toimeen-panemien etuuslakien muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Muutoksenhakuaikaa koskeva

työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaava säännös erotettaisiin erilliseksi 36 pykäläksi.

Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen yleistukilain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saisi hakea siihen muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Vakuutusoikeuden päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen päätöstä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Pykälän 3 momentin mukaan työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen antamasta sitovasta lausunnosta ei saisi erikseen hakea muutosta valittamalla.

36 §. Muutoksenhakuajasta. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuajasta. Pykälä vastaisi pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:n 2 momenttia sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Pykälän mukaan valituskirjelmä olisi toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon.

37 §. Valituksen myöhästyminen. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuajan jälkeen saapuneesta valituksesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 5 §:ää sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Pykälän mukaan, jos sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusoikeudelle annettava valitus olisi saapunut 36 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voitaisiin ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

38 §. Itseoikaisu. Pykälässä säädettäisiin oikaisupäätöksen antamisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 4 §:ää sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos Kansaneläkelaitos hyväksyisi kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen olisi annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saisi hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos Kansaneläkelaitos ei voisi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen olisi 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voisi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyisi valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus olisi jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, olisi väliaikaisesta päätöksestä ilmoitettava sille viipymättä. Väliaikaiseen päätökseen ei saisi hakea muutosta.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettua määräajasta voitaisiin poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttäisi. Lisäselvityksen hankkimisesta olisi tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto olisi kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Jos Kansaneläkelaitos hyväksyisi kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen olisi annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saisi hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään.

39 §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälässä säädettäisiin asiavirheen korjaamisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 8 §:ää sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemisen etuuslakien virheen korjaamista koskevat säännökset edellyttävät aina hakijan suostumusta. Hallintolain 6 §:ssä nimenomaisesti säädetty luottamuksensuoja asettaa erityisen suuria vaatimuksia sosiaaliturvaa ja eläkevakuutusta hoitavan viranomaisen toiminnalle. Näin ollen etuuspäätöksiä oikaistaessa on katsottu tarpeelliseksi säätää hallintolaista poikkeavasti siten, että asianosaisen vahingoksi tehtävä asiavirheen ja menettelyvirheen korjaaminen edellyttää aina asianosaisen suostumusta. Muilta osin virheen korjaamisen sovelletaan hallintolain säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuisi selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä olisi tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voisi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Pykälän 2 momentin mukaan päätös voitaisiin korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttäisi, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

40 §. Lainvoimaisen päätöksen oikaisu. Pykälässä säädettäisiin lainvoimaisen päätöksen oikaisemisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 7 §:n 7 momenttia sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Yleistukilaissa säännös olisi erotettu omaksi pykäläkseen. Pykälän mukaan, jos asiassa, jossa olisi kysymys evätyen edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenisi uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen olisi tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voisi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyen edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voisivat menettellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään.

41 §. Päätöksen poistaminen. Pykälässä säädettäisiin päätöksen poistamisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 7 §:ää sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Lainvoimaisen päätöksen oikaisua koskeva työttömyysturvalain 12 luvun 7 §:n 7 momentti olisi erotettu yleistukilaissa erilliseksi 40 pykäläksi.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuisi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka olisi ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta voisi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan olisi varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuisi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se olisi ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosoikeus voisi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosoikeuden olisi varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos Kansaneläkelaitos tekisi päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen se voisi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Pykälän 4 momentin mukaan päätöksen poistamista olisi haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voitaisiin poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

Pykälän 5 momentin mukaan edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu kuuleminen toimitettaisiin tiedoksi tavallisella tiedoksiannolla eli siten kuin hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetään.

42 §. Asian uudelleen ratkaiseminen muun etuuden myöntämisen johdosta. Pykälässä säädettäisiin asian uudelleen ratkaisemisesta etuuden saajalle takautuvasti myönnetyn etuuden tai korvauksen johdosta. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 4 a §:ää. Pykälän mukaan, jos etuuden saajalle olisi päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty etuus tai korvaus, joka työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin, 3 luvun 4 §:n, 4 luvun 7 §:n tai 4 luvun 8 §:n nojalla on otettava huomioon, Kansaneläkelaitos voisi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

43 §. Asian uudelleen ratkaiseminen työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi. Pykälässä säädettäisiin asian uudelleen ratkaisemisesta työllistämistä edistävästä palveluista poissaolon vuoksi. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 4 b §:ää. Pykälän mukaan, jos etuuden saajalle on myönnetty työllistymistä edistävän palvelun ajalle yleistukea ja työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä mainittua kulukorvausta, koska hakija on antanut osallistumisestaan työllistymistä edistävään palveluun ilmeisen virheellisen tiedon, Kansaneläkelaitos voisi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

44 §. Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen. Pykälässä säädettäisiin oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta työvoimaviranomaisen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen ja Kansaneläkelaitoksen välillä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 12 luvun 9 §:ää. Pykälän mukaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voisivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuisi pääasiassa tai osittain 34 §:ssä tarkoitettuun työvoimapolitiittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusta olisi kuultava korvausvastuun jakamisesta.

7 luku **Tietojen saaminen ja luovuttaminen**

45 §. Oikeus tietojen saamiseen. Pykälässä säädettäisiin tiedonsaantioikeuksista. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 13 luvun 1 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakasalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;

4) muulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten seuraavat välttämättömät tiedot:

1) työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta 34 §:ssä tarkoitettu työvoimapolitiittinen lausunto;

2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada Verohallinnolta maksutta etuuksien väärinkäytösten selvittämiseksi tarpeelliset tiedot etuuksien saajien tuloista.

46 §. Tiedot rahalaitoksilta. Pykälässä säädettäisiin rahalaitoksilta saatavista tiedoista. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 13 luvun 2 §:ää. Pykälän mukaan Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä maksutta käsiteltävänä olevan yleistukea koskevan asian ratkaisemista varten välttämättömät yleistuen hakijaa tai saajaa koskevat tiedot rahalaitoksilta, ellei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tietojen saamiseksi tulisi esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä olisi hakijalle tai saajalle annettava siitä tieto.

47 §. Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen. Pykälässä säädettäisiin tietojen ristiin käytöstä Kansaneläkelaitoksen maksamien etuuksien välillä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 13 luvun 4 §:ää sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Pykälän mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos olisi ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

48 §. Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen. Pykälässä säädettäisiin tietojen oma-aloitteisesta luovuttamisesta Kansaneläkelaitoksesta muille tahoille. Oma-aloitteisella tietojen antamisella tarkoitetaan viranomaisen oikeutta tai velvollisuutta antaa, luovuttaa ja ilmoittaa tietoja toiselle viranomaiselle salassapitosäännösten estämättä ilman, että tiedot saava viranomainen on niitä erikseen pyytänyt. Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään pääosin työttömyysturvalain 13 luvun 6 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon

saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa ministeriölle, verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista sekä muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämiseksi ja syytteenpanoa varten. Terveystietoa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon perusteita, ei kuitenkaan saisi luovuttaa.

Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen yleistuen saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua yleistukea rahoitetaan kunnan varoista yleistukilain 51 §:n nojalla sekä tiedot hänelle edellisenä kuukautena maksetun etuuden määrästä. Kansaneläkelaitoksella olisi myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen yleistuen saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu etuutta yhteensä 60 päivältä.

49 §. Rekisteröidyn oikeuden rajaaminen. Pykälässä säädettäisiin rekisteröidyn oikeuden rajaamisesta. Pykälä vastaisi työttömyysturvalain 13 luvun 9 §:ää sekä muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien vastaavia säännöksiä. Pykälän mukaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä tietosuojasetus tarkoitettulla rekisteröidyllä ei olisi asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista oikeutta siihen, että Kansaneläkelaitos rajoittaa henkilötietojen käsittelyä silloin, kun se hoitaa tämän lain mukaista tehtävää, jos rekisteröidyn vaatimus käsittelyn rajoittamisesta olisi ilmeisen perusteeton.

8 luku Yleistuen rahoitus

50 §. Yleistuen rahoitus. Pykälässä säädettäisiin yleistuen rahoituksesta.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistuki rahoitettaisiin valtion varoista ja yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuudella siten kuin 51 §:ssä säädettäisiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sellaisen henkilön yleistuen rahoituksesta, jonka työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaajan työssäoloehto on täyttynyt. Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädettäisiin yleistuen rahoituksesta, tällaisen henkilön yleistuki rahoitettaisiin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 23 §:n mukaisella työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla enintään 400 maksupäivän ajalta. Tämän rahoituksen kohdentumiseksi oikein Kansaneläkelaitoksen tulisi selvittää yleistuen hakijalta, onko työssäoloehto täyttynyt. Kun henkilö tulisi ansiopäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen yleistuen saajaksi, yleistukea ei tässä tapauksessa rahoitettaisi työttömyysvakuutusmaksun tuotolla, vaikka työssäoloehto tällaisella henkilöllä onkin täyttynyt ansiopäivärahaan oikeuttavana.

Momentissa 2 tarkoitettujen yleistuen maksupäivien laskennassa otettaisiin huomioon kaikki päivät, joilta yleistukea on työttömyyden perusteella maksettu. Päivät, joilta yleistuki on maksettu vähennettynä tai soviteltuna, laskettaisiin täysiksi maksupäiviksi.

51 §. Yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuus. Pykälässä säädettäisiin yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuudesta.

Pykälän 1 momentin mukaan yleistuki rahoitettaisiin valtion varoista ja 50 §:n 2 momentin tilanteessa työttömyysvakuutusmaksun tuotolla siihen saakka, kunnes henkilölle olisi tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 100 maksupäivältä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yleistuen saajan kotikunnan portaittain nousevasta rahoitusosuudesta. Edellä 1 momentissa tarkoitetun ajanjakson jälkeen yleistuen saajan kotikunta rahoittaisi yleistuesta: 1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 200 päivältä; 2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 300 päivältä; 3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 400 päivältä; 4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 700 päivältä; ja 5) 4 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 50 prosenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan yleistuen maksupäiviä laskettaessa otettaisiin huomioon päivät, joilta tuen saaja on saanut yleistukea tai sitä edeltävää työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin yleistuen rahoituksesta, kun yleistukea maksettaisiin kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle eli maahanmuuttajalle, jolle on myönnetty oleskelulupa tai oleskelukortti taikka jonka oleskeluoikeus on rekisteröity ulkomaalaislain mukaisesti. Näiden henkilöiden yleistuki rahoitettaisiin valtion varoista eikä henkilölle maksettua yleistukea laskettaisi mukaan yleistuen maksupäiviin tiettyyn aikaraajaan asti.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kotikunnan rahoitusvastuuta kerryttävien yleistuen maksupäivien laskemisen alkamisesta uudelleen, kun henkilö täyttäisi työttömyysturvalaissa tarkoitettua työssälöehdon. Yleistuen saajan kotikunnan rahoitusvastuun laskuri nollautuisi, vaikka henkilö ei olisi oikeutettu ansiopäivärahaan.

52 §. Yleistuen kattamiseksi suorittavat ennakot. Pykälässä säädettäisiin valtion Kansaneläkelaitokselle suorittamasta ennakosta, jolla katettaisiin yleistukimenoa. Sääntely vastaisi nykyisen työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n sääntelyä etuuskien kattamiseksi suoritettavista ennakosta, joka kumottaisiin (2. lakiehdotus).

Pykälän mukaan valtio suorittaisi Kansaneläkelaitokselle yleistukea varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaisi valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää yleistuesta. Lisäksi valtio suorittaisi enakkona yleistuen rahoituksen turvaamiseksi yleistuen arvioidusta vuosikustannuksesta 12 prosenttia kuntien maksuosuuden viiveestä johtuvan tulojen ja menojen erotusta vastaavan rahoitustarpeen kattamiseen (yleistuen rahoituksen vähimmäismäärä).

53 §. Kuntien rahoitusosuuden perintä. Pykälässä säädettäisiin menettelystä, joka koskisi kuntien yleistukimenoon kohdistuvan rahoitusosuuden perintää. Sääntely vastaisi nykyisen työttömyysturvalain 14 luvun 3 §:ää peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevin osin, joka kumottaisiin (2. lakiehdotus).

Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitos perisi kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden yleistukeen kohdistuvan rahoitusosuuden. Kansaneläkelaitos käyttäisi yleistukeen kohdistuvaa kuntien rahoitusosuutta osana maksamaansa yleistukea.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos kunta ei olisi maksanut rahoitusosuuttaan viimeistään asetuksessa säädettyä eräpäivänä, perittäisiin viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Pykälän 3 momentin mukaan kotikuntana pidettäisiin kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä olisi merkitty yleistuen saajan kotikunnaksi tämän luvun 51 §:n 1 ja 2 momentissa mainittuna yleistuen maksupäivänä.

54 §. Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä. Pykälässä säädettäisiin yleistukeen ja sen toimeenpanoon liittyvästä rahoituksesta ja rahoitukseen liittyvästä menettelystä sekä asetuksenantovaltuudesta. Pykälän sääntely vastaisi osittain nykyisen työttömyysturvalain 14 luvun 3 e §:n sääntelyä, joka peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevana kumottaisiin (2. lakiehdotus).

Pykälän 1 momentin mukaan yleistukilain mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luettaisiin sen hallintokustannuksiksi.

Pykälän 2 momentin mukaan valtion tulisi suorittaa Kansaneläkelaitokselle yleistuen rahoituksen turvaamiseksi sellainen määrä varoja, että Kansaneläkelaitoksen maksuvalmius yleistuen maksamiseen olisi kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (maksuvalmiussuoritus). Maksuvalmiussuoritus tulisi palauttaa valtiolle, kun sitä ei enää tarvittaisi yleistuen maksuvalmiuden turvaamiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio valtion seuraavana vuonna vastattavasta yleistuesta. Arvio kuntien rahoitusosuudesta sekä yleistuen rahoituksen vähimmäismäärästä toimitettaisiin mainitun arvion yhteydessä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ennakointia ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä, 51 §:ssä tarkoitetun kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle sekä 52 §:n mukaisesta yleistuen rahoituksen vähimmäismäärästä.

9 luku **Lain voimaantulo**

55 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentti sisältää lain voimaantulosäännöksen.

Pykälän 2 momentin mukaan muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus työmarkkinatukeen tai peruspäivärahaan tarkoittaisi yleistukilain mukaista yleistukea, jollei yleistukilaista muuta johduisi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus on antanut työnhakijan työttömyysturva-oikeudesta työvoimapoliittisen lausunnon ja lausunto olisi edelleen voimassa esitettyjen muutosten tullessa voimaan. Peruspäivärahan tai työmarkkinatuen työvoimapoliittisia edellytyksiä koskevan lausunnon katsottaisiin muutosten voimaantulosta lukien koskevan yleistukea, eikä samasta asiasta annettaisi uutta lausuntoa. Vastaavasti toimittaisiin, jos työvoimaviranomaisen tai KEHA-keskuksen annettavaksi tulisi muutosten voimaantulon jälkeen työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa koskeva työvoimapoliittinen lausunto, joka koskisi etuusoikeutta muutosten voimaantuloa edeltävältä ajalta, ja jonka voimassaolo jatkuisi koskemaan muutosten voimaantulon jälkeistä aikaa.

Pykälän 4 momentti vastaisi työttömyysturvaseuraamusten muutosten yhteydessä tavanomaisesti käytettyä siirtymäsäännöstä. Säännös olisi tarpeen sen selkeyttämiseksi, että työnhakijan työttömyysturva- ja yleistukioikeuteen sovelletaan sinä ajankohtana voimassa olleita säännöksiä, jolta etuutta haetaan. Asian käsittelyajankohdalla työvoimaviranomaisessa tai KEHA-keskuksessa ei olisi merkitystä.

Pykälän 5 momentin mukaan ehdotetun lain soveltamisessa otettaisiin huomioon työttömyysetuuden saaminen, työssäoloehdottomuutta luettava työ, työssäoloehdottomuuden täyttyminen ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttyminen ajalta ennen yleistukilain voimaantuloa.

Pykälän 6 momentin mukaan lain 50 §:n 2 momentin mukaisen yleistuen rahoituksen maksupäiviin luettaisiin myös päivät, joilta tuen saajalle olisi ennen yleistukilain voimaantuloa maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa saman enimmäismaksuajan perusteella.

Pykälän 7 momentin mukaan yleistukilain mukaiseen valtion ja yleistuen saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin yleistuen maksupäiviin luettaisiin myös päivät, joilta tuen saajalle olisi ennen yleistukilain voimaantuloa maksettu työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea, ei kuitenkaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2015.

7.2 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

Voimassa olevassa työttömyysturvalaissa työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan palkansaajalle ja yrittäjälle myönnettävää peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa.

Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset. Lain voimaantulosäännöksen mukaan, jos työttömyysturvalaissa viitattaisiin työttömyysetuuteen tai työttömyyspäivärahaan, sillä tarkoitettaisiin ansiopäivärahaa.

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Säännöstä tarkennettaisiin lisäämällä pykälään viittauksen ansiopäivärahaan.

2 §. Etuudet. Pykälän rakennetta muutettaisiin siten, että pykälässä olisi nykyisen kolmen momentin sijasta kaksi momenttia.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetussa työttömyyskassassa vakuutetun työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvattaisiin ansiopäivärahalla, kun hän on ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla ja saanut toimeentulon palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai omasta työstä.

Pykälän voimassa oleva 3 momentti, joka koskee muutosturvarahaa, siirrettäisiin 2 momentiksi.

4 §. Lain toimeenpano. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin yleistukilain säätämisestä aiheutuvat muutokset. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten johdosta työttömyyden ajan perustoimeentuloturva säädettäisiin työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa.

5 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 1 kohta työttömyysetuuden määritelmästä ja 2 kohdan määritelmä työttömyyspäivärahasta kumottaisiin. Ehdotettavan lain voimaantulosäännöksen

perusteella, jos työttömyysturvalaissa viitattaisiin työttömyysetuuteen tai työttömyyspäivärahaan, sillä tarkoitettaisiin jatkossa ansiopäivärahää.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädetään työssäoloehdon määritelmästä. Kohdasta poistettaisiin viittaus peruspäivärahaan.

8 a §. *Oikeus etuuksiin asumisen, Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovien sopimusten perusteella.* Pykälän 2 ja 3 momentissa olevat viittaukset työttömyyspäivärahaan ja 4 momentissa työttömyysetuuksiin muutettaisiin ansiopäivärahää koskeviksi.

8 §. *Työttömyyspäivärahan maksaminen haettaessa työtä toisesta valtiosta.* Pykälän viittaus työttömyyspäivärahaan muutettaisiin ansiopäivärahää koskevaksi.

2 luku **Etuuden saamisen yleiset työvoimapoliittiset edellytykset**

2 §. *Ulkomaalaista koskeva rajoitus.* Pykälän mukaan henkilöllä, joka ei ole Suomen kansalainen, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen, jos hänellä on oikeus ansiotyöhön tilapäisen oleskeluluvan perusteella. Vain työmarkkinatukea koskevana pykälä kumottaisiin. Vastaava sääntely ehdotetaan yleistukilain 8 pykälään.

13 §. *Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttömyysetuuteen.* Pykälän 4 momentin mukaan alle 18-vuotiaalla nuorella, joka ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta, ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työmarkkinatukeen. Vain työmarkkinatukea koskevana momentti kumottaisiin.

3 luku **Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

4 §. *Estävät sosiaalietuudet.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että liikkuvuusavustuksen ja muutosturvarahan maksaminen eivät estäisi ansiopäivärahan maksamista.

7 §. *Yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaukset peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen.

4 luku **Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus**

5 §. *Etuuden määrä.* Pykälän 2 momentin viittaus peruspäivärahaan muutettaisiin viittaukseksi ansiopäivärahan perusosan määrään.

7 §. *Sosiaalietuuksien vaikutus ansiopäivärahaan.* Pykälän otsikon ja 1 momentin johdantokappaleen viittaukset työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahää koskeviksi. Mainitun 13 kohdan viittaus liikkuvuusavustuksena maksettavaan työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan liikkuvuusavustusta.

5 luku **Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset**

1 §. *Työttömyyspäivärahaetuudet.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään siitä, että työttömyyspäiväraha myönnetään joko ansiopäivärahana tai peruspäivärahana. Pykälä kumottaisiin.

2 §. *Palkansaajan oikeus ansiopäivärahaan.* Pykälän otsikko muutettaisiin koskemaan palkansaajan oikeutta ansiopäivärahaan.

Pykälän 3 momentti vain peruspäivärahaa koskevana kumottaisiin.

4 b §. *Palkansaajan työssäoloehto koskevat poikkeukset.* Pykälän 5 momentti vain peruspäivärahaa koskevana kumottaisiin.

6 §. *Yrittäjän oikeus ansiopäivärahaan.* Pykälän otsikko muutettaisiin koskemaan yrittäjän oikeutta ansiopäivärahaan.

Pykälän 2 momentti vain peruspäivärahaa koskevana kumottaisiin.

8 §. *Yrittäjälle hyväksi luettavat vakuutuskaudet.* Pykälän 2 momentti vain peruspäivärahaa koskevana kumottaisiin.

11 §. *Työssäoloehto eräissä tilanteissa.* Pykälän viittaukset työttömyyspäivärahasta muutettaisiin ansiopäivärahaa koskeviksi.

13 §. *Omapastuu-aika.* Pykälän viittaukset työttömyyspäivärahasta ja peruspäivärahasta muutettaisiin ansiopäivärahaa koskeviksi.

6 luku **Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

1 §. *Ansiopäivärahan määrä.* Pykälän otsikko muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahan määrää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ansiopäivärahan muodostuvan 33,33 euron suuruisesta perusosasta ja ansio-osasta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että ansiopäivärahan määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä 4 luvussa säädetään.

3 a §. *Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että ansiopäiväraha olisi kuitenkin aina vähintään perusosan suuruinen.

7 §. *Päivärahakauden enimmäisaika.* Pykälän 1 momentin viittaus peruspäivärahaan poistettaisiin. Pykälän viittaukset työttömyyspäivärahaan muutettaisiin ansiopäivärahaa koskeviksi.

9 §. *Lisäpäiväoikeus.* Pykälän 1 momentin viittaus peruspäivärahaan poistettaisiin ja viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

III OSA **Alueellisen liikkuvuuden tukeminen ja muutosturvaraha**

Työttömyysturvalain kolmannen osan otsikko muutettaisiin vastaamaan osan sisältöä, alueellisen liikkuvuuden tukemista ja muutosturvarahaa.

7 luku **Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset** Luku kumottaisiin.

8 luku **Alueellisen liikkuvuuden tukeminen**

1 §. *Oikeus liikkuvuusavustukseen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että liikkuvuusavustus myönnettäisiin ansiopäivärahaan ja yleistukilain mukaiseen yleistukeen oikeutetulle työttömälle työnhakijalle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, ketä pidetään 1 momentissa tarkoitettuna ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen oikeutettuna työttömänä työnhakijana. Momentin 1 kohdan mukaan kyse olisi työnhakijasta, joka saa ansiopäivärahaa tai jolle ei makseta ansiopäivärahaa 10 luvun 2 §:n 3 momentissa mainitusta syystä. Työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momenttiin ehdotettujen muutosten johdosta ansiopäivärahaa maksettaisiin työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa olisi oikeutta etuuteen korvauksettoman määrääjän (1 kohta), työssäolovelvoitteen (2 kohta), ammatilliseen koulutukseen liittyvän rajoituksen (3 kohta) tai ansiopäivärahan omavastuuajan (4 kohta) vuoksi.

Pykälän 3 momentin 2 kohdan mukaan kyse olisi henkilöstä, joka saa yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea tai jolle ei makseta yleistukea yleistukilain 19 §:n 2 momentissa tai työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 1-3 kohdissa mainituista syistä. Ehdotetun yleistukilain 19 §:n 2 momentin mukaan kyse olisi yleistuen odotusajasta, omavastuuajasta tai tarveharkinnasta.

2 §. Liikkuvuusavustuksen määrä. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että liikkuvuusavustus olisi 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun ansiopäivärahan perusosan suuruinen.

IV OSA Työllistymistä edistävät palvelut

10 luku Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

1 §. Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta. Pykälän 1 momentin viittaus työmarkkinatukeen poistettaisiin ja viittaus työttömyyspäivärahaan muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

2 §. Ansiopäivärahaan oikeutettu. Pykälän otsikko muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaan oikeutettua.

Pykälän 1 momentin mukaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon työnhakijalla on oikeus työttömänä ollessaan. Koska työttömyysturvalaissa säädettäisiin jatkossa vain ansiopäivärahasta, momentti kumottaisiin.

Pykälän 2 momentin viittaukset työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

Pykälän 3 momentin 4-6 kohdasta kumottaisiin työmarkkinatuen omavastuuajaa, odotusaikaa ja tarveharkintaa koskevat säännökset. Momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

Pykälän 4 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

4 §. Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen alkamisen jälkeen. Pykälän 3 momentti työmarkkinatuen maksamisesta ilman tarveharkintaa työllistymistä edistävien palvelujen aikana kumottaisiin.

5 §. Työvoimakoulutusta koskevat erityissäännökset. Pykälän 1 ja 2 momentin viittaukset työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskeviksi. Pykälän 2 momentin viittaukset peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen poistettaisiin.

11 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset

1 §. Ansiopäivärahan hakeminen. Pykälän otsikko muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

Pykälän 1 momentin viittaukset peruspäivärahan ja työmarkkinatuen hakemiseen poistettaisiin. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin liikkumisavustuksen hakemisen yhteydessä yleistukilain mukaiseen yleistukeen.

Pykälän 2 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

Pykälän 3 momentin viittaukset peruspäivärahan ja työmarkkinatuen hakemiseen poistettaisiin.

2 §. Velvollisuus tietojen antamiseen. Pykälän 4 momentin johdantokappaleen viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi. Mainitun momentin 2 kohta muutettaisiin koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea.

Työmarkkinatuen saajaa koskeva 5 momentti kumottaisiin.

3 §. Etuutta koskeva päätös. Pykälässä säädetään työttömyyskassan ja Kansaneläkelaitoksen velvollisuudesta antaa etuutta koskeva päätös. Pykälän 1 momentin viittaukset työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskeviksi.

Pykälän 3 momentista poistettaisiin Kansaneläkelaitoksen päätöksen tiedoksi antamista koskeva kohta, sillä Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien osalta tiedoksi antamisen tavasta on säädetty Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 20 a §:ssä.

4 §. Työvoimapoliittinen lausunto. Pykälän 2 momentin viittaukset työmarkkinatukeen ja työttömyyspäivärahaan muutettaisiin etuutta työttömyyden perusteella koskevaksi.

4 b §. Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon. Pykälästä poistettaisiin viittaus Kansaneläkelaitokseen.

5 §. Maksamistapa. Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

Pykälän 2 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi ja viittaus peruspäivärahaan ansiopäivärahan perusosaa koskevaksi.

15 §. Liikkuvuusavustuksen ulosmittaus. Pykälän otsikko muutettaisiin liikkuvuusavustusta koskevaksi.

Pykälän 1 momentista poistettaisiin työmarkkinatukea ja peruspäivärahaa koskevat viittaukset.

13 luku **Tietojen luovuttamista ja saamista koskevat säännökset**

1 §. Oikeus tietojen saamiseen. Voimassa oleva pykälä koskee Kansaneläkelaitoksen, työvoimaviranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen, työttömyyskassan sekä muutoksenhakuelimen oikeutta saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot.

Pykälän 2 momentin johdantokappaleen sanamuotoa muutettaisiin vastaamaan perustuslakivaliokunnan esittämiä kannanottoja. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että viranomaisten salassa pidettävien tietojen luovuttamisessa tiedonsaantioikeutta koskeva säännös on sidottava

joko tarpeellisuus- tai välttämättömyysedellytykseen. Lisäksi perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään.

Pykälän 2 momentin 2 kohdasta poistettaisiin kohta, jonka mukaan rangaistuslaitoksen on annettava tiedot välittömästi, kun henkilö otetaan rangaistuslaitokseen. Rangaistuslaitokseen ottaminen on välttämätön tieto vain siinä tapauksessa, jos henkilö on samanaikaisesti etuudensaajana.

2 §. *Tiedot rahalaitoksilta.* Voimassa oleva pykälä koskee Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhajuvelinten tiedonsaantioikeutta rahalaitoksilta työmarkkinatukea koskevan asian ratkaisemista varten. Pykälä kumottaisiin.

3§. *Tietojen luovuttaminen.* Voimassa oleva pykälä koskee Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen oikeutta luovuttaa tietoja työvoimaviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista sekä asianomaiselle viranomaiselle rikkomusten ja rikosten selvittämistä ja syytteeseen panoa varten.

Pykälä kumottaisiin. Tietojen luovuttaminen perustuu tietojä vastaanottavan tahon tiedonsaantioikeuteen. Kaksoissääntely, jolla säädetään sekä tiedonluovutus- että tiedonsaantioikeuksista, on raskasta. Perustuslakivaliokunta on nostanut esille kaksinkertaiseen sääntelyyn liittyvät ongelmat tilanteissa, joissa yhtäältä säädetään viranomaisen tiedonsaantioikeuksista ja toisaalta toisen viranomaisen oikeudesta luovuttaa vastaavia tietoja. Kaksoissääntely johtaa raskaaseen sääntelyrakenteeseen ja on omiaan synnyttämään tulkintaongelmia (PeVL 71/2014 vp).

6 §. *Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen.* Pykälän 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta antaa oma-aloitteisesti kotikunnalle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot niistä työmarkkinatukea, peruspäivärahaa ja ansiöpäivärahaa saavista henkilöistä, jotka ovat kotikunnan rahoituksen piirissä tai jotka tulevat rahoituksen piiriin. Momentista poistettaisiin viittaukset peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen. Lisäksi momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin ansiöpäivärahaa koskevaksi.

8 §. *Ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Voimassa oleva pykälä koskee Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen oikeutta luovuttaa tietoja ulosottoviranomaiselle ulosottoa varten sekä tietojen luovutusta koskevasta poikkeussäännöstä. Poikkeussäännön mukaan tietoja ei luovuteta niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa.

Pykälä kumottaisiin. Tietojen luovuttaminen perustuu ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeuteen. Ulosottokaaren 3 luvun 67 §:ssä on säädetty viranomaisten velvollisuudesta luovuttaa tietoa ulosottoviranomaiselle. Kaksoissääntely, jolla säädetään sekä tiedonluovutus- että tiedonsaantioikeuksista, on raskasta. Perustuslakivaliokunta on nostanut esille kaksinkertaiseen sääntelyyn liittyvät ongelmat tilanteissa, joissa yhtäältä säädetään viranomaisen tiedonsaantioikeuksista ja toisaalta toisen viranomaisen oikeudesta luovuttaa vastaavia tietoja. Kaksoissääntely johtaa raskaaseen sääntelyrakenteeseen ja on omiaan synnyttämään tulkintaongelmia (PeVL 71/2014 vp). Voimassa olevan pykälän sisältämä, ulosoton suojaosaan sidottu poikkeussääntö tietojen luovutukseen ei sekään ole enää ajankohtainen. Ulosottoviranomainen selvittää täytännönpänon yhteydessä velallisen taloustilanteen kokonaisuudessaan ja tällöin myös kokonaan ulosmittauksen ulkopuolelle jäävillä etuuksilla on merkitystä. Suojaosuuden määrästä säädetään nykyisin ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ssä.

14 luku **Erinäisiä säännöksiä**

1 §. Etuuksien korotus. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan työttömyysturvalain 6 luvun 1 ja 6 §:ssä säädettyjä rahamääriä tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Mainitun luvun 6 § lapsikorotusta koskevana on kumottu 1.1.2024 voimaan tulleella lailla 1300/2023 ja lain voimaantulosäännöksen perusteella lapsikorotuksia maksetaan 31.3.2024 asti. Momentin viittaus 6 luvun 6 §:ään kumottaisiin. Muutoksen johdosta momentin viittaus 6 luvun 1 §:n rahamäärään koskisi ansiopäivärahan 33,33 euron suuruista perusosaa.

3 §. Ansiopäivärahan ja peruspäivärahan rahoitus. Pykälän otsikosta poistettaisiin viittaus peruspäivärahan ja pykälän 2 momentti peruspäivärahan rahoituksesta kumottaisiin.

3 a §. Työmarkkinatuen rahoitus. Pykälä kumottaisiin.

3 b §. Peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus. Pykälä kumottaisiin.

3 c §. Liikkuvuusavustuksen kattamiseksi suoritettavat ennakot. Pykälässä säädettäisiin jatkossa liikkuvuusavustuksen kattamiseksi suoritettavista ennakoista, minkä johdosta pykälän otsikkoa muutettaisiin. Valtio suorittaisi Kansaneläkelaitokselle liikkuvuusavustusta varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaisi valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää.

3 d §. Kuntien rahoitusosuuden perintä. Pykälän 1 momentista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset. Momentti koskisi jatkossa vain kuntien ansiopäivärahan kohdistuvaa rahoitusosuutta ja tämän osuuden tilittämistä edelleen Työllisyysrahastolle käytettäväksi osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

Pykälän 3 momentin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset kumottaisiin. Momentin rakennetta muutettaisiin siten, että se ei enää sisältäisi alakohtia. Nykytilaa vastaa vasti momentin mukaan kotikuntana pidettäisiin kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty ansiopäivärahan saajan kotikunnaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tai työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentissa mainittuna ansiopäivärahan maksupäivänä.

3 e §. Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus liikkuvuusavustuksiin liittyviin korotuksiin, joita ei enää makseta 1.1.2025 alkaen (HE 135/2024 vp, laki 962/2024).

Pykälän 2 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Momentista kumottaisiin viittaukset kuntien rahoitusosuuden perimisestä peruspäivärahan ja työmarkkinatukeen sekä peruspäivärahan ja työmarkkinatuen vähimmäismäärästä. Momentissa säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksen antamisesta Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä sekä ansiopäivärahan kohdistuvan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahastolle. Ennakot Kansaneläkelaitokselle koskisivat liikkuvuusavustusta.

Pykälän 3 momentti koskee työttömyysturvalain mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvien hallintokulujen lukemista sen hallintokustannuksiksi. Momenttiin lisättäisiin viittaus 8 lukuun ja kuntien rahoitusosuuden perintään.

Pykälän 4 momentti koskee maksuvalmiussuoritusta työttömyysetuuksien, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen, rahoituksen turvaamiseksi. Momentti kumottaisiin.

Pykälän 5 momentti koskee Kansaneläkelaitoksen vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle toimittamaa arviota valtion seuraavana vuonna vastattavista työttömyysetuuksista, arviota kuntien rahoitusosuudesta sekä peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä. Momentti muutettaisiin koskemaan liikkuvuusavustusta. Momentista poistettaisiin viittaukset kuntien rahoitusosuutta koskevasta arviosta sekä peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä.

7.3 Laki työvoimapolveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

3 §. Määritelmät. Pykälään lisättäisiin uusi 14 kohta, jossa säädettäisiin työttömyysetuuden määritelmästä. Työttömyysetuudella tarkoitettaisiin työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea.

32 a §. *Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen yleistuen saajalle.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin työnhakijan palveluprosessiin kuuluvien työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisestä yleistukea saavalle työnhakijalle.

Pykälää sovellettaessa yleistuen maksupäivien laskennassa otettaisiin huomioon kaikki päivät, joilta yleistukea on työttömyyden perusteella maksettu. Päivät, joilta yleistuki on maksettu vähennettynä tai soviteltuna, laskettaisiin täysiksi maksupäiviksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin 25 vuotta täyttäneiden keskustelujen järjestämisestä tietyllä ajanjaksolla. Ajanjakso alkaisi ensimmäisestä pykälässä määritellyn ajankohdan jälkeen ajoittuvasta 32 § 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kolmen kuukauden välein järjestettävästä työnhakukeskustelusta. Ajanjakso kestäisi kolme edellä mainittua työnhakukeskustelua eli noin kuusi kuukautta.

Pykälässä säädettäisiin työvoimaviranomaisen velvollisuudeksi järjestää yleistuen saajan pykälässä ehdotetulle ajanjaksolle sijoittuvat työnhakukeskustelut ja täydentävät työnhakukeskustelut lähtökohtaisesti työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu tapa asioida henkilökohtaisesti ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä. Painavan syynä voitaisiin pitää esimerkiksi tiedossa olevaa työttömyyden päättymistä, jos työttömyys olisi päätymässä hyvin pian lähiaikana, enintään noin kahden viikon kuluttua, muusta syystä kuin työvoimakoulutuksen tai 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun, palkkatuetun työn tai työajaltaan enintään 80 prosenttia alalla sovellettava kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöaikaa vastaavan osa-aikaisen työn takia. Edellä mainittua sovellettaisiin myös, jos työnhakijalla olisi alkamassa perhevapaa, varusmiespalvelus tai siviilipalvelus.

25 vuotta täyttäneen työnhakijan kolme seuraavaa työnhakukeskustelua ja niiden väliin ajoittuvat täydentävät työnhakukeskustelut olisi järjestettävä lähtökohtaisesti työvoimaviranomaisen asiointipisteessä sen jälkeen, kun työnhakijalle olisi maksettu yleistukea 400 maksupäivältä. Jos kyse olisi 25 vuotta täyttäneestä henkilöstä, joka tulisi ansiopäivärahan enimmäisajan jälkeen yleistuen saajaksi, keskustelujen järjestämisjakso alkaisi, kun henkilö olisi saanut ansiopäivärahaa 400 tai 500 päivän enimmäisajalta. Sen sijaan, jos 25 vuotta täyttänyt henkilö olisi saanut ansiopäivärahaa 300 päivän enimmäisajalta, keskustelujen järjestämisjakso alkaisi, kun tällaiselle henkilölle olisi maksettu yleistukea 100 maksupäivältä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alle 25-vuotiaiden jakson alkamisajasta ja keustosta. Alle 25-vuotiaan työnhakijan kuusi seuraavaa työnhakukeskustelua ja niiden väliin ajoittuvat täydentävät työnhakukeskustelut olisi järjestettävä lähtökohtaisesti työvoimaviranomaisen asiointipisteessä sen jälkeen, kun työnhakijalle olisi maksettu yleistukea 180 maksupäivältä tai kun työnhakija siirtyisi yleistuen saajaksi ansiopäivärahan enimmäisajan jälkeen. Alle 25-vuotiaan edellä tarkoitettu ajanjakso kestäisi siten noin 15 kuukautta.

Momenteissa 1 ja 2 säädetyissä jaksoissa erityisesti ensimmäisen, jakson aloittavan työnhakukeskustelun kohdalla soveltamiskynnyksen järjestää keskustelu muutoin kuin läsnä tapaamisena tulisi olla korkealla. Toisin kuin työnhakijan palveluprosessiin kuuluvan alkuhaastattelun järjestämisessä, erityisesti ensimmäisessä jaksoon kuuluvassa työnhakukeskustelussa painavana syynä ei tulisi pitää vain poikkeuksellisen pitkää asiointimatkaa, vaan keskustelusta olisi sovittava riittävän ajoissa siten, että työnhakijalla on tarpeeksi aikaa järjestää asiointinsa toimipisteeseen.

Pykälän 3 momentin mukaan työvoimaviranomaisen tulisi toistaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettu jakso aina vähintään kerran 24 kuukauden aikana, jos yleistuen saajan työttömyys jatkuisi. Jakson kesto ja järjestämistapa vastaisivat siten 1 ja 2 momentissa säädettyä, mutta työvoimaviranomaisella olisi harkintavalta sen suhteen, missä kohtaa 24 kuukauden aikana jakso olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää.

32 b §. *Yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskustelujen sisältö.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin ehdotetussa 32 a §:ssä tarkoitettujen työnhakukeskustelujen sisällöstä.

Työnhakijan palveluprosessiin kolmen kuukauden välein kuuluvien työnhakukeskustelujen sisällöstä säädetään 35 §:ssä, jonka mukaan työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia sekä tukee työnhakijan työnhakua. Lisäksi työnhakija ohjataan tarpeellisiin palveluihin. Työnhakukeskustelussa myös tarkistetaan työnhakijan palvelutarvetta koskevaa arviota ja laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma. Palvelutarpeen arvioinnista puolestaan säädetään 37 §:ssä ja työllistymissuunnitelman sisällöstä 38 §:ssä. Pykälässä täydennettäisiin ja täsmennettäisiin tätä sääntelyä vastaamaan tehokkaammin yleistuen saajan tilanteeseen ja pitkittyneeseen työttömyyteen.

Pykälän 1 momentin mukaan ensimmäisessä 32 §:ssä tarkoitettussa työnhakukeskustelussa työvoimaviranomaisen olisi 35, 37 ja 38 §:ssä säädetyn lisäksi arvioitava erityisesti työttömyyden pitkittymisen syitä.

Lisäksi työvoimaviranomaisen olisi varmistettava, että työttömän palvelutarpeen selvittämiseksi on arvioitu alle 25-vuotiaan ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren hakeutuminen tutkintoon johtavaan tai muuhun hänelle sopivaan koulutukseen. Tarkoituksena on, että ammatillisia valmiuksia vailla oleva nuori ohjattaisiin hakemaan hänelle sopivaan koulutukseen tai hänen kanssaan sovittaisiin työllistymissuunnitelmassa koulutukseen hakemista korvaavista toimista. Säännöstä sovellettaessa tulisi ottaa huomioon, mitä työttömyysturvalain 2 luvussa ja yleistukilain 9 §:ssä säädetään koulutusta vailla olevien nuorten velvollisuudesta hakea opiskelupaikkoja etuuden jatkumisen edellytyksenä.

Työvoimaviranomaisen olisi 25-vuotta täyttäneen työnhakijan kohdalla varmistettava, että hänen palvelutarpeensa selvittämiseksi on arvioitu osaamisen ja ammattitaidon merkitys työttömyyden pitkittymisessä. Arvioitavaksi tulisi tässä yhteydessä myös se, onko työnhakijalla mahdollisesti koulutustarvetta.

Lisäksi työvoimaviranomaisen olisi varmistettava, että työttömän palvelutarpeen arvioimiseksi on arvioitu työnhakijan työnhakuun ja työllistymiseen vaikuttavat työ- ja toimintakyky ja elämänhallinnan ongelmat. Työvoimaviranomaisen olisi myös arvioitava, olisiko työnhakija ohjattava työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023) tarkoitettuun monialaiseen palvelutarpeen arviointiin. Mainitun lain 3 §:n mukaan työvoimaviranomaisen on ohjattava työtön monialaiseen palvelutarpeen arviointiin, jos sen arvion mukaan työttömän työllistymisen esteenä ovat työ- ja toimintakyvyn rajoitteet tai elämänhallinnan ongelmat, jotka eivät ratkea yksinomaan viranomaisten välisellä konsultaatiolla, vaan työttömän työllistyminen edellyttää työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueiden ja Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulle kuuluvien työvoimapalvelujen ja sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen yhteensovittamista.

Jaksoon kuuluvien kahden seuraavan työnhakukeskustelun sisällöstä ei säädettäisi tarkemmin. Niissä työvoimaviranomainen 35 §:n työnhakukeskustelun sisältöä koskevan pykälän mukaisesti tarkistaisi tarpeen mukaan työnhakijan palvelutarvetta koskevaa arviota ja tarkistaisi työllistymissuunnitelmaa. Mainitun 35 §:n mukaan työnhakukeskustelun sisältöön kuuluu myös ohjata työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia ja tukea työnhakijan työnhakua. Lisäksi työnhakijaa ohjataan tarpeellisiin palveluihin. Työvoimaviranomainen arvioisi työnhakijan tilanteen mukaan mihin sisältöön työnhakukeskustelussa olisi tarkoituksenmukaisinta panostaa eniten. Keskeistä olisi, että työvoimaviranomainen 40 §:ssä säädetyn tehtävänsä mukaisesti seuraisi työllistymissuunnitelman toteutumista ja osaltaan huolehtisi palveluprosessin etenemisestä.

Pykälän 2 momentti koskisi palveluihin ohjaamista. Työvoimaviranomaisen olisi ensimmäisessä työnhakukeskustelussa varmistettava, että työnhakija on ohjattu tai ohjataan hänen palvelutarpeensa mukaiseen palveluun. Palveluista on sovittava työnhakijaa velvoittavasti työllistymissuunnitelmassa. Ohjaamisena palveluun voidaan tässä pitää myös esimerkiksi työnhakijan ohjaamista monialaiseen palvelutarvearvioon. Selvyyden vuoksi todetaan, että keskustelut eivät tulisi järjestettäväksi niille, joille on laadittu aktivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma. Nämä asiakkaat ovat jo ohjattu erityiseen palveluun, jossa heidän intensiivisempi prosessinsa suunnitellaan ja sitä seurataan joko kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain tai työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain mukaisesti.

Jos työvoimaviranomainen ei voisi ohjata työnhakijaa mihinkään palveluun, olisi työvoimaviranomaisen sisällytettävä työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tarpeellinen määrä täydentäviä työnhakukeskusteluja työnhakijan työhaun ja työllistymisen edellytysten parantamisen tehostetuksi tueksi. Tarkoitus on, että työnhakijan palvelu tässä kyseessä olevalla ajanjaksolla ei jäisi vain työvoimaviranomaisen kolmen kuukauden välein järjestämiin työnhakukeskusteluihin.

59 §. Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen. Pykälän 4 momentissa viitattaisiin oikeuteen saada ansiopäivärahaa työttömyysturvalain mukaan tai yleistukea yleistukilain mukaan.

73 §. Opiskelun tukemisen yleiset edellytykset ja etuudet. Pykälän johdantokappaleessa viitattaisiin työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan tai yleistukilaissa tarkoitettuun yleistukeen.

78 §. Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen. Pykälän 4 momentissa viitattaisiin työvoimapolittisen lausunnon osalta työttömyysturvalain lisäksi yleistukilakiin.

101 §. *Starttirahan määrä ja enimmäiskesto.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin starttirahan päiväkohtaisena määränä työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ansio-päivärahan perusosaan.

103 §. *Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen.* Pykälän 2 momentin viittaus peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen muutettaisiin yleistukea koskevaksi.

107 §. *Työttömyysturvalain, työttömyyskassalain ja yleistukilain soveltaminen kulukorvaukseen.* Pykälän otsikkoon lisättäisiin viittaus yleistukilakiin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin työttömyyskassalain ja työttömyysturvalain säännösten soveltamisesta nykytilaa vastaavasti. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin yleistukilain säännösten soveltamisesta. Viittaukset yleistukilakiin koskisivat velvollisuutta tietojen antamiseen, yleistukea koskevaa päätöstä, maksamistapaa, etuuden keskeyttämistä tai vähentämistä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi, takaisinperintää, kuittaamista, yleistuen perimistä eräissä tapauksissa, takaisinperintäsaatavan vanhentumista, ulosmittaus- ja siirtokieltoa, muutoksenhakua, oikeutta tietojen saamiseen, muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttämistä sekä oikeutta tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaus yleistukilakiin.

112 §. *Asiakastietojen käyttötarkoitukset.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaan lisättäisiin viittaus yleistukilakiin.

125 §. *Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta, jossa viitattaisiin yleistukilaissa säädettyihin tehtäviin.

147 §. *Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin viittaus yleistukilakiin.

7.4 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaisiin työttömyyspäivärahoihin muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa.

4 §. *Ansiopäivärahojen rahoitus.* Palkansaajan ansiopäiväraha rahoitetaan valtionosuudella ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, Työllisyysrahaston osuudella ja työttömyyskassan rahoitusosuudella. Tästä säädetään pykälän 1 momentissa. Ansiopäiväraharahojen rahoitukseen ei esitetä muutoksia tässä esityksessä.

Pykälän 2 momentin johdantokappaleessa viitataan työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaiseen peruspäivärahaa vastaavaan määrään ja ansiopäivärahaan sisältyvään peruspäivärahan määrään. Koska työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa koskeva sääntely, momenttia muutettaisiin siten, että momentin johdantokappaleen mainitut viittaukset koskisivat työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista ansiopäivärahan perusosaa. Koska työttömyysturvalaissa säädettäisiin jatkossa vain yhdestä työttömyyspäivärahaetuudesta ansiopäivärahasta (2. lakiehdotus), momentin 2 kohtien 1-3 viittaukset työttömyyspäivärahaan muutettaisiin viittauksiksi ansiopäivärahaan.

Pykälän 3 momentin viittaus peruspäivärahan suhteelliseen osuuteen muutettaisiin viittaukseksi ansiopäivärahan perusosan suhteelliseen osuuteen.

Pykälän 7 momentin viittaus työttömyyspäivärahan 100 maksupäivän laskemisen alkamisen uudelleen muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa.

5 §. Asuinmaan maksamien ansiopäivärahojen korvausten rahoitus. Pykälässä viitataan työttömyyspäiväraharahoihin, työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaiseen peruspäivärahaa vastaavaan määrään ja peruspäivärahan määrän ylittävään osaan.

Koska työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa koskeva sääntely, pykälää muutettaisiin siten, että pykälän viittaukset koskisivat työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista ansiopäivärahan perusosaa. Koska työttömyysturvalaissa säädettäisiin jatkossa vain yhdestä työttömyyspäivärahaetuudesta ansiopäivärahasta (2. lakiehdotus), pykälän viittaukset työttömyyspäivärahaan muutettaisiin viittauksiksi ansiopäivärahaan.

8 §. Peruspäivärahan rahoitus. Työttömyysturvalain 14 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan peruspäiväraha rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla ja valtion sekä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella siten kuin mainitun luvun 3 b §:ssä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 8 ja 23 §:ssä säädetään.

Voimassa olevan 8 pykälän mukaan Työllisyysrahasto maksaa sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä Kansaneläkelaitokselle 23 §:ssä tarkoitetun osuuden työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahojen rahoitukseen. Muilta osin menot rahoitetaan Kansaneläkelaitokselle maksettavalla valtionosuudella ja peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Pykälä kumottaisiin, koska työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa koskeva sääntely.

10 §. Työllisyysrahaston tehtävät. Koska työttömyysturvalaissa säädettäisiin jatkossa vain yhdestä työttömyyspäivärahaetuudesta eli ansiopäivärahasta (2. lakiehdotus), pykälän 1 momentin 5 kohdan viittaus työttömyyspäivärahoihin muutettaisiin ansiopäivärahaa koskevaksi.

23 §. Perusturvaan tilitettävä työttömyysvakuutusmaksukertymä. Voimassa olevan 1 momentin mukaan Työllisyysrahasto tilittää sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä Kansaneläkelaitokselle työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään peruspäivärahamenon verran vähennettynä työttömyysturvalain 14 luvun 3 b §:ssä tarkoitetulla peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella. Vuosittain tilitettävän määrän vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö pyydettyään lausunnon Työllisyysrahastolta. Tilitettävää määrää voidaan tilitysvuoden aikana tarkistaa tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Työllisyysrahasto tilittäisi pykälässä mainitun määrän yleistukilain mukaisen yleistuen rahoitukseen ja pykälässä viitattaisiin yleistukilain yleistuen rahoitusta koskeviin 50 §:n 2 momenttiin ja 51 §:ään. Kotikunnan rahoitusosuus vähentäisi nykyiseen tapaan ensisijaisesti valtion rahoitusosuutta, ja jos työttömyyskassoihin kuulumattomien työttömyysvakuutusmaksukertymä ylittäisi 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleistukimenon, josta on vähennetty kotikunnan rahoitusosuus, toissijaisesti yleistuen rahoittamiseen tilitettävää työttömyysvakuutusmaksukertymää.

24 §. Maksuvelvollisuus. Pykälän 1 momentin 2 kohdan viittaukset työttömyyspäivärahaan muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa. Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksu voisi jatkossa tulla määrättäväksi vain niistä henkilöistä, jotka ovat saaneet ansiopäivärahaa.

24 a §. *Omavastuumaksun määrä.* Pykälän 2 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa.

24 e §. *Velvollisuus tietojen antamiseen.* Pykälän 1 momentin 3 kohdan viittaus työttömyyspäivärahaan muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa. Momentista poistettaisiin viittaus Kansaneläkelaitokseen.

26 c §. *Oikeus tietojen saamiseen Kansaneläkelaitokselta.* Pykälän 2 momentin viittaus peruspäivärahaan muutettaisiin koskemaan yleistukea.

7.5 Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

25 §. *Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus.* Pykälän 1 ja 2 momenttien viittaukset peruspäivärahaan muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahan perusosaa.

26 §. *Osuudet hallintokuluista.* Pykälän 1 momentti 1 kohdan viittaus peruspäivärahaan muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahan perusosaa.

7.6 Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta

12 §. *Asumistuessa huomioon otettavat tulot.* Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Pykälän viittaus työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun työmarkkinatukeen muutettaisiin viittaukseksi yleistukilaissa (/) tarkoitettuun yleistukeen. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.7 Laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta

1 §. Työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin ansiopäivärahan muodostuvan 33,33 euron suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta (lakiehdotus 2). Tämän johdosta pykälän 3 kohdan viittaus peruspäivärahan määrään muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahan perusosan määrää. Peruspäivärahan korotusosaa koskeva sääntely on kumottu lailla (962/2024) ja lapsikorotusta koskeva sääntely lailla (1300/2023), minkä johdosta viittaukset tältä osin poistettaisiin 3 kohdasta.

7.8 Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

8 luku 9 §. *Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen.* Pykälän 2 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus yleistukilain 13 §:n 2 kohtaan. Yleistukilain 13 §:n 2 kohdan perusteella yleistuen saamisen rajoituksiin sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:ssä säädetään työkyvyttömyydestä. Yleistukeen olisi oikeus työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetyissä tilanteissa. Muutokset olisivat teknisiä.

11 luku 6 §. *Etuusperusteinen tulo.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa. Lisäksi pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 1 a kohta koskien yleistukilain mukaista yleistukea. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtävä muutos ja uuden 1 a kohdan lisäys olisivat teknisiä.

15 luku 11 §. *Työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen oikeus sairauspäivärahaan.* Pykälän viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi tekninen.

7.9 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

27 §. *Maksaminen ilman omavastuuta.* Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi tekninen.

30 §. *Harkinnanvarainen kuntoutusavustus.* Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi tekninen.

39 §. *Takautuva maksaminen.* Pykälän 2 momentin viittaukset työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutokset olisivat teknisiä.

7.10 Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

19 §. *Takautuvan takuueläkkeen maksaminen.* Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täyttyessä. Pykälän 1 momentin 1 kohdan viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.11 Laki kansaneläkelain muuttamisesta

11 §. *Ansiopäivärahaa tai yleistukea saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Säännöksen nykyinen otsikko ”Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen” muutettaisiin muotoon ”Ansiopäivärahaa tai yleistukea saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen”. Näin säännöksen otsikko vastaisi yleistukea koskevan lainsäädännön voimaantulon jälkeen maksettavia etuuksia. Säännöksessä tarkoitettu oikeus saada kansaneläkelain mukainen vanhuuseläke ilman varhennusvähennystä ennen kansaneläkelain mukaisen vanhuuseläkeiän saavuttamista koskee tällä hetkellä henkilöitä, jotka saavat työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella ja jotka ovat syntyneet viimeistään vuonna 1961. Työttömyysturvan lisäpäiviltä voidaan tällä hetkellä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n nojalla maksaa peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa.

Ennen vuotta 1961 syntyneet henkilöt ovat ennen ehdotettujen lainmuutosten voimaantuloa jo täyttäneet heihin kansaneläkelain mukaan soveltuvan vanhuuseläkeiän 65 vuotta, joten heillä ei enää vuonna 2026 ole tarvetta kansaneläkkeensä varhentamiseen. Tarve suojata voimassa olevan säännöksen tarkoittamien henkilöiden oikeus vanhuuseläkkeeseen ilman varhennusvähennystä koskisi siksi ainoastaan vuonna 1961 syntyneitä henkilöitä. Ehdotetun säännöksen mukaan vuonna 1961 syntyneellä olisi oikeus saada vanhuuseläke 64 vuotta täytettyään ilman varhennusvähennystä ensinnäkin silloin, jos hän saa ansiopäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n perusteella. Tämä vastaisi nykyistä sääntelyä. Jotta niiden vuonna 1961 syntyneiden henkilöiden, jotka nykyisen sääntelyn mukaan saavat peruspäivärahaa lisäpäiviltä, eläkeoikeus säilyisi entisenä, säädettäisiin lisäksi siitä, että vuonna 1961 syntyneellä henkilöllä olisi oikeus säännöksessä tarkoitettuun eläkkeeseen myös silloin, jos hän on täyttänyt 62 vuotta ennen työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen enimmäisajan täyttymistä, täyttää työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisen työssäoloaikaa koskevan edellytyksen ja saa yleistukea. Näin ollen ne henkilöt, jotka ilman lainmuutosta olisivat saaneet peruspäivärahaa lisäpäiviltä ja tämän nojalla oikeuden säännöksessä tarkoitettuun varhentamattomaan vanhuuseläkkeeseen, saisivat jatkossa oikeuden säännöksessä tarkoitettuun vanhuuseläkkeeseen säännöksessä määriteltyjen ehtojen täytyttyessä. Kyseiset ehdot vastaisivat niitä ehtoja, jotka tällä hetkellä koskevat peruspäivärahan maksamista lisäpäiviltä.

34 §. Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo. Pykälän 2 momentin 1 kohdan viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

56 §. Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Säännöksen 3 momentissa säädetään tämän lain 11 §:n mukaista eläkettä haettaessa esitettävistä selvityksistä. Kun henkilö hakee tämän lain 11 §:n mukaista vanhuuseläkettä, hänen tulee nykyisen säännöksen mukaan esittää työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen todistus siitä, miltä ajalta hän on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettua lisäpäiväoikeuden perusteella. Säännöstä muutettaisiin siten, että hakijan tulee esittää työttömyyskassan todistus siitä, miltä ajalta hän on saanut ansiopäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettua lisäpäiväoikeuden perusteella, jos eläkeoikeus perustuu ansiopäivärahan saamiseen lisäpäiviltä. Kansaneläkelaitoksella on tieto maksamastaan yleistuesta, joten henkilön ei tarvitsisi esittää tästä todistusta.

70 §. Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen. Pykälän 1 momentin 1 kohdan ja 2 momentin 1 kohdan viittaukset työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.12 Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta

12 §. Vanhuuseläkkeen määrä. Pykälän 4 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

76 §. Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot. Pykälän 4 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea. Pykälän 5 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan muutettaisiin koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

120 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.* Pykälän 4 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan ja työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.13 Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta

9 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

28 §. *Kuntoutusavustus.* Pykälän 3 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

70 §. *Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot.* Pykälän 5 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Pykälän 6 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan muutettaisiin koskemaan yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

7.14 Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta

32 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

46 §. *Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi.* Pykälän viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.15 Laki merimieseläkelain muuttamisesta

11 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

82 §. *Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot.* Pykälän 4 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea. Pykälän 5 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan muutettaisiin koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

117 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.* Pykälän 4 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan ja työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.16 Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

12 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momentin viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

29 §. *Harkinnanvarainen kuntoutusavustus.* Pykälän 3 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

88 §. *Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot.* Pykälän 4 momentin ensimmäisen virkkeen viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan tai työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea. Pykälän 4 momentin jälkimmäisen virkkeen viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun peruspäivärahaan muutettaisiin niin ikään koskemaan yleistukilain mukaista yleistukea. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

130 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.* Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan ja työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.17 Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta

141 §. *Takautuvan korvauksen maksaminen ansiopäivärahan tai yleistuen ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle.* Pykälän viittaus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain mukaista yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaavasti.

7.18 Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta

97 §. *Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle.* Pykälän 1 momentin 2 kohdan viittaus työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa ja yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen. Muutettavan kohdan lakiviittaus kohdistuu työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ään, johon liittyen ehdotettava siirtymäsäännös tulisi sovellettavaksi myös lakiviittauksen perusteella.

7.19 Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

7 §. *Työntekijä etuuslainsäädäntöä sovellettaessa.* Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin ansiopäivärahan perusosasta. Mainitun momentin mukaan ansiopäiväraha muodostuisi 33,33 euron suuruisesta perusosasta ja ansio-osasta. Suomeen työhön tulevan henkilön työskentelyn vähimmäisvaatimus olisi ehdotuksen mukaan kuukausiansio, joka vastaa ansiopäivärahan perusosan laskennallista määrää kuukaudessa.

7.20 Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälässä oleva viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Koska voimassa olevan lainsäädännön perusteella peruspäivärahaa saavat henkilöt voisivat jatkossa saada yleistukea edellytysten täytyessä, kyseessä olisi tältä osin laajennus.

2, 4, 15, 18, 27 ja 28 §. Pykälissä olevat viittaukset työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutokset olisivat teknisluonteisia muutoksia.

3 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa olevat viittaukset työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella peruspäivärahaa saavat henkilöt eivät kuulu voimassa olevan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain soveltamisalaan. Voimassa olevan pykälän 1 momentin 2 kohdan perusteella alle 25-vuotiaan on tullut saada työttömyyspäiväraha-kauden ajan (300 tai 400 päivää) työttömyyspäivärahaa kuuluakseen lain soveltamisalan piiriin. Niiden alle 25-vuotiaiden, jotka saavat voimassa olevan lainsäädännön perusteella peruspäivärahaa ja jatkossa yleistukea, osalta laissa edellytetty määräaika lyhentyisi ehdotetun muutoksen myötä. Jatkossa heiltä edellytettäisiin yleistuen saamista vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin 2 kohdan perusteella 25 vuotta täyttäneen on tullut saada työttömyyspäiväraha-kauden ajan (300, 400 tai 500 päivää) työttömyyspäivärahaa ja sen jälkeen työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä kuuluakseen lain soveltamisalan piiriin. Niiden 25 vuotta täyttäneiden, jotka saavat voimassa olevan lainsäädännön perusteella peruspäivärahaa ja jatkossa yleistukea, osalta laissa edellytetty määräaika muuttuisi. Jatkossa edellytettäisiin, että he ovat saaneet yleistukea vähintään 500 päivältä.

Pykälän 4 momentin muutos olisi teknisluonteinen muutos.

7.21 Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta

4 §. *Oikeus vuosilomaan.* Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan puolestaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, maksettaisiin yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.22 Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

7 §. *Monialaiseen työllistymissuunnitelmaan liittyvät velvollisuudet.* Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus).

dotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Pykälän viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin selvyyden vuoksi viittauksiksi työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan ja yleistukilaissa (/) tarkoitettuun yleistukeen. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.23 Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

5, 7, 24, 28, 32 ja 95 §. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 5 §:ään lisättäisiin uusi työttömyysetuuden määritelmä. Työttömyysetuudella tarkoitettaisiin työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Lakiin tehtäisiin lisäksi tarvittavat muutokset viittauksiin työttömyysturvalakiin ja lisättäisiin viittaukset yleistukilakiin. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

7.24 Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

3 a §. *Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät.* Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Lakiin lisättäisiin tämän takia viittaukset yleistukilakiin ja sen perusteella maksettavaan yleistukeen. Pykälän 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun työttömyysturvaan sisältyisi näin ollen myös työttömyyden perusteella maksettava yleistuki. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä.

7.25 Laki työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Työsopimuslain 12 luvun 3 §:n 1 momenttiin tehtäisiin tästä johtuvat muutokset.

Lain 12 luvun 3 §:n 1 momentissa on tarkoituksena säilyttää nykytila. Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaisen työttömyyspäivärahan rahoitus on perustunut osittain myös henkilön omiin maksuihin eli palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuun ja ansiopäivärahan osalta myös työttömyyskassan jäsenmaksuun. Työntekijän niin kutsuttu omarahoitusosuus on arvioitu ansiopäivärahan osalta 25 prosentin suuruiseksi ja peruspäivärahan osalta 20 prosentin suuruiseksi päivärahan suuruudesta. Tuon osuuden on katsottu kuuluvan työntekijälle itselleen eikä tätä osuutta vähennetä työntekijälle maksettavasta korvauksesta. Tämän takia vähennystä ei tehtäisi täysimääräisenä myöskään työttömyyden perusteella maksettavasta yleistuesta, jos yleistuen saaja olisi täyttänyt työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettua palkansaajan työssäoloehdon, ja olisi näin ollen rahoittanut myös työttömyyden perusteella maksettavaa yleistukeaan. Työmarkkinatuen osalta työntekijän ei ole katsottu osallistuneen sen rahoitukseen, joten se on vähennetty

täysimääräisesti korvauksesta. Näin toimittaisiin myös yleistuen osalta, kun työttömyyden perusteella yleistukea saava ei olisi täyttänyt palkansaajan työssäoloehdot. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä. Yleistuen rahoituksesta säädettäisiin yleistukilain 50 §:ssä.

Pykälään tehtäisiin lakiin 522/2018 perustuvat Työllisyysrahaston nimeä koskevat muutokset.

7.26 Laki merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n 1 momenttiin tehtäisiin tästä johtuvat muutokset.

Lain 12 luvun 3 §:n 1 momentissa on tarkoituksena säilyttää nykytila. Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaisen työttömyyspäivärahan rahoitus on perustunut osittain myös henkilön omiin maksuihin eli palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuun ja ansiopäivärahan osalta myös työttömyyskassan jäsenmaksuun. Työntekijän niin kutsuttu omarahoitusosuus on arvioitu ansiopäivärahan osalta 25 prosentin suuruiseksi ja peruspäivärahan osalta 20 prosentin suuruiseksi päivärahan suuruudesta. Tuon osuuden on katsottu kuuluvan työntekijälle itselleen eikä tätä osuutta vähennetä työntekijälle maksettavasta korvauksesta. Tämän takia vähennystä ei tehtäisi täysimääräisenä myöskään työttömyyden perusteella maksettavasta yleistuesta, jos yleistuen saaja olisi täyttänyt työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitetun palkansaajan työssäoloehdon, ja olisi näin ollen rahoittanut myös työttömyyden perusteella maksettavaa yleistukeaan. Työmarkkinatuen osalta työntekijän ei ole katsottu osallistuneen sen rahoitukseen, joten se on vähennetty täysimääräisesti korvauksesta. Näin toimittaisiin myös yleistuen osalta, kun työttömyyden perusteella yleistukea saava ei olisi täyttänyt palkansaajan työssäoloehdot. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä. Yleistuen rahoituksesta säädettäisiin yleistukilain 50 §:ssä.

Pykälään tehtäisiin lakiin 522/2018 perustuvat Työllisyysrahaston nimeä koskevat muutokset.

7.27 Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta

45 §. Menetettyjen ansioiden korvaaminen. Pykälään tehtäisiin ehdotetusta lainsäädännöstä johtuvat muutokset. Lisäksi pykälän 1 momentin viittaus sairausvakuutuslain (364/1963) mukaiseen päivä- ja äitiysrahaan päivitetäisiin viittaukseksi sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaiseen päivärahaetuuteen. Pykälän 3 momentissa mainittu Työttömyysvakuutusrahasto päivitetäisiin vastaamaan rahaston nykyistä nimeä Työllisyysrahasto. Pykälän 5 momenttiin sisältyvät viittaukset nykyistä työttömyysturvalakia edeltävän työttömyysturvalain perusteella maksettuihin päivärahoihin ja työmarkkinatuesta annetun lain mukaiseen työmarkkinatukeen poistettaisiin tarpeettomina. Momentissa säädettäisiin yleistukea koskevien säännösten soveltamisesta peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen.

7.28 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta

2 §. Poikkeukset soveltamisalasta. Pykälän 1 momentin 12 kohtaan tehtäisiin ehdotetusta lainsäädännöstä johtuvat muutokset.

31 a §. Korvaus työttömyyden perusteella maksettavien etuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta. Pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan. Voimassa olevassa pykälässä säädetään kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksesta. Pykälä sisältää säännökset

korvauksen määrittämisestä vuonna 2023 maksettujen työttömyysetuustietojen (ansiopäiväraha, peruspäiväraha ja työmarkkinatuki) perusteella. Korvauksen määrittämisen jälkeen korvauksen määrää ei muuteta, lukuun ottamatta indeksitarkistusta, joten peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korvautuminen yleistuella ei vaikuta korvauksen määrään.

Koska työttömyysetuudella tarkoitettaisiin työttömyysturvalakiin ehdotettujen muutosten myötä jatkossa ainoastaan ansiopäivärahaa, käytettäisiin pykälässä ja sen otsikossa työttömyysetuuden sijasta käsitettä työttömyyden perusteella maksettavat etuudet. Jatkossa kunnan rahoitusvastuu kohdistuisi ansiopäivärahaan ja yleistukeen.

Koska korvauksen määrittäminen on tapahtunut kertaluonteisesti, pykälää muutettaisiin siten, että 1 momentissa todettaisiin kunnan valtionosuuteen tehtävä lisäys, joka perustuu voimassa olevan lainsäädännön mukaan määritettyyn työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentumisen korvaukseen. Lisäksi 2 momentissa todettaisiin korvauksen sitominen ansiopäivärahan perusosaan tehtävään indeksikorotukseen, johon myös yleistuen määrä on sidottu. Muutoksilla ei olisi vaikutusta korvausten määrään eikä määräytymiseen nykytilaan verrattuna. Korvauksen määrää tarkistettaisiin ainoastaan silloin, kun ansiopäivärahan perusosan määrää tarkistettaisiin kansaneläkeindeksistä annetun lain mukaisella indeksillä. Pykälä ei enää sisältäisi asetuksenantovaltuutta.

7.29 Laki tuloverolain 93 §:n muuttamisesta

93 §. Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset. Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa.

Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvasavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä.

Tuloverolain 93 §:n 4 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.30 Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta

60 §. Menetettyjen ansioiden korvaaminen. Pykälään tehtäisiin ehdotetusta lainsäädännöstä johtuvat muutokset. Pykälän 4 momenttiin sisältyvät viittaukset nykyistä työttömyysturvalakia edeltävän työttömyysturvalain perusteella maksettuihin päivärahoihin ja työmarkkinatuesta annetun lain mukaiseen työmarkkinatukeen poistettaisiin tarpeettomina. Momentissa säädettäisiin yleistukea koskevien säännösten soveltamisesta työttömyysturvalain perusteella maksettuihin peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen.

7.31 Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

6 §. Opintotuen saamisen rajoitukset. Pykälässä säädetään etuuksista, jotka estävät opintotuen saamisen. Voimassa olevan 6 pykälän 4 kohdassa säädetään, että opintotukea ei myönnetä sille, joka saa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työmarkkinatukea, työttömyyspäivärahaa tai koulutuspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatu-

kea koskevat säännökset. Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä.

Esityksessä ehdotetaan, että opintotukilain 6 pykälän 4 kohdan viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.32 Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta

20–21 §. *Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet. Tietojen luovuttaminen opiskelijavalintarekisteristä.* Työvoimapalvelujen järjestäminen on siirtynyt 1.1.2025 valtiolta 45 kunnalliselle työvoimaviranomaiselle. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaan työvoimaviranomaiset vastaavat työvoimapalveluiden järjestämisestä toimialueellaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella on myös työvoimapalveluihin ja työttömyysturvalakiin (1290/2002) liittyviä työnhakijoita koskevia tehtäviä kuten tiettyjen työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen valtakunnallisesti keskitetysti. Lakiin tehtäisiin tekninen muutos korvaamalla työ- ja elinkeinoviranomainen työvoimaviranomaisella sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella.

Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Jälkimmäisen pykälän viittaus työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin selvyden vuoksi viittauksiksi työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan ja yleistukilaissa (/) tarkoitettuun yleistukeen. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.33 Laki ulosottoaaren muuttamisesta

51 a §. *Lykkäys ulosmittaukseen työllistymisen perusteella.* Pykälän 1 momentissa viitataan voimassa olevaan työttömyysturvalakiin. Työttömyysturvalaista ehdotetaan kumottavaksi peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset (2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä. Pykälän 1 momentin viittaus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen muutettaisiin koskemaan työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

7.34 Laki oikeudenkäynnistä vakuutus oikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

6 §. *Työoloja tai yritystoimintaa tuntevien jäsenten osallistuminen kokoonpanoon.* Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan työttömyysetuudella tarkoitetaan työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahalla tarkoitetaan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat säännökset

(2. lakiehdotus). Muutosten jälkeen työttömyysturvalaissa säädettäisiin ansiopäivärahasta, liikkuvuusavustuksesta ja muutosturvarahasta. Jatkossa työttömälle työnhakijalle, jolla ei olisi oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan, voitaisiin maksaa yleistukilain mukaista yleistukea edellytysten täytyessä.

Lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdan viittaus työttömyyspäivärahaan ja työmarkkinatukeen muutettaisiin koskemaan ansiopäivärahaa ja yleistukea. Muutos olisi luonteeltaan tekninen.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Yleistukilakia koskevaan lakiehdotukseen (1. lakiehdotus) sisältyy useita asetuksenantovaltuuksia, jotka vastaisivat osin voimassa olevaan työttömyysturvalakiin sisältyviä asetuksenantovaltuuksia.

Yleistukilain 16 §:ssä säädettäisiin yleistuen tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista. Pykälän 1 momentin mukaan tuloista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yleistukilain 33 §:ssä säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan yleistuen hakemisesta ja sen yhteydessä annettavista selvityksistä sekä yleistuen maksamisesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voitaisiin antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Yleistukilain 54 §:ssä säädettäisiin eräistä rahoitusta koskevista säännöksistä. Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ennakkoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä, 51 §:ssä tarkoitetun kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle sekä 52 §:n mukaisesta yleistuen rahoituksen vähimmäismäärästä.

Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely. Valtioneuvoston asetus työmarkkinatuen tarveharkinnassa sovellettavien euromäärien tarkistamisesta (4.11.2010/957) kumoutuisi, kun työttömyysturvalain 7 luvun 7 §, johon sitä koskeva asetuksenantovaltuus sisältyy, kumottaisiin (7 luku ehdotetaan kumottavaksi). Valtioneuvoston asetuksen työttömyysetuutta määrittäessä huomioon otettavasta tulosta (30.12.2002/1332) luku 3 työmarkkinatukea koskevana kumoutuisi. Valtioneuvoston asetuksen työttömyysturvalain täytäntöönpanosta (30.12.2002/1330) peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely asetuksen 1 ja 3 §:ssä sekä 4 ja 5 luvussa kumoutuisi.

Työ- ja elinkeinoministeriön työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista antaman asetuksen (512/2024) 3 §:ssä säädetään työnhakijan ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen suorittamista koskevan tiedon sisällyttämisestä työvoimapoliittiseen lausuntoon. Pykälä muutettaisiin koskemaan yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Kansaneläkelaitos käyttäisi tietoa sen ratkaisemiseksi, tuleeko yleistuen hakijalle asettaa odotusaika.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1 päivänä helmikuuta 2026.

9.1 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan, jos työttömyysturvalaissa viitattaisiin työttömyysetuuteen ja työttömyyspäivärahaan, se tarkoittaisi ansiopäivärahää.

9.2 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ehdotettua 32 a §:ää ei sovellettaisi ennen vuotta 1965 syntyneeseen työnhakijaan, joka olisi saanut työttömyysturvalain mukaista työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä ennen lain voimaantuloa.

9.3 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan peruspäivärahaan sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.4 Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella lain voimaantuloa edeltävään aikaan sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaisi sitä, että sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n 2 momentissa säädettyyn työkykyisyysaikaan rinnastettaisiin myös aika, jona sairausvakuutettu on ollut oikeutettu työmarkkinatukeen tai peruspäivärahaan työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla. Lisäksi voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella sairausvakuutuslain 11 luvun 6:n mukaisen etuusperusteisen tulon laskennassa otettaisiin huomioon vuositulon tarkastelujakson aikana saatu työmarkkinatuki tai peruspäiväraha myös silloin, kun vuositulon tarkastelujakson määrittävä työkyvyttömyyden tai etuus-oikeuden alku ajoittuu ehdotetun lain voimaantulon jälkeiselle ajalle.

9.5 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella kuntoutuslaissa säädettyä omavastuu-aikaa ei olisi myöskään, jos kuntoutuja sai välittömästi ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään, työmarkkinatukea tai peruspäivärahää.

9.6 Laki takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan muutettavaa 19 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovellettaisiin kuitenkin sen nykyisessä muodossa siltä osin kuin takuueläke myönnettäisiin takautuvasti ehdotetun lainmuutoksen voimaantuloa edeltävälle ajalle. Lainmuutoksen voimaantuloa edeltävälle ajalle takautuvasti myönnetty takuueläke pidätettäisiin näin ollen edelleen Kansaneläkelaitokselle tai maksettaisiin työttömyyskassalle näiden samalta ajalta maksamaa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyysetuutta vastaavilta osin. Mikäli takautuvasti myönnetty takuueläke kohdistuisi osin lainmuutoksen voimaantuloa edeltävään aikaan ja osin lainmuutoksen voimaan tulon jälkeiseen aikaan, sen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle tai maksaminen työttömyyskassalle tapahtuisi lainmuutosta edeltävän ajan osalta siirtymäsäännöksen nojalla ja lainmuutoksen jälkeisen ajan osalta ehdotuksen mukaisesti muutetun säännöksen nojalla.

9.7 Laki kansaneläkelain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettavalla siirtymäsäännöksellä turvattaisiin se, että eläkeoikeuden edellytysten täyttyminen voitaisiin ajalta ennen 1.2.2026 todeta nykyisten säännösten perusteella. Tämä olisi välttämätöntä sen vuoksi, että eläkeoikeuden muuttuneet edellytykset eivät voi täytyä ennen muutosten voimaan tuloa. Jos eläkeoikeuden nykyiset edellytykset täyttyisivät esimerkiksi tammikuussa 2026 ja eläkettä haettaisiin saman kuukauden aikana, eläke voidaan tällä perusteella myöntää 1.2.2026 lukien. Siirtymäsäännöksellä olisi merkitystä säännöksen voimaantulon ajankohtaan ajoittuvassa siirtymävaiheessa.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa ehdotettavalla siirtymäsäännöksellä ehdotetaan säädettävän siitä, että muutettavaa 34 §:n 2 momentin 1 kohtaa sovellettaisiin lainmuutoksen voimaan tuloa edeltäneeseen aikaan edelleen sen nykyisessä muodossa. Siten ajalla, jona työttömyysetuusia on maksettu nykyisen sääntelyn mukaan, nykyisen sääntelyn mukaiset työttömyysetuudet rinnastuisivat edelleen työtuloon.

Voimaantulosäännöksen mukaan siltä osin kuin kansaneläke tai lapsikorotus myönnettäisiin takautuvasti ehdotetun lainmuutoksen voimaantuloa edeltävälle ajalle, muutettavia kohtia sovellettaisiin ehdotettujen siirtymäsäännösten nojalla kuitenkin niiden nykyisessä muodossa. Lainmuutoksen voimaantuloa edeltävälle ajalle takautuvasti myönnetty kansaneläke tai lapsikorotus pidätettäisiin näin ollen edelleen Kansaneläkelaitokselle tai maksettaisiin työttömyyskassalle näiden samalta ajalta maksamaa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyysetuutta vastaavilta osin. Jos takautuvasti myönnetty etuus kohdistuisi osin lainmuutoksen voimaantuloa edeltävään aikaan ja osin lainmuutoksen voimaan tulon jälkeiseen aikaan, sen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle tai maksaminen työttömyyskassalle tapahtuisi lainmuutosta edeltävän ajan osalta siirtymäsäännöksen nojalla ja lainmuutoksen jälkeisen ajan osalta ehdotuksen mukaisesti muutetun säännöksen nojalla.

9.8 Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan 12 §:n 4 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Työntekijällä ei siten olisi oikeutta lykkäyskorotukseen myöskään samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Voimaantulosäännöksessä ehdotettujen siirtymäsäännösten nojalla 76 §:n 4 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, ja 76 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha. Näin ollen määrättäessä tulevan ajan ansiota pykälän 4 momentin mukaan, tulona otettaisiin huomioon 1 047,22 euroa myös jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Pykälän 5 momenttia sovellettaessa sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen päiväraha otettaisiin tarkoitettulla tavalla huomioon myös silloin, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyisi työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei tällä lailla muutettavan lain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyä euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa. Siirtymäsäännökset turvaisivat nykyisin voimassa olevan lainsäädännön mukaisia työttömyysetuusia saaneiden yhdenvertaisen ja johdonmukaisen kohtelun siirtymäaikana, jona tarkasteluaikaan voi sisältyä näitä etuuksia.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan 120 §:n 4 momentissa tarkoitettu muun takautuvasti myönnetyn eläkkeen kuin osittaisen vanhuuseläkkeen

maksaminen työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle olisi edelleen mahdollista myös työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen maksamaa työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea vastaan. Käytännössä siirtymäsäännöstä sovellettaisiin sen ajan, jona kyseisiä tilanteita vielä esiintyisi.

9.9 Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettu siirtymäsäännös, jonka mukaan 9 §:n 3 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, vastaa työntekijän eläkelain 12 §:n osalta ehdotettua siirtymäsäännöstä.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan 28 §:n 3 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, jotka näin ollen myös estäisivät kuntoutusavustuksen maksamisen. Siirtymäsäännöksen soveltamistilanteita arvioidaan esiintyvän vähän.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetut 70 §:n 5 ja 6 momenttia koskevat siirtymäsäännökset olisivat vastaavat kuin työntekijän eläkelain 76 §:n 4 ja 5 momentin osalta.

9.10 Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettu siirtymäsäännös, jonka mukaan 32 §:n 3 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, vastaisi työntekijän eläkelain 12 §:n osalta ehdotettua siirtymäsäännöstä.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettu 46 §:n soveltamista koskeva siirtymäsäännös vastaisi yrittäjän eläkelain vastaavan säännöksen osalta ehdotettua siirtymäsäännöstä.

9.11 Laki merimieseläkelain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettu siirtymäsäännös, jonka mukaan 11 §:n 3 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, vastaisi työntekijän eläkelain 12 §:n osalta ehdotettua siirtymäsäännöstä.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetut 82 §:n 4 ja 5 momenttia koskevat siirtymäsäännökset olisivat vastaavat kuin työntekijän eläkelain 76 §:n 4 ja 5 momentin osalta.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa ehdotettu siirtymäsäännös vastaisi työntekijän eläkelain 120 §:n 4 momentin osalta ehdotettavaa siirtymäsäännöstä.

9.12 Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettu siirtymäsäännös, jonka mukaan 12 §:n 3 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, vastaisi työntekijän eläkelain 12 §:n osalta ehdotettua siirtymäsäännöstä.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotettu 29 §:n 3 momentin soveltamista koskeva siirtymäsäännös vastaisi yrittäjän eläkelain vastaavan säännöksen osalta ehdotettua siirtymäsäännöstä.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan 88 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen tarkoittamissa tilanteissa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Pykälän 4 momentin jälkimmäisen virkkeen tarkoittamissa tilanteissa taas yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastettaisiin työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha. Siirtymäsäännös vastaisi sisällöllisesti työntekijän eläkelain 76:n 4 ja 5 momentin osalta ehdotettuja siirtymäsäännöksiä, turvaten siirtymäaikana nykyisin voimassa olevan lainsäädännön mukaan maksettuja työttömyysetuuksia saaneiden yhdenvertaisen ja johdonmukaisen kohtelun.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa ehdotettu siirtymäsäännös vastaisi työntekijän eläkelain 120 §:n 4 momentin osalta ehdotettavaa siirtymäsäännöstä.

9.13 Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan 141 §:ssä tarkoitettu takautuvan korvauksen maksaminen työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle olisi edelleen mahdollista myös työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen maksamaa työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea vastaan. Käytännössä siirtymäsäännöstä sovellettaisiin sen ajan, jona kyseisiä tilanteita vielä esiintyisi.

10 Toimeenpano ja seuranta

Esitettyjen muutosten vaikutuksia muiden sosiaaliturvaetuuksien käyttöön on mahdollista seurata Kansaneläkelaitoksen tilastojen avulla. Lisäksi työnhakukeskusteluiden järjestämisestä on mahdollista saada tietoja työvoimaviranomaisten tilastoista.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Hallitusohjelman mukaan työvoimapalveluiden uudistamiseksi työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia kevennetään, jotta rajallisia resursseja voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kohtaamiseen panostetaan. Virkailijalle annetaan enemmän harkintavaltaa ja veloitetaan yksilölliseen työllistymisen edistämiseen. Digitalisaation mahdollisuudet hyödynnetään yksilökohtaisissa palveluissa. Lisäksi osana työvoimapalveluiden uudistamista hallitus laajentaa työvoimaviranomaisten ja palvelun tuottajien mahdollisuuksia hyödyntää tietoa toiminnan vaikuttavuuden ja työnhakijoiden palvelunohjauksen tehostamiseksi. Hallitusohjelmassa edellytetään, että selvitetään ja otetaan käyttöön toimintatavat, joilla yksityiset työnvälitysyrietykset saavat tarpeelliset tiedot työttömistä työnhakijoista.

Hallitus antanee syysistuntokaudella 2025 hallituksen esityksen työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Mainitussa hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain työnhakijan palveluprosessia koskevaan lukuun 4, jota esitetään muutettavaksi myös tässä hallituksen esityksessä. Lisäksi mainitun hallituksen esityksen perusteella muutettaisiin työttömyysturvalain 2 lukua siten, että tässä hallituksen esityksessä ehdotettua yleistukilain 9 §:ssä säädettyä pykäläviittausta tulisi muuttaa. Jos eduskunta hyväksyy molemmissa hallituksen esityksissä esitetyt

muutokset, muutokset tulisi sovittaa yhteen esitysten eduskuntakäsittelyn aikana. Tässä yhteydessä tulisi huomioida erityisesti säännöksille tässä hallituksen esityksessä esitetyt siirtymäsäännökset.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksen tavoitteena on toteuttaa perusturvan uudistamista, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia. Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä. Esityksessä ehdotettu työttömyyden ajan perustoimeentulon turvaaminen yhdellä etuudella toteuttaa tavoitetta sosiaaliturvan sujuvoittamisesta ja yksinkertaistamisesta.

Ehdotettu sääntelyä arvioitaessa ovat merkityksellisiä perustuslain 6 § (yhdenvertaisuus), 18 § (oikeus työhön), 19 § (oikeus sosiaaliturvaan) 22 § (perusoikeuksien turvaaminen) sekä 121 § (kunnallinen itsehallinto). Lisäksi merkitystä on YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksien koskevalla yleissopimuksella (TSS-sopimus, SopS 6/1976), Uudistetulla Euroopan sosiaalisella peruskirjalla, YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevalla yleissopimuksella (SopS 26/2016) sekä YK:n lapsen oikeuksia koskevalla sopimuksella (SopS 59/1991).

12.1 Yhdenvertaisuus

Ihmiset ovat perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan yhdenvertaisia lain edessä. Säännös ilmaisee paitsi vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Siihen sisältyy mielivallan kieltö ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa (HE 309/1993 vp, s. 42). Yhdenvertaisuussäännös kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa ihmisiä tai ihmisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien ihmisten kaikissa suhteissa samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia. Yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä lailla etuja ja oikeuksia ihmisille että asetettaessa heille velvollisuuksia. Toisaalta lainsäädännölle on ominaista, että se kohtelee tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin edistääkseen muun muassa tosiasiallista tasa-arvoa (HE 309/1993 vp, s. 42—43, ks. myös PeVL 31/2014 vp, s. 3/I). Perustuslakivaliokunta on kuitenkin vakiintuneesti korostanut, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (ks. esim. PeVL 102/2022 vp, kappale 5, PeVL 2/2011 vp, s. 2/II, PeVL 64/2010 vp, s. 2).

Ketään ei perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan muun muassa iän, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Erilaisen kohtelun mahdollistavalle hyväksyttävälle perusteelle asetettavat vaatimukset ovat perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan korkeat silloin, kun erottelu perustuu syrjintäkiellossa tarkoitettuihin henkilöön liittyviin syihin (PeVL 68/2022 vp, kappale 5). Hyväksyttävän perusteen on valiokunnan käytännössä edellytetty olevan asiallisessa ja kiinteässä yhteydessä lain tarkoitukseen (ks. esim. PeVL 44/2010 vp, s. 5—6). Henkilöihin kohdistuvat erotellut eivät saa olla mielivaltaisia, eivätkä erot saa muodostua kohtuuttomiksi (ks. esim. PeVL 57/2016 vp, PeVM 11/2009 vp, s. 2, PeVL 60/2002 vp, s. 4, PeVL 18/2006 vp, s. 6).

Yleistuki turvaisi työttömyyden aikaista perustoimeentuloa ja näin ollen myös vammaisten henkilöiden työttömyyden aikaista perustoimeentuloa. YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista (SopS 26–27/2016, vammaisyleissopimus) 27 artikla koskee vammaisen henkilön oikeutta työhön ja työllistymisen mahdollisuuksien turvaamista. Yleistukeen sovellettaisiin työttömyysturvalain 2 ja 2 a luvun säännöksiä yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä ja työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä. Näin ollen työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalla työnhakijalla olisi oikeus yleistukeen, vaikka hän ei hakisi kokoaikatyötä. Arvioitaessa työttömyysturvalain 2 a luvun säännösten nojalla, onko henkilöllä ollut pätevä syy menettelylleen, otettaisiin nykytilaa vastaavasti huomioon henkilön työkyky. Lisäksi yleistukeen sovellettaisiin, mitä työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:ssä säädetään työkyvyttömyydestä. Yleistuen katsotaan turvaavan vammaisten henkilöiden perustuslain 6 §:ssä turvattuja oikeuksia ja toteuttavan YK:n vammaisopimuksen Suomea sitovia velvoitteita.

Tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia työnhakukeskusteluiden järjestämiseen alle 25-vuotiaille yleistuen saajille aikaisemmassa yleistuen saamisen vaiheessa ja lukumääräisesti enemmän kuin 25 vuotta täyttäneille yleistuen saajille. Tämän ehdotuksen tavoitteena on vähentää työttömyydestä johtuvaa nuorten syrjäytymisriskiä sekä nuorisotyöttömyyttä, mikä huomioon ottaen ehdotuksen ei katsota muodostuvan ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n kannalta.

Työvoimaviranomaisella ei olisi velvollisuutta järjestää tässä esityksessä ehdotettuja työnhakukeskusteluita yleistuen saajalle, joka olisi syntynyt ennen vuotta 1965 ja saanut työttömyysturvalain mukaista työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä ennen lain voimaantuloa. Tämä tarkoittaa, että työvoimaviranomaisen ei olisi järjestettävä edellä mainittuun kohderyhmään kuuluville henkilöille työnhakukeskusteluita ensisijaisesti kasvokkain. Kohderyhmä saa joka tapauksessa työnhakijan prosessin mukaista palvelua eli heidän työnhakukeskustelujensa määrä olisi sama. Työvoimaviranomainen järjestäisi keskustelut tarkoituksenmukaisimmalla tavalla, joka voisi olla myös kasvokkainen tapaaminen. Myöskään keskustelujen sisältöön ehdotettu muutos ei koskisi kohderyhmää. Työnhakukeskustelujen nykyisellä sisällöllä turvataan kohderyhmän palvelutarpeen arvioiminen ja työllistymisen edistäminen siten, että siinä voidaan huomioida kohderyhmään kuuluvan henkilön tilanne yksilöllisesti. Tämä huomioon ottaen ehdotuksen ei katsota muodostuvan ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n kannalta.

Esityksen jaksossa 4.2.2.2 Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo on kuvattu yleistuen tarveharkinnan ja osittaisen yleistuen vaikutuksia eri sukupuoliin ja ikäryhmiin. Suurimmalla osalla työttömyysetuuden taso ei muuttuisi ollenkaan. Työttömyysetuuden arvioidaan pienenevän lähes yhtä monella miehellä kuin naisella. Lisäksi mainitussa jaksossa on kuvattu peruspäivärahajärjestelmän lakkauttamisesta johtuvan lisäpäiväoikeuden päättymisen vaikutuksia eri ikäryhmiin. Peruspäiväraha on samansuuruinen kuin työmarkkinatuki. Peruspäiväraha ei kuitenkaan ole tarveharkintainen. Vaikutukset on arvioitu henkilölukumäärältään joitain satoja henkilöitä koskevaksi, tarveharkinnan vaikutus korkeintaan vain joitain kymmeniä henkilöitä koskevaksi. Yleistuen ei katsota muodostuvan ikä- ja sukupuolivaikutuksiltaan ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n kannalta.

12.2 Yleistuki ja oikeus perustoimeentulon turvaan

Perustuslain 19 §:n 2 momentin perusteella lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan muun muassa työttömyyden perusteella. Säännös edellyttää, että lainsäätäjät takaa jokaiselle perustoimeentuloturvaa tarvitsevalle subjektiivisen oikeuden lailla säädettävään julkisen vallan järjestämään turvaan, joka on yhteydessä säännöksessä mainittuihin sosiaalisiin riskitilanteisiin samoin kuin lailla kulloinkin annettaviin säännöksiin saamisedellytyksistä ja tarveharkinnasta ja menettelymuodoista (HE 309/1993 vp, s. 70, mm. PeVL 55/2016 vp, s. 3 ja

PeVL 48/2006 vp, s. 2). Perustoimeentuloa turvaavien järjestelmien tulee olla sillä tavoin kattavia, ettei synny väliinputoajaryhmiä (HE 309/1993 vp, s. 70/II, PeVL 48/2006 vp, s. 2, PeVL 6/2009 vp, s. 8/I). Työttömyysturvassa on kysymys perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitusta perusturvaetuuudesta, ja työttömyysturvalailla toteutetaan perustuslaissa jokaiselle taattua oikeutta perustoimeentulon turvaan työttömyyden perusteella (ks. esim. PeVL 25/2013 vp.)

Perustoimeentulon turvan käsite on voimassa olevasta sosiaaliturvan lainsäädännöstä sinänsä riippumaton ja perustuslainsäädännös ei siten kiinnity suoraan tiettyihin olemassa oleviin etuusjärjestelmiin. Säännöksen osalta on kuitenkin vakiintuneesti katsottu, että sen vaatimuksia eivät vastaa sellaiset lainsäädännölliset muutokset, jotka merkitsisivät olennaista puuttumista perustoimeentulon turvaan. Säännös sisältää myös lainsäätäjään kohdistuvan toimintavelvoitteen. Säännöksen osalta on toisaalta pidetty luonnollisena, että sosiaaliturvaa suunnataan ja kehitetään yhteiskunnan taloudellisten voimavarojen mukaisesti (ks. esim. PeVM 25/1994 vp s. 10/II). Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että perustoimeentulon turva on taattu pitkällä aikavälillä.

Perustuslakivaliokunta on perusoikeusuudistuksen jälkeen katsonut, että työttömyysetuuksista työttömyyspäivärahan peruspäiväraha ja sitä suuruudeltaan vastaava ansiopäivärahan perusosa sekä työmarkkinatuki, joka täysimääräisenä on peruspäivärahan suuruinen, ovat perustuslain 19 §:n 2 momenttiin liittyviä sosiaaliturvan etuusjärjestelmiä (PeVL 16/1996 vp, s. 1/II, PeVL 17/1996 vp, s. 1/II, PeVL 46/2002 vp, s. 2/I ja PeVL 25/2013 vp, s. 2/4).

Perustuslain 19 §:n 1 momentin subjektiivisen oikeuden perustavasta luonteesta ja perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle asetetusta perusoikeuksien turvaamisen velvoitteesta on johdettavissa lainsäätäjään kohdistuva velvoite järjestää tukijärjestelmä sellaiseksi, että yksilöillä on riittävät tosiasialliset mahdollisuudet päästä oikeuksiinsa (PeVL 31/1997 vp, s. 3). Perusoikeussäännökset velvoittavat julkista valtaa. Jos perusoikeuksia toteuttavien etuuksiin puututaan, valtiosääntöisen sallittavuuden arvioinnissa voidaan soveltuvin osin tukeutua samankaltaisiin arviointiperusteisiin kuin varsinaisten perusoikeusrajoitusten sallittavuuden arvioinnissa.

Ehdotettua yleistukea maksettaisiin työssäoloehdon täyttäneille, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan. Yleistuen maksamisen edellytykset vastaisivat keskeisesti muilta osin nykyisen työmarkkinatuen maksamisen edellytyksiä, kuten odotusaika, tarveharkinta ja osittainen yleistuki vanhempiensa taloudessa asuvalle henkilölle. Työttömyysturvalain työmarkkinatukea koskeva sääntely on muotoutunut työttömyysturvalain kokonaisuudistuksen yhteydessä perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 46/2002 vp – HE 115/2002 vp). Työttömyysturvalain säännöksiä työmarkkinatuen maksamisen edellytyksistä on vuoden 2003 jälkeen muutettu, kuten vuoden 2006 työmarkkinatukiudistuksessa (PeVL 50/2005 vp - HE 164/2005 vp) ja viimeisimpänä osittaisen työmarkkinatuen määrää (PeVL 45/2024 vp— HE 135/2024 vp). Osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tuloraja 1 781 euroa on vuoden 2002 tasossa, ja perustuslakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan PeVL 45/2024 vp huomiota tulorajaan, jonka alittavat vanhempien yhteenlasketut tulot eivät vaikuta työmarkkinatukea vähentävästi.

Yleistuen täysimääräinen määrä olisi ansiopäivärahan perusosan suuruinen. Nykyisin ansiopäivärahan perusosa ja täysimääräinen työmarkkinatuki on peruspäivärahan suuruinen. Määrään ei ehdoteta muutoksia.

Yleistuen tarveharkinnassa sovellettaisiin samaa tulorajaa ja samaa vähennysprosenttia kaikkiin yleistuen saajiin. Tämä poikkeaisi nykytilasta, jossa työmarkkinatuen tarveharkinnan tuloraja määräytyy sen perusteella, onko henkilö yksin asuva vai onko hän avio- tai avoliitossa. Työmarkkinatuen tarveharkinnassa tulorajaa korotetaan huollettavien lasten perusteella siten, että myös puolison lasta pidetään tarveharkinnassa huollettavana lapsena. Yleistuen tarveharkinta

koskisi sellaista henkilöä, jolla olisi työttömyyden aikana tulorajan ylittäviä jatkuvaluonteisia tuloja, joilla hän pystyisi turvaamaan perustoimeentuloaan työttömyyden aikana. Tästä johtuen on arvioitu, että yleistuen tarveharkinta ei ole perusoikeusnäkökulmasta ongelmallinen.

12.3 Tuki lapsen huolenpidosta vastaaville

Sen lisäksi, että oikeus perustoimeentuloon turvataan perustuslain 19 §:n 2 momentissa työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden, vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella, perustuslain 19 §:n 3 momentissa on säädetty, että julkisen vallan on tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Säännös asettaa julkiselle vallalle tehtävän nimenomaan tukea lapsen huolenpidosta vastaavien toiminta, ja säännös sisältää myös lapsiperheiden aineellisen tukemisen ulottuvuuden (HE 309/1993 vp s. 71–72 ja PeVM 25/1994). Tästä seuraa, että sosiaaliturvaa koskevissa ratkaisuissa on otettava huomioon tuen tason vaikutus myös tukea saavan lasten hyvinvointiin.

Suomea sitoo myös YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, jonka 3 artiklan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. YK:n lapsen oikeuksien komitea suositti kesäkuussa 2023 antamissaan päätelmissä, että Suomi turvaa lapsille riittävän toimeentulon välttämällä sellaisia sosiaaliturvan leikkauksia, jotka vaikuttavat köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa oleviin lapsiin.

Yleistuen tarveharkinnan tulorajan määräytymisperusteilla on vaikutus tarveharkinnassa huomioitavia tuloja saavien perheiden toimeentuloon. Yleistuen tarveharkinta ei kuitenkaan arvioida luovan väliinputoajaryhmiä sosiaaliturvassa, sillä vaikka tarveharkinnalla on vaikutus tuloja saavan henkilön yleistuen määrään, yleistuen saajan huollettavat lapset edelleen olisivat muiden perustuslain 19 §:n 2 ja 3 momentin tarkoittamien etuuksien ja palveluiden piirissä.

12.4 Yleistukioikeuden määräaikainen ja toistaiseksi voimassa oleva lakkauttaminen

Yleistukioikeuden määräaikaisen ja toistaiseksi voimassa olevan lakkauttamisen osalta perusoikeuksien kannalta keskeisimmät säännökset ovat perustuslain 6, 18 ja 19 §. Mainituissa 6 §:ssä säädetään ihmisten yhdenvertaisuudesta ja 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta ja edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaan jokaisella on oikeus sosiaaliturvaan muun muassa työttömyyden varalta.

Perustuslakivaliokunta on työttömyysturvalakia koskevassa lausuntokäytännössään vakiintuneesti katsonut, ettei perustuslaki sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentuloa turvaavan etuuden saamiselle, ja aiempia työttömyysturvaseuraamuksia on käsitelty perustuslakivaliokunnassa useita kertoja (kokoavasti PeVL 2/2012 vp, joka liittyi työttömyysturvaseuraamusten uudistamiseen kokonaisuudessaan). Perustuslakivaliokunta on lisäksi korostanut, että sanktiona käytetyn etuuden epäämisen pitää kuitenkin olla asiallisesti perustellussa suhteessa siihen, minäkälaisia työllistymisen edistämistä tarkoittavia toimintoja on ollut tarjolla ja mitä työttömänä olevan henkilön syyksi voidaan lukea (esimerkiksi edellä mainittu PeVL 2/2012 vp).

Työttömyyden perusteella yleistukea saavaa henkilöä koskisivat pääosin samat etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset sekä yleistukilain ja työttömyysturvalain mukaiset seuraa-

mukset kuin ansiopäivärahan saajaa työttömyysturvalain perusteella. Tältä osin ehdotetut yleis-
tuen etuusseuraamukset vastaisivat siten perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella synty-
neitä työttömyysturvaseuraamuksia.

12.5 Suomea sitovat muut kansainväliset sopimukset

Keskeinen kysymys perustuslain 19 §:n arvioinnin osalta on se, ovatko perusturvaa koskeville
muutoksille esitetyt perustelut perusoikeusdoktriinin kannalta hyväksyttäviä ja suhteellisuus-
vaatimuksen mukaisia. Vastaavanlainen velvollisuus muutosten hyväksyttävyyden ja suhteelli-
suuden arvioinnille on johdettavissa myös TSS-sopimuksen määräyksistä sekä Euroopan sosi-
aalisen peruskirjan 12 artiklasta, jonka mukaan sopimusvaltiot ovat sitoutuneet pyrkimykseen
asteittain nostaa sosiaaliturvajärjestelmänsä korkeammalle tasolle.

TSS-sopimuksen 9 artiklan mukaan sopimusvaltiot tunnustavat jokaiselle oikeuden sosiaalitur-
vaan sosiaalivakuutus mukaan lukin. Edelleen TSS-sopimuksen 11 artiklan mukaan sopimus-
valtiot tunnustavat jokaiselle oikeuden saada itselleen ja perheelleen tyydyttävä elintaso, joka
käsittää riittävän ravinnon, vaatetuksen ja sopivan asunnon, sekä oikeuden elinehtojen jatku-
vaan parantamiseen. Sopimusvaltiot sitoutuvat TSS-sopimuksen 2 artiklan nojalla täysimääräi-
sesti käytettävissä olevien voimavarojensa mukaan ryhtymään toimenpiteisiin kaikin soveltuvin
keinoin ja varsinkin lainsäädäntötoimenpitein yleissopimuksessa tunnustettujen oikeuksien to-
teuttamiseksi asteittain kokonaisuudessaan. Oikeuksien toteuttamisessa kuitenkin huomioidaan
9 artiklan mukaisesti sopimusvaltion käytettävissä olevat voimavarat, jotka voidaan ottaa huo-
mioon painavampina syinä sosiaaliturvaetuuksia heikennettäessä. TSS-sopimuksen täytäntöön-
panoa valvova Taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitea on linjannut,
miten sopimuksen velvoitteita ja niihin kohdistuvia muutoksia tulisi tulkita.

Euroopan sosiaalisen peruskirjan 12 artikla velvoittaa jäsenvaltion luomaan sosiaaliturvajärjes-
telmän, joka turvaa kansalaisten toimeentulon työelämän katkoksiin liittyvien riskien varalta ja
12 artikla kattaa sekä vakuutusperustaiset ja ansiosidonnaiset korvaukset että aiemmasta työhis-
toriasta riippumattomat, useimmiten verorahoitteiset tasakorvaukset. Sopimuksen 13 artikla
taas turvaa oikeuden sosiaaliavustukseen jokaiselle, jolla ei ole riittäviä tuloja tai varoja ja joka
ei pysty hankkimaan tällaisia tuloja tai varoja joko omin avuin tai muista lähteistä. Euroopan
sosiaalisen peruskirjan III osan G artiklan mukaan peruskirjan takaamiin oikeuksiin ei saa koh-
distaa muita peruskirjassa määriteltyjä rajoituksia, lukuun ottamatta sellaisia rajoituksia, joista
on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa muiden henki-
löiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi tai yleisen edun, kansallisen turvallisuuden, kan-
san terveyden tai moraalin suojelemiseksi.

Euroopan sosiaalista peruskirjaa valvova sosiaalisten oikeuksien komitea on arvioinut Suomen
sosiaaliturvaa ja se antoi viimeksi vuoden 2023 alussa suosituksen, jonka mukaan Suomen pe-
rustoimeentuloturvan ja vähimmäistoimeentuloa turvaavien etuuksien määrät ovat liian matalia.
Peruskirjan voimaan saattaneet valtiot ovat sitoutuneet suojaamaan sen artikloissa määriteltyjä
sosiaalisia ja taloudellisia oikeuksia. Suomen sosiaaliturvajärjestelmässä on sekä ansioon sidot-
tuja, että vähimmäismääräisiä etuuksia. Vähimmäismääräisiä sosiaaliturvaetuuksia ovat ta-
kuueläke, vähimmäismääräinen sairaus- ja kuntoutuspäiväraha sekä työttömyysturvan perus-
päiväraha. Niiden rinnalla ovat sosiaaliavustuksiksi luokiteltavat tarveharkintaiset etuudet eli
työmarkkinatuki ja toimeentulotuki. Pääsääntöisesti Suomessa pyritään turvaamaan yksilön
asemaa sosiaalisen riskin varalta (kuten työttömyyden, sairauden tai työkyvyttömyyden).

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työllisyyden edistämistä ja työttömyysturvaa koskevan yleis-
sopimuksen nro 168 artikla 12 kohdan 1 mukaan, mikäli yleissopimuksessa ei toisin määrätä,
kukin jäsenvaltio voi määritellä työttömyysturvan järjestämisen osalta tavan tai tavat, joilla se

haluaa panna täytäntöön yleissopimuksen määräykset järjestelmällä, joka joko perustuu maksuihin tai on niihin perustumaton tai tällaisten järjestelmien yhdistelmällä. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan, mikäli jäsenvaltion lainsäädäntö kuitenkin takaa työttömyysturvan kaikille niille asukkaille, joiden varat eivät työttömyyden aikana ylitä määrättyä rajaa, myönnettävä työttömyysturva voidaan rajoittaa edunsaajan tai hänen perheensä varat huomioon ottaen 16 artiklan määräysten mukaisesti.

Edellä mainitun ILO:n yleissopimuksen artiklan 15 kohdan 1 alakohdan b koskee tilannetta, jolloin henkilö on kokonaan työttömänä ja hänen ansiotulonsa ovat väliaikaisesta työn loppumisesta johtuen keskeytyneet ilman, että työsuhde on katkennut. Silloin kun tämä tilanne kuuluu työttömyysturvan piiriin, etuudet tulee sopimuksen mukaan suorittaa määräajoin toistuvien maksujen muodossa, jotka lasketaan seuraavasti: silloin kun tällaiset etuudet eivät perustu maksuihin tai aikaisempiin ansiotuloihin, ne tulee määritellä vähintään 50 prosentin tasolle lakisääteisestä vähimmäispalkasta tai tavallisen työläisen palkasta tai tasolle, joka turvaa peruselinkustannusten kattamiseen tarvittavan vähimmäismäärän, sen mukaan mikä näistä on korkein. Yleissopimuksen 16 artiklan mukaan, huolimatta 15 artiklan määräyksistä 19 artiklan 2 a) kohdassa määriteltä perusmaksukautta pitempään maksettava etuus, kuten myös jäsenvaltion 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti maksamat etuudet, voidaan määritellä ottaen ensin huomioon muut edunsaajan ja hänen perheensä käytettävissä olevat tietyn rajan ylittävät varat määrätyn asteikon mukaan. Joka tapauksessa näiden etuuksien tulee yhdessä muiden sellaisten etuuksien kanssa, joihin he saattavat olla oikeutettuja, turvata heille kansallisten normien mukaiset terveelliset ja kohtuulliset elinolosuhteet.

Tässä esityksessä ei ehdoteta heikennystä työttömyyden perusteella nykyisin maksettavan perustoimeentulon turvan tasoon. Täysimääräinen yleistuki olisi ansiopäivärahan perusosan suuruinen. Yleistuen tarveharkinnan määräytymisperusteet poikkeaisivat nykyisen työmarkkinatuen määräytymisperusteista, ja tarveharkinta koskisi jatkossakin henkilöitä, joilla on muita tuloja turvaamaan perustoimeentulon tarvettaan. Osittaisen yleistuen vanhempien tuloraja olisi korkeampi kuin nykyisen osittaisen työmarkkinatuen vanhempien tuloraja.

Edellä esitetyillä perusteilla arvioidaan, että ehdotettu yleistuki täyttää sekä perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle asetetun velvoitteen turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen, joita perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, että Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet.

12.6 Oikeus työhön ja elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n 2 momentti asettaa julkiselle vallalle velvollisuuden edistää työllisyyttä ja velvollisuuden pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Työllisyyden edistämistä koskeva säännös on luonteeltaan julkiseen valtaan kohdistuva perustuslaillinen toimeksianto. Säännös ei ota kantaa työllisyyden hoidossa käytettävään keinovalikoimaan, vaan jättää julkiselle vallalle merkittävästi liikkumatilaa sen harkitsemisessa, miten työllisyyttä voidaan parhaiten edistää. Työllisyyden edistäminen merkitsee yhtäältä sitä, että julkinen valta pyrkii turvaamaan jokaiselle oikeuden työhön, ja toisaalta sitä, että julkisen vallan tulee pyrkiä estämään pysyvästi työtä vailla olevien ryhmän muodostumista. (Ks. HE 309/1993 vp, s. 68, PeVL 19/2018 vp, s. 2, PeVL 44/2000 vp, s. 2, PeVL 17/1995 vp, s. 1–2).

Ehdotettu yleistukilaki työttömyyden ajan perustoimeentuloa turvaavana lainsäädäntönä ja työvoimapalveluiden järjestämislakiin ehdotettu muutos työnhakukeskusteluiden järjestämisestä yleistuen saajan työttömyyden pitkittyessä edistävät työttömien työnhakijoiden mahdollisuutta saada työtä. Tämän perusteella muutoksien katsotaan kokonaisuudessaan olevan perustuslain

18 §:n 2 momentin mukaisia ja tukevan julkisen vallan velvollisuutta edistää työllisyyttä ja velvollisuutta pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön.

12.7 Kunnallinen itsehallinto

Ehdotettu muutos työvoimapalveluiden järjestämislakiin vaikuttaisi työvoimaviranomaisina toimivien kuntien tehtävien hoitamiseen ja ehdotusta tulee siksi arvioida perustuslain 121 §:n kannalta.

Perustuslain 121 §:n 2 momentin mukaan kunnille annettavista tehtävistä on säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunta on kunnallista itsehallintoa koskevassa lausuntokäytännössään korostanut, että tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan (PeVM 25/1994 vp, s. 3; PeVL 18/2001 vp, PeVL 30/2013 vp, s. 5/II, PeVL 12/2011 vp, s. 2/II, PeVL 41/2010 vp, s. 5/II). Valiokunta on katsonut, että kunnille osoitettavat rahoitustehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa suuruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (ks. esim. PeVL 41/2014 vp, s. 3/II ja PeVL 50/2005 vp, s. 2). Rahoitusperiaate sisältyy myös Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 9 (2) artiklaan, jonka mukaan paikallisviranomaisen voimavarojen tulee olla riittävät suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka niille on annettu perustuslaissa ja muissa laeissa. Rahoitusperiaatteen toteutumisen kannalta olennaista on, arvioidaanko muutoksen vaarantavan perustuslain 121 §:ssä turvattun kunnallisen itsehallinnon taloudellisen puolen (PEVL 34/2013 vp, s. 3/I).

Työvoimaviranomaisille ehdotetaan muutoksia työnhakijan palveluprosessiin kuuluvien työnhakukeskustelujen järjestämistapaan ja sisältöön. Muutosten sisältö huomioiden ehdotuksen ei arvioida vaarantavan kuntien rahoitusperiaatetta.

Perustuslakivaliokunta on (esim. PeVL 41/2024 vp, PeVL 32/2024 vp, kappale 5, PeVL 19/2024 vp, kappale 7, PeVM 2/2024 vp, kappale 9, PeVL 9/2023 vp, kappale 6) kiinnittänyt huomiota hallituksen esitysten laatimisohejeisiin. Niiden mukaan, jos lakiehdotuksen perustuslainmukaisuudesta tai suhteesta ihmisoikeussopimuksiin on epäselvyyttä, esityksen suhdetta perustuslakiin koskevaan jaksoon on otettava säätämisyjärjestysarvion jälkeen omaksi kappaleekseen nimenomainen lausuma, jonka mukaan on suotavaa, että esitys saatetaan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. Lausumaa ei ohjeiden mukaan kirjoiteta, ellei esityksen arviointi perustuslakivaliokunnassa ole aidosti tarpeen tulkintaongelman takia. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että muissa kuin ohjeissa mainituissa epäselvyytilanteissa tällaista lausumaa ei tulisi sisällyttää perusteluihin.

Hallitus katsoo, että esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Koska tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi työttömyyden ajan perustoimeentulon turvaava etuus, vaikkakin sen saanti- ja määräytymisperusteet pääosin vastaavat perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella muotoutunut nykyistä työmarkkinatukea, hallitus pitää kuitenkin suotavana, että asiasta pyydetään eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Yleistukilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Yleistuki on työttömyyden aikaisen perustoimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki.
Yleistukea maksetaan työttömän työnhakijan työmarkkinoille hakeutumisen tai palaamisen edellytysten edistämiseksi ja parantamiseksi.

2 §

Yleistuki

Yleistukea maksetaan työttömälle työnhakijalle:

- 1) jolla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan mainitun lain 5 luvun 2 §:n 1 momentin tai 6 §:n 1 momentin nojalla taikka joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen enimmäisajan ansiopäivärahaa; ja
- 2) joka on taloudellisen tuen tarpeessa (*tarveharkinta*).

3 §

Yleistuen saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet

Työnhakijalla on oikeus työllistymissuunnitelmaan siten kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) säädetään.

Yleistuen saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työvoimaviranomaiselle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

4 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylimpänä viranomaisena toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö ja työvoimapoliittisten asioiden osalta työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämän lain mukaiset toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

Työvoimaviranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus antaa yleistuen saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta sitovan lausunnon. Lausuntoon sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 11 luvussa säädetään työvoimapolitiittisesta lausunnosta.

5 §

Työttömyysturvalain 1 luvun soveltaminen

Yleistukeen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 1 luvussa säädetään seuraavissa lainkohdissa ja niiden nojalla annetuissa säädöksissä:

- 1) 5 §:ssä määritelmistä;
- 2) 6 §:ssä yrittäjästä;
- 3) 7 §:ssä avoliitosta ja puolisojen asumisesta erillään.

6 §

Oikeus yleistukeen asumisen tai Euroopan unionin lainsäädännön perusteella

Oikeus yleistukeen tämän lain mukaisesti on Suomessa asuvalla työttömällä työnhakijalla. Henkilöä pidetään Suomessa asuvana, jos hän asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) 5, 6 tai 10 §:n mukaisesti asuu Suomessa.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetussa laissa (907/2017) tarkoitetulla kausityöntekijällä ei ole oikeutta yleistukeen.

2 luku

Yleistuen saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

7 §

Työttömyysturvalain 2 luvun soveltaminen

Yleistuen maksamiseen sovelletaan yleisiä työvoimapolitiittisia edellytyksiä, joista säädetään työttömyysturvalain 2 luvun seuraavissa pykälissä ja niiden nojalla annetuissa säädöksissä:

- 1) 1 §:ssä työttömästä työnhakijasta;
- 2) 4 §:ssä muusta kuin työsuhteessa tehdystä työstä;
- 3) 5 §:ssä yritystoiminnasta ja omasta työstä;
- 4) 5 a §:ssä alkavasta yritystoiminnasta ja työllistymisestä omassa työssä;
- 5) 6 §:ssä yrityksessä työskentelyn päättymisen;
- 6) 7 §:ssä yrittäjän perheenjäsenen työskentelyn päättymisestä;
- 7) 8 §:ssä yritystoiminnan lopettamisesta;
- 8) 9 §:ssä oman työn lopettamisesta;
- 9) 10 §:ssä opiskelusta;
- 10) 10 a §:ssä opiskelua koskevista poikkeuksista;
- 11) 10 b §:ssä lyhytkestoisista opinnoista;
- 12) 11 §:ssä päätoimisen opiskelun päättymisestä.

8 §

Ulkomaalaista koskeva rajoitus

Henkilöllä, joka ei ole Suomen kansalainen, ei ole oikeutta yleistukeen, jos hänellä on oikeus ansiotyöhön tilapäisen oleskeluluvan perusteella.

9 §

Ammatillista koulutusta vailla oleva nuori

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan alle 25-vuotiaan nuoren oikeuteen saada yleistukea sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 2 luvun 13–16 §:ssä säädetään oikeudesta ansiopäivärahaan.

10 §

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

Työstä eroamisen ja erottamisen, työstä kieltäytymisen sekä työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvän moitittavan menettelyn sekä muun työttömyysturvalaissa tarkoitetun työvoimapolitiittisesti moitittavana pidettävän menettelyn vaikutuksesta oikeuteen saada yleistukea sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 2 a luvussa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetään moitittavan menettelyn vaikutuksesta oikeuteen saada ansiopäivärahaa.

3 luku

Yleistuen saamisen rajoitukset

11 §

Yleiset rajoitukset

Yleistukea ei myönnetä työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Yleistuki voidaan kuitenkin myöntää 17 vuotta täyttäneelle työnhakijalle, joka on suorittanut oppivelvollisuutensa. Alle 18-vuotiaalla nuorella, joka ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta, ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen.

Ennen vuotta 1965 syntyneelle työnhakijalle yleistuki myönnetään enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona työnhakija täyttää 65 vuotta. Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneelle työnhakijalle yleistuki myönnetään enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona hän täyttää työntekijän eläkelain (395/2006) 11 §:ssä tarkoitetun alimman vanhuuseläkeiän.

Yleistukea voidaan kuitenkin myöntää enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 68 vuotta, jos henkilön työnteko on estynyt työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa, 4 luvun 1 §:n 2 kohdassa tai 1 a §:ssä mainituista syistä taikka jos hänet on kokoaikaisesti lomautettu.

Työnhakijalla ei ole oikeutta yleistukeen hänen:

- 1) suorittaessaan asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta;
- 2) suorittaessaan vankeusrangaistusta;
- 3) ollessaan sairaala- tai muussa tähän verrattavassa laitoshoidossa; tai
- 4) hänen ollessaan estynyt olemasta työmarkkinoilla muun näihin rinnastettavan syyn takia.

12 §

Odotusaika

Yleistukea maksetaan 21 viikon odotusajan jälkeen. Odotusaika alkaa:

- 1) työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä tai sitä myöhemmästä työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetusta päätoimisten opintojen päättymisestä;
- 2) korvauksettoman määrääjän päättymisestä;
- 3) työssäoloelvoitteen täyttymisestä;
- 4) siitä ajankohdasta lukien, jona henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu työttömyysturvalain 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla; tai
- 5) työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä, jos henkilön oikeus yleistukeen palautuu työttömyysturvalain 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla työllistymistä edistävän palvelun aikana.

Odotusaikaa ei aseteta, jos:

- 1) henkilö on suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeisen tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen;
- 2) päätoimiset opinnot päättyvät ja opintojen ajalta on maksettu yleistukea työttömyysturvalain 2 luvun 10 b §:n perusteella;
- 3) työnhakijan oikeus yleistukeen alkaa välittömästi työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun ansiopäivärahan enimmäisajan täytyttyä; tai
- 4) henkilöllä ei sairauden tai vamman vuoksi ole valmiuksia ammatillisen tutkinnon suorittamiseen ja hän on suorittanut ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 7 §:ssä tarkoitetun työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen tai saavuttanut henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitut tavoitteet.

Odotusajasta vähennetään täydet kalenteriviikot, joina henkilö on:

- 1) ollut työssä, joka luetaan työttömyysturvalain mukaiseen työssäoloeltoon tai muussa palkkatuetussa työssä;
 - 2) työllistynyt yrittäjänä, ja työskentely luetaan työttömyysturvalain mukaiseen työssäoloeltoon; tai
 - 3) odotusajan alkamista lähinnä edeltävän kahden vuoden aikana saanut yleistukea taikka joilta hänelle ei ole maksettu yleistukea odotusajan, tarveharkinnan tai omavastuuajan takia.
- Odotusaika ei kulu eikä odotusajasta 3 momentista poiketen vähennetä työmarkkinoilla oloa:
- 1) päätoimisen opiskelun, siihen liittyvän lomajakson tai eri oppilaitosten välisen lomajakson aikana, ellei työnhakijalle ole maksettu kyseessä olevalta ajalta yleistukea työttömyysturvalain 2 luvun 10 b §:n perusteella;
 - 2) korvauksettoman määrääjän aikana;
 - 3) työssäoloelvoitteen aikana;
 - 4) aikana, jona henkilölle ei makseta yleistukea työttömyysturvalain 2 luvun 13 §:n 2 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia.

13 §

Työttömyysturvalain 3 luvun soveltaminen

Yleistuen saamisen rajoituksiin sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 3 luvussa säädetään etuuden saamisen yleisistä rajoituksista seuraavissa lainkohdissa ja niiden nojalla annetuissa säädöksissä:

- 1) 2 §:ssä etuuspäivien määrästä viikossa;
- 2) 3 §:ssä työkyvyttömyydestä;
- 3) 4 §:ssä estävistä sosiaalietuuksista;
- 4) 5 §:ssä työ- tai virkasuhteesta johtuvista rajoituksista;

- 5) 6 §:ssä muista rajoituksista;
- 6) 7 §:ää yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutuksesta; kuitenkin siten, että myyntivoitto jaksetaan vähintään yleistuen määrän perusteella;
- 7) 8 §:ssä työriidan vaikutuksesta työttömyysetuuden suorittamiseen.

4 luku

Yleistuen määrä

14 §

Ostavastuu aika

Yleistukea maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana.

Ostavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

1) joina henkilö ei täytä yleistuen saamiselle 8 ja 9 §:ssä sekä työttömyysturvalain 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;

2) joina henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;

3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta yleistukeen 10, 11 ja 13 §:ssä tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;

4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun yleistukeen työttömyysturvalain 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika rajojen ylittymisen vuoksi;

5) joilta henkilöllä ei ole oikeutta yleistukeen 12 §:n mukaisen odotusajan vuoksi.

Ostavastuu aikaan luetaan kuitenkin työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päiväraha ja kuntoutusraha omavastuu aika. Ostavastuupäiviksi luetaan myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu 20 §:n perusteella yleistukea.

Ostavastuu aikaa ei kuitenkaan edellytetä, jos henkilö muutoin täyttää yleistuen saamisen edellytykset ja:

1) hänen oikeutensa yleistukeen alkaa välittömästi työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun ansiopäivärahan enimmäisajan täytyttyä; tai

2) hänen työnteonsa estyy sellaisen työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa.

Ostavastuu aika on voimassa siihen asti, kun henkilö tulee oikeutetuksi työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan.

15 §

Yleistuen määrä

Täysimääräinen yleistuki on työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitetun ansiopäivärahan perusosan suuruinen.

Yleistuen määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä työttömyysturvalain 4 luvussa säädetään sovitellusta ja vähennyksestä työttömyysetuudesta seuraavissa lainkohdissa ja niiden nojalla annetuissa sääöksissä:

- 1) 1 §:ssä oikeudesta soviteltuun työttömyysetuuteen;
- 2) 1 a §:ssä lyhennyksestä työviikosta ja sääesteestä;
- 3) 2 §:ssä sovitte lujaksosta;
- 4) 3 §:ssä rajoituksista;
- 5) 3 a §:ssä työajan poikkeuksellisesta arvioinnista;

- 6) 4 §:ssä sovittelussa huomioon otettavasta tulosta;
- 7) 5 §:n 1 momentissa etuuden määrästä;
- 8) 7 §:ssä sosiaalietuuksien vaikutuksesta työttömyysetuuteen;
- 9) 8 §:ssä lasten kotihoidon tuen vaikutuksesta työttömyysetuuteen.

16 §

Yleistuen tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot

Yleistuen saajan tulot otetaan taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa kokonaisuudessaan huomioon. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 ja 4 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Yleistuki määrätään tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

Tarveharkinnassa tuloina ei oteta huomioon:

- 1) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 2) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaista kotihoidon tukea;
- 3) yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea;
- 4) sotilasavustuslain (781/1993) mukaista sotilasavustusta;
- 5) sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa;
- 6) kansaneläkelain (568/2007) mukaista täydennysmäärää;
- 7) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;
- 8) vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta;
- 9) työttömyysturvalain mukaista liikkuvuusavustusta.

17 §

Yleistuen tarveharkinta

Edellä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun täysimääräisen yleistuen kuukautta kohden lasketusta määrästä vähennetään 50 prosenttia siitä 16 §:n mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää 311 euroa kuukaudessa. Yleistuen määräytymiseen vaikuttavat kuukausittaiset tuloerät pyöristetään alaspäin täysiksi euroiksi siten, että täyden euron yli menevä osa jätetään huomioon ottamatta.

Yleistuki on tarkistettava, jos sen määrään vaikuttavat tulot ovat olennaisesti nousseet tai pienentyneet. Tarkistettua yleistukea aletaan maksaa aikaisimmasta mahdollisesta maksuerästä lukien.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa ja 16 §:ssä yleistuen tarveharkinnasta säädetään, yleistukena maksetaan enintään työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:n 1 momentin mukaisesti laskettu rahamäärä.

Yleistuki myönnetään ilman tarveharkintaa siltä ajalta, jona henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

18 §

Osittainen yleistuki

Yleistuki on 35 prosenttia 15 –17 §:n mukaisesti lasketusta yleistuesta, jos työnhakija asuu vanhempiensa taloudessa eikä hän ole täyttänyt työttömyysturvalaissa tarkoitettua työssäoloehto.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) aikana, jona työnhakija osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin; tai
- 2) työnhakijaan, jonka vanhempien, joiden taloudessa hän asuu, 16 §:ssä tarkoitettut tulot ovat enintään 2 500 euroa kuukaudessa; tulorajaa nostetaan 106 eurolla jokaista työnhakijan vanhempien huollettavana olevaa samassa taloudessa asuvaa kohti.

Täysimääräisen yleistuen kuukautta kohden lasketusta määrästä vähennetään 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa 50 prosenttia siitä 16 §:n mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää tämän pykälän 2 momentin 2 kohdassa säädetyn tulorajan. Vanhempien tulojen perusteella vähennettynä yleistukena maksetaan kuitenkin vähintään 1 momentissa tarkoitettu määrä.

Jos hakijan vanhempien, joiden taloudessa hän asuu, tulot ylittävät 2 momentin 2 kohdassa säädetyn tulorajan, mutta hakija kykenee luotettavasti osoittamaan, etteivät vanhemmat tosiasiallisesti häntä taloudellisesti tue, yleistuki on maksettava ilman 1 momentissa tarkoitettua vähennystä.

Poiketen siitä, mitä 2 momentin 2 kohdassa säädetään, hakijan vanhempien, joiden taloudessa hän asuu, tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) tarkoitettua hoitopalkkiota eikä perhehoitolaisissa (263/2015) tarkoitettua hoitopalkkiota, jos toimeksiantosopimusta ei ole tehty ansaintatarkoituksessa.

19 §

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettava yleistuki

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvan työnhakijan toimeentulo turvataan yleistuella.

Yleistukea maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa ole oikeutta yleistukeen, jos se johtuu 12 §:n odotusajasta, 14 §:n omavastuuajasta taikka 16 tai 17 §:n tarveharkinnasta.

Yleistuen maksamiseen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 10 luvussa säädetään seuraavissa lainkohdissa:

- 1) 2 §:n 2 momentissa, 3 momentin 1-3 kohdassa sekä 4 momentissa ansiopäivärahaan oikeutetusta;
- 2) 3 §:ssä poissaolosta työllistymistä edistävästä palvelusta;
- 3) 4 §:ssä työttömyysturvalain poikkeavasta soveltamisesta työllistymistä edistävien palvelujen alkamisen jälkeen;
- 4) 5 §:ssä työvoimakoulutusta koskevista erityissäännöksistä;
- 5) 6 §:ssä kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavasta kulukorvauksesta.

5 luku

Yleistuen toimeenpanoa koskevat säännökset

20 §

Yleistuen hakeminen

Yleistukea haetaan kirjallisesti Kansaneläkelaitokselta.

Yleistukea ei ilman erityisen painavaa syytä myönnetä takautuvasti pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Hakemus tulee vireille, kun se on saapunut Kansaneläkelaitokselle. Jos työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa koskeva hakemus on hylätty, katsotaan yleistukea koskevan hakemuksen tulleen vireille silloin, kun ansiopäiväraha hakemus on saapunut työttömyyskassaan edellyttäen, että yleistukea on haettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon työttömyyskassan hylkäävästä päätöksestä.

21 §

Hakemuksen käsittely

Hakemus on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä.

Päätös yleistuesta on annettava viimeistään kolmantenakymmenentenä kalenteripäivänä hakemuksen saapumisesta.

Jos päätöstä ei voida antaa 2 momentin mukaisessa määräajassa, koska Kansaneläkelaitoksella ei ole hakemuksen puutteellisuuden tai muun syyn vuoksi käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja, päätös on kuitenkin annettava viimeistään neljäntenätoista kalenteripäivänä sen jälkeen, kun Kansaneläkelaitoksella on ollut käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot.

22 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Yleistuen hakijan on annettava Kansaneläkelaitokselle etuuden myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Yleistuen hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

Jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka saattaa vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulee viipymättä ilmoittaa muutoksesta Kansaneläkelaitokselle. Työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja olosuhteita koskevasta muutoksesta etuuden saajan tulee viipymättä ilmoittaa työvoimaviranomaiselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot etuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 1) jäsenyydet työttömyyskassassa;
- 2) työnhakijana olo ja työnhaun päätyminen;
- 3) työttömyyden jatkuminen;
- 4) työsuhteen, virkasuhteen, oman työn ja yritystoiminnan alkaminen tai päätyminen;
- 5) työsuhteesta, virkasuhteesta, omasta työstä ja yritystoiminnasta saatu palkka tai muu vastike;

- 6) pääomatulot;
- 7) työsuhteen, virkasuhteen, oman työn tai yritystoiminnan perusteella saatu taloudellinen etu tai korvaus;
- 8) erorahan saaminen;
- 9) työhön käytetty työaika;
- 10) yritystoiminnan lopettamiseen liittyvä yrityksen tai yritysomaisuuden myynnistä saatu tulo taikka yritysomaisuuden ottaminen yksityiskäyttöön;
- 11) työllistymistä edistävän palvelun päättyminen;
- 12) liikennevakuutuksen, tapaturmavakuutuksen tai sotilasvammalain mukainen ansionmenetykskorvaus;
- 13) Suomesta ja ulkomailta saatu tai haettu sosiaalietuus mukaan lukien avio- tai avopuolison saama kotihoidontuki ja työnantajan järjestämä työntekijäin eläkelain vähimmäisehtoja parempi lisäeläke;
- 14) myönnetty tai eväty palkkaturva;
- 15) huollettavina olevat lapset;
- 16) päivät, joina yleistuen saaja on osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;
- 17) asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai vankeusrangaistuksen suorittamisen aloittaminen, joutuminen sairaala- tai muuhun tähän verrattavaan laitoshoitoon sekä muut näihin rinnastettavat seikat;
- 18) vanhemman tai vanhempien 16 §:ssä tarkoitettut tulot, jos henkilö on 18 §:ssä tarkoitettu henkilö;
- 19) muutokset perhesuhteissa ja asumisololoissa; sekä
- 20) muu vastaava muutos olosuhteissa.

23 §

Yleistukea koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen tulee antaa etuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös.

Päätöstä ei tarvitse antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon.

Kansaneläkelaitoksen on ennen päätöksen tekemistä työvoimapolitiisessa asiassa pyydettävä 34 §:n mukainen työvoimapolitiittinen lausunto.

Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös etuuden maksamisesta hyvinvointialueelle siten kuin 27 §:ssä säädetään.

24 §

Maksamistapa

Etuus maksetaan etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Etuus voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos henkilölle yleistukena kuukaudelta maksettava erä olisi pienempi kuin 50 prosenttia työtömyysturvalaissa tarkoitetusta ansiopäivärahan perusosasta, ei etuutta makseta.

25 §

Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Etuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan etuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai etuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava etuuden saajalle ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

26 §

Yleistuen maksaminen ilman päätöstä

Yleistukeen oikeutetulle henkilölle voidaan maksaa ilman päätöstä hänen hakemuksensa perusteella etuutta enakkona.

Ennakkoa voi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta kuukaudelta. Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä yleistuesta etuutta maksettaessa. Ennakko voidaan katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän etuudenennakkosuorituksiksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta enakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

27 §

Yleistuen maksaminen hyvinvointialueelle

Yleistuki voidaan hyvinvointialueen pyynnöstä erityisen painavasta syystä maksaa joko kokonaan tai osittain hyvinvointialueelle toistaiseksi tai määräajan etuuden saajan, hänen perheensä ja hänen huollettavinaan olevien lasten elatukseen.

Jos hyvinvointialue on toimeentulotuesta annetun lain 23 §:n mukaisesti maksanut toimeentulotukea enakkona odotettavissa olevaa yleistukea vastaan, yleistuki maksetaan ennakkoa vastaavilta osin hyvinvointialueelle sen pyynnöstä.

28 §

Takaisinperintä

Jos yleistukea on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä etuuden aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Lisäksi takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös silloin, kun takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Liikaa maksettu etuus jätetään takaisinperimättä siltä osin kuin sen määrä ylittää 30 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuuden määrän, jonka Kansaneläkelaitos on perinyt takautuvasti suoritettavasta työkyvyttömyyden perusteella myönnetystä eläkkeestä.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

29 §

Kuittaaminen

Takaisin perittäväksi päätetty määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksumasta etuudesta ottaen kuitenkin huomioon, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään palkan ulosmittauksen yhteydessä jätettävästä vähimmäistoimeentuloerästä. Ilman suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen. Etuuden saajan suostumuksella kuittaus voidaan kohdistaa muuhunkin etuuteen ja ulosoton suojaosuutta suurempana.

30 §

Yleistuen periminen eräissä tapauksissa

Jos henkilö on saanut yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti kansaneläkettä, kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, takuueläkettä tai eläkettä työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, luopumistukea taikka sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, Kansaneläkelaitos saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun etuuden määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä, luopumistuesta, päivärahasta tai tapaturmaeläkkeestä.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava eläkelaitokselle tai vakuutuslaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen 1 momentissa tarkoitettua etuuden maksamista, että etuus tulee 1 momentin mukaisesti maksaa Kansaneläkelaitokselle.

Jos henkilö on perusteettomasti saanut yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, Kansaneläkelaitos saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun yleistuen takautuvasti suoritettavasta ansiopäivärahasta. Vastaavasti työttömyyskassa saa periä perusteettomasti maksetun ansiopäivärahan takautuvasti suoritettavasta yleistuesta.

31 §

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös 28 §:ssä tarkoitetun liikaa maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhene viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

32 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Tämän lain mukaista etuutta ei saa ulosmitata.

Sopimus, joka tarkoittaa tämän lain mukaisen etuuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

33 §

Asetuksenantovaltuus

Yleistuen hakemisesta ja sen yhteydessä annettavista selvityksistä sekä yleistuen maksamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkempia säännöksiä työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

34 §

Työvoimapoliittinen lausunto

Työvoimapoliittisen lausunnon antamiseen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 11 luvussa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetään työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta.

6 luku

Muutoksenhaku

35 §

Muutoksenhakuoikeus

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Vakuutusoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

36 §

Muutoksenhakuaika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon.

37 §

Valituksen myöhästyminen

Jos sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusoikeudelle annettava valitus on saapunut 36 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, asianomainen muutoksenhakuelin voi tästä huolimatta ottaa valituksen tutkittavakseen, jos myöhästymiseen on ollut painavia syitä.

38 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, on väliaikaisesta päätöksestä ilmoitettava sille viipymättä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään.

39 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen vääriin lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

40 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyr edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyr edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutus-oikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiain käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään.

41 §

Päätöksen poistaminen

Jos etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudel-

leen käsiteltäväksi. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Jos sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosoikeus voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu kuuleminen toimitetaan tiedoksi siten kuin hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetään.

42 §

Asian uudelleen ratkaiseminen muun etuuden myöntämisen johdosta

Jos etuuden saajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty etuus tai korvaus, joka työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin, 3 luvun 4 §:n, 4 luvun 7 §:n tai 4 luvun 8 §:n nojalla on otettava huomioon, Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

43 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi

Jos etuuden saajalle on myönnetty työllistymistä edistävän palvelun ajalle yleistukea ja työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä mainittua kulukorvausta, koska hakija on antanut osallistumisestaan työllistymistä edistävään palveluun ilmeisen virheellisen tiedon, Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

44 §

Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusten korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos veloitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 34 §:ssä tarkoitettuun työvoimapolitiittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusta on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

7 luku

Tietojen saaminen ja luovuttaminen

45 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;

4) muulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten seuraavat välttämättömät tiedot:

1) työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta 34 §:ssä tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada Verohallinnolta maksutta etuuksien väärinkäytösten selvittämiseksi tarpeelliset tiedot etuuksien saajien tuloista.

46 §

Tiedot rahalaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä maksutta käsiteltävänä olevan yleistukea koskevan asian ratkaisemista varten välttämättömät yleistuen hakijaa tai saajaa koskevat tiedot rahalaitoksilta, ellei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä on hakijalle tai saajalle annettava siitä tieto.

47 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

48 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa ministeriölle, verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista sekä muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämiseksi ja syytteenpanoa varten. Terveystilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa.

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen yleistuen saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua yleistukea rahoitetaan kunnan varoista 51 §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisenä kuukautena maksetun etuuden määrästä. Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen yleistuen saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu etuutta yhteensä 60 päivältä.

49 §

Rekisteröidyn oikeuden rajaaminen

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä tietosuojasetus, tarkoitetulla rekisteröidyllä ei ole asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista oikeutta siihen, että Kansaneläkelaitos rajoittaa henkilötietojen käsittelyä silloin, kun se hoitaa tämän lain mukaista tehtävää, jos rekisteröidyn vaatimus käsittelyn rajoittamisesta on ilmeisen perusteeton.

8 luku

Yleistuen rahoitus

50 §

Yleistuen rahoitus

Yleistuki rahoitetaan valtion varoista ja yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuudella siten kuin 51 §:ssä säädetään.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yleistuki rahoitetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 23 §:n mukaisella työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla enintään 400 maksupäivältä, kun yleistuen saaja on täyttänyt työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitetun palkan-saajan työssäoloehdon. Tätä momenttia ei kuitenkaan sovelleta, jos yleistuen saajan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan täytymisen vuoksi.

51 §

Yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuus

Yleistuki rahoitetaan valtion varoista ja 50 §:n 2 momentin mukaisesti työttömyysvakuutusmaksun tuotolla siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 100 maksupäivältä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ajanjakson jälkeen yleistuen saajan kotikunta rahoittaa yleis-
tuesta:

1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 200 päivältä;

2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 300 päivältä;

3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 400 päivältä;

4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi yleistukea yhteensä 700 päivältä; ja

5) 4 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 50 prosenttia.

Yleistuen maksupäiviä laskettaessa otetaan huomioon päivät, joilta tuen saaja on saanut yleis-
tukea tai sitä edeltävää työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa.

Yleistuki, joka maksetaan kotoutumisen edistämiseksi annetun lain (681/2023) 2 §:n 1 mo-
mentissa tarkoitetulle henkilölle, rahoitetaan valtion varoista eikä henkilölle maksettua yleistu-
kea lasketa mukaan yleistuen maksupäiviin:

1) kolmen vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä lukien, jos kyse on mainitun
pykälän 3 tai 4 momentissa tarkoitetusta henkilöstä;

2) yhden vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä lukien, jos kyse on muusta kuin
1 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä.

Yleistuen 100 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on
täyttänyt työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitetun työssäoloehdon.

52 §

Yleistuen kattamiseksi suoritettavat ennakot

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle yleistukea varten kuukausittain ennakkoa siten, että
ennakon määrä vastaa valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää. Valtio
suorittaa lisäksi ennakkona yleistuen rahoituksen turvaamiseksi yleistuen arvioidusta vuosikus-
tannuksesta 12 prosenttia kuntien maksuosuuden viiveestä johtuvan tulojen ja menojen erotusta
vastaavan rahoitustarpeen kattamiseen (*yleistuen rahoituksen vähimmäismäärä*).

53 §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden yleistukeen kohdistuvan ra-
hoitusosuuden. Kansaneläkelaitos käyttää yleistukeen kohdistuvaa kuntien rahoitusosuutta
osana maksamaansa yleistukea.

Jos kunta ei ole maksanut rahoitusosuuttaan viimeistään asetuksessa säädettyä eräpäivänä,
peritään viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mu-
kainen viivästyskorko.

Kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston
varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on

merkitty yleistuen saajan kotikunnaksi tämän luvun 51 §:n 1 ja 2 momentissa mainittuna yleistuen maksupäivänä.

54 §

Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä

Tämän lain mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi.

Valtion tulee suorittaa Kansaneläkelaitokselle yleistuen rahoituksen turvaamiseksi sellainen määrä varoja, että Kansaneläkelaitoksen maksuvalmius yleistuen maksamiseen on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*). Maksuvalmiussuoritus tulee palauttaa valtiolle, kun sitä ei enää tarvita yleistuen maksuvalmiuden turvaamiseen.

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio valtion seuraavana vuonna vastattavasta yleistuesta. Arvio kuntien rahoitusosuudesta sekä yleistuen rahoituksen vähimmäismäärästä toimitetaan mainitun arvion yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ennakkoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä, 51 §:ssä tarkoitetun kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle sekä 52 §:n mukaisesta yleistuen rahoituksen vähimmäismäärästä.

9 luku

Lain voimaantulo

55 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella työmarkkinatukeen tai peruspäivärahaan tarkoitetaan tämän lain mukaista yleistukea, jollei tästä laista muuta johdu.

Jos tämän lain voimaan tuloa edeltävää aikaa koskeva työvoimapolitiittinen lausunto henkilön oikeudesta peruspäivärahaan tai työmarkkinatukeen koskee myös tämän lain voimaantulon jälkeistä aikaa, lausunto koskee tämän lain voimaantulosta lukien työnhakijan oikeutta yleistukseen.

Työnhakijan työvoimapolitiittisesti moitittavaan menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sovellettaessa tätä lakia otetaan huomioon työttömyysturvalain mukainen työttömyysetuuden saaminen, työssäoloehtoon luettava työ, työssäoloehdon täyttyminen ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttyminen myös ajalta ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 50 §:n 2 momentin mukaiseen yleistuen rahoitukseen vaikuttaviin maksupäiviin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa.

Tämän lain mukaiseen valtion ja yleistuen saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin yleistuen maksupäiviin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea, ei kuitenkaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2015.

2.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 2 luvun 2 § ja 13 §:n 4 momentti, 5 luvun 1 §, 2 §:n 3 momentti, 4 b §:n 5 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 8 §:n 2 momentti, 7 luku, 10 luvun 2 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti, 11 luvun 2 §:n 5 momentti, 13 luvun 2, 3 ja 8 §, 14 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 3 a § ja 3 b § ja 3 e §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 1199/2009, 2 luvun 2 § laissa 1199/2013 ja 13 §:n 4 momentti laissa 1001/2012, 5 luvun 2 §:n 3 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 8 §:n 2 momentti laissa 1049/2013 sekä 4 b §:n 5 momentti laissa 1300/2023, 10 luvun 2 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti laissa 1451/2016, 11 luvun 2 §:n 5 momentti laeissa 1049/2013, 313/2010 ja 376/2023, 13 luvun 2 § laissa 254/2020, 13 luvun 3 § osaksi laeissa 385/2023 ja 918/2012, 14 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 3 a § ja 3 b § ja 3 e §:n 4 momentti laissa 385/2023, sekä

muutetaan työttömyysturvalain 1 luvun 1, 2 ja 8 b § sekä 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentin 7 kohta ja 8 a §:n 2-4 momentti, 3 luvun 4 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 4 luvun 5 §:n 2 momentti, 7 §:n otsikko sekä 1 momentin johdantokappale ja kohta 13, 5 luvun 2 ja 6 §:n otsikko, 11 § ja 13 §, 6 luvun 1 §, 3 a §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 3 momentti sekä 9 §:n 1 momentti, 3 osan otsikko, 8 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti sekä 2 §:n 1 momentti, 10 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n otsikko ja 2-4 momentti sekä 5 §:n 1 ja 2 momentti, 11 luvun 1 §, 2 §:n 4 momentin johdantokappale ja 2 kohta, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 4 b §, 5 § sekä 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 13 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta ja 6 §:n 2 momentti, 14 luvun 1 § 1 momentti, 3 §:n otsikko, 3 c §, 3 d §:n 1 ja 3 momentti ja 3 e §:n 1-3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 1 § laissa 636/2004, 2 §:n 3 momentti laissa 669/2022, 4 §:n 1 momentti laissa 1560/2009 ja 2 momentti laissa 669/2022, 8 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 1654/2015 ja 4 momentti laissa 912/2017, 8 b § laissa 1654/2015, 3 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 669/2022, 4 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 1300/2023, 7 §:n 1 momentin kohta 13 laissa 669/2022, 5 luvun 2 ja 6 §:n otsikko laissa 1049/2013, 11 § laissa 962/2024 sekä 13 § laissa 1049/2013, sen 1 momentti laeissa 385/2023 ja 1301/2023 ja 5 ja 6 momentti laissa 1457/2016, 6 luvun 1 § laeissa 1188/2009, 1217/2019 ja 962/2024, 3 a §:n 2 momentti laissa 395/2024, 7 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1081/2016 sekä 9 §:n 1 momentti laissa 1049/2013, 8 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti laissa 906/2017 sekä 2 §:n 1 momentti laissa 1300/2023, 10 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1188/2009, 2 §:n 2 momentti laissa 385/2023 ja 3-4 momentti laissa 1451/2016 sekä 5 §:n 1 momentti laissa 1001/2012 ja 2 momentti laissa 1300/2023, 11 luvun 1 § osaksi laissa 1457/2016, 3 §:n 1 momentti laissa 555/2022 ja 3 momentti laissa 1364/2003, 4 §:n 2 momentti ja 4 b § laissa 385/2023, 5 § osaksi laissa 737/2013, 15 §:n 1 momentti laissa 1457/2016, 13 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta osaksi laeissa 1554/2015 ja 962/2024, 13 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 385/2023, 14 luvun 3 §:n otsikko, 3 c §, 3 d § ja 3 e §:n 1-3 ja 5 momentti laissa 385/2023, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille turvataan korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä tämän lain mukaisesti ansiopäivärahalla.

2 §

Etuudet

Työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettussa työttömyyskassassa vakuutetun työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvataan ansiopäivärahalla, kun hän on ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla ja saanut toimeentulon palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai omasta työstä.

Irtisanotulle 55 vuotta täyttäneelle henkilölle maksetaan muutosturvarahaa tämän lain 9 luvussa säädetyn edellytyksin.

4 §

Lain toimeenpano

Lain toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylimpänä viranomaisena toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö ja työvoimapoliittisten asioiden osalta työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämän lain mukaiset ansiopäivärahan toimeenpanotehtävät hoitavat työttömyyskassalaissa tarkoitettut työttömyyskassat. Lain 8 luvun alueellisen liikkuvuuden tukemisen ja 9 luvussa tarkoitettun muutosturvarahan toimeenpanotehtävät hoitaa työttömyyskassassa vakuutettuina olevien osalta työttömyyskassa ja muiden osalta Kansaneläkelaitos.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *työssäoloehdolla* sekä palkansaajan että yrittäjän ansiopäivärahan saamisen edellytyksenä olevaa työssäoloehto;

8 a §

Oikeus etuuksiin asumisen, Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovien sopimusten perusteella

Jos työttömään työnhakijaan sovelletaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, tai sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004, jäljempänä perusasetus, taikka pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta (SopS 136/2004), määräytyy oikeus ansiopäivärahaan sosiaaliturva-asetuksen, perusasetuksen tai pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen perusteella.

Työttömällä työnhakijalla, joka ei ole Suomen kansalainen eikä asu Suomessa, on oikeus ansiopäivärahaan, jos:

1) häneen ei sovelleta sosiaaliturva-asetusta, perusasetusta tai pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta;

2) hän on ollut Suomessa yhdenjaksoisen oleskelunsa aikana työssä vähintään kuusi kuukautta; ja

3) hän edelleen jatkaa oleskeluaan Suomessa.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetussa laissa (907/2017) tarkoitetulla kausityöntekijällä ei ole oikeutta tämän lain mukaiseen ansiopäivärahaan.

8 b §

Ansiopäivärahan maksaminen haettaessa työtä toisesta valtiosta

Työtön työnhakija, joka on perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla mennyt toiseen valtioon hakeakseen sieltä työtä, on oikeutettu saamaan toisessa valtiossa tapahtuvan työhaun ajalta ansiopäivärahaa enintään kolmen kuukauden ajan.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Liikkuvuusavustuksen ja muutosturvarahan maksaminen eivät estä ansiopäivärahan maksamista.

7 §

Yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutus

Ansiopäivärahaan ei ole oikeutta ajalta, jolle yrittäjän yritysomaisuuden myyntivoitto, joka liittyy yritystoiminnan lopettamiseen, jaksotetaan ansiopäivärahassa hänen työtulonsa perusteella. Käyttöomaisuudesta tai muista pitkäaikaisista sijoituksista saatua myyntivoittoa pidetään

yrittäjän lopettamiseen liittyvänä myös silloin, kun se on saatu kuuden kuukauden aikana ennen yrityksen lopettamista.

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

Etuuden määrä

Sovitellun ansiopäivärahan määrä lasketaan siten, että se ja tulo sovittelujakson aikana yhteensä ovat enintään ansiopäivärahan perusteena olevan palkan suuruinen, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada, jos soviteltava ansiopäiväraha olisi perusosan suuruinen.

7 §

Sosiaalietuuksien vaikutus ansiopäivärahaan

Jos henkilö saa muuta kuin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai saa työkyvyttömyyseläkettä toisen valtion lainsäädännön mukaan taikka kansaneläkettä kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin perusteella, hänen täysimääräisestä ansiopäivärahastaan vähennetään sosiaalietuus. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

- 1) liikkuvuusavustus;
-

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

2 §

Palkansaajan oikeus ansiopäivärahaan

6 §

Yrittäjän oikeus ansiopäivärahaan

11 §

Työssäoloehto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista ansiopäivärahaa sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan ansiopäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on:

- 1) kerryttänyt työssäoloehtokuukauden;
- 2) ollut työvoimakoulutuksessa neljä viikkoa; tai
- 3) opiskellut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 9 luvussa tarkoitettuja työttömyysetuudella tuettuja työnhakijan omaehtoisia opintoja neljä viikkoa.

13 §

Ostavastuu aika

Ansiopäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Ostavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä säädettyä ansiopäivärahan enimmäisaikaa kohti.

Ostavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

- 1) jona henkilö ei täytä ansiopäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;
- 2) jona henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;
- 3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta ansiopäivärahaan 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;
- 4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun ansiopäivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika rajojen ylittymisen vuoksi.

Ostavastuu aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päiväraha ja kuntoutusraha ostavastuu aika. Ostavastuupäiviksi luetaan myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu ansiopäivärahaa 10 luvun perusteella.

Henkilöllä on 1–4 momentista huolimatta oikeus ansiopäivärahaan, jos työnteon estymisen syynä on sellainen työtaistelutoimenpide, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa ja jos hän muutoin täyttää ansiopäivärahan saamisen edellytykset.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

1 §

Ansiopäivärahan määrä

Ansiopäiväraha muodostuu 33,33 euron suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta. Ansiopäivärahan määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä 4 luvussa säädetään.

3 a §

Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna

Ansiopäiväraha on kuitenkin aina vähintään perusosan suuruinen.

7 §

Päivärahakauden enimmäisaika

Ansiopäivärahaa maksetaan yhteensä enintään:

- 1) 300 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut 17 vuotta täytettyään työssä yhteensä enintään kolme vuotta ennen ansiopäivärahaoikeuden alkamista;
- 2) 400 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut 17 vuotta täytettyään työssä yhteensä yli kolme vuotta ennen ansiopäivärahaoikeuden alkamista;
- 3) 500 työttömyyspäivältä henkilölle, jonka työssäoloehto on täyttynyt hänen täytettyään 58 vuotta ja jolla on työssäoloehdon täytyessä 11 §:ssä tarkoitettua työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana.

Laskettaessa 1 momentin mukaista enimmäisaikaa otetaan soviteltuna ansiopäivärahana maksettu määrä huomioon muunnettuna täysiksi ansiopäivärahapäiviksi.

9 §

Lisäpäiväoikeus

Palkansaajan ansiopäivärahaa maksetaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan estämättä sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona työnhakija täyttää 3 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn ansiopäivärahan myöntämisen enimmäisiän, jos hän on syntynyt:

III OSA

Alueellisen liikkuvuuden tukeminen ja muutosturvaraha

8 luku

Alueellisen liikkuvuuden tukeminen

1 §

Oikeus liikkuvuusavustukseen

Liikkuvuusavustus myönnetään ansiopäivärahaan tai yleistukilain (/) mukaiseen yleis-
tukeen oikeutetulle työttömälle työnhakijalle, joka ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kes-
tävän työsuhteessa tehtävän työn tai aloittaa vähintään kaksi kuukautta kestävään työsuhteessa
tehtävään työhön liittyvän koulutuksen. Jos liikkuvuusavustus on myönnetty työhön liittyvän
koulutuksen perusteella, avustusta ei myönnetä työn vastaanottamisen perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen oikeutettuna pidetään työtöntä työnhakijaa, joka:

- 1) saa ansiopäivärahaa tai jolle ei makseta ansiopäivärahaa 10 luvun 2 §:n 3 momentissa mainitusta syystä; tai
- 2) saa yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea tai jolle ei makseta yleistukea yleistukilain 19 §:n 2 momentissa taikka tämän lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 1–3 kohdassa mainitusta syystä.

2 §

Liikkuvuusavustuksen määrä

Liikkuvuusavustus on 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun ansiopäivärahan perusosan suuruinen.

IV OSA

Työllistymistä edistävät palvelut

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

1 §

Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvan työnhakijan toimeentulo turvataan ansiopäivärahalla.

2 §

Ansiopäivärahaan oikeutettu

Ansiopäivärahaa maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työvoimaviranomaisessa. Ansiopäivärahaan ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

Ansiopäivärahaa maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa ole oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
- 2) työssäolovelvoitteesta;
- 3) 2 luvun 13 tai 14 §:ssä tarkoitetusta ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta; tai
- 4) 5 luvun 13 §:ssä säädetystä omavastuuajasta.

Työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta ansiopäivärahaan opiskelun ajalta säädetään tämän luvun 5 §:ssä.

5 §

Työvoimakoulutusta koskevat erityissäännökset

Työvoimakoulutukseen osallistuvalla maksetaan koulutuksen ajalta ansiopäivärahaa kuten 2 §:ssä säädetään työttömän oikeudesta ansiopäivärahaan, vaikka:

- 1) hänet on 2 luvun 5 §:n nojalla katsottava päätoimiseksi yrittäjäksi; tai
- 2) hän ei ole työtön tai lomautettu, jos hän on työttömyysuhan alainen.

Jos opiskelijalla on oikeus ansiopäivärahaan 1 momentin 1 kohdan perusteella, hänelle maksetaan koulutuksen ajalta ansiopäivärahan perusosaa. Jos opiskelijalla on oikeus ansiopäivärahaan 1 momentin 2 kohdan perusteella, hänellä on oikeus myös 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaiseen ansiopäivärahan ansio-osaan.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

1 §

Ansiopäivärahan hakeminen

Ansiopäivärahaa haetaan kirjallisesti siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen työnhakija on. Yleistukilain mukaisen yleistuen piiriin kuuluva työnhakija hakee liikkuvuusavustusta Kansaneläkelaitokselta ja muu työnhakija siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen hän on.

Ansiopäivärahaa ei ilman erityisen painavaa syytä myönnetä takautuvasti pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Hakemus tulee vireille, kun se on saapunut työttömyyskassalle.

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot ansiopäivärahan saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 1) aikaisemmat jäsenyydet työttömyyskassassa;
 - 2) yleistukilain mukaisen yleistuen saaminen;
-

3 §

Etuutta koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan tulee antaa ansiopäivärahan myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei anneta, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös ansiopäivärahan maksamisesta hyvinvointialueelle siten kuin 9 §:ssä säädetään. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä,

kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon. Hakijan katsotaan saaneen muutoksen tiedokseen 12 luvun 6 §:ssä tarkoitetussa ajassa.

Työttömyyskassan päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä etuuden maksajalle ilmoitettuun postiosoitteeseen.

4 §

Työvoimapoliittinen lausunto

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa etuutta työttömyyden perusteella, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

4 b §

Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon

Työvoimaviranomaisen on ilmoitettava työttömyyskassalle työnhakijan lähtemisestä työnhakuun perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla toiseen valtioon.

5 §

Maksamistapa

Ansiopäiväraha maksetaan jälkikäteen vähintään kerran kuukaudessa etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Yksittäinen etuuserä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan hyväksymän erityisen syyn.

Jos henkilölle ansiopäivärahana kuukaudelta maksettava erä olisi pienempi kuin 50 prosenttia ansiopäivärahan perusosasta, ei etuutta makseta.

15 §

Liikkuvuusavustuksen ulosmittaus

Liikkuvuusavustusta ei saa ulosmitata.

VI OSA
ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Työttömyyskassalla ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten seuraavat välttämättömät tiedot:

- 2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

6 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua ansiopäivärahaa rahoitetaan kunnan varoista työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n tai työttömyyskassalain 25 §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisenä kuukautena maksetun ansiopäivärahan määrästä. Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu ansiopäivärahaa yhteensä 60 päivältä.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Etuuksien korotus

Lain 6 luvun 1 §:ssä säädettyä rahamäärää tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

3 §

Ansiopäivärahan rahoitus

3 c §

Liikkuvuusavustuksen kattamiseksi suoritettavat ennakot

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle liikkuvuusavustusta varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaa valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää.

3 d §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden. Kansaneläkelaitos tilittää ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden edelleen Työllisyysrahastolle käytettäväksi osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

Kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty ansiopäivärahan saajan kotikunnaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tai työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentissa mainittuna ansiopäivärahan maksupäivänä.

3 e §

Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä

Edellä 8 luvussa tarkoitettu liikkuvuusavustus sekä 10 luvun 6 §:ssä ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakkoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä sekä 3 d §:ssä tarkoitettua ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahastolle.

Tämän lain 8 luvun ja kuntien rahoitusosuuden perinnästä mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi.

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio valtion seuraavana vuonna vastattavasta liikkuvuusavustuksesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Jos työttömyysturvalaissa viitataan työttömyysetuuteen ja työttömyyspäivärahaan, se tarkoittaa ansiopäivärahaa.

3.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 3 §:n 1 momentin 13 kohta, 59 §:n 4 momentti, 73 §:n johdantokappale, 78 §:n 4 momentti, 101 §:n 1 momentti, 103 §:n 2 momentti, 107 §:n otsikkoa sekä 1 ja 2 momentti, 112 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 147 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa (728/2024) ja 33 §:n 4 momentti laissa 691/2023, sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 14 kohta, lakiin uusi 32 a § ja 32 b § sekä 125 §:n 1 momenttiin siitä lailla 280/2024 kumotun 5 kohdan tilalle uusi 5 kohta seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

-
- 13) *taloudellisella toiminnalla* tavaroiden tai palveluiden tarjoamista markkinoilla;
14) *työttömyysetuudella* työttömyysturvalaissa tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa (/) tarkoitettua yleistukea.
-

32 a §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen yleistuen saajalle

Työvoimaviranomaisen on järjestettävä työnhakijan kolme seuraavaa 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työnhakukeskustelua ja niiden väliin sijoittuvat 32 §:ssä tarkoitetut täydentävät työnhakukeskustelut työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu tapa asioida henkilökohtaisesti ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä, jos:

- 1) työnhakijalle on maksettu yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea 400 maksupäivältä;
- 2) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi ja hänelle on ansiopäivärahaoikeuden päättymisen jälkeen maksettu yleistukea 100 maksupäivältä;
- 3) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi; tai
- 4) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi.

Työvoimaviranomaisen on järjestettävä alle 25-vuotiaan työnhakijan kuusi seuraavaa 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työnhakukeskustelua ja niiden väliin sijoittuvat 32 §:ssä tarkoitetut täydentävät työnhakukeskustelut työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa

asiointipisteessä, ellei muu tapa asioida henkilökohtaisesti ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä, jos:

- 1) työnhakijalle on maksettu yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea 180 maksupäivältä; tai
- 2) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi.

Jos yleistuen saajan työttömyys jatkuu, työvoimaviranomaisen on viimeisen 1 tai 2 momentissa tarkoitetun työnhakukeskustelun jälkeen järjestettävä mainituissa momenteissa tarkoitetut työnhakukeskustelut 24 kuukauden aikana. Keskustelujen sisältöön noudatetaan, mitä 32 b §:ssä säädetään.

32 b §

Yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskustelujen sisältö

Työvoimaviranomaisen on ensimmäisessä 32 a §:ssä tarkoitettussa työnhakukeskustelussa sen lisäksi, mitä 35 §:ssä säädetään työnhakukeskustelun sisällöstä ja 37 §:ssä palvelutarpeen arvioinnista, arvioitava erityisesti työttömyyden pitkittymisen syitä ja varmistettava, että työnhakijan palvelutarpeen arvioimiseksi on selvitetty:

- 1) alle 25-vuotiaan ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren hakeutuminen tutkintoon johtavaan tai muuhun hänelle sopivaan koulutukseen;
- 2) 25-vuotta täyttäneen työnhakijan osaamisen ja ammattitaidon riittävyys sekä mahdollinen koulutustarve; ja
- 3) tarve ohjata työnhakija työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023) tarkoitettuun monialaiseen palvelutarpeen arviointiin sekä hänen työnhakuunsa ja työllistymiseensä vaikuttavat työ- ja toimintakyky ja elämänhallinnan ongelmat.

Lisäksi työvoimaviranomaisen on ensimmäisessä työnhakukeskustelussa varmistettava, että työnhakija on ohjattu tai ohjataan hänen palvelutarpeensa mukaiseen palveluun, josta on sovittu tai sovitaan työllistymissuunnitelmassa. Jos työnhakijaa ei voida ohjata mihinkään palveluun, on hänen työllistymissuunnitelmaansa sisällytettävä tarpeellinen määrä täydentäviä työnhakukeskusteluja työnhakijan työhaun ja työllistymisen edellytysten parantamisen tehostetuksi tukemiseksi.

59 §

Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen

Valmennuksen tai kokeilun keskeytymisen vaikutuksesta työnhakijan oikeuteen saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa ja yleistukea yleistukilaissa.

73 §

Opiskelun tukemisen yleiset edellytykset ja etuudet

Työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan tai yleistukilaissa tarkoitettuun yleistukeen mainituissa laeissa säädetyin edellytyksin, jos:

78 §

Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen

Työvoimaviranomainen päättää 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta antamalla työvoimapolitiittisen lausunnon. Työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta säädetään työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa. Työnhakijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen työvoimapolitiittisen lausunnon antamista.

101 §

Starttirahan määrä ja enimmäiskesto

Starttirahan määrä on päivää kohti työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun ansiopäivärahan perusosan suuruinen. Starttirahaa maksetaan viideltä päiväältä kalenterivii-kossa.

103 §

Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kulukorvauksen myöntää ansiopäivärahaa hakevalle työnhakijalle työttömyyskassa ja yleistukea hakevalle työnhakijalle Kansaneläkelaitos.

107 §

Työttömyysturvalain, työttömyyskassalain ja yleistukilain soveltaminen kulukorvaukseen

Edellä 103 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen myöntämään kulukorvaukseen sovelletaan:

- 1) työttömyyskassalakia (603/1984) ja työttömyysturvalain 11 luvun 2, 3, 5, 6, 10, 13–15 ja 15 a §:ää, 12 lukua ja 13 luvun 1, 3–8 ja 10 §:ää;
- 2) yleistukilain 22-25 ja 28-32 §:ää, 6 lukua, 45 ja 47-48 §:ää.

Jos Kansaneläkelaitos maksaa yleistukilain 26 §:ssä tai työttömyyskassa työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuutta ilman päätöstä ja työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada kulukorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Kulukorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, yleistukilaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-

kusten kehittämis- ja hallinto-keskuksesta annetussa laissa (897/2009) kehittämis- ja hallinto-keskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

5) yleistukilaissa säädettyjä tehtäviä;

147 §

Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto

Tässä laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan ja työvoimaviranomaisen 78 §:n perusteella antamaan työvoimapoliittiseen lausuntoon työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa. Työllistymissuunnitelman noudattamatta jättämisen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta ja tätä koskevasta muutoksenhausta sekä muusta muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työvoimapoliittisen lausunnon perusteella antamaan päätökseen säädetään työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 32 a §:ää ei sovelleta ennen vuotta 1965 syntyneeseen työnhakijaan, joka on saanut työttömyysturvalain mukaista työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä ennen lain voimaantuloa.

4.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 8 §, sellaisena kuin se on laeissa 387/2023, 1303/2023 ja 963/2024,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 2, 3 ja 7 momentti, 5 §, 10 §:n 1 momentin 5 kohta, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentin 2 kohta, 24 a §:n 2 momentti, 24 e §:n johdantokappale ja 1 momentin 3 kohta sekä 26 c §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laeissa 387/2023 ja 277/2024, 4 § laissa 387/2023, 5 ja 10 § laissa 522/2018, 23 §:n 1 momentti laeissa 387/2023, 24 §:n 1 momentin 2 kohta laeissa 1352/2007 ja 751/2024, 24 a §:n 2 momentti laeissa 970/2013 ja 678/2022, 24 e §:n 1 momentti laissa 1352/2007 sekä 26 c §:n 2 momentti laissa 387/2023, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset ansiopäivärahat rahoitetaan valtionosuudella, ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitettujen työeläkelisät ja vakuutusmaksut, palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva sekä työttömyysturvalain mukaiset muutosturvarahat ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 8 luvun mukaiset muutosturvakoulutukset rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

4 §

Ansiopäivärahojen rahoitus

Valtionosuutena työttömyyskassalle maksetaan kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista ansiopäivärahan perusosaa vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi ansiopäivärahaa yhteensä 100 päivältä. Tämän ajanjakson jälkeen valtionosuutena maksetaan ansiopäivärahan perusosaa vastaava määrä vähennettynä ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, joka on kustakin ansiopäivärahaan sisältyvästä perusosan määrästä:

1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi ansiopäivärahaa yhteensä 200 päivältä;

2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi ansiopäivärahaa yhteensä 300 päivältä;

3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi ansiopäivärahaa yhteensä 400 päivältä; ja

4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat ansiopäivärahan perusosan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

Ansiopäivärahan 100 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon täyttymisen jälkeen oikeutetuksi uuteen työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun enimmäisaikaan.

5 §

Asuinmaan maksamien ansiopäivärahojen korvausten rahoitus

Työllisyysrahaston sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (perusasetus) 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti korvatut palkansaajankassan jäsenelle maksetut ansiopäivärahat rahoitetaan siten, että kustakin päivärahasta maksetaan valtionosuutena Työllisyysrahastolle työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista ansiopäivärahan perusosaa vastaava määrä. Työllisyysrahasto rahoittaa ansiopäivärahasta perusosan ylittävän osan.

10 §

Työllisyysrahaston tehtävät

Työllisyysrahaston tehtävänä on:

5) maksaa ja periä perusasetuksen 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaiset korvaukset työttömyyskassan jäseninä olleille maksetuista ansiopäivärahoista;

23 §

Perusturvaan tilitettävä työttömyysvakuutusmaksukertymä

Työllisyysrahasto tilittää sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä Kansaneläkelaitokselle yleistukilain (/) mukaisen yleistuen rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään yleistukilain 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleistukimenon verran vähennettynä siihen menoon kohdistuvan yleistukilain 51 §:ssä tarkoitettulla yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuudella. Vuosittain tilitettävän määrän vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö pyydettyään lausunnon Työllisyysrahastolta. Tilitettävää määrää voidaan tilitysvuoden aikana tarkistaa tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa, jos:

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus ansiopäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja ansiopäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu ansiopäivärahaa työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta.

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyyskassoilla on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta Työllisyysrahastolle seuraavat tiedot 24 §:ssä tarkoitetusta henkilöstä:

1) ansiopäivärahaa koskevat tiedot; sekä

26 c §

Oikeus tietojen saamiseen Kansaneläkelaitokselta

Kansaneläkelaitoksen on tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen vuosittain toimitettava Työllisyysrahastolle ja sosiaali- ja terveysministeriölle tieto edellisenä vuonna toteutuneesta kunnilta laskutetusta ansiopäivärahan ja yleistuen rahoitusosuudesta eriteltynä yleistukilain 50 §:n 2 momenttiin kohdistuviin eriin ja muuhun osuuteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Peruspäivärahaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki

työttömyyskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:n 1 ja 2 momentti sekä 26 §:n 1 momentin 1 kohta,
sellaisena kuin ne ovat, 25 §:n 1 momentti laissa 1305/2023 ja 2 momentti laissa 388/2023 sekä 26 §:n 1 momentti laissa 1990/2009, seuraavasti:

25 §

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Valtionosuutena maksetaan yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 7 §:n nojalla maksamista päivärahoista kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahan perusosaa vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi ansiopäivärahaa yhteensä 100 päivältä. Tämän jälkeen valtionosuutena maksetaan ansiopäivärahan perusosaa vastaava määrä vähennettynä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettulla ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat ansiopäivärahan perusosan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

26 §

Osuuden hallintokuluista

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja Työllisyysrahaston osuutena maksetaan:
1) työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ssä säädettyä ansiopäivärahan perusosaa vastaava määrä kutakin alkavaa 100 jäsentä kohti; sinä vuonna, jolloin työttömyyskassan säännöt on ensi kerran vahvistettu, ja sitä seuraavana vuonna valtion osuus on kuitenkin kaksinkertainen; ja

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 12 §:n 2 momentti, seuraavasti:

12 §

Asumistuessa huomioon otettavat tulot

Kuukausituloksi voidaan arvioida vähintään yleistukilaissa (/) tarkoitetun yleistuen suuruisen tulo, jollei voida osoittaa, että henkilöllä ei ole mahdollisuutta hankkia vastaavan suuruista tuloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

7.

Laki

eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain (1296/2023) 1 §:n 3 kohta seuraavasti:

1 §

Poiketen siitä, mitä sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 10 §:ssä, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 67 §:ssä, työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 1 b §:n 1 momentissa, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 26 §:ssä, yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 51 §:n 1 ja 3 momentissa, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 17 §:n 2 momentin 7 kohdassa ja 53 §:n 1 momentissa, opintotukilain (65/1994) 11 §:n 8 momentissa, aikuiskoulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) 31 §:n 1 momentissa sekä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 22 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavia kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottuja etuuksia ja rahamääriä ei tarkisteta vuosina 2024–2027:

3) työttömyysturvalain mukaisen ansiopäivärahan perusosan sekä palkansaajan työssäoloehdotto kerryttävän tulon määrä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta ja 15 luvun 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 414/2023, 11 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 535/2019 ja 15 luvun 11 § laissa 1201/2009, sekä

lisätään 11 luvun 6 §:n 1 momenttiin uusi 1 a kohta, seuraavasti:

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

9 §

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa taikka osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 9 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla tai yleistukilain (/) mukaiseen yleistukeen yleistukilain 13 §:n 2 kohdan nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

6 §

Etuusperusteinen tulo

Etuusperusteinen tulo lasketaan tarkastelujakson aikana saatujen seuraavien ansionmenetyskorvausten ja sosiaalietuuksien perusteella:

- 1) työttömyysturvalain mukainen ansiopäiväraha;
- 1 a) yleistukilain mukainen yleistuki;

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

11 §

Työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen oikeus sairauspäivärahaan

Jos vakuutettu on saanut työkyvyttömyysajalta työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea taikka vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, pidätetään samalta ajalta maksettu sairauspäiväraha Kansaneläkelaitoksen mak saman etuuden määrään saakka tai se maksetaan asianomaiselle työttömyyskassalle tämän mak samaa etuutta vastaavalta osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) 27 §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 27 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti laissa 1028/2022, seuraavasti:

27 §

Maksaminen ilman omavastuuta

Omavastuuaikaa ei ole, jos kuntoutuja sai välittömästi ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään, sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai vanhempainpäivärahaa taikka työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea. Omavastuuaikaa ei ole myöskään silloin, jos kuntoutuja sai toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista perustoimeentulotukea saman tai edeltävän kalenterikuukauden aikana ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään.

30 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta kuntoutusrahaa saaneelle kuntoutujalle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on kuntoutujan työllistymisen kannalta erityisen tarpeellista. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta kuntoutujalla on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen.

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutuja on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea tai sairausvakuutuslain mukaista päivärahaetuutta, samalta ajalta suoritettava kuntoutusraha voidaan periä maksetun ansiopäivärahan, yleistuen tai päivärahaetuuden määrään saakka Kansaneläkelaitokselle taikka se suoritetaan asianomaiselle työttömyyskassalle sen maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

10.

Laki

takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 19 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

19 §

Takautuvan takuueläkkeen maksaminen

Takautuvasti myönnetty takuueläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää takuueläkkeen takautuvasti ajalle, jona eläkkeensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Siltä osin kuin takuueläke myönnetään takautuvasti tämän lain voimaan tuloa edeltävälle ajalle, tällä lailla muutettavan lain 19 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan kuitenkin sellaisenaan kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

11.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 11 §, 34 §:n 2 momentin 1 kohta, 56 §:n 3 momentti
sekä 70 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentin 1 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 11 § laissa 1265/2016, 56 §:n 3 momentti laissa 84/2016 ja 70 §:n 2
momentin 1 kohta laissa 1204/2009, seuraavasti:

11 §

Ansiopäivärahaa tai yleistukea saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Vuonna 1961 syntyneellä on oikeus saada vanhuuseläke 64 vuotta täytettyään ilman tämän
lain 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä, jos hän saa ansiopäivärahaa lisäpäiviltä työttö-
myysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella taikka jos hän on täyttänyt 62 vuotta ennen
työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen enimmäisajan täyttymistä, täyttää työttömyystur-
valain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisen työssäoloaikaa koskevan edellytyksen ja saa yleis-
tukea.

34 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo

Työtuloon rinnastetaan:

- 1) työttömyysturvalain mukainen ansiopäiväraha ja yleistukilain (/) mukainen yleistuki;
-

56 §

Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Kun henkilö hakee 11 §:n mukaista vanhuuseläkettä, hänen tulee esittää työttömyyskassan
todistus siitä, miltä ajalta hän on saanut ansiopäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä
tarkoitettun lisäpäiväoikeuden perusteella, jos eläkeoikeus perustuu ansiopäivärahan saamiseen
lisäpäiviltä.

Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen

Takautuvasti myönnetty kansaneläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää kansaneläkkeen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea;

Edellä 1 momentissa säädetyllä tavalla menetellään, jos Kansaneläkelaitos myöntää lapsikorotuksen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea; tai
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Kun tällä lailla muutettavan lain 11 §:n mukaisten edellytysten täyttyminen vuonna 1961 syntyneen henkilön osalta ratkaistaan ajalta ennen 1.2.2026, eläkkeen myöntämiseen sovelletaan tällä lailla muutettavan lain 11 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa 31.1.2026 ja mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun työttömyyspäivärahan saamiseen lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa 31.1.2026.

Tällä lailla muutettavan lain 34 §:n 2 momentin 1 kohtaa sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tuloa edeltävään aikaan sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Siltä osin kuin kansaneläke myönnetään takautuvasti tämän lain voimaan tuloa edeltävälle ajalle, tällä lailla muutettavan lain 70 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Siltä osin kuin lapsikorotus myönnetään takautuvasti tämän lain voimaan tuloa edeltävälle ajalle, tällä lailla muutettavan lain 70 §:n 2 momentin 1 kohtaa sovelletaan sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

12.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 12 §:n 4 momentti, 76 §:n 4 ja 5 momentti sekä 120 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat –, 12 §:n 4 momentti laissa 1269/2018, 76 §:n 4 momentti laissa 1203/2009, 76 §:n 5 momentti laissa 1468/2019 ja 120 §:n 4 momentti laissa 69/2016, seuraavasti:

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain (/) mukaista yleistukea taikka työttömyyseläkettä.

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilain mukaista yleistukea. Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei tämän lain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

120 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua ansiopäivärahaa tai yleistukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 12 §:n 4 momenttia ja 76 §:n 4 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 76 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

13.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 9 §:n 3 momentti, 28 §:n 3 momentti sekä 70 §:n 5 ja 6 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 momentti laissa 1250/2016, 70 §:n 5 momentti laissa 1206/2009 ja 70 §:n 6 momentti laissa 1469/2019, seuraavasti:

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain (/) mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

28 §

Kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta yrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen.

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta yrittäjälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea. Sairausvakuutuslaissa tarkoitettu päiväraha otetaan huomioon 5 momentin mukaan, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 9 §:n 3 momenttia, 28 §:n 3 momenttia ja 70 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 70 §:n 6 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleis-
tukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

14.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 3 momentti ja 46 §,
sellaisena kuin niistä on 32 §:n 3 momentti laissa 1253/2016, seuraavasti:

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

46 §

Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan tai yleistukilaissa tarkoitettuun yleistukeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 32 §:n 3 momenttia ja 46 §:ää sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

15.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 11 §:n 3 momentti, 82 §:n 4 ja 5 momentti sekä 117 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat 11 §:n 3 momentti laissa 1256/2016, 82 §:n 4 momentti laissa 1205/2009, 82 §:n 5 momentti laissa 1471/2019 ja 117 §:n 4 momentti laissa 78/2016, seuraavasti:

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilain mukaista yleistukea. Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua ansiopäivärahaa tai yleistukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 11 §:n 3 momenttia ja 82 §:n 4 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 82 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

16.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 12 §:n 3 momentti, 29 §:n 3 momentti, 88 §:n 4 momentti ja 130 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 3 momentti laissa 1259/2016 ja 88 §:n 4 momentti laissa 1472/2019, seuraavasti:

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

29 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle, joka on viimeksi ennen ammatillista kuntoutusta ollut Kevan jäsenyhteisön palveluksessa, voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen.

88 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilain mukaista yleistukea. Vastaavalla tavalla otetaan huomioon sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, Kevan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua ansiopäivärahaa tai yleistukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 12 §:n 3 momenttia ja 29 §:n 3 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 88 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen tarkoittamissa tilanteissa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Tällä lailla muutettavan lain 88 §:n 4 momentin jälkimmäisen virkkeen tarkoittamissa tilanteissa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

17.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 141 § seuraavasti:

141 §

*Takautuvan korvauksen maksaminen ansiopäivärahan tai yleistuen ajalta työttömyyskassalle
ja Kansaneläkelaitokselle*

Jos vahingoittunut on saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta takautuvasti, vakuutuslaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuva ansionmenetyskorvaus työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua ansiopäivärahan tai yleistuen määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos vahingoittunut on saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta takautuvasti, vakuutuslaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuva ansionmenetyskorvaus työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua peruspäivärahan tai työmarkkinatuen määrää.

18.

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 97 §:n 1 momentin 2 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 1160/2020, seuraavasti:

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

2) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta ansiopäivärahan ajalta työttömyyskassalle ja yleistuen ajalta Kansaneläkelaitokselle;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

19.

Laki

asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) 7 § seuraavasti:

7 §

Työntekijä etuuslainsäädäntöä sovellettaessa

Edellä 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa mainittuja lakeja sovellettaessa Suomeen työhön tulevaa henkilöä pidetään työntekijänä, jos hänen ansionsa vastaavat vähintään työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettyä ansiopäivärahan perusosan rahamäärää muunnettuna kuukausituloksi työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Henkilöä pidetään työntekijänä työskentelyn aloittamisesta lukien ja niin kauan, kuin ansiotasovaatimuksen täyttävä työskentely jatkuu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 1 §, 2 §:n 4–6 kohta, 3 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 15 §, 18 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §, 3 §:n 1 momentti, 15 §, 18 §:n 1 momentti ja 27 §:n 1 momentti laissa 399/2023, 2 §:n 4 kohta laissa 1293/2002, 2 §:n 5 kohta laissa 1003/2012, 2 §:n 6 kohta ja 4 §:n 1 ja 2 momentti laissa 937/2012, 3 §:n 2 momentti laeissa 937/2012 ja 399/2023, 3 §:n 4 momentti laissa 689/2023 ja 28 §:n 1 momentti laissa 1314/2014, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella yleistukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työvoimaviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

-
- 4) *yleistuella* yleistukilaissa (/) tarkoitettua tukea;
 - 5) *yleistukeen oikeutetulla* henkilöä, joka saa yleistukea, sekä yleistukilain 19 §:n 2 momentissa ja työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettua henkilöä;
 - 6) *kulukorvauksella* kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla yleistuen saajalle yleistukilain 19 §:n 3 momentin 5 kohdan nojalla maksettavaa päiväkohtaista korvausta;
-

3 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle yleistukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

- 1) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut yleistukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen enimmäisajan ansiopäivärahaa; taikka

3) jolle on järjestetty työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle yleistukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

1) joka on työttömyyden perusteella saanut yleistukea vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen enimmäisajan jälkeen saanut työttömyyden perusteella yleistukea vähintään 180 päivältä; taikka

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia ei sovelleta henkilöön, jolla on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (681/2023) tarkoitettu voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma taikka edellä tarkoitettuja suunnitelmia ei ole vielä laadittu. Laskettaessa 1 ja 2 momentin mukaisia määräaikoja otetaan kuitenkin työttömyyden perusteella kotoutumissuunnitelman ajalta maksettu yleistuki ja toimeentulotuki huomioon.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään yleistukeen, kulukorvaukseen, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä yleistukilaissa yleistuesta, kulukorvauksesta ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan yleistukilain mukaiseen yleistukeen tai kulukorvaukseen, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa yleistukea ja kulukorvausta, jollei tästä laista muuta johdu.

15 §

Kuntouttava työtoiminta eräissä tapauksissa

Yleistukeen oikeutetulle tai työttömyydestä johtuen toimeentulotukea pääasiallisena tulonaan saavalle tai ansiopäivärahaa saavalle henkilölle voidaan hänen pyynnöstään järjestää kuntouttavaa työtoimintaa ennen 3 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä määräaikoja, jos hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen varattuaan henkilölle tilaisuuden tulla kuulluksi arvioivat kuntouttavan työtoiminnan parhaiten tukevan henkilön elämänhallintaa ja työllistymisedellytyksiä. Ennen toiminnan järjestämistä on laadittava kuntouttavaa työtoimintaa koskeva aktivointisuunnitelma siten kuin 3 luvussa säädetään tai monialainen työllistymissuunnitelma siten kuin työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa säädetään. Henkilön on esitettävä kuntouttavaa työtoimintaa koskeva pyyntö työvoimaviranomaiselle tai hyvinvointialueelle.

18 §

Toimintaraha ja matkakorvaus

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalle maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 104 §:n 1 momentissa tarkoitetun kulukorvauksen suuruisen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa yleistukilain 19 §:n 3 momentin 5 kohdan nojalla kulukorvausta.

27 §

Kansaneläkelaitoksen tietojenantovelvollisuus

Kansaneläkelaitos toimittaa työvoimaviranomaiselle tiedot henkilöistä, jotka yleistuen ja ansiopäivärahan maksupäivien osalta täyttävät 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdissa tai 2 momentin 1 tai 2 kohdissa säädetty edellytykset aktivointisuunnitelman tekemiselle. Tiedot tulee toimittaa mainittujen edellytysten täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä.

28 §

Muutoksenhaku

Haettaessa muutosta tämän lain 10 tai 18 §:ssä tarkoitettuun päätökseen on yleistuen osalta voimassa, mitä yleistukilain 6 luvussa säädetään ja toimeentulotuen osalta voimassa, mitä sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 4 §:n 1 momentti, sellaisena
 kuin se on laissa 1663/2015, seuraavasti:

4 §

Oikeus vuosilomaan

Vuosilomaan on oikeutettu päätoiminen maatalousyrittäjä. Päätoimisena maatalousyrittäjänä pidetään maatalousyrittäjää, jonka työpanos lomitusajankohtana ja sitä edeltäneiden kuuden kuukauden aikana on kohdistunut maatalouden harjoittamiseen vähintään samassa määrin kuin maatalousyrityksen ulkopuolella tapahtuvaan työskentelyyn. Maatalousyrittäjää ei kuitenkaan pidetä päätoimisena, jos hänelle maksetaan lomitusajankohtana työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansiopäivärahaa tai yleistukilaissa (/) tarkoitettua yleistukea taikka jos hänellä ei ole lomitusajankohtana oikeutta mainittuun etuuteen työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun korvauksettoman määräajan vuoksi. Päätoimisuuden määrittelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Monialaiseen työllistymissuunnitelmaan liittyvät velvollisuudet

Työttömän 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien laiminlyönnin vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002), vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada yleistukea säädetään yleistukilaissa (/) ja vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada toimeentulotukea toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 5 §:n 18 kohta, 7 §, 24 §:n 4 momentti, 28 §:n 1 momentin johdantokappale, 32 §:n 2 momentti ja 95 §:n 3 momentti ja lisätään 5 §:ään uusi 19 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 §, 7 §:n ruotsinkielinen sanamuoto ja 95 §:n 3 momentti laissa 1100/2024 seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

18) *hyvillä väestösuhteilla* väestöryhmien välisiä suhteita, jotka perustuvat myönteisiin asenteisiin, toimivaan vuorovaikutukseen, turvallisuuden tunteeseen ja osallistumiseen yhteiskunnassa;

19) *työttömyysetuudella* työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa (/) tarkoitettua yleistukea.

7 §

Oikeus ansiopäivärahaan, yleistukeen ja toimeentulotukeen

Maahanmuuttajan oikeudesta saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa, oikeudesta saada yleistukea säädetään yleistukilaissa ja oikeudesta saada toimeentulotukea säädetään toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

24 §

Kotoutuja-asiakkaan velvollisuus noudattaa kotoutumissuunnitelmaa

Velvollisuuksien laiminlyömisestä vaikutuksesta oikeuteen saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa, vaikutuksesta oikeuteen saada yleistukea säädetään yleistukilaissa ja vaikutuksesta toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetusta laista.

28 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Kotoutuja-asiakkaalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen tässä laissa, työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa säädetyin edellytyksin, jos:

32 §

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun

Tuettaessa kotoutuja-asiakkaan omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella 31 §:n 2 momentin perusteella ei sovelleta, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:ssä säädetään oikeudesta kulukorvaukseen, eikä näihin opintoihin sovelleta, mitä työttömyysturvalain 2 a luvussa säädetään oikeudesta työttömyysetuuteen ja yleistukilain 2 luvussa säädetään oikeudesta yleistukeen.

95 §

Muutoksenhaku

Edellä 16 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen ei saa erikseen hakea oikaisua eikä saa erikseen hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työttömyysetuutta koskevaan päätökseen säädetään työttömyysturvalain 12 luvussa ja yleistukilain 7 luvussa. Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen toimeentulotukea koskevaan päätökseen säädetään toimeentulotuesta annetun lain 24 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (897/2009) 3 a §:n 2 momentin 6–7 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 6 kohta laissa 444/2024 ja 7 kohta laissa 743/2024 seuraavasti:

3 a §

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan mukaan lukien yleistukilaissa (/) säädetyn työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja

7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain, yleistukilain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 3 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti,
sellaisena kuin ne ovat laissa 1448/2016 seuraavasti:

3 §

Ansiopäivärahan ja yleistuen vaikutus vahingonkorvauksen ja korvauksen maksamiseen

Edellä 2 §:n mukaan määrätyistä korvauksesta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduista on vähennettävä:

- 1) 75 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitetusta ansiopäivärahasta;
- 2) 80 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta yleistukilaissa (/) tarkoitetusta yleistuesta, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaaajan työssäoloehto on täyttynyt; sekä
- 3) työntekijälle kyseiseltä ajalta yleistukilain nojalla maksettu yleistuki, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaaajan työssäoloehto ei ole täyttynyt.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä tuomioistuimen on varattava Työllisyysrahastolle ja etuuden maksaneelle työttömyyskassalle tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on velvoitettava työnantaja maksamaan korvauksesta vähennetty rahamäärä Työllisyysrahastolle ja toimitettava asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio tai päätös sille tiedoksi. Mitä tässä säädetään Työllisyysrahastosta, koskee vastaavasti Kansaneläkelaitosta käsiteltäessä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta tehdään sopimus, siinä on erikseen mainittava 2 §:n nojalla sovittu kokonaiskorvaus sekä siihen sisältyvä työntekijälle työttömyydestä johtuvista, ennen sopimuksen tekemistä menetetyistä palkkaeduista maksettava korvaus. Korvauksesta on tehtävä vähennys noudattaen, mitä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään. Työnantaja vastaa siitä, että korvauksesta vähennetty rahamäärä suoritetaan Työllisyysrahastolle tai Kansaneläkelaitokselle ja että sopimusjäljennös toimitetaan sille tiedoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 12 luvun 3 §:n otsikko, 1 momentin 2-3 kohta sekä 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

3 §

Ansiopäivärahan ja yleistuen vaikutus vahingonkorvauksen ja korvauksen maksamiseen

Edellä 2 §:n mukaan määrätystä korvauksesta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduista on vähennettävä:

2) 80 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta yleistukilaissa (/) tarkoitetusta yleistuesta, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaajan työssäoloehto on täytynyt; sekä

3) työntekijälle kyseiseltä ajalta yleistukilain nojalla maksettu yleistuki, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaajan työssäoloehto ei ole täytynyt.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä tuomioistuimen on varattava Työllisyysrahastolle ja etuuden maksaneelle työttömyyskassalle tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on velvoitettava työnantaja maksamaan korvauksesta vähennetty rahamäärä Työllisyysrahastolle ja toimitettava asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio tai päätös sille tiedoksi. Mitä tässä säädetään Työllisyysrahastosta, koskee vastaavasti Kansaneläkelaitosta käsiteltäessä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta tehdään sopimus, siinä on erikseen mainittava 2 §:n nojalla sovittu kokonaiskorvaus sekä siihen sisältyvä työntekijälle työttömyydestä johtuvista, ennen sopimuksen tekemistä menetetyistä palkkaeduista maksettava korvaus. Korvauksesta on tehtävä vähennys noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään. Työnantaja vastaa siitä, että korvauksesta vähennetty rahamäärä suoritetaan Työllisyysrahastolle tai Kansaneläkelaitokselle ja että sopimusjäljennös toimitetaan sille tiedoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 45 § seuraavasti:

45 §

Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on 44 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lainvoimaisesti ratkaistu ja työnantaja on saanut jäljempänä 2 momentissa tarkoitetun selvityksen, viranhaltijalle maksetaan viipymättä virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio vähennettynä samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaitulla vastaavalla ansiolla, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoitaessaan. Samoin otetaan vähennyksenä huomioon viranhaltijalle maksettu työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, yleistukilaissa (/) tarkoitettu yleistuki sekä vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen päivärahaetus.

Viranhaltija on velvollinen esittämään työnantajalle viipymättä luotettavan selvityksen saamistaan 1 momentissa tarkoitetuista muista ansiotuloista, ansiopäivärahasta, yleistuesta sekä sairausvakuutuskorvauksista.

Työnantaja on velvollinen viipymättä maksamaan Työllisyysrahastolle 75 prosenttia ja asianomaiselle työttömyyskassalle 25 prosenttia viranhaltijalle maksetusta ansiopäivärahasta ja Kansaneläkelaitokselle viranhaltijalle maksetun yleistuen.

Viranhaltijan eläke-etuja määrittäessä katsotaan palkkatuloksi edellä 1 momentissa tarkoitettu ansio, jossa on vähennyksenä huomioitu edellä 1 momentissa tarkoitettussa muussa palvelussuhteessa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu, eläkkeeseen oikeuttava tulo. Vähennyksenä ei oteta huomioon edellä 1 momentissa tarkoitettuja päivärahoja tai yleistukea. Sen estämättä, mitä muualla säädetään, viranhaltijan katsotaan eläkeoikeutta määrittäessä olleen jatkuvassa virkasuhteessa myös 1 momentissa mainittuna aikana, vaikka hänelle ei tältä ajalta jäisi maksuun lainkaan ansiota.

Mitä tässä pykälässä säädetään yleistuesta, koskee myös työttömyysturvalain perusteella maksettua peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 2 §:n 1 momentin 12 kohta ja 31 a §, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 1 momentin 12 kohta laissa 384/2023 ja 31 a § laeissa 384/2023, 447/2024 ja 1071/2024, seuraavasti

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tämän lain perusteella ei myönnetä valtionosuutta käyttökustannuksiin, jotka aiheutuvat:

12) yleistukilain (/) 51 §:ssä, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:ssä ja työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:ssä tarkoitetusta kuntien rahoitusosuudesta;

31 a §

Korvaus työttömyyden perusteella maksettavien etuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään työttömyyden perusteella maksettavien etuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus. Korvauksen määrä perustuu valtionapuviranomaisen varainhoitovuodelle 2025 vahvistamaan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaukseen, joka on määritetty vuonna 2023 maksettujen ansiopäivärahan, työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen maksatustietojen perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen suuruus tarkistetaan vuosittain ansiopäivärahan perusosan indeksitarkistusta vastaavasti kansaneläkeindeksistä annetun lain (456/2001) mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

tuloverolain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
1194/2023, seuraavasti:

93 §

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 160 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua ansiopäivärahaa tai yleistukea taikka osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain (653/2023) 60 § seuraavasti:

60 §

Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on 59 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa lainvoimaisesti ratkaistu ja työnantaja on saanut tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetun selvityksen, viranhaltijalle maksetaan viipymättä virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio. Ansiosta vähennetään samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu vastaava ansio, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoitaessaan. Ansiosta vähennetään myös viranhaltijalle maksettu työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, yleistukilaissa (/) tarkoitettu yleistuki sekä vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen päivärahaetus.

Viranhaltija on velvollinen esittämään työnantajalle viipymättä luotettavan selvityksen saamistaan 1 momentissa tarkoitetuista muista ansiotuloista, ansiopäivärahasta, yleistuesta sekä sairausvakuutuskorvauksista.

Työnantaja on velvollinen viipymättä maksamaan työllisyysrahastolle 75 prosenttia ja asianomaiselle työttömyyskassalle 25 prosenttia viranhaltijalle maksetusta ansiopäivärahasta ja Kansaneläkelaitokselle viranhaltijalle maksetun yleistuen. Viranhaltijan eläke-etuja määrättäessä katsotaan palkkatuloksi 1 momentissa tarkoitettu ansio, jossa on vähennyksenä otettu huomioon 1 momentissa tarkoitettussa muussa palvelussuhteessa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu, eläkkeeseen oikeuttava tulo. Vähennyksenä ei oteta huomioon 1 momentissa tarkoitettuja päivärahoja tai yleistukea. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, viranhaltijan katsotaan eläkeoikeutta määrättäessä olleen jatkuvassa virkasuhteessa myös 1 momentissa mainittuna aikana, vaikka hänelle ei tältä ajalta jäisi maksuun lainkaan ansiota.

Mitä tässä pykälässä säädetään yleistuesta, koskee myös työttömyysturvalain perusteella maksettua peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 6 §:n 4 kohta seuraavasti:

6 §

Opintotuen saamisen rajoitukset

4) saa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 20 § ja 21 §:n 1 momentin 3 kohta
 sellaisina kuin niistä on 20 § laissa 1221/2020 ja 21 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 568/2019, seuraavasti

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Digi- ja väestötietovirastolta, työvoimaviranomaisilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta, perusopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjiltä, vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

21 §

Tietojen luovuttaminen opiskelijavalintarekisteristä

Opiskelijavalintarekisteristä saa luovuttaa 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja salassapitosäännösten estämättä siinä määrin kuin 1 momentissa tarkoitetut tiedot ovat tarpeen ja 5 momentissa tarkoitetut tiedot ovat välttämättömiä vastaanottajan tehtävien hoitamiseksi:

3) Kansaneläkelaitokselle opintotukilaissa (65/1994), koulumatkatukilaissa (48/1997) ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetussa laissa (566/2005) säädettyjen tehtävien hoitamista varten sekä Kansaneläkelaitokselle ja työvoimaviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan ja yleistukilain (/) mukaisen yleistuen saamisen edellytysten selvittämistä varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

33.

Laki

ulosottokaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 51 a § 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 60/2018, seuraavasti:

51 a §

Lykkäys ulosmittaukseen työllistymisen perusteella

Jos velallinen on työsuhteen alkaessa saanut työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansiopäivärahaa tai yleistukilaissa (/) tarkoitettua työttömyyden ajan perusturva-etuutta vähintään 258 päivältä, tulorajaulosmittauksessa palkan ulosmittausta on velallisen pyynnöstä lykättävä niin, että lykkäys kestää puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään kuusi kuukautta. Lykkäyksen kesto lasketaan työsuhteen alkamisesta, ja lykkäyskuukausien määrä pyöristetään täysiksi kalenterikuukausiksi ylöspäin. Lykkäys voidaan jättää antamatta, jos velalliselle on aiemmin myönnetty lykkäys ja uusi lykkäys vaarantaisi olennaisesti hakijan maksunsaantioikeuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

34.

Laki

oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain (677/2016) 6 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

6 §

Työoloja tai yritystoimintaa tuntevien jäsenten osallistuminen kokoonpanoon

Vakuutusoikeuden 2 §:ssä tarkoitettuun kokoonpanoon kuuluu lisäksi kaksi työelämän ja työmarkkinoiden tai yritystoiminnan olosuhteita tuntevaa jäsentä sen mukaan kuin asian laatu edellyttää, kun on kysymys:

3) ansiopäivärahasta, yleistuesta, työvoimapolitiittisesta koulutuksesta, koulutuspäivärahasta, aikuiskoulutustuesta, ylläpitokorvauksesta, vuorottelukorvauksesta, palkkaturvasta taikka siitä, että henkilön pääsy työttömyyskassan jäseneksi on evätty tai hänet on erotettu kassan jäsenyydestä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

2.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 2 luvun 2 § ja 13 §:n 4 momentti, 5 luvun 1 §, 2 §:n 3 momentti, 4 b §:n 5 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 8 §:n 2 momentti, 7 luku, 10 luvun 2 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti, 11 luvun 2 §:n 5 momentti, 13 luvun 2, 3 ja 8 §, 14 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 3 a § ja 3 b § ja 3 e §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 1199/2009, 2 luvun 2 § laissa 1199/2013 ja 13 §:n 4 momentti laissa 1001/2012, 5 luvun 2 §:n 3 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 8 §:n 2 momentti laissa 1049/2013 sekä 4 b §:n 5 momentti laissa 1300/2023, 10 luvun 2 §:n 1 momentti ja 4 §:n 3 momentti laissa 1451/2016, 11 luvun 2 §:n 5 momentti laeissa 1049/2013, 313/2010 ja 376/2023, 13 luvun 2 § laissa 254/2020, 13 luvun 3 § osaksi laeissa 385/2023 ja 918/2012, 14 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 3 a § ja 3 b § ja 3 e §:n 4 momentti laissa 385/2023, sekä

muutetaan työttömyysturvalain 1 luvun 1, 2 ja 8 b § sekä 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentin 7 kohta ja 8 a §:n 2-4 momentti, 3 luvun 4 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 4 luvun 5 §:n 2 momentti, 7 §:n otsikko sekä 1 momentin johdantokappale ja kohta 13, 5 luvun 2 ja 6 §:n otsikko, 11 § ja 13 §, 6 luvun 1 §, 3 a §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 3 momentti sekä 9 §:n 1 momentti, 3 osan otsikko, 8 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti sekä 2 §:n 1 momentti, 10 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §:n otsikko ja 2-4 momentti sekä 5 §:n 1 ja 2 momentti, 11 luvun 1 §, 2 §:n 4 momentin johdantokappale ja 2 kohta, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 4 b §, 5 § sekä 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 13 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta ja 6 §:n 2 momentti, 14 luvun 1 § 1 momentti, 3 §:n otsikko, 3 c §, 3 d §:n 1 ja 3 momentti ja 3 e §:n 1-3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 1 § laissa 636/2004, 2 §:n 3 momentti laissa 669/2022, 4 §:n 1 momentti laissa 1560/2009 ja 2 momentti laissa 669/2022, 8 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 1654/2015 ja 4 momentti laissa 912/2017, 8 b § laissa 1654/2015, 3 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 669/2022, 4 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 1300/2023, 7 §:n 1 momentin kohta 13 laissa 669/2022, 5 luvun 2 ja 6 §:n otsikko laissa 1049/2013, 11 § laissa 962/2024 sekä 13 § laissa 1049/2013, sen 1 momentti laeissa 385/2023 ja 1301/2023 ja 5 ja 6 momentti laissa 1457/2016, 6 luvun 1 § laeissa 1188/2009, 1217/2019 ja 962/2024, 3 a §:n 2 momentti laissa 395/2024, 7 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1081/2016 sekä 9 §:n 1 momentti laissa 1049/2013, 8 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti laissa 906/2017 sekä 2 §:n 1 momentti laissa 1300/2023, 10 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1188/2009, 2 §:n 2 momentti laissa 385/2023 ja 3-4 momentti laissa 1451/2016 sekä 5 §:n 1 momentti laissa 1001/2012 ja 2 momentti laissa 1300/2023, 11 luvun 1 § osaksi laissa 1457/2016, 3 §:n 1 momentti laissa 555/2022 ja 3 momentti laissa 1364/2003, 4 §:n 2 momentti ja 4 b § laissa 385/2023, 5 § osaksi laissa 737/2013, 15 §:n 1 momentti laissa 1457/2016, 13 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta osaksi laeissa 1554/2015 ja 962/2024, 13 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 385/2023, 14 luvun 3 §:n otsikko, 3 c §, 3 d § ja 3 e §:n 1-3 ja 5 momentti laissa 385/2023, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille turvataan korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä tämän lain mukaisesti.

2 §

Etuudet

Työttömän työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvataan työttömyyspäivärahalla ja työmarkkinatuella.

Työmarkkinatukea maksetaan työnhakijalle, joka ei ole ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla tai on saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajan. Vakiintuneesti työmarkkinoilla olleelle ja palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai siihen rinnastettavasta omasta työstä toimeentulon saaneelle työnhakijalle maksetaan työttömyyspäivärahaa. Työttömyyspäiväraha maksetaan työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettussa työttömyyskassassa vakuutettuina oleville ansiopäivärahana ja muille peruspäivärahana.

Irtisanotulle 55 vuotta täyttäneelle henkilölle maksetaan muutosturvarahaa tämän lain 9 luvussa säädetyin edellytyksin.

4 §

Lain toimeenpano

Työttömyysturvan toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylimpänä viranomaisena toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö ja työvoimapolitiittisten asioiden osalta työ- ja elinkeinoministeriö.

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille turvataan korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä tämän lain mukaisesti *ansiopäivärahalla*.

2 §

Etuudet

Työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettussa työttömyyskassassa vakuutetun työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvataan ansiopäivärahalla, kun hän on ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla ja saanut toimeentulon palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai omasta työstä.

Irtisanotulle 55 vuotta täyttäneelle henkilölle maksetaan muutosturvarahaa tämän lain 9 luvussa säädetyin edellytyksin.

4 §

Lain toimeenpano

Lain toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylimpänä viranomaisena toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö ja työvoimapolitiittisten asioiden osalta työ- ja elinkeinoministeriö.

Voimassa oleva laki

Tämän lain mukaiset toimeenpanotehtävät hoitaa työmarkkinatuen ja peruspäivärahan osalta Kansaneläkelaitos ja ansiopäivärahan osalta työttömyyskassalaissa tarkoitetut työttömyyskassat. Lain 9 luvussa tarkoitetun muutosturvarahan toimeenpanotehtävät hoitaa työttömyyskassassa vakuutettuina olevien osalta työttömyyskassa ja muiden osalta Kansaneläkelaitos.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *työttömyysetuudella* työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea;
- 2) *työttömyyspäivärahalla* palkansaajalle ja yrittäjälle myönnettävää peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa;

7) *työssäoloehdolla* sekä palkansaajan että yrittäjän ansiopäivärahan ja peruspäivärahan saamisen edellytyksenä olevaa työssäoloehdtoa;

8 a §

Oikeus etuuksiin asumisen, Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovien sopimusten perusteella

Jos työttömään työnhakijaan sovelletaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, tai sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004, jäljempänä perusasetus, taikka pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta (SopS 136/2004), määräytyy oikeus työttömyyspäivä-

Ehdotus

Tämän lain mukaiset ansiopäivärahan toimeenpanotehtävät hoitavat työttömyyskassalaissa tarkoitetut työttömyyskassat. Lain 8 luvun alueellisen liikkuvuuden tukemisen ja 9 luvussa tarkoitetun muutosturvarahan toimeenpanotehtävät hoitaa työttömyyskassassa vakuutettuina olevien osalta työttömyyskassa ja muiden osalta Kansaneläkelaitos.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) (kumotaan 1 kohta)
- 2) (kumotaan 2 kohta)

7) *työssäoloehdolla* sekä palkansaajan että yrittäjän ansiopäivärahan saamisen edellytyksenä olevaa työssäoloehdtoa;

8 a §

Oikeus etuuksiin asumisen, Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovien sopimusten perusteella

Jos työttömään työnhakijaan sovelletaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, tai sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004, jäljempänä perusasetus, taikka pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta (SopS 136/2004), määräytyy oikeus *ansiopäivärahaan* sosiaaliturva-asetuksen, perusasetuksen

Voimassa oleva laki

värahaan sosiaaliturva-asetuksen, perusasetuksen tai pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen perusteella.

Työttömällä työnhakijalla, joka ei ole Suomen kansalainen eikä asu Suomessa, on oikeus työttömyyspäivärahaan, jos:

1) häneen ei sovelleta sosiaaliturva-asetusta, perusasetusta tai pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta;

2) hän on ollut Suomessa yhdenjaksoisen oleskelunsa aikana työssä vähintään kuusi kuukautta; ja

3) hän edelleen jatkaa oleskeluaan Suomessa.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetussa laissa (907/2017) tarkoitetulla kausityöntekijällä ei ole oikeutta tämän lain mukaisiin työttömyysetuuksiin.

8 b §

Työttömyyspäivärahan maksaminen haettaessa työtä toisesta valtiosta

Työtön työnhakija, joka on perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla mennyt toiseen valtioon hakeakseen sieltä työtä, on oikeutettu saamaan toisessa valtiossa tapahtuvan työnhaun ajalta työttömyyspäivärahaa enintään kolmen kuukauden ajan.

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapoliittiset edellytykset

2 §

Ulkomaalaista koskeva rajoitus

Henkilöllä, joka ei ole Suomen kansalainen, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen, jos hänellä on oikeus ansiotyöhön tilapäisen oleskeluluvan perusteella.

Ehdotus

tai pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen perusteella.

Työttömällä työnhakijalla, joka ei ole Suomen kansalainen eikä asu Suomessa, on oikeus *ansiopäivärahaan*, jos:

1) häneen ei sovelleta sosiaaliturva-asetusta, perusasetusta tai pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta;

2) hän on ollut Suomessa yhdenjaksoisen oleskelunsa aikana työssä vähintään kuusi kuukautta; ja

3) hän edelleen jatkaa oleskeluaan Suomessa.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetussa laissa (907/2017) tarkoitetulla kausityöntekijällä ei ole oikeutta tämän lain mukaiseen *ansiopäivärahaan*.

8 b §

Ansioapäivärahan maksaminen haettaessa työtä toisesta valtiosta

Työtön työnhakija, joka on perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla mennyt toiseen valtioon hakeakseen sieltä työtä, on oikeutettu saamaan toisessa valtiossa tapahtuvan työnhaun ajalta *ansioapäivärahaa* enintään kolmen kuukauden ajan.

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapoliittiset edellytykset

2 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttömyysetuuteen

Alle 18-vuotiaalla nuorella, joka ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta, ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työmarkkinatukeen.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa. Liikkuvuusavustuksen ja muutosturvarahan maksaminen eivät estä ansiopäivärahan, peruspäivärahan tai työmarkkinatuen maksamista.

7 §

Yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutus

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta ajalta, jolle yrittäjän yritysomaisuuden myyntivoitto, joka liittyy yritystoiminnan lopettamiseen, jaksotetaan ansiopäivärahassa hänen työtulonsa ja peruspäivärahassa ja työmarkkinatuessa vähintään peruspäivärahan määrän perusteella. Käyttöomaisuudesta tai muista pitkäaikaisista sijoituksista saatua myyntivoittoa pidetään yrityksen lopettamiseen liittyvänä myös silloin, kun se on saatu kuuden kuukauden aikana ennen yrityksen lopettamista.

13 §

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttömyysetuuteen

(4 momentti kumotaan)

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Liikkuvuusavustuksen ja muutosturvarahan maksaminen eivät estä ansiopäivärahan maksamista.

7 §

Yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutus

Ansiopäivärahaan ei ole oikeutta ajalta, jolle yrittäjän yritysomaisuuden myyntivoitto, joka liittyy yritystoiminnan lopettamiseen, jaksotetaan ansiopäivärahassa hänen työtulonsa perusteella. Käyttöomaisuudesta tai muista pitkäaikaisista sijoituksista saatua myyntivoittoa pidetään yrityksen lopettamiseen liittyvänä myös silloin, kun se on saatu kuuden kuukauden aikana ennen yrityksen lopettamista.

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

Etuuden määrä

Sovittelun ansiopäivärahan määrä lasketaan siten, että se ja tulo sovittelujakson aikana yhteensä ovat enintään ansiopäivärahan perusteena olevan palkan suuruinen, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada peruspäivärahana.

7 §

Sosiaalietuuksien vaikutus työttömyysetuuteen

Jos henkilö saa muuta kuin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai saa työkyvyttömyyseläkettä toisen valtion lainsäädännön mukaan taikka kansaneläkettä kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin perusteella, hänen täysimääräisestä työttömyysetuudestaan vähennetään sosiaalietuus. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

13) liikkuvuusavustuksena maksettava työttömyysetuus;

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

1 §

Työttömyyspäivärahaetuudet

Työttömyyspäiväraha myönnetään joko ansiopäivärahana tai peruspäivärahana.

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

Etuuden määrä

Sovittelun ansiopäivärahan määrä lasketaan siten, että se ja tulo sovittelujakson aikana yhteensä ovat enintään ansiopäivärahan perusteena olevan palkan suuruinen, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada, jos soviteltava ansiopäiväraha olisi perusosan suuruinen.

7 §

*Sosiaalietuuksien vaikutus **ansiopäivärahaan***

Jos henkilö saa muuta kuin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai saa työkyvyttömyyseläkettä toisen valtion lainsäädännön mukaan taikka kansaneläkettä kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin perusteella, hänen täysimääräisestä *ansiopäivärahastaan* vähennetään sosiaalietuus. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

13) *liikkuvuusavustus*;

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

1 §

Työttömyyspäivärahaetuudet

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Palkansaajan oikeus työttömyyspäivärahaan

Ansioapäivärahaan on oikeus palkansaajakassan jäsenellä (vakuutettu), joka on ollut vakuutettuna vähintään 12 edellistä kuukautta ja joka kalenterikuukausina, joina on ollut vakuutettuna, on täyttänyt 3 §:n 1 momentin mukaisen työssäoloehdon.

Peruspäivärahaan on oikeus työnhakijalla, joka täyttää työssäoloehdon.

4 b §

Palkansaajan työssäoloehdot koskevat poikkeukset

Peruspäivärahan myöntämisen edellytyksenä olevaan työssäoloehdoton työssäoloehdoton kuukaudeksi voidaan urheilutoiminnassa lukea kalenterikuukausi, jona henkilölle urheilemisesta maksettu veronalainen tulo on ollut vähintään 4 §:n 1 momentissa säädetyn mukainen määrä.

6 §

Yrittäjän oikeus työttömyyspäivärahaan

Ansioapäivärahaan on oikeus yrittäjäkassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna vähintään 15 edellistä kuukautta ja joka vakuutettuna ollessaan on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.

Peruspäivärahaan on oikeus yrittäjällä, joka on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.

8 §

Yrittäjälle hyväksi luettavat vakuutuskaudet

Jos yrittäjäkassan jäsen kassasta erottuaan kuukauden kuluessa liittyy toiseen yrittäjäkassaan, jäsenen hyväksi luetaan hänen työssäoloaikansa ja vakuutettunaoloaikansa edellisessä yrittäjäkassassa.

2 §

*Palkansaajan oikeus **ansio**päivärahaan*

(kumotaan 3 momentti)

4 b §

Palkansaajan työssäoloehdot koskevat poikkeukset

(kumotaan 5 momentti)

6 §

*Yrittäjän oikeus **ansio**päivärahaan*

(kumotaan 2 momentti)

8 §

Yrittäjälle hyväksi luettavat vakuutuskaudet

Voimassa oleva laki

Peruspäivärahassa yrittäjän työssäoloehdoton luetaan lähinnä 28 edellisen kuukauden aikana tehty palkansaajan työssäoloehdoton luettava työ.

11 §

Työssäoloehto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on:

- 1) kerryttänyt työssäoloehtokuukauden;
- 2) ollut työvoimakoulutuksessa neljä viikkoa; tai
- 3) opiskellut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 9 luvussa tarkoitettuja työttömyysetuudella tuettuja työnhakijan omaehtoisia opintoja neljä viikkoa.

13 §

Omavastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä säädettyä työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa kohti.

Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

- 1) joina henkilö ei täytä ansio- tai peruspäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;
- 2) joina henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;
- 3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;

Ehdotus

(kumotaan 2 momentti)

11 §

Työssäoloehto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista *ansiopäivärahaa* sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan *ansiopäivärahaa* uudelleen vasta, kun hän on:

- 1) kerryttänyt työssäoloehtokuukauden;
- 2) ollut työvoimakoulutuksessa neljä viikkoa; tai
- 3) opiskellut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 9 luvussa tarkoitettuja työttömyysetuudella tuettuja työnhakijan omaehtoisia opintoja neljä viikkoa.

13 §

Omavastuu aika

*Ansio*päivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä säädettyä *ansiopäivärahan* enimmäisaikaa kohti.

Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

- 1) joina henkilö ei täytä *ansiopäivärahan* saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;
- 2) joina henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;
- 3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta *ansiopäivärahaan* 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;

4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika-rajojen ylittymisen vuoksi.

Ostavastuu-aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu-aika. Omavastuupäiviksi luetaan myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta 10 luvun perusteella.

Henkilöllä on 1–4 momentista huolimatta oikeus työttömyyspäivärahaan, jos työnteon estymisen syynä on sellainen työtaistelutoimenpide, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa ja jos hän muutoin täyttää työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

1 §

Työttömyyspäivärahan määrä

Peruspäiväraha on 33,33 euroa päivältä.

Ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta.

Työttömyyspäivärahan määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä 4 luvussa säädetään.

3 a §

Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna

Ansiopäiväraha on kuitenkin aina vähintään peruspäivärahan tai 3 §:ssä tarkoitetun peruspäivärahan ja korotusosan suuruinen.

7 §

Päivärahakauden enimmäisaika

Peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa maksetaan yhteensä enintään:

4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun *ansiopäivärahaan* 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika-rajojen ylittymisen vuoksi.

Ostavastuu-aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu-aika. Omavastuupäiviksi luetaan myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu *ansiopäivärahaa* 10 luvun perusteella.

Henkilöllä on 1–4 momentista huolimatta oikeus *ansiopäivärahaan*, jos työnteon estymisen syynä on sellainen työtaistelutoimenpide, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa ja jos hän muutoin täyttää *ansiopäivärahan* saamisen edellytykset.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

1 §

Ansiopäivärahan määrä

(uusi 1 mom) Ansiopäiväraha muodostuu 33,33 euron suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta.

(uusi 2 mom) Ansiopäivärahan määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä 4 luvussa säädetään.

3 a §

Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna

Ansiopäiväraha on kuitenkin aina vähintään perusosan suuruinen.

7 §

Päivärahakauden enimmäisaika

Ansiopäivärahaa maksetaan yhteensä enintään:

Voimassa oleva laki

1) 300 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut 17 vuotta täytettyään työssä yhteensä enintään kolme vuotta ennen työttömyyspäivärahaoikeuden alkamista;

2) 400 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut 17 vuotta täytettyään työssä yhteensä yli kolme vuotta ennen työttömyyspäivärahaoikeuden alkamista;

3) 500 työttömyyspäivältä henkilölle, jonka työssäoloehto on täyttnyt hänen täytettyään 58 vuotta ja jolla on työssäoloehdon täytyessä 11 §:ssä tarkoitettua työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana.

Laskettaessa 1 momentin mukaista enimmäisaikaa otetaan soviteltuna työttömyyspäivärahana maksettu määrä huomioon muunnettuna täysiksi työttömyyspäivärahapäiviksi.

9 §

Lisäpäiväoikeus

Palkansaajan *peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa* maksetaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan estämättä sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona työnhakija täyttää 3 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn työttömyysetuuden myöntämisen enimmäisiän, jos hän on syntynyt:

III OSA

Työmarkkinatuki

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

Ehdotus

1) 300 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut 17 vuotta täytettyään työssä yhteensä enintään kolme vuotta ennen *ansiopäivärahaoikeuden* alkamista;

2) 400 työttömyyspäivältä henkilölle, joka on ollut 17 vuotta täytettyään työssä yhteensä yli kolme vuotta ennen *ansiopäivärahaoikeuden* alkamista;

3) 500 työttömyyspäivältä henkilölle, jonka työssäoloehto on täyttnyt hänen täytettyään 58 vuotta ja jolla on työssäoloehdon täytyessä 11 §:ssä tarkoitettua työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana.

Laskettaessa 1 momentin mukaista enimmäisaikaa otetaan soviteltuna *ansiopäivärahana* maksettu määrä huomioon muunnettuna täysiksi *ansiopäivärahapäiviksi*.

9 §

Lisäpäiväoikeus

Palkansaajan *ansiopäivärahaa* maksetaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan estämättä sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona työnhakija täyttää 3 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn *ansiopäivärahan* myöntämisen enimmäisiän, jos hän on syntynyt:

III OSA

Alueellisen liikkuvuuden tukeminen ja muutosturvaraha

7 luku

(kumotaan 7 luku)

8 luku

Alueellisen liikkuvuuden tukeminen

1 §

Oikeus liikkuvuusavustukseen

Liikkuvuusavustus myönnetään *työttömyysetuuteen* oikeutetulle henkilölle, joka ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävän työn tai aloittaa vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävään työhön liittyvän koulutuksen. Jos liikkuvuusavustus on myönnetty työhön liittyvän koulutuksen perusteella, avustusta ei myönnetä työn vastaanottamisen perusteella.

Työttömyysetuuteen oikeutettuna pidetään henkilöä, joka saa työttömyysetuutta tai jolle ei makseta työttömyysetuutta 10 luvun 2 §:n 3 momentissa mainitusta syystä.

2 §

Liikkuvuusavustuksen määrä

Liikkuvuusavustus on 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen.

8 luku

Alueellisen liikkuvuuden tukeminen

1 §

Oikeus liikkuvuusavustukseen

Liikkuvuusavustus myönnetään ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen oikeutetulle työttömälle työnhakijalle, joka ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävän työn tai aloittaa vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävään työhön liittyvän koulutuksen. Jos liikkuvuusavustus on myönnetty työhön liittyvän koulutuksen perusteella, avustusta ei myönnetä työn vastaanottamisen perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen oikeutettuna pidetään työtöntä työnhakijaa, joka:

1) saa ansiopäivärahaa tai jolle ei makseta ansiopäivärahaa 10 luvun 2 §:n 3 momentissa mainitusta syystä; tai

2) saa yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea tai jolle ei makseta yleistukea yleistukilain 19 §:n 2 momentissa taikka tämän lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 1-3 kohdassa mainitusta syystä.

2 §

Liikkuvuusavustuksen määrä

Liikkuvuusavustus on 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun *ansiopäivärahan perusosan* suuruinen.

IV OSA

Työllistymistä edistävät palvelut

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

1 §

Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvan työnhakijan toimeentulo turvataan työttömyyspäivärahalla tai työmarkkinatuella.

2 §

Työttömyysetuuteen oikeutettu

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon työnhakijalla on oikeus työttömänä ollessaan.

Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työvoimaviranomaisessa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

Työttömyysetuutta maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa ole oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
- 2) työssäolovelvoitteesta;
- 3) 2 luvun 13 tai 14 §:ssä tarkoitettua ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta;
- 4) 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 10 §:ssä säädetystä omavastuujasta;
- 5) 7 luvun 2 §:ssä tarkoitettua työmarkkinatuen odotusajasta; tai
- 6) 7 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitettua tarveharkinnasta.

IV OSA

Työllistymistä edistävät palvelut

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

1 §

Oikeus etuuteen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvan työnhakijan toimeentulo turvataan *ansiopäivärahalla*.

2 §

***Ansiopäivärahaan* oikeutettu**

(1 mom kumotaan)

Ansiopäivärahaa maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työvoimaviranomaisessa. *Ansiopäivärahaan* ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

Ansiopäivärahaa maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei palvelun alkaessa ole oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
- 2) työssäolovelvoitteesta;
- 3) 2 luvun 13 tai 14 §:ssä tarkoitettua ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta; *tai*
- 4) 5 luvun 13 §:ssä säädetystä omavastuujasta.

(5 kohta kumotaan)

(6 kohta kumotaan)

Voimassa oleva laki

Työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta työttömyysetuuteen opiskelun ajalta säädetään tämän luvun 5 §:ssä.

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen alkamisen jälkeen

Työmarkkinatuen maksamisesta ilman tarveharkintaa työllistymistä edistävien palvelujen aikana säädetään 7 luvun 8 §:ssä.

5 §

Työvoimakoulutusta koskevat erityissäännökset

Työvoimakoulutukseen osallistuvalle maksetaan koulutuksen ajalta työttömyysetuutta kuten 2 §:ssä säädetään työttömän oikeudesta työttömyysetuuteen, vaikka:

1) hänet on 2 luvun 5 §:n nojalla katsottava päätoimiseksi yrittäjäksi; tai

2) hän ei ole työtön tai lomautettu, jos hän on työttömyysuhan alainen.

Jos opiskelijalla on oikeus työttömyysetuuteen 1 momentin 1 kohdan perusteella, hänelle maksetaan koulutuksen ajalta *peruspäivärahaa*, ansiopäivärahan perusosaa *tai työmarkkinatukea*. Jos opiskelijalla on oikeus työttömyysetuuteen 1 momentin 2 kohdan perusteella, hänellä on oikeus myös 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaiseen ansiopäivärahan ansio-osaan.

Ehdotus

Työvoimakoulutukseen osallistuvan opiskelijan, jota ei voida pitää 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna työttömänä, oikeudesta *ansiopäivärahaan* opiskelun ajalta säädetään tämän luvun 5 §:ssä.

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen alkamisen jälkeen

(3 mom kumotaan)

5 §

Työvoimakoulutusta koskevat erityissäännökset

Työvoimakoulutukseen osallistuvalle maksetaan koulutuksen ajalta *ansiopäivärahaa* kuten 2 §:ssä säädetään työttömän oikeudesta *ansiopäivärahaan*, vaikka:

1) hänet on 2 luvun 5 §:n nojalla katsottava päätoimiseksi yrittäjäksi; tai

2) hän ei ole työtön tai lomautettu, jos hän on työttömyysuhan alainen.

Jos opiskelijalla on oikeus *ansiopäivärahaan* 1 momentin 1 kohdan perusteella, hänelle maksetaan koulutuksen ajalta ansiopäivärahan perusosaa. Jos opiskelijalla on oikeus *ansiopäivärahaan* 1 momentin 2 kohdan perusteella, hänellä on oikeus myös 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaiseen ansiopäivärahan ansio-osaan.

V OSA

**TOIMEENPANO JA MUUTOKSEN-
HAKU**

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

1§

Työttömyysetuuden hakeminen

Peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea haetaan kirjallisesti Kansaneläkelaitokselta. Ansiopäivärahaa haetaan kirjallisesti siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen työnhakija on. Peruspäivärahan tai työmarkkinatuen piiriin kuuluva työnhakija hakee liikkuvuusavustusta Kansaneläkelaitokselta ja muu työnhakija siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen hän on.

Työttömyysetuutta ei ilman erityisen painavaa syytä myönnetä takautuvasti pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Hakemus tulee vireille, kun se on saapunut Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle. Jos ansiopäivärahaa koskeva hakemus on hylätty, katsotaan peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea koskevan hakemuksen tulleen vireille silloin, kun ansiopäivärahahakemus on saapunut työttömyyskassaan edellyttäen, että peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea on haettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon työttömyyskassan hylkäävästä päätöksestä.

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot *työttömyysetuuden* saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 1) aikaisemmat jäsenyydet työttömyyskassassa;
- 2) peruspäivärahan saaminen;

V OSA

**TOIMEENPANO JA MUUTOKSEN-
HAKU**

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

1§

Ansiopäivärahan hakeminen

Ansiopäivärahaa haetaan kirjallisesti siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen työnhakija on. *Yleistukilain mukaisen yleistuen piiriin* kuuluva työnhakija hakee liikkuvuusavustusta Kansaneläkelaitokselta ja muu työnhakija siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen hän on.

Ansiopäivärahaa ei ilman erityisen painavaa syytä myönnetä takautuvasti pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Hakemus tulee vireille, kun se on saapunut työttömyyskassalle.

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot *ansiopäivärahan* saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 1) aikaisemmat jäsenyydet työttömyyskassassa;

2) yleistukilain mukaisen yleistuen saaminen;

(kumotaan 5 momentti)

Työmarkkinatuen saajan on lisäksi ilmoitettava työttömyysetuuden maksajalle seuraavat itseään ja perhettään koskevat tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset:

- 1) omat pääomatulot;
- 2 kohta on kumottu
- 3) vanhemman tai vanhempien 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettut tulot, jos henkilö on 7 luvun 9 §:ssä tarkoitettu henkilö;
- 4 kohta on kumottu
- 5 kohta on kumottu
- 6) muutokset perhesuhteissa ja asumisoloissa; sekä
- 7) muu vastaava muutos olosuhteissa.

3 §

Etuutta koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan tulee antaa työttömyysetuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei anneta, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös työttömyysetuuden maksamisesta hyvinvointialueelle siten kuin 9 §:ssä säädetään. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon. Hakijan katsotaan saaneen muutoksen tiedokseen 12 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa ajassa.

Työttömyyskassan päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä etuuden maksajalle ilmoitettuun postiosoitteeseen. Kansaneläkelaitoksen toimeenpantavaksi säädet-

3 §

Etuutta koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan tulee antaa ansiopäivärahan myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei anneta, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös ansiopäivärahan maksamisesta hyvinvointialueelle siten kuin 9 §:ssä säädetään. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon. Hakijan katsotaan saaneen muutoksen tiedokseen 12 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa ajassa.

Työttömyyskassan päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä etuuden maksajalle ilmoitettuun postiosoitteeseen.

tyä etuutta koskevan päätöksen tiedoksi antamisesta säädetään erikseen Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001). Päätösasiakirjan sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan, mitä laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään.

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa *työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa*, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

4 b §

Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon

Työvoimaviranomaisen on ilmoitettava *Kansaneläkelaitokselle tai* työttömyyskassalle työnhakijan lähtemisestä työnhakuun perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla toiseen valtioon.

5 §

Maksamistapa

Työttömyysetuudet maksetaan jälkikäteen vähintään kerran kuukaudessa etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Yksittäinen etuuserä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan hyväksymän erityisen syyn.

Jos henkilölle *työttömyysetuutena* kuukaudelta maksettava erä olisi pienempi kuin 50

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa *etuutta* työttömyyden perusteella, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

4 b §

Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon

Työvoimaviranomaisen on ilmoitettava työttömyyskassalle työnhakijan lähtemisestä työnhakuun perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla toiseen valtioon.

5 §

Maksamistapa

Ansiopäiväraha maksetaan jälkikäteen vähintään kerran kuukaudessa etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Yksittäinen etuuserä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan hyväksymän erityisen syyn.

Jos henkilölle *ansiopäivärahana* kuukaudelta maksettava erä olisi pienempi kuin 50

Voimassa oleva laki

prosenttia *peruspäivärahasta*, ei etuutta makseta.

15 §

Työttömyysetuuden ulosmittaus

Peruspäivärahaa, työmarkkinatukea ja 8 luvussa tarkoitettua liikkuvuusavustusta ei saa ulosmitata.

Ehdotus

prosenttia *ansiopäivärahan perusosasta*, ei etuutta makseta.

15 §

Liikkuvuusavustuksen ulosmittaus

Liikkuvuusavustusta ei saa ulosmitata.

VI OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten:

- 1) työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapolitiittinen lausunto;
- 2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä; rangaistuslaitoksen on annettava tiedot välittömästi, kun henkilö otetaan rangaistuslaitokseen.

2 §

Tiedot rahalaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä maksutta käsiteltävänä olevan työmarkkinatukea koskevan asian ratkaisemista

VI OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten *seuraavat välttämättömät tiedot*:

- 1) työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapolitiittinen lausunto;
- 2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

2 §

Tiedot rahalaitoksilta

(kumotaan 2 §)

varten välttämättömät työmarkkinatuen hakijaa tai saajaa koskevat tiedot rahalaitoksilta, ellei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä on hakijalle tai saajalle annettava siitä tieto.

3 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimaviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

Salassapitosäännösten estämättä voidaan 1 momentissa mainittuja tietoja luovuttaa edelleen asianomaiselle viranomaiselle rikkomusten ja rikosten selvittämistä ja syytteeseen panna varten.

6 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua työmarkkinatukea, peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa rahoitetaan kunnan varoista 14 luvun 3 a ja 3 b §:n, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n tai työttömyyskassalain 25 §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisena kuukautena maksetun työttömyysetuuden määrästä. Kansaneläkelaitoksella on

3§

Tietojen luovuttaminen

(kumotaan 3§)

6 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua ansiopäivärahaa rahoitetaan kunnan varoista työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n tai työttömyyskassalain 25 §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisena kuukautena maksetun ansiopäivärahan määrästä. Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle

Voimassa oleva laki

myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu työttömyysetuutta yhteensä 60 päivältä.

8 §

Ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia makavat laitokset.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Etuuksien korotus

Lain 6 luvun 1 ja 6 §:ssä säädettyjä rahamääriä tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

3 §

Ansiopäivärahan ja peruspäivärahan rahoitus

*Peruspäiväraha rahoitetaan työttömyysvaikutusmaksun tuotoilla ja valtion sekä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuu-
della siten kuin 3 b §:ssä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 8 ja 23 §:ssä säädetään.*

Ehdotus

on maksettu ansiopäivärahaa yhteensä 60 päivältä.

8 §

Ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeus

(kumotaan 8 §)

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Etuuksien korotus

Lain 6 luvun 1 §:ssä säädettyä rahamäärää tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

3 §

Ansiopäivärahan rahoitus

(2 mom kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 a §

Työmarkkinatuen rahoitus

3 b §

Peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus

3 c §

Etuuksien kattamiseksi suoritettavat ennakot

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaa valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää. *Valtio suorittaa lisäksi enakkona etuuksien rahoituksen turvaamiseksi peruspäivärahan ja työmarkkinatuen arvioidusta vuosikustannuksesta 12 prosenttia kuntien maksuosuuden viiveestä johtuvan tulojen ja menojen erotusta vastaavan rahoitustarpeen kattamiseen (peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärä).*

3 d §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden työmarkkinatukeen, peruspäivärahaan ja ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden. Kansaneläkelaitos käyttää työmarkkinatukeen ja peruspäivärahaan kohdistuvaa kuntien rahoitusosuutta osana maksamaansa työmarkkinatukea ja peruspäivärahaa, ja se tilittää ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden edelleen Työllisyysrahastolle käytettäväksi osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

3 a §

Työmarkkinatuen rahoitus

(kumotaan 3 a §)

3 b §

Peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus

(kumotaan 3 b §)

3 c §

Liikkuvuusavustuksen kattamiseksi suoritettavat ennakot

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle liikkuvuusavustusta varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaa valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää.

3 d §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden. Kansaneläkelaitos tilittää ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden edelleen Työllisyysrahastolle käytettäväksi osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

Kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty:

1) työmarkkinatuen saajan kotikunnaksi tämän luvun 3 a §:n 1 ja 2 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä;

2) peruspäivärahan saajan kotikunnaksi tämän luvun 3 b §:n 1 ja 2 momentissa mainittuna työttömyyspäivärahan maksupäivänä; ja

3) ansiopäivärahan saajan kotikunnaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tai työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentissa mainittuna ansiopäivärahan maksupäivänä.

3 e §

Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä

Edellä 8 luvussa tarkoitettu liikkuvuusavustus ja siihen liittyvät korotukset sekä 10 luvun 6 §:ssä ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä, 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitetun kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle, 3 c §:n mukaisesta peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä sekä 3 d §:ssä tarkoitettua ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahas-
tolle.

Tämän lain mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi.

Valtion tulee suorittaa Kansaneläkelaitokselle työttömyysetuuksien rahoituksen turvaamiseksi sellainen määrä varoja, että Kansaneläkelaitoksen maksuvalmius peruspäivärahan ja työmarkkinatuen maksamiseen on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (maksuvalmiussuoritus). Maksuvalmiussuoritus tulee

Kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty ansiopäivärahan saajan kotikunnaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tai työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentissa mainittuna ansiopäivärahan maksupäivänä.

3 e §

Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä

Edellä 8 luvussa tarkoitettu liikkuvuusavustus sekä 10 luvun 6 §:ssä ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä sekä 3 d §:ssä tarkoitettua ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahas-
tolle.

Tämän lain 8 luvun ja kuntien rahoitusosuuden perinnästä mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi.

(kumotaan 4 momentti)

Voimassa oleva laki

palauttaa valtiolle, kun sitä ei enää tarvita peruspäivärahan tai työmarkkinatuen maksuvalmiuden turvaamiseen.

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio valtion seuraavana vuonna vastattavista työttömyysetuuksista. Arvio kuntien rahoitusosuudesta sekä peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä toimitetaan mainitun arvion yhteydessä.

Ehdotus

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio valtion seuraavana vuonna vastattavasta liikkuvuusavustuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos työttömyysturvalaissa viitataan työttömyysetuuteen ja työttömyyspäivärahaan, se tarkoittaa ansiopäivärahaa.

3.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 3 §:n 1 momentin 13 kohta, 59 §:n 4 momentti, 73 §:n johdantokappale, 78 §:n 4 momentti, 101 §:n 1 momentti, 103 §:n 2 momentti, 107 §:n otsikkoa sekä 1 ja 2 momentti, 112 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 147 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa (728/2024) ja 33 §:n 4 momentti laissa 691/2023, sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 14 kohta, lakiin uusi 32 a § ja 32 b § sekä 125 §:n 1 momenttiin siitä lailla 280/2024 kumotun 5 kohdan tilalle uusi 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

13) *taloudellisella toiminnalla* tavaroiden tai palveluiden tarjoamista markkinoilla.

13) *taloudellisella toiminnalla* tavaroiden tai palveluiden tarjoamista markkinoilla;

14) *työttömyysetuudella* *työttömyysturvalaissa* tarkoitettua ansiopäivärahaa ja *yleistukilaissa* tarkoitettua yleistukea.

32 a §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen yleistuen saajalle

Työvoimaviranomaisen on järjestettävä työnhakijan kolme seuraavaa 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työnhakukeskustelua ja niiden väliin sijoittuvat 32 §:ssä tarkoitetut täydentävät työnhakukeskustelut työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu tapa asioida henkilökohtaisesti ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä, jos:

- 1) työnhakijalle on maksettu yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea 400 maksupäivältä;
- 2) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi ja hänelle on ansiopäivärahaoikeuden päättymisen jälkeen maksettu yleistukea 100 maksupäivältä;
- 3) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi; tai
- 4) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi.

Työvoimaviranomaisen on järjestettävä alle 25-vuotiaan työnhakijan kuusi seuraavaa 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työnhakukeskustelua ja niiden väliin sijoittuvat 32 §:ssä tarkoitetut täydentävät työnhakukeskustelut työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu tapa asioida henkilökohtaisesti ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä, jos:

- 1) työnhakijalle on maksettu yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea 180 maksupäivältä; tai
- 2) työnhakijan oikeus ansiopäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi.

Jos yleistuen saajan työttömyys jatkuu, työvoimaviranomaisen on viimeisen 1 tai 2 momentissa tarkoitetun työnhakukeskustelun jälkeen järjestettävä mainituissa momenteissa tarkoitetut työnhakukeskustelut 24 kuukauden aikana.. Keskustelujen sisältöön noudatetaan mitä 32 b §:ssä säädetään.

32 b §

Yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskustelujen sisältö

Työvoimaviranomaisen on ensimmäisessä 32 a §:ssä tarkoitetussa työnhakukeskustelussa sen lisäksi, mitä 35 §:ssä säädetään työnhakukeskustelun sisällöstä ja 37 §:ssä palvelutarpeen arvioinnista, arvioitava erityisesti työttömyyden pitkittymisen syitä ja varmistettava, että työnhakijan palvelutarpeen arvioimiseksi on selvitetty:

- 1) alle 25-vuotiaan ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren hakeutuminen tutkintoon johtavaan tai muuhun hänelle sopivaan koulutukseen;
- 2) 25-vuotta täyttäneen työnhakijan osaamisen ja ammattitaidon riittävyys sekä mahdollinen koulutustarve; ja
- 3) tarve ohjata työnhakija työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023) tarkoitettuun monialaiseen palvelutarpeen arviointiin sekä hänen työnhakuunsa ja työllistymiseensä vaikuttavat työ- ja toimintakyky ja elämänhallinnan ongelmat.

Lisäksi työvoimaviranomaisen on ensimmäisessä työnhakukeskustelussa varmistettava, että työnhakija on ohjattu tai ohjataan hänen palvelutarpeensa mukaiseen palveluun, josta on sovittu tai sovitaan työllistymissuunnitelmassa tai työllistymissuunnitelman korvaavassa suunnitelmassa. Jos työnhakijaa ei voida ohjata mihinkään palveluun, on hänen työllistymissuunnitelmaansa tai työllistymissuunnitelman korvaavaan suunnitelmaan sisällytettävä tarpeellinen määrä täydentäviä työnhakukeskusteluja työnhakijan työhaun ja työllistymisen edellytysten parantamisen tehostetuksi tukemiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 §

Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen

Valmennuksen tai kokeilun keskeytymisen vaikutuksesta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa.

73 §

Opiskelun tukemisen yleiset edellytykset ja etuudet

Työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen mainituissa laissa säädetyin edellytyksin, jos:

78 §

Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen

Työvoimaviranomainen päättää 2 ja 3 momentissa tarkoitettua työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta antamalla työvoimapoliittisen lausunnon. Työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta säädetään *työttömyysturvalaissa*. Työnhakijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen työvoimapoliittisen lausunnon antamista.

101 §

Starttirahan määrä ja enimmäiskesto

Starttirahan määrä on päivää kohti työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua *peruspäivärahan* suuruinen. Starttirahaa maksetaan viideltä päivästä kalenteriviikossa.

59 §

Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen

Valmennuksen tai kokeilun keskeytymisen vaikutuksesta työnhakijan oikeuteen saada *ansiopäivärahaa* säädetään työttömyysturvalaissa ja yleistukea yleistukilaissa.

73 §

Opiskelun tukemisen yleiset edellytykset ja etuudet

Työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun *ansiopäivärahaan* tai yleistukilaissa tarkoitettuun yleistukeen mainituissa laeissa säädetyin edellytyksin, jos:

78 §

Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen

Työvoimaviranomainen päättää 2 ja 3 momentissa tarkoitettua työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta antamalla työvoimapoliittisen lausunnon. Työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta säädetään *työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa*. Työnhakijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen työvoimapoliittisen lausunnon antamista.

101 §

Starttirahan määrä ja enimmäiskesto

Starttirahan määrä on päivää kohti työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua *ansiopäivärahan* perusosan suuruinen. Starttirahaa maksetaan viideltä päivästä kalenteriviikossa.

103 §

Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kulukorvauksen myöntää ansiopäivärahaa hakevalle työnhakijalle työttömyyskassa ja peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea hakevalle työnhakijalle Kansaneläkelaitos.

107 §

Työttömyysturvalain ja työttömyyskassalain soveltaminen kulukorvaukseen

Edellä 103 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen myöntämään kulukorvaukseen sovelletaan työttömyyskassalakia (603/1984) ja työttömyysturvalain 11 luvun 2, 3, 5, 6, 10, 13–15 ja 15 a §:ää, 12 lukua ja 13 luvun 1, 3–8 ja 10 §:ää.

Jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa maksaa työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuutta ilman päätöstä ja työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada kulukorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Kulukorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen

103 §

Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kulukorvauksen myöntää ansiopäivärahaa hakevalle työnhakijalle työttömyyskassa ja yleistukea hakevalle työnhakijalle Kansaneläkelaitos.

107 §

Työttömyysturvalain, työttömyyskassalain ja yleistukilain soveltaminen kulukorvaukseen

Edellä 103 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen myöntämään kulukorvaukseen sovelletaan:

1) työttömyyskassalakia (603/1984) ja työttömyysturvalain 11 luvun 2, 3, 5, 6, 10, 13–15 ja 15 a §:ää, 12 lukua ja 13 luvun 1, 3–8 ja 10 §:ää;

2) yleistukilain 22-25 ja 28-32 §:ää, 6 lukua, 45 ja 47-48 §:ää.

Jos Kansaneläkelaitos maksaa yleistukilain 26 §:ssä tai työttömyyskassa työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuutta ilman päätöstä ja työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada kulukorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Kulukorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, yleistukilaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien

sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

hoitamiseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;
5 kohta kumottu (laki 280/2024)

147 §

Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhaku-kielto

Tässä laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan ja työvoimaviranomaisen 78 §:n perusteella antamaan työvoimapoliittiseen lausuntoon työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa. Työllistymissuunnitelman noudattamatta jättämisen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta ja tätä koskevasta muutoksenhausta sekä muusta muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työvoimapoliittisen lausunnon perusteella antamaan päätökseen säädetään työttömyysturvalaissa.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 5) yleistukilaissa säädettyjä tehtäviä;

147 §

Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhaku-kielto

Tässä laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan ja työvoimaviranomaisen 78 §:n perusteella antamaan työvoimapoliittiseen lausuntoon työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa. Työllistymissuunnitelman noudattamatta jättämisen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta ja tätä koskevasta muutoksenhausta sekä muusta muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työvoimapoliittisen lausunnon perusteella antamaan päätökseen säädetään työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Tämän lain 32 a §:ää ei sovelleta ennen vuotta 1965 syntyneeseen työnhakijaan, joka on saanut työttömyysturvalain mukaista työmarkkinatukea vähintään 1000 päivältä ennen lain voimaantuloa.

4.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 8 §, sellaisena kuin se on laeissa 387/2023, 1303/2023 ja 963/2024,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 2, 3 ja 7 momentti, 5 §, 10 §:n 1 momentin 5 kohta, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentin 2 kohta, 24 a §:n 2 momentti, 24 e §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta sekä 26 c §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laeissa 387/2023 ja 277/2024, 4 § laissa 387/2023, 5 ja 10 § laissa 522/2018, 23 §:n 1 momentti laeissa 387/2023, 24 §:n 1 momentin 2 kohta laeissa 1352/2007 ja 751/2024, 24 a §:n 2 momentti laeissa 970/2013 ja 678/2022, 24 e §:n 1 momentti laissa 1352/2007 sekä 26 c §:n 2 momentti laissa 387/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset työttömyyspäivärahat rahoitetaan valtionosuudella, työttömyyspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva sekä työttömyysturvalain mukaiset muutosturvarahat ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 8 luvun mukaiset muutosturvakoulutukset rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset *ansiopäivärahat* rahoitetaan valtionosuudella, *ansiopäivärahan* saajan kotikunnan rahoitusosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva sekä työttömyysturvalain mukaiset muutosturvarahat ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 8 luvun mukaiset muutosturvakoulutukset rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

4 §

Ansiopäivärahojen rahoitus

Valtionosuutena työttömyyskassalle maksetaan kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista peruspäivärahaa vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 100 päivältä. Tämän ajanjakson jälkeen valtionosuutena maksetaan peruspäivärahaa vastaava määrä vähennettynä ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, joka on kustakin ansiopäivärahaan sisältyvästä peruspäivärahan määrästä:

- 1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 200 päivältä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 300 päivältä;
- 3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 400 päivältä; ja
- 4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus laskeaan niin, että ne vastaavat peruspäivärahan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

Työttömyyspäivärahan 100 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon täyttymisen jälkeen oikeutetuksi uuteen työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun enimmäisaikaan.

4 §

Ansiopäivärahojen rahoitus

Valtionosuutena työttömyyskassalle maksetaan kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista *ansiopäivärahan perusosaa* vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi *ansiopäivärahaa* yhteensä 100 päivältä. Tämän ajanjakson jälkeen valtionosuutena maksetaan *ansiopäivärahan perusosaa* vastaava määrä vähennettynä ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, joka on kustakin ansiopäivärahaan sisältyvästä *perusosan* määrästä:

- 1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi *ansiopäivärahaa* yhteensä 200 päivältä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi *ansiopäivärahaa* yhteensä 300 päivältä;
- 3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi *ansiopäivärahaa* yhteensä 400 päivältä; ja
- 4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus laskeaan niin, että ne vastaavat *ansiopäivärahan perusosan* suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

Ansiopäivärahan 100 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon täyttymisen jälkeen oikeutetuksi uuteen työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun enimmäisaikaan.

5 §

Asuinmaan maksamien ansiopäivärahojen korvausten rahoitus

Työllisyysrahaston sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (perusasetus) 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti korvatut palkansaajankassan jäsenelle maksetut työttömyyspäivärahat rahoitetaan siten, että kustakin päivärahasta maksetaan valtionosuutena Työllisyysrahastolle työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista peruspäivärahaa vastaava määrä. Työllisyysrahasto rahoittaa työttömyyspäivärahasta peruspäivärahan määrän ylittävän osan.

8 §

Peruspäivärahan rahoitus

Työllisyysrahasto maksaa sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä Kansaneläkelaitokselle 23 §:ssä tarkoitetun osuuden työttömyysturvalain mukaisten peruspäivärahojen rahoitukseen. Muilta osin menot rahoitetaan Kansaneläkelaitokselle maksettavalla valtionosuudella ja peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Valtionosuuden suorittamisesta, valtionosuuden ennakoiden käyttämisestä ja Kansaneläkelaitoksen työttömyysetuuksien hallintokuluista säädetään työttömyysturvalaissa.

10 §

Työllisyysrahaston tehtävät

Työllisyysrahaston tehtävänä on:

5) maksaa ja periä perusasetuksen 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaiset korvaukset työttömyyskassan jäseninä olleille maksetuista työttömyyspäivärahoista;

5 §

Asuinmaan maksamien ansiopäivärahojen korvausten rahoitus

Työllisyysrahaston sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (perusasetus) 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti korvatut palkansaajankassan jäsenelle maksetut *ansiopäivärahat* rahoitetaan siten, että kustakin päivärahasta maksetaan valtionosuutena Työllisyysrahastolle työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista *ansiopäivärahan perusosaa* vastaava määrä. Työllisyysrahasto rahoittaa *ansiopäivärahasta perusosan* ylittävän osan.

8 §

Peruspäivärahan rahoitus

(kumotaan)

10 §

Työllisyysrahaston tehtävät

Työllisyysrahaston tehtävänä on:

5) maksaa ja periä perusasetuksen 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaiset korvaukset työttömyyskassan jäseninä olleille maksetuista *ansiopäivärahoista*;

23 §

Perusturvaan tilitettävä työttömyysvakuutusmaksukertymä

Työllisyysrahasto tilittää sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä Kansaneläkelaitokselle työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään peruspäivärahamenon verran vähennettynä työttömyysturvalain 14 luvun 3 b §:ssä tarkoitettulla peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella. Vuosittain tilitettävän määrän vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö pyydettyään lausunnon Työllisyysrahastolta. Tilitettävää määrää voidaan tilitysvuoden aikana tarkistaa tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa, jos:

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

23 §

Perusturvaan tilitettävä työttömyysvakuutusmaksukertymä

Työllisyysrahasto tilittää sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä Kansaneläkelaitokselle *yleistukilain* (/) mukaisen *yleistuen* rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään *yleistukilain 50 §:n 2 momentissa tarkoitettun yleistukimenon verran vähennettynä siihen menoon kohdistuvan yleistukilain 51 §:ssä tarkoitettulla yleistuen saajan kotikunnan rahoitusosuudella*. Vuosittain tilitettävän määrän vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö pyydettyään lausunnon Työllisyysrahastolta. Tilitettävää määrää voidaan tilitysvuoden aikana tarkistaa tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa, jos:

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus *ansiopäivärahaan* jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja *ansiopäiväraha* on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu *ansiopäivärahaa* työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta.

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyyskassoilla ja Kansaneläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta Työllisyysrahastolle seuraavat tiedot 24 §:ssä tarkoitettusta henkilöstä:

3) työttömyyspäivärahaa koskevat tiedot; sekä

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyyskassoilla on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta Työllisyysrahastolle seuraavat tiedot 24 §:ssä tarkoitettusta henkilöstä:

3) *ansiopäivärahaa* koskevat tiedot; sekä

26 c §

Oikeus tietojen saamiseen Kansaneläkelaitokselta

Kansaneläkelaitoksen on tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen vuosittain toimitettava Työllisyysrahastolle ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle tieto edellisestä vuonna toteutuneesta kunnilta laskutetusta ansiopäivärahan ja peruspäivärahan rahoitusosuudesta.

26 c §

Oikeus tietojen saamiseen Kansaneläkelaitokselta

Kansaneläkelaitoksen on tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen vuosittain toimitettava Työllisyysrahastolle ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle tieto edellisestä vuonna toteutuneesta kunnilta laskutetusta ansiopäivärahan ja *yleistuen* rahoitusosuudesta eriteltynä yleis-
tukilain 50 §:n 2 momenttiin kohdistuviin eriin ja muuhun osuuteen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__.

Peruspäivärahaan sovelletaan tämän lain
voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki

työttömyyskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:n 1 ja 2 momentti sekä 26 §:n 1 momentin 1 kohta,
sellaisena kuin ne ovat, 25 §:n 1 momentti laissa 1305/2023 ja 2 momentti laissa 388/2023 sekä 26 §:n 1 momentti laissa 1990/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Valtionosuutena maksetaan yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 7 §:n nojalla maksamista päivärahoista kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 100 päivältä. Tämän jälkeen valtionosuutena maksetaan peruspäivärahaa vastaava määrä vähennettynä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulla ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat peruspäivärahan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta. Lomautusajalta ja työnteon keskeytysajalta työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdan nojalla maksettuihin ansiopäivärahoihin ei kuitenkaan makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta.

Valtionosuutena maksetaan yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 7 §:n nojalla maksamista päivärahoista kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain mukaista *ansiopäivärahan perusosaa* vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi *ansiopäivärahaa* yhteensä 100 päivältä. Tämän jälkeen valtionosuutena maksetaan *ansiopäivärahan perusosaa* vastaava määrä vähennettynä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulla ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat *ansiopäivärahan perusosan* suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta. Lomautusajalta ja työnteon keskeytysajalta työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdan nojalla maksettuihin ansiopäivärahoihin ei kuitenkaan makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta.

26 §

Osuudet hallintokuluista

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja Työllisyysrahaston osuutena maksetaan:

1) työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ssä säädettyä peruspäivärahaa vastaava määrä kutakin alkavaa 100 jäsentä kohti; sinä vuonna, jolloin työttömyyskassan säännöt on ensi kerran vahvistettu, ja sitä seuraavana vuonna valtion osuus on kuitenkin kaksinkertainen; ja

26 §

Osuudet hallintokuluista

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja Työllisyysrahaston osuutena maksetaan:

1) työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ssä säädettyä *ansiopäivärahan perusosaa* vastaava määrä kutakin alkavaa 100 jäsentä kohti; sinä vuonna, jolloin työttömyyskassan säännöt on ensi kerran vahvistettu, ja sitä seuraavana vuonna valtion osuus on kuitenkin kaksinkertainen; ja

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

6.

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 12 §:n 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Asumistuessa huomioon otettavat tulot

Asumistuessa huomioon otettavat tulot

Kuukausituloksi voidaan arvioida vähintään
työmarkkinatuen suuruinen tulo, jollei voida
osoittaa, että henkilöllä ei ole mahdollisuutta
hankkia vastaavan suuruista tuloa.

Kuukausituloksi voidaan arvioida vähintään
yleistukilaissa tarkoitetun yleistuen suuruinen
tulo, jollei voida osoittaa, että henkilöllä ei ole
mahdollisuutta hankkia vastaavan suuruista
tuloa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__.

Laki

eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain (1296/2023) 1 §:n 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Poiketen siitä, mitä sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 10 §:ssä, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 67 §:ssä, työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 1 b §:n 1 momentissa, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 26 §:ssä, yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 51 §:n 1 ja 3 momentissa, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 17 §:n 2 momentin 7 kohdassa ja 53 §:n 1 momentissa, opintotukilain (65/1994) 11 §:n 8 momentissa, aikuis-koulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) 31 §:n 1 momentissa sekä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 22 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavia kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottuja etuuksia ja rahamääriä ei tarkisteta vuosina 2024–2027:

3) työttömyysturvalain mukaisen *peruspäivärahan*, *peruspäivärahan korotusosan* ja *lapsikorotuksen määrät* sekä palkansaajan työssäoloa kerryttävän tulon määrä;

1 §

Poiketen siitä, mitä sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 10 §:ssä, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 67 §:ssä, työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 1 b §:n 1 momentissa, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 26 §:ssä, yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 51 §:n 1 ja 3 momentissa, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 17 §:n 2 momentin 7 kohdassa ja 53 §:n 1 momentissa, opintotukilain (65/1994) 11 §:n 8 momentissa, aikuis-koulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) 31 §:n 1 momentissa sekä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 22 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavia kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottuja etuuksia ja rahamääriä ei tarkisteta vuosina 2024–2027:

3) työttömyysturvalain mukaisen *ansiopäivärahan perusosan* sekä palkansaajan työssäoloa kerryttävän tulon määrä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

8.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta ja 15 luvun 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 414/2023, 11 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 535/2019 ja 15 luvun 11 § laissa 1201/2009, sekä

lisätään 11 luvun 6 §:n 1 momenttiin uusi 1 a kohta, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

9 §

9 §

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetyskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa taikka osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 9 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oi-

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetyskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa taikka osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 9 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen *ansioapäivärahaan* työttömyysturvalain 3 luvun

Voimassa oleva laki

keutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

6 §

Etuusperusteinen tulo

Etuusperusteinen tulo lasketaan tarkastelujakson aikana saatujen seuraavien ansionmenetyskorvausten ja sosiaalietuuksien perusteella:

1) työttömyysturvalain mukainen työttömyysetuus;

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

11 §

Työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen oikeus sairauspäivärahaan

Jos vakuutettu on saanut työkyvyttömyysajalta työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta taikka vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, pidätetään samalta ajalta maksettu sairauspäiväraha Kansaneläkelaitoksen maksaman etuuden määrään saakka tai se maksetaan asianomaiselle työttömyyskassalle tämän maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

Ehdotus

3 §:n 3 momentin nojalla tai *yleistukilain* (/) mukaiseen *yleistukeen* *yleistukilain* 13 §:n 2 kohdan nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

6 §

Etuusperusteinen tulo

Etuusperusteinen tulo lasketaan tarkastelujakson aikana saatujen seuraavien ansionmenetyskorvausten ja sosiaalietuuksien perusteella:

1) työttömyysturvalain mukainen *ansiopäiväraha*;

1 a) *yleistukilain* mukainen *yleistuki*;

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

11 §

Työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen oikeus sairauspäivärahaan

Jos vakuutettu on saanut työkyvyttömyysajalta työttömyysturvalain mukaista *ansiopäivärahaa* tai *yleistukilain* mukaista *yleistukea* taikka vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, pidätetään samalta ajalta maksettu sairauspäiväraha Kansaneläkelaitoksen maksaman etuuden määrään saakka tai se maksetaan asianomaiselle työttömyyskassalle tämän maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) 27 §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 27 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti laissa 1028/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Maksaminen ilman omavastuuta

Maksaminen ilman omavastuuta

Omavastuuaikaa ei ole, jos kuntoutuja sai välittömästi ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään, sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai vanhempainpäivärahaa taikka työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyysetuutta. Omavastuuaikaa ei ole myöskään silloin, jos kuntoutuja sai toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista perustoimeentulotukea saman tai edeltävän kalenterikuukauden aikana ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään.

Omavastuuaikaa ei ole, jos kuntoutuja sai välittömästi ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään, sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai vanhempainpäivärahaa taikka työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista *ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea*. Omavastuuaikaa ei ole myöskään silloin, jos kuntoutuja sai toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista perustoimeentulotukea saman tai edeltävän kalenterikuukauden aikana ennen sitä päivää, josta lukien kuntoutusraha myönnetään.

30 §

30 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta kuntoutusrahaa saaneelle kuntoutujalle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on kuntoutujan työllistymisen kannalta erityisen tarpeellista. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta kuntoutujalla on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen.

Kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta kuntoutusrahaa saaneelle kuntoutujalle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on kuntoutujan työllistymisen kannalta erityisen tarpeellista. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta kuntoutujalla on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen *ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen*.

39 §

Takautuva maksaminen

 Jos kuntoutuja on saanut työttömyysturvain mukaista työttömyysetuutta tai sairausvakuutuslain mukaista päivärahaetuutta, samalta ajalta suoritettava kuntoutusraha voidaan periä maksetun työttömyysetuuden tai päivärahaetuuden määrään saakka Kansaneläkelaitokselle taikka se suoritetaan asianomaiselle työttömyyskassalle sen maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

39 §

Takautuva maksaminen

 Jos kuntoutuja on saanut työttömyysturvain mukaista *ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea tai* sairausvakuutuslain mukaista päivärahaetuutta, samalta ajalta suoritettava kuntoutusraha voidaan periä maksetun *ansiopäivärahan, yleistuen tai* päivärahaetuuden määrään saakka Kansaneläkelaitokselle taikka se suoritetaan asianomaiselle työttömyyskassalle sen maksamaa etuutta vastaavalta osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

10.

Laki

takuueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 19 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Takautuvan takuueläkkeen maksaminen

Takautuvasti myönnetty takuueläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää takuueläkkeen takautuvasti ajalle, jona eläkkeensaaja on saanut:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyysetuutta;

19 §

Takautuvan takuueläkkeen maksaminen

Takautuvasti myönnetty takuueläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää takuueläkkeen takautuvasti ajalle, jona eläkkeensaaja on saanut:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista *ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea*;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Siltä osin kuin takuueläke myönnetään takautuvasti tämän lain voimaan tuloa edeltävälle ajalle, tällä lailla muutettavan lain 19 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan kuitenkin sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

11.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 11 §, 34 §:n 2 momentin 1 kohta, 56 § 3 momentti sekä 70 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 11 § laissa 1256/2016, 56 §:n 3 momentti laissa 84/2016 ja 70 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 1204/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Ennen vuotta 1958 syntyneellä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuotta täytettyään ilman tämän lain 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä. Vastaava oikeus on vuonna 1958–1961 syntyneellä henkilöllä 64 vuotta täytettyään.

34 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo

—————
Työtuloon rinnastetaan:

1) työttömyysturvalain mukainen työttömyysetuus;

—————

11 §

Ansiopäivärahaa tai yleistukea saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Vuonna 1961 syntyneellä on oikeus saada vanhuuseläke 64 vuotta täytettyään ilman tämän lain 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä, jos hän saa ansiopäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n perusteella taikka jos hän on täyttänyt 62 vuotta ennen työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen enimmäisajan täyttymistä, täyttää työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisen työssäoloaikaa koskevan edellytyksen ja saa yleistukea.

34 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo

—————
Työtuloon rinnastetaan:

1) työttömyysturvalain mukainen *ansio-*
päiväraha ja yleistukilain mukainen
yleistuki;

—————

56 §

Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Kun henkilö hakee 11 §:n mukaista vanhuuseläkettä, hänen tulee esittää työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen todistus siitä, miltä ajalta hän on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella.

70 §

Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen

Takautuvasti myönnetty kansaneläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää kansaneläkkeen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta;

Edellä 1 momentissa säädetyllä tavalla menetellään, jos Kansaneläkelaitos myöntää lapsikorotuksen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta; tai

56 §

Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Kun henkilö hakee 11 §:n mukaista vanhuuseläkettä, hänen tulee esittää työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen todistus siitä, miltä ajalta hän on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella.

70 §

Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen

Takautuvasti myönnetty kansaneläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää kansaneläkkeen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista *ansio-päivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea*;

Edellä 1 momentissa säädetyllä tavalla menetellään, jos Kansaneläkelaitos myöntää lapsikorotuksen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista *ansio-päivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea*; tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Kun tällä lailla muutettavan lain 11 §:n mukaisten edellytysten täyttyminen vuonna 1961 syntyneen henkilön osalta ratkaistaan ajalta ennen 1.2.2026, eläkkeen myöntämiseen sovelletaan tällä lailla muutettavan lain 11 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa 31.1.2026 ja mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun työttömyyspäivärahan saamiseen lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa 31.1.2026.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tällä lailla muutettavan lain 34 §:n 2 momentin 1 kohtaa sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tuloa edeltävään aikaan sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Siltä osin kuin kansaneläke myönnetään takautuvasti tämän lain voimaan tuloa edeltävälle ajalle, tällä lailla muutettavan lain 70 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Siltä osin kuin lapsikorotus myönnetään takautuvasti tämän lain voimaan tuloa edeltävälle ajalle, tällä lailla muutettavan lain 70 §:n 2 momentin 1 kohtaa sovelletaan sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

12.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 12 §:n 4 momentti, 76 §:n 4 ja 5 momentti sekä 120 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat –, s12 §:n 4 momentti laissa 1269/2018, 76 §:n 4 momentti laissa 1203/2009, 76 §:n 5 momentti laissa 1468/2019 ja 120 §:n 4 momentti laissa 69/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

76 §

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilain mukaista yleistukea.

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei tämän lain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei tämän lain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

120 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

120 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista *ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea* samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *ansiopäivärahaa tai yleistukea*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 12 §:n 4 momenttia ja 76 §:n 4 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 76 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

13.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 9 §:n 3 momentti, 28 §:n 3 momentti sekä 70 §:n 5 ja 6 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 momentti laissa 1250/2016, 70 §:n 5 momentti laissa 1206/2009 ja 70 §:n 6 momentti laissa 1469/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkkeen määrä

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea* taikka työkyvyttömyyseläkettä.

28 §

28 §

Kuntoutusavustus

Kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta yrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta yrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun *ansiopäivärahaan tai yleistukilain mukaiseen yleistukeen*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta yrittäjälle on tarkasteluaikana maksettu työttömyysturvalaissa tarkoitettua peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Sairausvakuutuslaissa tarkoitettu päiväraha otetaan huomioon 5 momentin mukaan, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta yrittäjälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilaissa tarkoitettua yleistukea.

Sairausvakuutuslaissa tarkoitettu päiväraha otetaan huomioon 5 momentin mukaan, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 9 §:n 3 momenttia, 28 §:n 3 momenttia ja 70 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 70 §:n 6 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

14.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 3 momentti ja 46 §,
sellaisena kuin niistä on 32 §:n 3 momentti laissa 1253/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkkeen määrä

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

46 §

46 §

Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi

Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun ansiopäivärahaan tai yleistukilaissa tarkoitettuun yleistukeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 32 §:n 3 momenttia ja 46 §:ää sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

15.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 11 §:n 3 momentti, 82 §:n 4 ja 5 momentti sekä 117 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat 11 §:n 3 momentti laissa 1256/2016, 82 §:n 4 momentti laissa 1205/2009, 82 §:n 5 momentti laissa 1471/2019 ja 117 §:n 4 momentti laissa 78/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 § §

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysturvalain mukaista ansiopäivärahaa, yleistukilain mukaista yleistukea taikka työkyvyttömyyseläkettä.

82 §

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu yleistukilain mukaista yleistukea.

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy yleistukilain mukaista yleistukea, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista *ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea* samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *ansiopäivärahaa tai yleistukea*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 11 §:n 3 momenttia ja 82 §:n 4 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.

Tällä lailla muutettavan lain 82 §:n 5 momenttia sovellettaessa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvain mukaan maksettu peruspäiväraha.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyysturvain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

16.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 12 §:n 3 momentti, 29 §:n 3 momentti, 88 §:n 4 momentti ja 130 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 3 momentti laissa 1259/2016 ja 88 §:n 4 momentti laissa 1472/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkkeen määrä

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

Työntekijällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut *työttömyysturvalain* mukaista *ansiopäivärahaa*, *yleistukilain* mukaista *yleistukea* taikka työkyvyttömyyseläkettä.

29 §

29 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle, joka on viimeksi ennen ammatillista kuntoutusta ollut Kevan jäsenyhteisön palveluksessa, voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle, joka on viimeksi ennen ammatillista kuntoutusta ollut Kevan jäsenyhteisön palveluksessa, voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain mukaiseen *ansiopäivärahaan* tai *yleistukilain* mukaiseen *yleistukeen*.

88 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu työttömyysturvain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Vastaavalla tavalla otetaan huomioon sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy työttömyysturvain mukaista peruspäivärahaa, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

88 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan ansiota määrittäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluaikana maksettu *yleistukilain mukaista yleistukea*. Vastaavalla tavalla otetaan huomioon sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, jos sen perusteena olevaan vuosituloon sisältyy *yleistukilain mukaista yleistukea*, mutta ei työntekijän eläkelain 4 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyn euromäärän verran palkka- tai yrittäjätuloa.

130 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, Kevan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

130 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista *ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea* samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, Kevan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua *ansiopäivärahaa tai yleistukea*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla muutettavan lain 12 §:n 3 momenttia ja 29 §:n 3 momenttia sovellettaessa *yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvain (1290/2002) mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki*.

Tällä lailla muutettavan lain 88 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen tarkoittamissa tilanteissa *yleistukilain mukaiseen yleistukeen*

rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Tällä lailla muutettavan lain 88 §:n 4 momentin jälkimmäisen virkkeen tarkoittamissa tilanteissa yleistukilain mukaiseen yleistukeen rinnastetaan työttömyysturvalain mukaan maksettu peruspäiväraha.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muuta eläkettä kuin osittaista varhennettua vanhuuseläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

17.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 141 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

141 §

141 §

Takautuvan korvauksen maksaminen työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle

*Takautuvan korvauksen maksaminen **ansio-
päivärahan tai yleistuen** ajalta työttömyys-
kassalle ja Kansaneläkelaitokselle*

Jos vahingoittunut on saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta takautuvasti, vakuutuslaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuva ansionmenetyskorvaus työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen määrää.

Jos vahingoittunut on saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain mukaista yleistukea samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta takautuvasti, vakuutuslaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuva ansionmenetyskorvaus työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua *ansiopäivärahan tai yleistuen* määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos vahingoittunut on saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle on myönnetty tämän lain mukaista ansionmenetyskorvausta takautuvasti, vakuutuslaitoksen on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuva ansionmenetyskorvaus työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua peruspäivärahan tai työmarkkinatuen määrää.

18.

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 97 §:n 1 momentin 2 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 1160/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

97 §

97 §

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksaminen muulle kuin vahingoittuneelle

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

Korvauksen maksamisessa on noudatettava, mitä:

2) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta työttömyysetuuden ajalta työttömyyskassalle ja Kansaneläkelaitokselle;

2) työtapaturma- ja ammattitautilain 141 §:ssä säädetään takautuvan korvauksen maksamisesta *ansiopäivärahan ajalta työttömyyskassalle ja yleistuen ajalta Kansaneläkelaitokselle;*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

19.

Laki

asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Työntekijä etuuslainsäädäntöä sovellettaessa

Työntekijä etuuslainsäädäntöä sovellettaessa

Edellä 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa mainittuja lakeja sovellettaessa Suomeen työhön tulevaa henkilöä pidetään työntekijänä, jos hänen ansionsa vastaavat vähintään työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettyä peruspäivärahan rahamäärää muunnettuna kuukausituloksi työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Henkilöä pidetään työntekijänä työskentelyn aloittamisesta lukien ja niin kauan, kuin ansiotasovaatimuksen täyttävä työskentely jatkuu.

Edellä 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa mainittuja lakeja sovellettaessa Suomeen työhön tulevaa henkilöä pidetään työntekijänä, jos hänen ansionsa vastaavat vähintään työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettyä *ansiopäivärahan perusosan* rahamäärää muunnettuna kuukausituloksi työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Henkilöä pidetään työntekijänä työskentelyn aloittamisesta lukien ja niin kauan, kuin ansiotasovaatimuksen täyttävä työskentely jatkuu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 1 §, 2 §:n 4–6 kohta, 3 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 15 §, 18 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §, 3 §:n 1 momentti, 15 §, 18 §:n 1 momentti ja 27 §:n 1 momentti laissa 399/2023, 2 §:n 4 kohta laissa 1293/2002, 2 §:n 5 kohta laissa 1003/2012, 2 §:n 6 kohta ja 4 §:n 1 ja 2 momentti laissa 937/2012, 3 §:n 2 momentti laeissa 937/2012 ja 399/2023, 3 §:n 4 momentti laissa 689/2023 ja 28 §:n 1 momentti laissa 1314/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työvoimaviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella *yleistukea* tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työvoimaviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *työmarkkinatuella* työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua tukea;

5) *työmarkkinatukeen oikeutetulla* henkilöä, joka saa työmarkkinatukea, ja työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöä;

4) *yleistuella* *yleistukilaissa* (/) tarkoitettua tukea;

5) *yleistukeen oikeutetulla* henkilöä, joka saa *yleistukea*, sekä *yleistukilain* 19 §:n 2 momentissa ja työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettua henkilöä;

6) *kulukorvauksella* kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatuen saajalle työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla maksettavaa päiväkohtaista korvausta;

6) *kulukorvauksella* kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla *yleistuen* saajalle yleis-
tukilain 19 §:n 3 momentin 5 kohdan nojalla maksettavaa päiväkohtaista korvausta;

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäivärahauden ajan työttömyyspäivärahaa; taikka

3) jolle on järjestetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuun toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

1) joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäivärahauden jälkeen saanut työttömyyden perusteella työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä; taikka

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle *yleistukeen* oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut *yleistukea* vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen *enimmäisajan ansiopäivärahaa*; taikka

3) jolle on järjestetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuun toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle *yleistukeen* oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

1) joka on työttömyyden perusteella saanut *yleistukea* vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen *enimmäisajan* jälkeen saanut työttömyyden perusteella *yleistukea* vähintään 180 päivältä; taikka

Voimassa oleva laki

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeluihin.

Tätä lakia ei sovelleta henkilöön, jolla on kotoutumisen edistämiseksi annetussa laissa (681/2023) tarkoitettu voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma taikka edellä tarkoitettuja suunnitelmia ei ole vielä laadittu. Laskettaessa 1 ja 2 momentin mukaisia määräaikoja otetaan kuitenkin työttömyyden perusteella kotoutumissuunnitelman ajalta maksettu työmarkkinatuki ja toimeentulotuki huomioon.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään työmarkkinatukeen, kulukorvaukseen, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalaissa työmarkkinatuesta, kulukorvauksesta ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvalain mukaiseen työmarkkinatukeen tai kulukorvaukseen, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa työmarkkinatukea ja kulukorvausta, jollei tästä laista muuta johdu.

15 §

Kuntouttava työtoiminta eräissä tapauksissa

Työmarkkinatukeen oikeutetulle tai työttömyydestä johtuen toimeentulotukea pääasiallisena tulonaan saavalle tai työttömyyspäivärahaa saavalle henkilölle voidaan hänen pyynnöstään järjestää kuntouttavaa työtoimintaa

Ehdotus

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeluihin.

Tätä lakia ei sovelleta henkilöön, jolla on kotoutumisen edistämiseksi annetussa laissa (681/2023) tarkoitettu voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma taikka edellä tarkoitettuja suunnitelmia ei ole vielä laadittu. Laskettaessa 1 ja 2 momentin mukaisia määräaikoja otetaan kuitenkin työttömyyden perusteella kotoutumissuunnitelman ajalta maksettu *yleistuki* ja toimeentulotuki huomioon.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään *yleistukeen*, kulukorvaukseen, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä *yleistukilaissa yleistuesta*, kulukorvauksesta ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan *yleistukilain* mukaiseen *yleistukeen* tai kulukorvaukseen, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa *yleistukea* ja kulukorvausta, jollei tästä laista muuta johdu.

15 §

Kuntouttava työtoiminta eräissä tapauksissa

Yleistukeen oikeutetulle tai työttömyydestä johtuen toimeentulotukea pääasiallisena tulonaan saavalle tai *ansiopäivärahaa* saavalle henkilölle voidaan hänen pyynnöstään järjestää kuntouttavaa työtoimintaa ennen 3 §:n 1 ja

ennen 3 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä mää-
 rääikoja, jos hyvinvointialue ja työvoimavi-
 ranomainen varattuaan henkilölle tilaisuuden
 tulla kuulluksi arvioivat kuntouttavan työtoi-
 minnan parhaiten tukevan henkilön elämän-
 hallintaa ja työllistymisedellytyksiä. Ennen
 toiminnan järjestämistä on laadittava kuntout-
 tavaa työtoimintaa koskeva aktivointisuunni-
 telma siten kuin 3 luvussa säädetään tai mo-
 nialainen työllistymissuunnitelma siten kuin
 työllistymisen monialaisesta edistämisestä an-
 netussa laissa säädetään. Henkilön on esitet-
 tävä kuntouttavaa työtoimintaa koskeva
 pyyntö työvoimaviranomaiselle tai hyvin-
 vointialueelle.

18 §

Toimintaraha ja matkakorvaus

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla
 toimeentulotuen saajalle maksetaan työvoi-
 mapalveluiden järjestämisestä annetun lain
 104 §:n 1 momentissa tarkoitetun kulukor-
 vauksen suuruinen toimintaraha osallistumis-
 päivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan
 suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työt-
 tömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua
 kulukorvausta.

27 §

*Kansaneläkelaitoksen tietojenantovelvolli-
 suus*

Kansaneläkelaitos toimittaa työvoimaviran-
 omaiselle tiedot henkilöistä, jotka työmarkki-
 natuen ja työttömyyspäivärahan maksupäi-
 vien osalta täyttävät 3 §:n 1 momentin 1 tai 2
 kohdissa tai 2 momentin 1 tai 2 kohdissa sää-
 detyt edellytykset aktivointisuunnitelman te-
 kemiselle. Tiedot tulee toimittaa mainittujen
 edellytysten täyttymistä seuraavan kalenteri-
 kuukauden loppuun mennessä.

2 momentissa säädettyjä mää-
 rääikoja, jos hy-
 vinvointialue ja työvoimaviranomainen varat-
 tuaan henkilölle tilaisuuden tulla kuulluksi ar-
 vioivat kuntouttavan työtoiminnan parhaiten
 tukevan henkilön elämänhallintaa ja työllisty-
 misedellytyksiä. Ennen toiminnan järjestä-
 mistä on laadittava kuntouttavaa työtoimintaa
 koskeva aktivointisuunnitelma siten kuin 3 lu-
 vussa säädetään tai monialainen työllistymis-
 suunnitelma siten kuin työllistymisen monia-
 laisesta edistämisestä annetussa laissa sääde-
 tään. Henkilön on esitettävä kuntouttavaa työ-
 toimintaa koskeva pyyntö työvoimaviran-
 omaiselle tai hyvinvointialueelle.

18 §

Toimintaraha ja matkakorvaus

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla
 toimeentulotuen saajalle maksetaan työvoi-
 mapalveluiden järjestämisestä annetun lain
 104 §:n 1 momentissa tarkoitetun kulukor-
 vauksen suuruinen toimintaraha osallistumis-
 päivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan
 suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa
*yleistukilain 19 §:n 3 momentin 5 kohdan no-
 jalla* kulukorvausta.

27 §

*Kansaneläkelaitoksen tietojenantovelvolli-
 suus*

Kansaneläkelaitos toimittaa työvoimaviran-
 omaiselle tiedot henkilöistä, jotka *yleistuen ja
 ansiopäivärahan* maksupäivien osalta täyttä-
 vät 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdissa tai 2
 momentin 1 tai 2 kohdissa säädetty edellytyk-
 set aktivointisuunnitelman tekemiselle. Tie-
 dot tulee toimittaa mainittujen edellytysten
 täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden
 loppuun mennessä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Haettaessa muutosta tämän lain 10 tai 18 §:ssä tarkoitettuun päätökseen on työmarkkinatuen osalta voimassa, mitä työttömyysturvalain 12 luvussa säädetään ja toimeentulotuen osalta voimassa, mitä sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa säädetään.

Haettaessa muutosta tämän lain 10 tai 18 §:ssä tarkoitettuun päätökseen on *yleistuen* osalta voimassa, mitä *yleistukilain* 6 luvussa säädetään ja toimeentulotuen osalta voimassa, mitä sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Laki

maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 4 §:n 1 momentti, sellaisena
 kuin se on laissa 1663/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Oikeus vuosilomaan

Oikeus vuosilomaan

Vuosilomaan on oikeutettu päätoiminen maatalousyrittäjä. Päätoimisena maatalousyrittäjänä pidetään maatalousyrittäjää, jonka työpanos lomitusajankohtana ja sitä edeltäneiden kuuden kuukauden aikana on kohdistunut maatalouden harjoittamiseen vähintään samassa määrin kuin maatalousyrityksen ulkopuolella tapahtuvaan työskentelyyn. Maatalousyrittäjää ei kuitenkaan pidetä päätoimisena, jos hänelle maksetaan lomitusajankohdana työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua työttömyysetuutta tai jos hänelle ei makseta etuutta sen vuoksi, että meneillään on työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu korvaukseton määräaika. Päätoimisuuden määrittelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vuosilomaan on oikeutettu päätoiminen maatalousyrittäjä. Päätoimisena maatalousyrittäjänä pidetään maatalousyrittäjää, jonka työpanos lomitusajankohtana ja sitä edeltäneiden kuuden kuukauden aikana on kohdistunut maatalouden harjoittamiseen vähintään samassa määrin kuin maatalousyrityksen ulkopuolella tapahtuvaan työskentelyyn. Maatalousyrittäjää ei kuitenkaan pidetä päätoimisena, jos hänelle maksetaan lomitusajankohdana *työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansiopäivärahaa tai yleistukilaissa (/) tarkoitettua yleistukea taikka jos hänellä ei ole lomitusajankohtana oikeutta mainittuun etuuteen työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun korvauksettoman määräajan vuoksi*. Päätoimisuuden määrittelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

22.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Monialaiseen työllistymissuunnitelmaan liittyvät velvollisuudet

Monialaiseen työllistymissuunnitelmaan liittyvät velvollisuudet

Työttömän 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien laiminlyönnin vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002) ja vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada toimeentulotukea toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

Työttömän 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien laiminlyönnin vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002), vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada yleistukea säädetään yleistukilaissa (/) ja vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada toimeentulotukea toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

23.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 5 §:n 18 kohta, 7 §, 24 §:n 4 momentti, 28 §:n 1 momentin johdantokappale, 32 §:n 2 momentti ja 95 §:n 3 momentti ja lisätään 5 §:ään uusi 19 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 §, 7 §:n ruotsinkielinen sanamuoto ja 95 §:n 3 momentti laissa 1100/2024 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

18) *hyvillä väestösuhteilla* väestöryhmien välisiä suhteita, jotka perustuvat myönteisiin asenteisiin, toimivaan vuorovaikutukseen, turvallisuuden tunteeseen ja osallistumiseen yhteiskunnassa.

18) *hyvillä väestösuhteilla* väestöryhmien välisiä suhteita, jotka perustuvat myönteisiin asenteisiin, toimivaan vuorovaikutukseen, turvallisuuden tunteeseen ja osallistumiseen yhteiskunnassa;

19) *työttömyysetuudella* *työttömyysturvalaissa* (1290/2002) tarkoitettua *ansiopäivärahaa* ja *yleistukilaissa* (/) tarkoitettua *yleistukea*.

7 §

7 §

Oikeus työttömyysetuuteen ja toimeentulotukeen

*Oikeus **ansiopäivärahaan, yleistukeen** ja toimeentulotukeen*

Maahanmuuttajan oikeudesta saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002), ja oikeudesta saada toimeentulotukea säädetään toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

Maahanmuuttajan oikeudesta saada *ansiopäivärahaa* säädetään työttömyysturvalaissa, *oikeudesta saada yleistukea säädetään yleistukilaissa* ja oikeudesta saada toimeentulotukea säädetään toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Kotoutuja-asiakkaan velvollisuus noudattaa kotoutumissuunnitelmaa

Velvollisuuksien laiminlyöminen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa ja vaikutuksesta toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetusta laissa.

28 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Kotoutuja-asiakkaalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen tässä laissa ja työttömyysturvalaissa säädetyn edellytyksin, jos:

32 §

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun

Tuettaessa kotoutuja-asiakkaan omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella 31 §:n 2 momentin perusteella ei sovelleta, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:ssä säädetään oikeudesta kulukorvaukseen, eikä näihin opintoihin sovelleta, mitä työttömyysturvalain 2 a luvussa säädetään oikeudesta työttömyysetuuteen.

95 §

Muutoksenhaku

Edellä 16 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen ei saa erikseen hakea oikaisua eikä saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

24 §

Kotoutuja-asiakkaan velvollisuus noudattaa kotoutumissuunnitelmaa

Velvollisuuksien laiminlyöminen vaikutuksesta oikeuteen saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa, vaikutuksesta oikeuteen saada yleistukea säädetään yleistukilaissa ja vaikutuksesta toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetusta laissa.

28 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Kotoutuja-asiakkaalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen tässä laissa, työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa säädetyn edellytyksin, jos:

32 §

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun

Tuettaessa kotoutuja-asiakkaan omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella 31 §:n 2 momentin perusteella ei sovelleta, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:ssä säädetään oikeudesta kulukorvaukseen, eikä näihin opintoihin sovelleta, mitä työttömyysturvalain 2 a luvussa säädetään oikeudesta työttömyysetuuteen ja yleistukilain 2 luvussa säädetään oikeudesta yleistukeen.

95 §

Muutoksenhaku

Edellä 16 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen ei saa erikseen hakea oikaisua eikä saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Voimassa oleva laki

Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työttömyysetuutta koskevaan päätökseen säädetään työttömyysturvain 12 luvussa. Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen toimeentulotukea koskevaan päätökseen säädetään toimeentulotuesta annetun lain 24 §:ssä.

Ehdotus

Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työttömyysetuutta koskevaan päätökseen säädetään työttömyysturvain 12 luvussa ja yleistukilain 7 luvussa. Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen toimeentulotukea koskevaan päätökseen säädetään toimeentulotuesta annetun lain 24 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (897/2009) 3 a §:n 2 momentin 6–7 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 6 kohta laissa 444/2024 ja 7 kohta laissa 743/2024 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 a §

3 a §

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

 Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

 Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

 6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja

 6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan *mukaan lukien yleistukilaissa (/) säädety*n työttömyyden *perusteella maksettavaan yleistukeen* sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja

7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa;

7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain, *yleistukilain* ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 3 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti,
sellaisena kuin ne ovat laissa 1448/2016 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Työttömyyspäivärahan vaikutus vahingonkorvauksen ja korvauksen maksamiseen

Edellä 2 §:n mukaan määrätystä korvauksesta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduista on vähennettävä:

1) 75 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitetusta ansioon suhteutusta työttömyyspäivärahasta;

2) 80 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta työttömyysturvalaissa tarkoitetusta peruspäivärahasta; sekä

3) työntekijälle kyseiseltä ajalta työttömyysturvalain nojalla maksettu työmarkkinatuki.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä tuomioistuimen on varattava työttömyysvakuutusrahastolle ja etuuden maksaneelle työttömyyskassalle tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on veloitettava työnantaja maksamaan korvauksesta vähennetty rahamäärä työttömyysvakuutusrahastolle ja toimitettava asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio tai päätös sille tiedoksi. Mitä tässä säädetään työttömyysvakuutusra-

3 §

Ansiopäivärahan ja yleistuen vaikutus vahingonkorvauksen ja korvauksen maksamiseen

Edellä 2 §:n mukaan määrätystä korvauksesta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduista on vähennettävä:

1) 75 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitetusta *ansiopäivärahasta*;

2) 80 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta *yleistukilaissa* tarkoitetusta *yleistuesta, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaaajan työssäoloehto on täyttnyt*; sekä

3) työntekijälle kyseiseltä ajalta *yleistukilain* nojalla maksettu *yleistuki, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaaajan työssäoloehto ei ole täyttnyt*.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä tuomioistuimen on varattava *Työllisyysrahastolle* ja etuuden maksaneelle työttömyyskassalle tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on veloitettava työnantaja maksamaan korvauksesta vähennetty rahamäärä *Työllisyysrahastolle* ja toimitettava asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio tai päätös sille tiedoksi. Mitä tässä säädetään

Voimassa oleva laki

hastosta, koskee vastaavasti Kansaneläkelaitosta käsiteltäessä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta tehdään sopimus, siinä on erikseen mainittava 2 §:n nojalla sovittu kokonaiskorvaus sekä siihen sisältyvä työntekijälle työttömyydestä johtuvista, ennen sopimuksen tekemistä menetetyistä palkkaeduista maksettava korvaus. Korvauksesta on tehtävä vähennys noudattaen, mitä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään. Työnantaja vastaa siitä, että korvauksesta vähennetty rahamäärä suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle tai Kansaneläkelaitokselle ja että sopimusjäljennös toimitetaan sille tiedoksi.

Ehdotus

Työllisyysrahastosta, koskee vastaavasti Kansaneläkelaitosta käsiteltäessä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta tehdään sopimus, siinä on erikseen mainittava 2 §:n nojalla sovittu kokonaiskorvaus sekä siihen sisältyvä työntekijälle työttömyydestä johtuvista, ennen sopimuksen tekemistä menetetyistä palkkaeduista maksettava korvaus. Korvauksesta on tehtävä vähennys noudattaen, mitä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään. Työnantaja vastaa siitä, että korvauksesta vähennetty rahamäärä suoritetaan *Työllisyysrahastolle* tai Kansaneläkelaitokselle ja että sopimusjäljennös toimitetaan sille tiedoksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

Laki

merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 12 luvun 3 §:n otsikko, 1 momentin 2-3 kohta sekä 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Työttömyyspäivärahan vaikutus vahingonkorvauksen ja korvauksen maksamiseen

Edellä 2 §:n mukaan määrätystä korvauksesta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduista on vähennettävä:

2) 80 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta työttömyysturvalaissa tarkoitetusta peruspäivärahasta;

3) työntekijälle kyseiseltä ajalta työttömyysturvalain nojalla maksettu työmarkkinatuki.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä tuomioistuimen on varattava työttömyysvakuutusrahastolle ja etuuden maksaneelle työttömyyskassalle tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on veloitettava työnantaja maksamaan korvauksesta vähennetty rahamäärä työttömyysvakuutusrahastolle ja toimitettava asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio tai päätös sille tiedoksi. Mitä tässä säädetään työttömyysvakuutusrahastosta, koskee vastaavasti Kansaneläkelaitosta käsiteltäessä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

3 §

Ansiopäivärahan ja yleistuen vaikutus vahingonkorvauksen ja korvauksen maksamiseen

Edellä 2 §:n mukaan määrätystä korvauksesta siltä osin kuin se on korvausta työntekijälle ennen tuomion julistamista tai antamista menetetyistä työttömyydestä johtuvista palkkaeduista on vähennettävä:

2) 80 prosenttia työntekijälle kyseiseltä ajalta maksetusta *yleistukilaissa* tarkoitetusta *yleistuesta*, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaaajan työssäoloehto on täyttynyt; sekä

3) työntekijälle kyseiseltä ajalta *yleistukilain* nojalla maksettu *yleistuki*, jos työntekijän työttömyysturvalain 5 luvussa tarkoitettu palkansaaajan työssäoloehto ei ole täyttynyt.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä tuomioistuimen on varattava *Työllisyysrahastolle* ja etuuden maksaneelle työttömyyskassalle tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on veloitettava työnantaja maksamaan korvauksesta vähennetty rahamäärä *Työllisyysrahastolle* ja toimitettava asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio tai päätös sille tiedoksi. Mitä tässä säädetään *Työllisyysrahastosta*, koskee vastaavasti Kansaneläkelaitosta käsiteltäessä 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta tehdään sopimus, siinä on erikseen mainittava

Voimassa oleva laki

Jos työnantajan korvausvelvollisuudesta tehdään sopimus, siinä on erikseen mainittava 2 §:n nojalla sovittu kokonaiskorvaus sekä siihen sisältyvä työntekijälle työttömyydestä johtuvista, ennen sopimuksen tekemistä menetetyistä palkkaeduista maksettava korvaus. Korvauksesta on tehtävä vähennys noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään. Työnantaja vastaa siitä, että korvauksesta vähennetty rahamäärä suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle tai Kansaneläkelaitokselle ja että sopimusjäljennös toimitetaan sille tiedoksi.

Ehdotus

2 §:n nojalla sovittu kokonaiskorvaus sekä siihen sisältyvä työntekijälle työttömyydestä johtuvista, ennen sopimuksen tekemistä menetetyistä palkkaeduista maksettava korvaus. Korvauksesta on tehtävä vähennys noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään. Työnantaja vastaa siitä, että korvauksesta vähennetty rahamäärä suoritetaan *Työllisyysrahastolle* tai Kansaneläkelaitokselle ja että sopimusjäljennös toimitetaan sille tiedoksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

Laki

kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 45 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

45 §

45 §

Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on 44 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lainvoimaisesti ratkaistu ja työnantaja on saanut jäljempänä 2 momentissa tarkoitettun selvityksen, viranhaltijalle maksetaan viipymättä virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio vähennettynä samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaitulla vastaavalla ansiolla, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoitaessaan. Samoin otetaan vähennyksenä huomioon viranhaltijalle maksettu työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, peruspäiväraha ja työmarkkinatuki sekä vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (364/1963) mukainen päivä- ja äitiysraha.

Viranhaltija on velvollinen esittämään työnantajalle viipymättä luotettavan selvityksen saamistaan 1 momentissa tarkoitetuista muista ansiotuloista, ansiopäivärahasta, peruspäivärahasta, työmarkkinatuesta sekä sairausvakuutuskorvauksista.

Työnantaja on velvollinen viipymättä maksamaan työttömyysvakuutusrahastolle 75 prosenttia ja asianomaiselle työttömyyskassalle 25 prosenttia viranhaltijalle maksetusta ansiopäivärahasta ja Kansaneläkelaitokselle viranhaltijalle maksetun peruspäivärahan tai työmarkkinatuen.

Kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on 44 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lainvoimaisesti ratkaistu ja työnantaja on saanut jäljempänä 2 momentissa tarkoitettun selvityksen, viranhaltijalle maksetaan viipymättä virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio vähennettynä samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaitulla vastaavalla ansiolla, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoitaessaan. Samoin otetaan vähennyksenä huomioon viranhaltijalle maksettu työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, *yleistukilaissa* (/) tarkoitettu *yleistuki* sekä vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen *päivärahaetus*.

Viranhaltija on velvollinen esittämään työnantajalle viipymättä luotettavan selvityksen saamistaan 1 momentissa tarkoitetuista muista ansiotuloista, ansiopäivärahasta, *yleistuesta* sekä sairausvakuutuskorvauksista.

Työnantaja on velvollinen viipymättä maksamaan *Työllisyysrahastolle* 75 prosenttia ja asianomaiselle työttömyyskassalle 25 prosenttia viranhaltijalle maksetusta ansiopäivärahasta ja Kansaneläkelaitokselle viranhaltijalle maksetun *yleistuen*.

Viranhaltijan eläke-etuja määrättäessä katsotaan palkkatuloksi edellä 1 momentissa tar-

Viranhaltijan eläke-etuja määrittäessä katsotaan palkkatuloksi edellä 1 momentissa tarkoitettu ansio, jossa on vähennyksenä huomioitu edellä 1 momentissa tarkoitettussa muussa palvelussuhteessa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu, eläkkeeseen oikeuttava tulo. Vähennyksenä ei oteta huomioon edellä 1 momentissa tarkoitettuja päivärahoja tai työmarkkinatukea. Sen estämättä, mitä muualla säädetään, viranhaltijan katsotaan eläkeoikeutta määrittäessä olleen jatkuvassa virkasuhteessa myös 1 momentissa mainittuna aikana, vaikka hänelle ei tältä ajalta jäisi maksuun lainkaan ansiota.

Mitä tässä pykälässä säädetään ansiopäivärahasta, peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta, koskee myös työttömyysturvalain (602/1984) perusteella maksettua ansioon suhteutettua päivärahaa ja peruspäivärahaa sekä työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) perusteella maksettua työmarkkinatukea.

koitettu ansio, jossa on vähennyksenä huomioitu edellä 1 momentissa tarkoitettussa muussa palvelussuhteessa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu, eläkkeeseen oikeuttava tulo. Vähennyksenä ei oteta huomioon edellä 1 momentissa tarkoitettuja päivärahoja tai *yleistukea*. Sen estämättä, mitä muualla säädetään, viranhaltijan katsotaan eläkeoikeutta määrittäessä olleen jatkuvassa virkasuhteessa myös 1 momentissa mainittuna aikana, vaikka hänelle ei tältä ajalta jäisi maksuun lainkaan ansiota.

Mitä tässä pykälässä säädetään yleistuesta, koskee myös työttömyysturvalain perusteella maksettua peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

28.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 2 §:n 1 momentin 12 kohta ja 31 a §, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 1 momentin 12 kohta laissa 384/2023 ja 31 a § laeissa 384/2023, 447/2024 ja 1071/2024, seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tämän lain perusteella ei myönnetä valtionosuutta käyttökustannuksiin, jotka aiheutuvat:

12) työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 a ja 3 b §:ssä, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:ssä ja työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:ssä tarkoitetusta kuntien rahoitusosuudesta;

31 a §

Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksena euro määrä, jonka valtionapuviranomainen vahvistaa 2 momentin mukaisesti.

Korvausten yhteismäärä vastaa työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta kunnille koko maan tasolla aiheutuvaa kustannusten lisäystä.

Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksena kunnan valtionosuuteen tehdään lisäys, joka vastaa työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta kunnalle aiheutuvaa kustannusten lisäystä.

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tämän lain perusteella ei myönnetä valtionosuutta käyttökustannuksiin, jotka aiheutuvat:

12) yleistukilain (/) 51 §:ssä, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:ssä ja työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:ssä tarkoitetusta kuntien rahoitusosuudesta;

31 a §

Korvaus työttömyyden perusteella maksettavien etuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään työttömyyden perusteella maksettavien etuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus. Korvauksen määrä perustuu valtionapuviranomaisen varainhoitovuodelle 2025 vahvistamaan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaukseen, joka on määritetty vuonna 2023 maksettujen ansiopäivärahan, työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen maksatustietojen perusteella.

Voimassa oleva laki

Tässä pykälässä tarkoitetut korvaukset määritetään vuonna 2023 maksettujen työttömyysetuuksien maksatuksesta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle vuoden 2023 loppuun mennessä kertyneiden tietojen perusteella. Korvaukset tarkistetaan vuoden 2024 tasolle rahoitusvastuun perusteena olevien työttömyysetuuksien indeksitarkistusta vastaavasti noudattaen, mitä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Korvauksissa otetaan lisäksi huomioon vuoden 2024 aikana voimaan tulevat työttömyysturvan perusosan suuruuteen säädetty muutokset. Kansaneläkelaitos ja sosiaali- ja terveysministeriö toimittavat korvausten määrittämiseksi tarpeelliset tiedot työttömyysetuuksien maksatuksesta valtiovarainministeriölle.

Tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten suuruus tarkistetaan vuosittain rahoitusvastuun perusteena olevien työttömyysetuuksien indeksitarkistusta vastaavasti noudattaen, mitä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten määrittämisestä ja määrittämisessä käytettävistä tiedoista.

Ehdotus

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen suuruus tarkistetaan vuosittain ansiopäivärahan perusosan indeksitarkistusta vastaavasti kansaneläkeindeksistä annetun lain (456/2001) mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

29.

Laki

tuloverolain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
1194/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

93 §

93 §

*Asunnon ja työpaikan väliset matkakustan-
nukset*

*Asunnon ja työpaikan väliset matkakustan-
nukset*

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 160 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut soviteltua työttömyysetuutta tai osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista *ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea* toimeentulon turvaamiseksi tai sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa, raskausrahaa, erityisraskausrahaa, vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 80 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 160 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut *soviteltua ansiopäivärahaa tai yleistukea taikka* osittaista vanhempainrahaa, täysiä korvauskuukausia laskettaessa korvauspäivät muutetaan täysiksi korvauspäiviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain (653/2023) 60 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

60 §

60 §

Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on 59 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa lainvoimaisesti ratkaistu ja työnantaja on saanut tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettun selvityksen, viranhaltijalle maksetaan viipymättä virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio. Ansiosta vähennetään samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu vastaava ansio, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoidaessaan. Ansiosta vähennetään myös viranhaltijalle maksettu työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, peruspäiväraha ja työmarkkinatuki sekä vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen päivärahaetus.

Viranhaltija on velvollinen esittämään työnantajalle viipymättä luotettavan selvityksen saamistaan 1 momentissa tarkoitetuista muista ansiotuloista, ansiopäivärahasta, peruspäivärahasta, työmarkkinatuesta sekä sairausvakuutuskorvauksista.

Työnantaja on velvollinen viipymättä maksamaan työllisyysrahastolle 75 prosenttia ja asianomaiselle työttömyyskassalle 25 prosenttia viranhaltijalle maksetusta ansiopäivärahasta ja Kansaneläkelaitokselle viranhaltijalle maksetun peruspäivärahan tai työmarkkinatuen. Viranhaltijan eläke-etuja määrättäessä katsotaan palkkatuloksi 1 momentissa tarkoi-

Kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on 59 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa lainvoimaisesti ratkaistu ja työnantaja on saanut tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettun selvityksen, viranhaltijalle maksetaan viipymättä virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio. Ansiosta vähennetään samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu vastaava ansio, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoidaessaan. Ansiosta vähennetään myös viranhaltijalle maksettu työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, *yleistukilaissa* (/) tarkoitettu *yleistuki* sekä vastaavalta ajalta hänelle maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen päivärahaetus.

Viranhaltija on velvollinen esittämään työnantajalle viipymättä luotettavan selvityksen saamistaan 1 momentissa tarkoitetuista muista ansiotuloista, ansiopäivärahasta, *yleistuesta* sekä sairausvakuutuskorvauksista.

Työnantaja on velvollinen viipymättä maksamaan työllisyysrahastolle 75 prosenttia ja asianomaiselle työttömyyskassalle 25 prosenttia viranhaltijalle maksetusta ansiopäivärahasta ja Kansaneläkelaitokselle viranhaltijalle maksetun *yleistuen*. Viranhaltijan eläke-etuja määrättäessä katsotaan palkkatuloksi 1 momentissa tarkoitettu ansio, jossa on vähen-

tettu ansio, jossa on vähennyksenä otettu huomioon 1 momentissa tarkoitettussa muussa palvelussuhteessa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu, eläkkeeseen oikeuttava tulo. Vähennyksenä ei oteta huomioon 1 momentissa tarkoitettuja päivärahoja tai työmarkkinatukea. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, viranhaltijan katsotaan eläkeoikeutta määrittäessä olleen jatkuvassa virkasuhteessa myös 1 momentissa mainittuna aikana, vaikka hänelle ei tältä ajalta jäisi maksuun lainkaan ansiota.

Mitä tässä pykälässä säädetään ansiopäivärahasta, peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta, koskee myös työttömyysturvalain perusteella maksettua ansioon suhteutettua päivärahaa ja peruspäivärahaa sekä työmarkkinatukea.

nyksenä otettu huomioon 1 momentissa tarkoitettussa muussa palvelussuhteessa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaittu, eläkkeeseen oikeuttava tulo. Vähennyksenä ei oteta huomioon 1 momentissa tarkoitettuja päivärahoja tai *yleistukea*. Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, viranhaltijan katsotaan eläkeoikeutta määrittäessä olleen jatkuvassa virkasuhteessa myös 1 momentissa mainittuna aikana, vaikka hänelle ei tältä ajalta jäisi maksuun lainkaan ansiota.

Mitä tässä pykälässä säädetään yleistuesta, koskee myös työttömyysturvalain perusteella maksettua peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

31.

Laki

opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 6 §:n 4 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Opintotuen saamisen rajoitukset

Opintotuen saamisen rajoitukset

4) saa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työmarkkinatukea, työttömyyspäivärahaa tai koulutuspäivärahaa;

4) saa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa tai yleistukilain (/) mukaista yleistukea;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

32.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 20 § ja 21 §:n 1 momentin 3 kohta
sellaisina kuin niistä on 20 § laissa 1221/2020 ja 21 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 568/2019, seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Digi- ja väestötietovirastolta, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perusopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukio-koulutuksen järjestäjiltä, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjiltä, vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Digi- ja väestötietovirastolta, työvoimaviranomaisilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta, perusopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjiltä, vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

21 §

21 §

Tietojen luovuttaminen opiskelijavalintarekisteristä

Tietojen luovuttaminen opiskelijavalintarekisteristä

Opiskelijavalintarekisteristä saa luovuttaa 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja salassapitosäännösten estämättä siinä määrin kuin 1 momentissa tarkoitettut tiedot ovat tarpeen ja 5 momentissa tarkoitettut tiedot ovat

Opiskelijavalintarekisteristä saa luovuttaa 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja salassapitosäännösten estämättä siinä määrin kuin 1 momentissa tarkoitettut tiedot ovat tarpeen ja 5 momentissa tarkoitettut tiedot ovat

Voimassa oleva laki

välttämättömiä vastaanottajan tehtävien hoitamiseksi:

3) Kansaneläkelaitokselle opintotukilaissa (65/1994), koulumatkatukilaissa (48/1997) ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) säädettyjen tehtävien hoitamista varten sekä Kansaneläkelaitokselle ja työ- ja elinkeinoviranomaiselle työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen työttömyysetuuden saamisen edellytysten selvittämistä varten;

Ehdotus

välttämättömiä vastaanottajan tehtävien hoitamiseksi:

3) Kansaneläkelaitokselle opintotukilaissa (65/1994), koulumatkatukilaissa (48/1997) ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) säädettyjen tehtävien hoitamista varten sekä Kansaneläkelaitokselle ja työvoimaviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan ja yleistukilain (/) mukaisen yleistuen saamisen edellytysten selvittämistä varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

33.

Laki

ulosottokaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 51 a § 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
60/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

51 a §

51 a§

*Lykkäys ulosmittaukseen työllistymisen pe-
rusteella*

*Lykkäys ulosmittaukseen työllistymisen pe-
rusteella*

Jos velallinen on työsuhteen alkaessa saanut työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua työttömyysetuutta vähintään 258 päivältä, tulo- ja ulosmittauksessa palkan ulosmittausta on velallisen pyynnöstä lykättävä niin, että lykkäys kestää puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään kuusi kuukautta. Lykkäyksen kesto lasketaan työsuhteen alkamisesta, ja lykkäyskuukausien määrä pyöristetään täysiksi kalenterikuukausiksi ylöspäin. Lykkäys voidaan jättää antamatta, jos velalliselle on aiemmin myönnetty lykkäys ja uusi lykkäys vaarantaisi olennaisesti hakijan maksunsaantioikeuden.

Jos velallinen on työsuhteen alkaessa saanut työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua *ansiopäivärahaa tai yleistukilaissa (/) tarkoitettua työttömyyden ajan perusturvetuutta* vähintään 258 päivältä, tulo- ja ulosmittauksessa palkan ulosmittausta on velallisen pyynnöstä lykättävä niin, että lykkäys kestää puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään kuusi kuukautta. Lykkäyksen kesto lasketaan työsuhteen alkamisesta, ja lykkäyskuukausien määrä pyöristetään täysiksi kalenterikuukausiksi ylöspäin. Lykkäys voidaan jättää antamatta, jos velalliselle on aiemmin myönnetty lykkäys ja uusi lykkäys vaarantaisi olennaisesti hakijan maksunsaantioikeuden.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__ .

34.

Laki

oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain (677/2016) 6 §:n 1 momentin
3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

*Työoloja tai yritystoimintaa tuntevien jäsen-
ten osallistuminen kokoonpanoon*

Vakuutusoikeuden 2 §:ssä tarkoitettuun ko-
koonpanoon kuuluu lisäksi kaksi työelämän ja
työmarkkinoiden tai yritystoiminnan olosuh-
teita tuntevaa jäsentä sen mukaan kuin asian
laatu edellyttää, kun on kysymys:

3) työttömyyspäivärahasta, työmarkkina-
tuesta, työvoimapolitiittisesta koulutustuesta,
koulutuspäivärahasta, aikuiskoulutustuesta,
ylläpitokorvauksesta, vuorottelukorvauksesta,
palkkaturvasta taikka siitä, että henkilön
pääsy työttömyyskassan jäseneksi on evätty
tai hänet on erotettu kassan jäsenyydestä;

6 §

*Työoloja tai yritystoimintaa tuntevien jäsen-
ten osallistuminen kokoonpanoon*

Vakuutusoikeuden 2 §:ssä tarkoitettuun ko-
koonpanoon kuuluu lisäksi kaksi työelämän ja
työmarkkinoiden tai yritystoiminnan olosuh-
teita tuntevaa jäsentä sen mukaan kuin asian
laatu edellyttää, kun on kysymys:

3) *ansiopäivärahasta, yleistuesta, työvoi-
mapoliittisesta koulutustuesta, koulutuspäivä-
rahasta, aikuiskoulutustuesta, ylläpitokor-
vauksesta, vuorottelukorvauksesta, palkkatur-
vasta taikka siitä, että henkilön pääsy työttö-
myyskassan jäseneksi on evätty tai hänet on
erotettu kassan jäsenyydestä;*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Valtioneuvoston asetus

yleistuesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään yleistukilain (/) 16 §:n 1 momentin, 33 §:n 1 momentin ja 54 §:n 4 momentin nojalla:

1 §

Yleistuen hakeminen

Yleistuki maksetaan maksukausittain jälkikäteen siten, että ensimmäinen maksukausi on kaksi viikkoa ja kukin seuraava maksukausi neljä viikkoa. Yleistuki maksetaan niin, että se on hakijan nostettavissa viikon kuluessa maksukauden päättymisestä.

Yleistuki voidaan maksaa neljää viikkoa tai kuukautta lyhyemmältä ajalta, jos työnhakija aloittaa työn maksukauden aikana.

Yleistukilain 15 §:n 2 momentin nojalla soviteltu yleistuki sekä kulukorvaus voidaan maksaa kuukausittain jälkikäteen.

2 §

Yleistuen tarveharkinta ja osittainen yleistuki

Yleistukilain 16 §:n mukaiset yleistuen tarveharkinnassa ja osittaisessa yleistuessa huomioon otettavat tulot arvioidaan sen mukaan, kuinka paljon niitä työttömyysaikana tulee jatkuvasti olemaan, tai sen mukaan, minkä tulojen on katsottava vaikuttavan henkilön tulotasoon työttömyysaikana, vaikka tulojen saamisaika poikkeaisi työttömyysajasta. Vuosittain tai muutoin toistuva tuloerä jaetaan tuloksi koko vuodelle tai muulle tulokaudelle. Ennen tarveharkintaa tai osittaisen yleistuen määrittämistä yleistukeen vaikuttavasta tulosta vähennetään tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot.

3 §

Tuloista tehtävät vähennykset

Yleistuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavista tuloista vähennettäviä tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuvia menoja ovat

- 1) tuloverolain (1535/1992) 54 §:n tarkoittamat tulonhankkimismenot ja
- 2) tuloverolain 93–95 §:n mukaiset tulon hankkimismenot.

Elinkustannukset ja veronhuojennusten luontoiset vähennykset eivät ole yleistuen tarveharkinnassa eivätkä yleistukilain 18 §:n mukaisessa osittaisessa yleistuessa tarkoitettuja tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuvia menoja.

4 §

Huomioon otettavat tulot

Yleistukilain 16 §:n mukaisina yleistuen tarveharkinnassa tai yleistukilain 18 §:n mukaisessa osittaisessa yleistuessa huomioitavina maksamisajankohdan tilannetta vastaavina tuloina pidetään kaikkia työttömän tai hänen vanhempiansa tuloja tulon lähteestä ja veronalaisuudesta riippumatta, kuitenkin lukuun ottamatta:

- 1) satunnaisia tuloja, kuten perintöä, lahjaa, satunnaista myyntivoittoa ja niihin verrattavia tuloja;
- 2) erityisistä kustannuksista saatuja korvauksia, kuten matkapäivärahoja, matkakustannusten korvauksia ja sairaanhoitokustannusten korvauksia;
- 3) vanhempien sellaisia työtuloja, joiden ansainta-aika on lyhyt ja joiden ei voida katsoa vaikuttavan henkilön tulotasoon työttömyyden kestäessä;
- 4) takautuva kertasuorituksena maksettavaa eläkettä;
- 5) kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätettyä etuutta (syytinki);
- 6) lapsen toiselta vanhemmalta saamaa elatusapua taikka tämän sijaan saatua elatustukea;
- 7) tarveharkintaista vanhemman yleistukea;
- 8) muuta kohtiin 1–7 rinnastettavaa tuloa.

5 §

Kansaneläkelaitoksen ilmoitus valtion ennakon määrästä

Kansaneläkelaitoksen on kuukausittain viimeistään 10 pankkipäivää ennen ennakon maksupäivää ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle se ennakko, joka Kansaneläkelaitoksen arvon mukaan tarvitaan seuraavan kuukauden aikana maksettavien yleistukien maksamiseen.

6 §

Ennakoiden maksaminen

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle sosiaaliturvan yleisrahastoon 5 §:n mukaisen ennakon edeltävän kuukauden toiseksi viimeisenä pankkipäivänä. Poikkeuksellisissa tilanteissa ennakon maksupäivää voidaan siirtää aikaisemmaksi tai myöhemmäksi.

7 §

Valtion ja Työllisyysrahaston lopullisen rahoituksen vahvistaminen

Tietyinä kuukautena maksetun 5 §:ssä tarkoitettujen yleistukien määrän kattamiseksi tarkoitettun ennakon ja toteutuneen etuusmenon erotus otetaan huomioon kyseessä olevaa kuukautta seuraavan kolmannen kuukauden ennakkoa määritettäessä.

Yleistuen rahoituksen vähimmäismäärän lopullisen valtionosuuden ja maksettujen ennakoiden erotus vahvistetaan vuosittain maaliskuun ennakkoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

Valtion ja Työllisyysrahaston maksuosuuksien lopulliset osuudet vahvistetaan vuosittain maaliskuun ennakkoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

8 §

Kunnan rahoitusosuuden periminen ja maksaminen

Kansaneläkelaitoksen on kuukauden 15 päivään mennessä lähetettävä kunnalle lasku yleistukilain 51 §:n mukaisesta kunnan rahoitusosuudesta edellisen kuukauden aikana maksettuun yleistukeen. Laskuun tulee liittää yleistukilain 48 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Laskun eräpäivä on laskun lähettämiskuukauden 28 päivä.

9 §

Lopullisen rahoituksen vahvistaminen

Kansaneläkelaitoksen on tilinpäätöksensä yhteydessä vuosittain vahvistettava määrä, joka kuntien on tullut rahoitusosuutenaan yleistukeen suorittaa.

10 §

Voimaantulosäännös

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Valtioneuvoston asetus

työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1330/2002) 1 §, 3 § 2 momentti, 4 luvun otsikko, 15 §, 17 §, 5 luvun otsikko, 20 § ja 20 b §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentti asetuksessa 1276/2013, 3 §:n 2 momentti asetuksessa 153/2018, 4 luvun otsikko asetuksessa 933/2020, 17 § asetuksessa 933/2020 ja 784/2024 sekä 15 §, 5 luvun otsikko, 20 § ja 20 b § asetuksessa 784/2024, seuraavasti:

1 luku

Työttömyysetuuden maksaminen

1 §

Työttömyysetuuden maksaminen

Ansiopäiväraha maksetaan päivärahauden alkamisesta lukien jälkikäteen neljän viikon tai kuukauden maksukausittain, kuitenkin siten, että ensimmäinen maksukausi voi olla edellä mainittua lyhyempi.

Ansiopäiväraha voidaan maksaa neljää viikkoa tai kuukautta lyhyemmältä ajalta, jos työnhakija aloittaa työn maksukauden aikana.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvussa tarkoitettu soviteltu työttömyysetuus sekä kulu-korvaus voidaan maksaa kuukausittain jälkikäteen.

3 §

Liikkuvuusavustuksen hakeminen ja maksaminen

Liikkuvuusavustuksen maksamiseen sovelletaan 1 §:n 1 momenttia.

4 luku

Liikkuvuusavustuksen rahoitus

15 §

Kansaneläkelaitoksen ilmoitus valtion ennakon määrästä

Kansaneläkelaitoksen on kuukausittain viimeistään 10 pankkipäivää ennen ennakon maksupäivää ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle se ennakko, joka Kansaneläkelaitoksen arvon mukaan tarvitaan seuraavan kuukauden aikana maksettavien liikkuvuusavustusten maksamiseen.

17 §

Valtion ja Työllisyysrahaston lopullisen rahoituksen vahvistaminen

Tiettyinä kuukautena maksetun 15 §:ssä tarkoitettujen etuuksien määrän kattamiseksi tarkoitettun ennakon ja toteutuneen etuusmenon erotus otetaan huomioon kyseessä olevaa kuukautta seuraavan kolmannen kuukauden ennakkoa määritettäessä.

Kansaneläkelaitoksen on kunkin vuoden tammikuun loppuun mennessä ilmoitettava Finanssivalvonnalle edellisenä vuonna suoritettut työttömyysturvalain 14 luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitettut sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaiset ansioturvaan kohdistuvat menot työttömyyskassoittain eriteltyinä.

Valtion ja Työllisyysrahaston maksuosuuksien lopulliset osuudet vahvistetaan vuosittain maaliskuun ennakkoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

5 luku

Kuntien rahoitusosuus ansiopäivärahan perusosaan

20 §

Kunnan rahoitusosuuden periminen ja maksaminen

Kansaneläkelaitoksen on kuukauden 15 päivään mennessä lähetettävä kunnalle lasku työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:n ja työttömyyskassalain (603/1984) 25 ja 25 a §:n mukaisesta kunnan rahoitusosuudesta edellisen kuukauden aikana maksettuihin ansiopäivärahaan. Laskuun tulee liittää työttömyysturvalain 13 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Laskun eräpäivä on laskun lähettämiskuukauden 28 päivä.

20 b §

Lopullisen rahoituksen vahvistaminen

Kansaneläkelaitoksen on tilinpäätöksensä yhteydessä vuosittain vahvistettava määrä, joka kuntien on tullut rahoitusosuutenaan ansiopäivärahan perusosaan suorittaa ja Kansaneläkelaitoksen edelleen Työllisyysrahastolle tilittää.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus

työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista
annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (512/2024) 3 § seuraavasti:

3 §

Tieto ammatillisia valmiuksia antavasta koulutuksesta

Yleistukea koskevaan työvoimapolitiittiseen lausuntoon voidaan merkitä tieto työnhakijan suorittamasta peruskoulun tai lukion jälkeisestä, ammatillisia valmiuksia antavasta koulutuksesta.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .